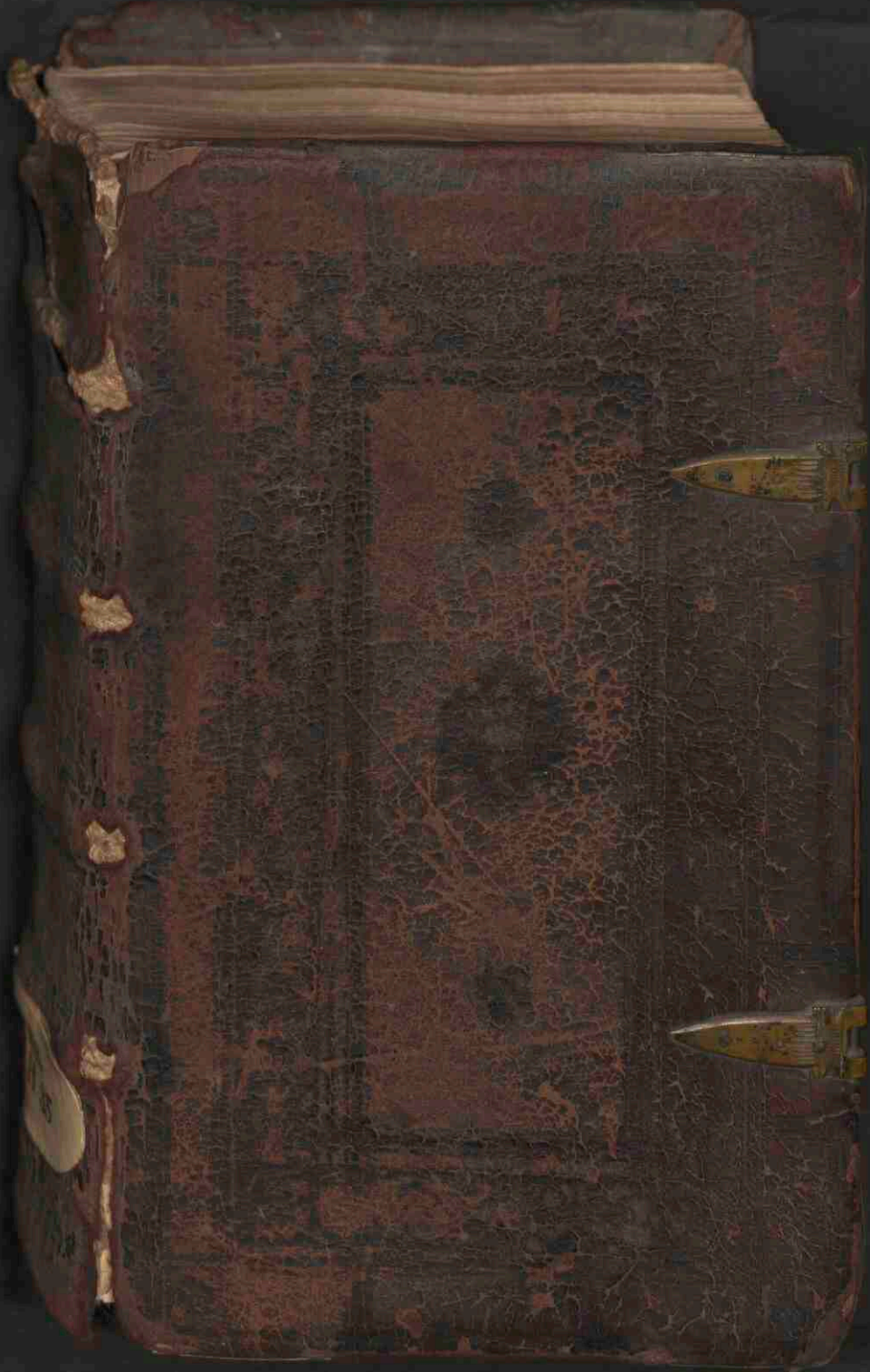

Gebedenboek.

<https://hdl.handle.net/1874/339257>

Hs. 35

Kast 7, Pl. H

Hs.
7 H 35

hugly huyet rawe enit
yuyum yustoid p r bnter
ont son my id ymb ay e
myet wily d plog my a
mug th d nrie hie hme
sclomug an ymy con y
aymi ze wuytu chye
tawu y ch barye t
gny d plogoyt u dnye
y y saroyu barye
muyowug y wavy gny
mud moyu ey dyan
yoy y vya ymud i d
yngro vye y wuyy
wot y onob wuytu ey
vot d u apy r wnt
y r wuyub vom i
y dia d hoo d wuy
y wuyy woy y m gny
wnt ayay bndt d y
y u wuyro wuytu d
yngro gom i hant d
ygo r ymndi bte dno
yonyub to dia w mery
hwy d or us d ey m
yym yuy y onob ay
y chye ey ey d y
wuybaly i q ym d barye
y ch ymy y dionym
u y r yngro huyet y
ero r ymndi lochy b
t haryo wuytu nu barye
y ynd barye a d wnt d
y aynt y dnyon d wnt
muyum ayon ymndi

Inter diebus unam
 fluida erat un diebus si hie
 at hie ei abo 2 pona sic uer
 f. male. octavo die exat
 p. n. hie alys xxij dieb
 p. n. q. m. hie abo h. u. u. l. e. r. o.
 sic x. dieb. sua p. n. s. i. m. q. n. e.
 p. m. a. l. e. i. o. u. a. t. o. r. dieb. d. i. s. t.
 e. n. e. m. a. l. e. i. i. f. o. r. m. a. i. i. u. n. e.
 u. a. p. d. i. e. s. h. i. a. o. e. s. d. i. e. s. d. u. p. l.
 h. i. e. r. e. s. i. c. e. a. n. t. o. c. t. u. a. g. i. t. a. q. u. o.
 s. i. n. n. e. u. i. o. f. o. r. m. a. i. d. e. **E**x. a. l. t.
 dieb. p. n. s. i. c. a. t. o. i. s. q. u. a. p. m. a. l.
 p. p. s. a. i. a. o. f. e. s. s. e. b. a. t. a. g. u. i. i. f. a. m.
 p. p. u. l. l. u. c. o. l. u. b. e. u. l. t. r. a. n. s.
 p. p. o. s. i. t. o. q. u. i. p. r. o. q. r. e. p. e. a. t. h. i.
 h. i. e. n. p. o. t. a. t. o. f. e. s. s. e. b. a. t. p. a. r.
 t. a. a. d. u. o. s. p. u. l. l. o. s. c. o. l. u. b. a. z.
 p. p. l. e. r. a. l. i. u. p. h. a. i. n. l. a. l. i. u.
 p. p. e. o. a. l. i. u. p. p. r. o. s. u. o. s. i. h. e. q.
 p. p. e. o. a. l. i. o. e. g. u. i. l. i. i. a. d. i. m. i. s. s. e. a. t.
Dies blasphemie **D** blasphemie
 p. p. u. l. l. u. i. c. i. t. e. r. e. e. x. p. i. m. o. s. i. m. a.
 d. e. o. f. i. z. a. g. e. n. d. u. i. q. i. d. m. i. t. o.
 p. p. u. o. c. a. l. i. s. h. i. a. z. h. i. e. n. n. u. d. e. r. e. q. u. o.
 p. p. l. u. m. z. e. x. c. a. l. i. a. l. a. p. i. d. a. m. e. s. t.
 p. p. d. n. s. t. a. l. i. o. n. e. l. e. g. i. s. l. u. r. d. n. s.
 p. p. o. c. t. o. p. o. c. t. o. z. i. d. d. e. i. **D** d.
 d. a. n. o. u. i. b. i. d. e. o. i. h. o. i. a. u. e. n. d. i. a.
 h. a. t. a. d. p. l. u. r. i. u. p. o. s. s. e. s. s. o. r. e. s. i. e. d. e.
 p. p. r. u. o. n. o. s. i. t. a. n. t. u. r. q. u. o. d. d. e. c. i. m. u.
 p. p. i. n. u. r. a. n. d. e. d. n. o. d. a. c. t. i. b. i.
 p. p. v. o. t. u. u. q. u. i. n. o. t. o. f. i. e. t. p. r. i. m. i. t. i.
 p. p. r. u. i. z. v. o. t. u. z. m. u. t. a. t. i. e. a. t. d. n. i.
Sua Inap. huer. numer. z.
 p. p. a. b. e. s. t. i. l. i. e. g. y. p. t. a. m. e. l. e. s. e. d.
 p. p. l. e. a. a. d. p. r. o. p. t. i. d. n. i. u. a. l. a. u. o. s.
 p. p. a. i. f. i. c. i. l. i. o. s. l. e. u. a. u. e. l. i. o. i.

p. n. e. i. a. d. p. u. g. a. n. d. u. n. i. u. m. z. a. l. l. o.
 l. e. u. a. m. e. n. t. e. a. b. u. n. o. m. e. l. e. z. s. u. p.
 u. n. i. u. m. u. e. s. m. a. l. e. i. f. i. n. a. n. t. z. p.
 g. e. i. t. a. f. i. l. i. o. r. a. l. i. c. o. r. i. s. i. f. i. e. r. i. t.
 z. e. n. d. u. c. e. t. z. e. n. m. u. l. t. i. f. e. c. i. t. p. u. n.
 t. a. t. o. r. i. p. r. o. t. a. z. q. u. e. n. i. t. d. n. i. a. d. l. e. r.
 t. o. s. d. s. d. n. e. a. d. f. i. e. n. d. s. i. b. i. e. l. e. p. t.
 f. i. a. e. a. t. p. u. n. i. t. a. t. o. e. q. u. a. l. l. e. m. u.
 p. n. u. t. o. z. a. d. e. l. i. d. u. i. f. i. d. p. p. i. n.
 z. d. u. c. e. t. z. l. x. x. i. j. p. l. u. g. l. a. a. p. i. s. i. o.
 l. i. c. i. t. e. n. e. d. p. m. e. u. u. l. i. p. i. o. s. l. e. u. a. t.
Ian. ad. p. r. o. p. t. i. d. n. i. m. i. a. n. t. l. e. u. a. m.
 a. t. e. l. i. b. n. u. o. u. l. q. u. i. g. e. l. e. t. a. n. u.
 u. l. l. u. r. d. n. i. o. m. d. a. o. b. i. u. m. h. u. a. l. e.
 p. o. r. t. a. u. d. o. z. a. l. l. o. c. a. t. i. o. z. f. i. e. r. e. o. t. o.
 u. m. b. a. d. u. c. e. n. z. l. x. l. i. l. x. d. n. i. q.
 x. v. i. a. n. o. q. u. i. u. n. i. m. i. n. o. r. d. i. n. e. o. p. l. u.
 r. e. o. b. l. i. u. a. t. e. n. u. m. t. o. n. o. d. e. p. a.
 t. u. r. d. n. s. a. d. t. a. l. i. u. r. e. l. i. m. f. i. a. d. i. m.
 l. e. d. e. n. d. o. n. a. l. i. b. f. i. a. n. t. e. s. **D** r. a. z. a.
Herem. n. a. r. a. r. i. d. a. q. x. v. i. i. o.
 p. n. o. r. o. o. b. l. i. g. a. b. a. t. l. e. d. z. a. d. q. u.
 p. h. i. l. a. r. a. z. l. e. a. s. a. l. a. m. o. h. o. m. i.
 h. a. t. h. y. n. i. m. e. l. h. a. t. n. q. u. i. e. d. e. l.
 e. r. v. i. n. e. a. u. q. u. i. e. b. a. t. p. a. r. e. i.
 h. a. t. z. a. d. m. o. r. t. u. u. i. l. e. g. n. e. b. a. t. **D**
Depula maria **D** d. e. i. q. u. i.
 i. n. d. i. d. i. e. s. r. i. o. d. a. n. t. e. s. p. p. o. n.
 t. u. s. r. e. p. e. s. z. a. l. l. e. a. z. a. n. e. s. p. i. d. e. o.
 l. e. n. g. l. i. a. t. l. e. l. i. q. u. i. d. i. n. i. u. m. i. a.
 t. e. s. q. u. e. d. n. s. e. i. u. l. t. a. t. i. u. r. a. t. z. a. n.
 l. o. s. z. u. o. n. t. e. s. u. m. h. i. t. u. r. q. u. o. d. u.
 m. i. l. i. q. u. e. d. e. n. t. z. e. x. f. o. u. s. p. l. u.
 m. o. s. p. u. l. l. i. t. z. p. o. t. a. p. u. l. a. m. i. l. l.
 p. u. l. l. i. t. z. l. e. x. l. e. i. o. e. a. d. c. o. r. d. i. u.
 u. a. d. a. m. o. r. t. i. t. e. g. i. e. p. l. i. d. n. s. e. l. e.
T i. q. u. i. s. p. e. d. n. i. p. o. n. i. z. a. l. i. a. n. e. r.
 p. p. f. u. i. t. z. d. e. y. e. t. d. l. x. i. i. u. a. t.
Maria platero moyli z. a. t. e. i. i.

numus h2 aaw mmmuue fuaes
dicebat: No ne nob s^m moli lo
cuis e dms qd dicit: Cur moyses
uit pco nob qd loquere sic: sibi
z pte h^m leu poulia e dicit qd moyle
p ea mltu dmi sepam e vn dieb9
exca calta zomata e **D xii ex plo**

Moyses xy vnos s^m **zatoib9**
gulos d^m singul^m t^m b^m ad qd
deradu tra s^m nulla qd cano geny
g^m p^m t^m z mlt^m t^m luare r perur
ja au lig^m palmitu cu lma ab
ludentes p magutudie u duob9
lem i nocte appoetm fecerut. Ab9
reul^m dea ex eis tra qd laudauer^t
h addidit q fornilios cultoes ha
bet qb9 qpan qd loculle videntur
Et q^m e^m m ea urbes g^mdes z mu
rate z p tra deuon^m z halutatoes
suos qd sic exposit helius q itua
e n vnares ho^ms h^mre p^m v^m q^m p^m
ipugnatoes hostiu ho^ms ibidem
vnie u p^m t^m. Turbat^m g^m ois p^mls
deliquit z mltu dnce i egyptu i
uti nolit. Cuq^m aliuduo s^m iohue
caleph g^m dicent q sic panem
im illu tre duar^met p^mls eoz
zatoz u admittes eos lapidat^m
n^m h^m ag^m gl^m d^m q eos de
fel^m. Cuq^m acti p^mlm felix vell
d^mre^m mo^m. Obsec^m d^mre ne fiat
h^m na^m t^m t^m t^m egyptu z dicit
n^m p^m t^m eos m^m d^mre i tra qu^m p
m^mlea. **E**t placit d^ms ait: n^m h^m
de vna a lignu^m ams: sup
m^mbit in p^m iohue z caleph. **D**in
tu m^m solut^m die xl ams m^m m^m
d^mre q^m p^maz tm q^m d^mca^mlis in
tatis vna s^m p^m h^mis. h^mq^m oc
culice n^m m^matois sex^m a^m homi
p^mstrati sut. **De colligere lignu^m i**

Vidua colliges lignu^m vltu
iculus est quid^m s^m d^m d^m
m^m b^m e^m z m^m d^m d^m e^m cast^m d^m
d^m d^m est: qd g^m fier^m d^m xpianus q^m
solu u suat testa d^m ab om^m b^m
nis h^m u ab^m t^m n^met a n^mgnis p^m
z m^m eis mag^m s^munt d^m d^m q^m
dieb9. z u n^m h^m opari i v^m t^m
to m^m u h^m fornicai. In de s^m
i rabius: saltai m^m d^m d^m s^m

Qu^mda leu^m v^m **de chore z**
d^ms fratru^m ele^m suos ho^ms
uocans duccas: quig^mta ap^m
q^m moysen m^m uau^m ad m^m ges
d^m d^m z ab^m r^mon q^m b^m p^mca p^m m^m
dicebat: uo p^m g^m t^m uo eoz q^m d^m
raben p^m g^m t^m s^mullet: q^m b^m m^m
collat q^m b^m t^m h^m u^m b^m i^m a^m r^m
ou^m d^mat d^ms q^m elegit q^m z f^m d^m
uocant^m ad h^m d^m d^m h^m: ab^m r^m
uener^m h^m m^m hostis pap^m d^m
stabat ut p^m d^mas q^m b^m q^m b^m s^m
a^m q^m auxilium p^m t^mie poss^m. **P**er
moysen ap^m t^m e tra z deglut^m
z ab^m r^mo^m zoe: s^m b^mz eoz i g^m d^m
t^m h^m u^m b^mlis egress^m chore cu^m s^m
m^m a^m r^mo ille s^m i^m uan^mere p^m
uoc^mia eoz t^m h^m u^m b^mla om^m p^m d^m
m^mnas q^m d^m s^m h^m s^m t^m uo^m e^m
ad mou^m d^mu filios isrl ne q^m
seie a^m r^mo acced^met ad alt^mie m^m
d^m ne s^m h^mia p^m d^met: **A**z u^m ad h^m
i^m m^m. Dicebat n^m q^m z h^m t^m u^m m^m
d^ms uoc^mat eoz q^m a^m h^m q^m t^m h^m z t^m h^m
in sacer^m d^mo habent ne t^m a^m d^m
tas im dom^mu i tra p^mue a^m
Eul^m q^m mo^m ex p^mcepto d^ms
v^m g^mas xy t^m b^mu^m t^m e^m b^m i v^m m^m
na^m t^m q^m ul^m p^m o^m p^m p^m o^m p^m z
a^m r^mo^m nome a^m r^mo z p^m t^m h^m a^m
assup^m t^m vna secul^m q^m e^m a^m s

VIII H. 35 1

S. 60

Salmachtich vader ewich godt o
minnelich in wonder van weyne
lichamen ende suijner sielen aensiet
goedertierlich mij n armoedien smacht
ende ontfangt mijn offerhande ont
stecht mijn in goetwillichheit om n al
tijt getrou welijch te dienen/ bescherm
mij van die viant die altijt met sub
tyder listen mij bevechte is gint
mij toch door den heiligen geest Discree
teerbaerheit wijse minnelichheit
wijse sachtmoedichheit saivore vryheit
geest toch dat ich in liefde mach brau
den ende niet sijten n te minnen/ dat
ich prijelijch leuen mach/ ende dat
ich geen prijs van menschen en be
geere/ verleit mij dat ich in heylichheit
des lichaems ende puerheit des siels n
mach tonen ende glorificeren/ laet
mijn wt liefden n wesen wt liefden
n dienen weest ihu o goedertieren
Jesu mijn eer mijn glorie mijn blyschap
mijn wellustichheit ende in droefheit
mijn troost in twijfelachtichheit mijn
nact in ongelichheit mijn bescherminste
in tribulacie mijn paciencie in armoed
mijn oerbloedichheit/ in vasten mijn

2
Wij in siechte mijn medecijn gindt
mij in u te vinden al het gene dat
ich begeer te minnen / bouen al ghes
mij toch dat ich alijt u getrouwelijch
hou wen ende betalen mach / woech ich
een door in gteien van u goetheit op
gedragen hebben ende noch op drage
ontfangt toch al ist een arm ende
cranche offerhande ich wilde woe dat
u heylige naem hier ende in den
ewicheit in mijn ende van mijn
mocht geloof worden alst u alder
lieftē wil behaechelijchē is ont
fancht ontfancht o goede Jhesus o goede
Jhesus ende ontfecht in mijn t vier
van u goddeliche liefde dat ich een
brantofferhande mocht worde woe
kijchende voor u bittere passie
ende ontschuldige doot Amen

De eygen wil en eygen liefde sijn twee
medegesusterten die den malander en so
ghenoecht sijn / dat de ene sonder dander niet
en can wercken / wacrom / die de eygen liefde
verwint / verwint niet en de eygen wil
De eygen wil is dat men niet gemeten is
niet de willet gods en niet de wil ons naesten
want daerom wort sij eygen genoemd omdat

eijenschap gemenschap wtfleint ende dat
eijgen gott geen gemenschap heeft met een
ander Daarom heeft hij een swaer pach
affgeleijt die sijn eijgen wil affgeleijt heeft
tegen goet / want dese wil altijd heerschen
en wil haer weden volgen en begeert nie
mant te dienen dan haer weden sij en
wil na niemant lijfsteren / noch ontfien
noch teerbiedicheit bewijzen / door gott doen
wortte niet versacht / door drie gementen
niet vernedert / sij is spijlich in haer
woerden onbeset in haer manieren on
gekunst in haer seluen affgeleert van
gott / affgeleert van haer nassen o aff
grijpselich quaet / o quade boesheit door u
is geschiet de val der enyelen door u is
vermindert tgeselschap des hemels door
u is de sonden inder werelt gecomen
door u is adam wt het paradijs verdruct
door u is de uebelicheit in den mensch ge
somen / altoo dat hem het vleesch tegen
den geest verheest / ihu heeft in den hemel
de heerscapie gesocht maer inder aerden
heeft ihu die ge vonden

Litanie vanden .8. vaderen
franciscus

3

Heer ontfermt u onsen // christe ontfermt u onsen
Heer ontfermt u onsen // christe hoort ons
christe verhoort ons

Godt vader vanden vande hemelen / die franciscum
tot uwen dienste hebt verkoosen // ontfermt u o

Godt soone verlosser der werelt die
franciscum met d' heyligen uwer .8.
vaderen hebt beleyghet // ontfermt u o

Godt heyligen geest die franciscum met
veel soetichheit hebt gelyet // ontfermt u o

heylige drie vuedichheit ten waerachtich
Godt die franciscum in uwe glorie
hebt ontfangen // ontfermt u onsen

heylige maria ten ouer groote soetichheit
van franciscus // bidt voor ons

.8. moder gods ten gestadige toe
plucht van maria franciscus // bidt voor

.8. maget der maeyden / Advocatenesse /
der gemeliker ouder van franciscum / bidt

.8. herapijnliche franciscus bidt voor ons
Alder minne lychste vader bidt voor

Alder goedertierichste vader franciscus bidt

.8. francisc vader der namen bidt voor

.8. francisc vriendrager christi bidt voor

.8. francisc vijftou der gecruyisten jesu bidt

.8. francisc founeus der liefde bidt voor ons

- S. franciscus auche des heylighen / bidt voor
- S. franciscus versmader der werelt / bidt voor
- S. franciscus spiegel van penitentie / bidt
- S. franciscus verwinder der boosheede // bidt
- S. franciscus naevolger christi // bidt voor ons
- S. franciscus voorbeeld der oetmoedige bidt
- S. franciscus leidsman der dolende bidt voor
- S. franciscus onderstaant der S. kerche // bidt
- S. franciscus meester der gehoorsamenheit / bidt
- S. franciscus liefhebber des vrients / bidt voor
- S. franciscus licht der vaderlants / bidt voor
- S. franciscus herault der alder hoogsten conincen
- S. franciscus maerkebaer met de heylighen / bidt
- S. franciscus voorjanger des lijpenheyls / bidt
- S. franciscus predicator der creaturen ^{godes} / bidt
- S. franciscus besoumer der boosere geesten / bidt
- S. franciscus dienaar der melacken / bidt voor
- S. franciscus geneeser der siecken / bidt voor ons
- S. franciscus verwecker der dooden bidt voor
- S. franciscus helper van alle die geenen
die tot in vlichten // ~~van~~ ver/besocht
goedertrouwen met de vofte dienaren
o. heylige vader franciscus wese verwecht
sijn allen wt den slacp des doots

gebedt

Godt die in wt .h. kerche door die ver-
dienst van .s. franciscus met nieuwe
hindere gods seer vruchtbaer ende ver-
breijt hebt gemaect / maect dat wy door
sijn naer volginge d'atliche dingen versma-
den / ende int genieten van hemeliche gaue
ons' altyt' verbliden / **E** heere jesu
christi / die als de werelt in liefde was
persont / om onse herten t'ontdecken /
int lichaem vanden .h. vader franciscus
die teechonen in wt passie hebt wilt van
nieuwen / gant ons' genadelich dat wy door
sijn verdiensten ende gebeden / ooch werdighe
vruchten doen van penitentie //

Godt .h. geest door wien' voorlichticheit
ende bestiering den loop ons' leuens voor-
besicht helpt in wt dienack' op dat wy dit
met verheugen die gedencknisse houden van
den gloriosen vader franciscus door sijn ge-
beden ende verdiensten de glorie in wt
goddeliche maectheit ewelich mogen
genieten door jesum christum onsen
heere die met u ende den vader leeft ende
wegneekt een waerachtig godt van
ewicheit tot ewicheit Amen

Dit boeck loort toe yngen
Janus saboude
el

MARIA DE JESUS DE BRAGA

MARIA IN TEMPLO PRÆSENTATUR.

6
Hier nae volcht Een soete Jnnig
ghe toe spracch Der minnen
der zielen // Die haren bruy
degom wt alder herte begheert
te louen // ende te dancke

O mijn alder liefsten bruydeg
wye sal mi gheuen // Een ginde
de herte inder minen Dat alsoe
doostich is Om v te louen
Och mochtet Gode volbrenghe
Dat begrip inder loefs voer mynder doot
Och ofte ick alle menschen mochte ont
strecken ja inder minen // en allen creatie
ren mochte verweken tot Jnner loff
Och mijn heere mijn god // Jch ouergheue
mijn altesamen tot uwen wille // Ende ick
heb een begheerende wille Daer toe
Soe wat mi ouercoompt te Lyden dat
ick v daerom te min n3 louen en wil
Ende waert dat mi doot meer waer tot
dijn glorie dan mi leuen // Jch woude
mi willich offeren ende gheuen ynden doot
Jch wensche wten binnenste mijns herten
Zal waert dat mi leuen mochte comen
tot Mattheusalems onth3 // ende dat elcke
maende Siet jaren // elcke weeke van
van Siet maende // elcken dach van dier
weeke // Elcker vre van dier daghe // Elcker

oghenblick Siet vren // Alsoe langhen tyt
v loien mochte wt mynen persoon Alsoe
ynnichgehyken en alsoe begheerlyken als die
die salighe Gheesten te sinen v loien Mo
ghen in alsoe langhe yren ende tyt // En
dat die stadighe vermeerdinghe des lofs
Bonen allen ghetal ende maet soude gaen
met synen oneyntelichz // Ende oech dat ver
te van my moet wesen te verdienen

Dat v wille ende eere waer dat my
ziele die pijn der hellen hyden soude voer
haer sonden // Soe en woude ick nochtan
v van vissen loie niet verminderen // Maer
met een bereyde wille woude ick v loien

Och oft ick allen menschen verswinne
missen verinllen ende beeteren // En allen
onwaerdichz die v want begijn des we
relts oeyt ghedaen is ofte gheschiet
mach wesen // Ende ick settet alsoe dat
niet moghehyken en is ende dat oech
n3 gheschien en mach // Want ynder
hellen en is gheen verlossinghe Noch
gheen behydinghe vns lofs

Dat my siel ynder hellen gheset waer
by soude breecken wt dat diepste der
hellen niet crachte in een stemme des lofs
Alsoe dat die lince stemme soude doergae
die diepheit der hellen // Die wythent dat

7
aerden // die hoogh des hemels // En come
totten troon uwer glorien
Wat sal ick niet segghen Doet niet
mij al dat v behaerghelijcken is want
alsoe langhe als ademtucht in mij is
Soe en sal ick niet ophouden van v te
louen // **M**er als allen die crachten spreken
hand sal vergaen // **S**oe dat ick mijnen
Jesu mijnen bruydegom niet meer en sal
kinnen wt sprecken van grooter cranchz
Soe begheert ick alsdan dat dat wenche
mijnder oghen ende dat roeten myre leede
moet wesen een vingerwringhe alle wijder
begheerten woerden ende wercken // die u
ghaerne doen soude // ende offeren mit en
enijghen dienste in uwen sonne tot den leste
dagh des werelds in dien ick soe langhe leue
mochte // **W**aert meer mijn enijghen bruy
degom begheert ick wt allen mijnder harte
dat wanneer mijn lichaem wederoept
tot cleynen stoff // ende beslooten leide inder
aerden dat van elken cleynen deel des
stoffs op moet gaen een soet ghelint
dijns lofs // ende climen voer den hoachsten
troon dijne glorien ende comen voer v
teykenwoerdich // Ende sy moeten hem ver
heffen in een teyken des louenden lofs
inder ewichheit // **O** vlder soetste heer
Jesu ick bidde v macht moghelic doet v

gracie dat Welck onmoghelijcken is doer
der natueren // Die sonne en moet niet be
roert werden van haren stede Tot dat
ick in desen oghenblich v myn heere ende
mijn god zinsent foudich lof moet ghe
uen witten binnenste mynder herten

Och herteliche mine opent inwen schat en
gheest mij dat ick v immermeer verghaete en
moet **O** mijn god uenghe vroechde myns
herten **O**hy hebt niet mij ghedaen v won
derlych ontfermharticheyt **O**hy hebt mij ghe
scapen nae dyn godlyche beelde // ende ghe
lyckemisse Doen ick niet en was // en tot
noch toe hebt ghy mij ghespaert In my
sonden ende ontallike weldaden hebt ghy
mijn bewesen // **O** Mijn heere mijn god
mijn ontfermharticheyt Om allen dyn
godlyche werken ende weldaden soe be
gheer ick dat alsoe groot en vrolich loff
in mijn moet wesen // Als dat loff was
der saliger gheesten Doen sy hem verblj
den tiden aensien inwet godlycheyt Doen
sy ewelicken in inwen lof gheuestricht wa
ren // Dat loff moet alsoe groot wesen
in mijn als dat loff is der saliger sielen
Wanneer sy witten hercher des vagevart
verlost sijn ende eerst ghebrocht worde
voer dat aenschyn dync glorien ende
inwen vriendeliche vroliche aenschyn te

8
menschorivene. Als dat loff sal wesen
inden straten van ihersalem nae die laeste
verrijfense // als die salighe vanden gñaden
ghescheiden sullen wesen ende met allen
vruechden des herten ewelicken verblyden sal
len van haer salicheyt

Och oft ghy mijn gaest dat allen
hemelschen ende aertschen loff ende soe
ten sange der geestelijcher jubilation voert
mocht gaen van mynder herten // Alsoe
soetelick sattet v mochte behaghen ende
allen dat hemelsche heer Gaer af mochte
verblyt worden // Maer wat sal ick
segghen ick bekeme mijn wel onwaerdich
ende onbeghem tot uoen loue Daerom
soe bidde ick v o almachtighe God dat
alle hemelsche gheesten // Allen die planct
ende dat firmament metter sterren
Sonne en mane en allen creatueren
opter aerden en ynder zee en allen vuer
ichge begherten Der godminder herten
moeten v van mijnen weghen en voer
my allen ooghensblyck tijt mit alder
vuerichste Louen en ghebenedygen Ynder ewich

O Alder minlyeste ewighe wijshe Amen
almooghende godtheit // ick bidde v dat
allen moeghensfonde als ick op sine en
als ick tot v mijn oghen open doe dat

Als dan oock my hart gheopent mach
worden tot uwen loue en dat daer wt
mach gaen een vuerichge vlamme uws lofs
in haer hebbende. Den meesten vuerich
gen brandt inder minen. Die een mensche
lijcke hart van v verleent is te gheuoelē
Oeck moet sy in haer hebben als sulcken
minne als. Die alder vuerichste seraphyne
die in inder liefden alder heetste sijn
Ende oock nae gheheerisse. Der ouerste
ouertweeselycher minen. Daer ghy
O hemelijken vader meede bemint in
enighen soon inden heylighen gheest
oock soe moet. Dese vlamme uws lofs
Alsoe mindelijcke ende behaechghelyck wesen
voet v. Sattet inwen godlijcken oghen
behaechghelycken moet wesen // ende lieste
lijcken moet wesen te sien // Ende allen
dat hemelsche heere daer af verblift moet
wesen // Dese vlamme der minen moet
alcoos sonder ophouden bernen in myder
herten // Ende sy moet crachtlijcken wt
brecken. Mynen Mondt. Doet bernen
der woerden // Ende in myn wercken
doet een volmaecte conuersacie //
Ende dese liefde moet alsoe crachtich
wesen dat sy den viant verdryft
Godt versmeect. Die gracie gods vsmect

9

Den brandt der sonden lesschen moet
 ende een salich eynde met die ^{crughe} hemelsche
 Glorie te veruyghen // *Op* dat *dat* *dat* *dat*
 lof // Een beglyn des orientelysche lof moet
 syn inden ewighen leuen // *Die* *jesus*
 myn huyf een afgront mynder begheerte
 Een cracht mynder sielen // *Wt* allen my
 binnenste groot ick by // *wt* vuerichter be
 gheerten myner sielen // *Ende* ick bede v
 alsoe menichygen lof als daer syn sterre
 aenden hemel // *Ende* *Stoppelen* waters ynder
 see // *ende* *sant* aenden onter vander see bla
 deren aen die bomen // *Leuieren* ende gras
 opter aerden // *Dat* welcke v moet wase
 mi en allen oghenblich tijts tot ynder ewichz
O onuerhoghe vuedtsamichge *een* amen
 ohe *Trionoidichz* macht by inuwer al
 machtichz // *ende* *Mogenthz* in myn leuen
 pieteren leedyghen *tront* my van allen
 middelen // *Sie* v hooge inuwercken in myn
 beletten moeghen *Doer* v brandende crin
 ohe hette // *Die* *jesus* wilt my *dit*
 gheuen tot v hoochste Glorie en myn
 opeerste salichest *Amen*

// Een deuot ohebet

O Alder diepste onbekenthz *Sie* oheen
 verstant begrepen en mach in hemel
 noch in aerde wilt doch wercken

In myder begherten om my in allen crea-
turen te ontfinken In alfulker afgro-
dyger diephheit // Als ghy die waerdie
heyt inder hooger godthz ontfonken
hebt Doen ghy mensche gheworden syt
om my // Alsoe veel beghert ick dit
van v Dattet van dy in my volbrant
mach worden // Aldus en wil ick my
niet laten ghenoghen Metter begre-
alleen Ist Dattet v behaechgheliken is
Aldus Samyghen eysh van v te bequa-

Een denoet ghebet tot amen
die ghebenedyde moeder ons
heeren Jesu Christi

Alder soetste & alder ontferm
hartichste & alder sinuerste moe-
der ende Maghet Maria
hoe groot is Dijn waerdichz hoe groot
is v glori hoe groot is v hoarchz
Ghy syt heyliger dan allen heyligen
ende enghelen // Ende alder waerdichste
allen loff // **O** fonteyn des heylighen
wt v is ogheloten Den menschehyche
ghestacht // Die ewighe Benedixie en
oneyndeliche salicheit // & hoop alre

10

menschen // U mantel der heyliger drie
rounder // U tabbenaikel der godhs ^{ghewoont}
Allen dat hemelsche hof en is niet v
te louen // Noch ten hont niet op v
te loue // Alle tonghen ontbrecken
in v lof // Da coningme des hemelsche
hofs // Moeder gods blyscap der
enghelen // En der heylighen Coont
ons v gracie en wy sullen salich wese
U wech der dwalender // Een salich
der gheente die in v hoopende syn
Een sekerere hant der gheente die in
die zee deser werelt scipbreckinge
lydende syn // Die enghelen ontfan
ghen Doer v ^{blyscap} volgh verghessen die heyl
lyche vroecht ^{gen v} die heylige drie mit
dichz glorie // Die rechtvaerdighen
graci // Die sondaren ghenade // Die
dronighen troost // Die siecke mede
in // ende die ghenangen verlossing
U ghebenedyde moeder ende maghet
maria Coemt ons te hulpe dat ich
wy nimmermeer van v verscheiden en
moeten worden amen

|| Een goede lekinghe

Doect die eere gods in allen dinghen
met een wel gheleerde onderweesen hart

Met een God denckende memorie // Met eenē
wech verworpēde wille // en̄ ghelate sinnen
Met wijsē bescheidenhēden reeden // ende met
ēen merckende claren boechsaemen vheue
Verstande // Met eenen verlooren ontfon-
ken gronde wt minne der heyliger gehoorsā-
heyt // Die christus met synen leuen ende
wercken gheheylicht heeft // Als vhy aldus
doende syt // al wat v daer of coemt het
sy blyscap of droefheyt Beuedet altyt
Die goetlyc Gods ende synē alder hēfften
behaechgheliken wille Amen ~ ✕

Van ongherūstichz ende
aendachtichz des herten

Die eerste saecke van ongherūsticheit
ofte menichfūldichz van herten
is // onbewaringhe der wtwendiger sinnen
die welken oech wech nemen // Alle inwon-
dighe vochticheit der tranen // Want daer
du ooghen gaen daer trecken se mede ond
herte // Justicheit soe oech in allen anderen din-
ghen der sinnen // Daer om wort sulcken
menichfūldighen mensche gheliken by een
nen coop broot // het welck wort voer die

doore te roep gheset In den sonne In den ha
ghel Veggen en wint // Alsoe wortet
hechtelijken verdroecht swart en onghesien // Inghelike alsoe oech menschen die ha
ren herte setten voer die doere ofte venster
haerder vijf sinne Sie worden droech en
doere ende beroeft van die vochticheit
der deuocien // Ende worden alsoe menich
fuldich // Maer die haer houden In den
cruet der eenicheit Die sijn als broede
vochtich In deuocien ende smaectelich int
pronien Des soetichets

Dat tweede is onbewaringhe van om
Inwendich verstant Wille en begheerten
die welken diemael staen en verlooppen op
dinghen die verstroeytheit maeken // Als
Creatueren werelt sinlich // Doe wie dese
dinghen of Sier ghelijcke soeken en beghe
ren // en sullen selde stadich noch gherust wese
Maer hebben een hart verstroeyt en onghesien
stapelt // twelck met die creatueren veran
dert ghelijck den weerhaen met den wint
draght // oft ghelijck licht cast met den
wint dryft // Behaluen die creatueren
soe is ons selffs sinlich ghetrocken In
nederste dinghen belast met cranch // ende

Wort neederwaert ghetrocken. Soet die sone
vuldichz der dinghen die oock wel noot
saekelicken syn. Sen gheestelijcken mensche
En n3 en verhenget. Sen ghest^{om} op te hef
fen // Ende als die mensche gheen arbeit
hiet in en doet // Soe coempt hy Lichtelike
tot traechz des dienst gods In die tijt des.
Die derdesaechte des verstroeytz // ghebert
In liefde des werelts In welcken wy
oock die twee voergaende saechen mogh
bestanden // Dit moghen wy verstaen In
Adam die welcken ghescreuen was om
altijt becommet te wesen in god En
inden contemplacien Gods Xherien
hem altijt aenhangende eer hy ghe
sondicht hadde // Maer nae dat hy
hem van God keerde tot werwendyge
dinghen // Soe is hy blind en onweeten
de ghe worden // ende beroeft van kennise
ende van die herte Gods // En aldus
vinsten gheslooten synde Soe is hy
menichfuldich ghe worden en heeft be
ghimen Soet die Menichfuldichz die
werelt hief te hebben // Ende heeft alsoe
vergheeten Sen eersten smaech ende die
soetichz gods // **E**nde nu aldus van

God bescheyden wesende Inder Menich
 fuldichz // Soe heeft hy ghesproecken
 Aldus Wie my cruycht sal my dooden
 Alsoe ist oeck met ons als wy van god
 gaen Ende ons keeren tot die werelt //
Dan is ons hart cranch Soe dat al wat
 ons bestryt Mach ons verwinnen Maer
 god Doet syn barmhartichz en laet ons al
 tijt die hem verlaten Maer nochtans
 die aldus staen Die stryden periculoes //
 Als die gheene die in misdienste staen
 om vlaten te worden // Dit en wist adam
 niet eer hy hem van god hadde ghekeert
 dat hem hemandt dooden soude Die //
 hem vinden soude // Want soe langhe als
 hy god by bleef inder kiesten Soe bleef
 hy oeck eonich en eeuuldich in god Maer
 doen hy hem wtkeerde ende syn harte //
 van god In menichfuldichz was splyten
 de ende tot d'yuerschen saecken was keeren
 de Soen worde hy in syn smekend //
 vstroeyt en v'gat hem seluen te horen
 in die enichz // Want christus seyd
 selue Dat ons een van nooden is // Is ons
 alleen een van noode // Watt toe willen //
 wy dan onse sinnen tot menichfuldichz

Verstroeyen // Aldus ist oech met ons als
wy wtgekeert syn met herte tot yet
dat wy hemmen ende beminnen ynder erde
Soe en sullen wy dat eynde onser eem
gher begherten In god niet comen ver
crayghen // Aldus en mach die mensche
niet gherust ende enich bliuen Siet
ghebreck der menichfaldiger sinne // hier
af coemt nu verstroythz ende ongher
rustichz des herten ende Daer maec
Coempt arbeit sonder profytelichz ende
daghelicke loopinghe sonder beynghen

Op dese voertgaende ende dierghelycke
saechen Soe beual Moyses Exodix
den kindere van ysrabel Deze woerden
Verghende // Een yghelick blijf by he
seluen ende niemant en gae vinten
diere syns huse opten saboths dach
Ende dat ghemeen volck sal vieren
Och my seer beminde wat ist by hem
seluen te bliuen // Dat is onse beghe
ten en affectien inwendich en onse
sinne wtwendich te bewaren ende te
vergradere in eenichz // om den sabbath te
vieren // Dat is om te comen tot
vreede en stilheit met god In die nime

omd gheest En daer vieren wy den sab
baoth in die hyste om d heeren // En soe
voert wt die hyste christus te comen
in een ghebruyck in god rustende

Och beminde dit is om siet van noode
dat wy aldus vieren sullen ende wt die
ghelatenhys om d ophaffen // Want wat
wy doen sonder opgheuenen affectien
en sinerhys der meninghen dat is al
clayn voer god // Al schyntet groot te
wesen voer den menschen

Och hoe veel menschen syndet die clayne
profyten Soen ende grooten arbeit doe
inden costelijken tyt versmadende be
hulpelichs der dincchen Welck is eenichs

Och mensche keert v haet van alle
dinghen ter werelt // Die muerghelijche
sijn te laten v daer aff treckende // Ende
dan voert oech bewaert v ooghen ende
sinen Soe herten van allen sorghe des
werelts // Ende stiert v hert op tot in d
stillen gheest wt ghemoeets // Ende laet
dan voert die werelt lope in die zee

Weste gods is een sonderlinge remedie
te ghen alle menichfuldichs der sinnen

Want als onse siel met lyfde aen Godt
en aen godlike doechden hanght // Soe
weet dat Ystant wel doer die gracie
Gods dat die Niet en sullen faelgenen
Mer het Ystant Ycht wiesende doer die
minne // Doet den wille ofte die begherten
Yblyden // In die dinghen die altijt sullen
bhynen met die lyfde inder ewichz amē

Dat die lyfde gods die beste remedie
is machmen hier wt mercken //
Want soe die mensch om die lyfde gods
hem meer sterft in allen aertfchen dinghen
der werelt // En vordert in die
doechden // Als sulcken wozt dagelijc mer
enigher stillet ende stantwaastigher //
Want versmadende die dinghen dese
werelt // Soe versmaet men meede allen
ghedachten ende fantasien die vander
werelts dinghen wasschen // X X
En is ghee wonder dat een Mensch
die hem niet en oeffent ofte nz gheoeffert
en heeft in Gods lyfde // Maer haacke
nae becoemnisse van aertfche dinghen
ofte nae het gheerne daer die lyfde godt
niet meede en wozt ghesteret // Dat dese
mensch niet enich noch ghestandich en is

Van herten // Als hy Iner sonde willen
wat denorie houden ofte enich goet doen
Soe moet een mensche Inde becomerissen
der dinghen Gie hem doer oficien aengae
ende by anoutriere wat afstrecken ofte
Briddelle staen sonder Lijeste van die
Wtwendighe becomeringhe // Op dat hy nae
affscheidinghe van die dinghen en hem
gheeft tot eenicheyt gheen ghedachten daer
af en heeft ende dat gheschiet waer
men gheen heste en heeft van syn verlate
becomeringhe // Op dat hy nae affscheidinghe
van die dinghen syn hart daer af keert

Maechi int vj. Daer den schat is daer
is dat herte Ende daer het harte is daer
syn oech syn affectien syn verstant ende
begheerten

Welck is nu dat Wy meest beminnen
dat is certeynliken sonder faelgeeren het
gheerne daer wy meest op dencken off wt
syn om meest te vercrighen

Leert hier kennē v begheerten wter liefste
ende v heste wtere ghedachten

Daer in die ghedachten en sal die mensche
voertgaende In die heften niet vercrighen
worden want / **Sint Bernard** seyt

In een brief totten carthijnsen
Die nu syn begheerlychz vromen heeft
Ende nochtand die godlike herte niet vast
en heeft Die en heeft noch niet gans
die ouerhandt // **A**lsoe langhe ald in
ons hert niet en is gheuestrust Meerder
begheerten en ghenoechte der godlyker
dinghen ons tatter herten brengende
dan der werelt // **S**oe sullen wy al
moeten lyd met een vsmaden Die ghe
nochten en allen vbeeldinghe van alle
fantasion van allen datter ghedaen ghe
sejt of ghehoert is // **S**alich is die
mensche die nu doer een ghestadighe
affrijdinghe alle der fantasion en vbeel
dinghe doer een inkeetere ende op stuerd
sins herten is vghetende alle fantasion
Dit is waer als een mensche hem op
drincht wt hem seluen in god // **S**oe en
vinden hem die ymaginacion niet thint
ende die phantasion vgaen voerbz syn
ouhen ghelych vlieghen

Hier of leert ons heymicus siso
int xxij capittel syn dialogus
Die alder waerachtichste profytelichste
en costste leringhe // Doer die welcken

Wij comen tot die hoochste en heyligste perfectie van desen leuen is seyt hy =

Weest verscheven en afgetrocken van alle menschen int verheuen

Ende hoit v vry ende fruet van alle ynghetogghen beelden // En ontloft v en ontlaet v van allen v toevallende ende

nen cleefende der affectien // en allen dat v sorpge ofte becoringhe maechen mochte // En dan recht op niven gheest in

een naestighe ende verbuerghe contemplacie in welke ghy God altyt present hoit vanden welken ghy v met een oghen

blick tijt en moecht afkeeren // hier toe worden ghestiert allen andere oeffeninghe

van vatten waschen disciplyne ende oock beloften al tot dit eynde // Salmen al veel

andere oeffeninghe nemen die ons dienen en helpen moghen // Nochtan

als onse beloften ons hierof roepen // Soe moeten du voertgaen // En eamensch

sal altyt oersaek soeken om nae het voldoen des gheloften weder te comen

in desen gract der perfectien // Ende soe salt come dat nae het werck der ghehoorsamhe // Die mensche somtijt veel

dieper moghen comen En dat hem die
ghehoersaemhcz sal wesen een oersaech
van vlytuyger en meerder verueringhe
en soeter contemplacie // Die dit wilde
aenuaerden die en soude niet bliuen den
ouden mensch // Maer gylaci ick en
doet niet ghenoech // Mer alleen soe schryf
ick v dese perfectie Wel wutende dat
tet alsoe behoort te wesen // Ende heij
richius enso seyt // Om dat ick daer
nae mi beghiet te arbeiden en dat
vhy hier toe langhe ghenuecht hebt
vondt wecten dat dit het eynde is va
der perfectie // En dat eenichz hier in val
maect wort // Enso beloeft den
ghene die hier toe arbeiden // ende
noch menichvuldich is // dat hy doer
dich toekeren syns harten tot dese
eynde sal terstont profyt ghedaen
hebben // En sal hem ghenoecken dat
hy wort eenigher en stantunstiger
// Alldus sal den mensche altyt
God hooren tot hem sprecken dese warden

Mijn arhmit arbeit altyt te wesen
een inwoender des inwendighen

16

Mensche weest snier en ontlast van becrom
metinghe die niet nootdich en sijn // En
weest verheuen met uwen gheest In my
teghenwoerdichz // Dat is // Dat ghy my
dencht altyt teghenwoerdich te sijn // Alom
daer ghy gaet en staet // In allen u werken
woerden ende ghedachten // Ende // Dat voer
mynen oghen met verburghen en is // Noch
immermer verborghen en sal moghen blyue
X. X. Jnder ewichat // X. X.

Maerom dat god den menschen somtijt
sijn teghenwoerdichz verbercht en
hem laet staen op hem seluen // X. X.

In tweederley saecken ontreckt god
somtijt sijn gauen en presencie
Die eerste is om te bedwingen
Die cloechz ende stoutichz des gheests
Daerom wert den mensche dreckmael ghe
laten In cranchz om dattet die mensche
beeter is om te veroetmoedighen Jnder ormo
selhz // Dan in opgeblasenhz en rechtuaer
dichz // Want ormoselhz Xmeerdeat die
Xdiensten // Rechtuaerdichz en voldoet
ende betaelt maer alleen die schult
Hier af soe sijn exempel en Jnder scriftueren

Als dauid worde verootmoedicht om syn
sonden rechtvaardelijck // Maer Job onnos
lyck // En soe oock christus die wyshz
des vaders selue // Om dat cloechz
sijn doet voordringhe gheen oersaech
en soude hebben van syn selfe sterckz
te betrouwen Sacrom wort den men
sche cranch ghelaten

Die tweede saech is om dat die mensche
offte die gheesteliche Brūde soe veelte
sinneder soeter en aenghenamer soude
die weder comste van haren Brūde
gom // Dat sy dan soude smaechen hoe
dat die heere is ende wat weelde dat
met hem is en ons toe comen mach
Wie soude moghen wtspreecken die
grote blyscap des toeroempts Christi
dan diē theproeft heeft // Joseph nae
veel jaren dat hy synen broeder Beniamy
met thesien en hadde // Jo ynt aensien
ende presentacie van hem heel ontroet
gheworden // en heeft van blyscap ghe
schreyt **I**tem Gen oūden uacop
ontspronch ende wordetam leuendich
doen hy verstant dat Joseph synen
soon noeg leefde // Ende siende hem soe is
hy op synen hals gheualleē en heeft y

omhelken bitterlijken gheschryft // Mer dit
ghenoelt noch veel sonderlingher Den gheste
lijken geest Jnder bevinge van gods gheest
met onsen geest // **D**och wat heffelijker
woerden worden daer ghesproecken // Wat
Vhooghden gheschryet daer // Wat fonteyne
van soete watteren springhen daer om d'
langhe vertrecken See gheminden

Die lichtekeken Vhaelt die minende
zule Doer compuntie Doer heffe
lijche bevinghe Doer soete omhelvinghe
Doer vast betrouwen **A**llen die
schilt hier vergadert ward // het water
wasschet het vier vbrandt // daer is
sonder twiffel niet Jan een vbrant
winge des gronts in eenen ouerulagen
de vrede // Wit wort den minner alle
ghewac // Want die niet seer en mint die
die en is niet seer daerinch int afscheyden
noch hy en schryt noch en soecht niet
Want hy niet hef vchadt en heeft
nemmer en schryt den mensche sonder **draefhy**
van het gheene dat hy niet hette besete
heeft

Een salighe leeringhe vande liefden

Eik spreke van eender saligher sielen
Ende van eender gherechtigher minne // En
van dat minne heet ende gheen minne en is

Ick braghe wat is dat daer mint
in ons ist ons hart // Neent want
dat hert en can niet ghemmen want
het is een stuck vleysche // Het is onse
siel Die daer mint in ons kernen en
minen is haer amboccht // Mer als die
siel in haer vint minne Soe gheeft sy
der herten eenne brandt en eenne ont
lijcken ghehelicwijb als den dornwe
die roosen doet // Soe wie dat mint
hy en is syn selve niet meer hy is dat
gheend dien hy bemint

Ick braghe machmen minne laten
alsmen wil // Neen want machtmense
laten alsmen wilde Soe en waact ge
minne // All is minne ghenoechghelijc
sy gheeft nochtans die natuer seet
sy heeft den dach byden nacht // sy moet
waecten als ander kintden slapen Die
ooghen die siel waecht // ende sy een hout
gheen maete // sy slacht den firmament
des hemels // Die ziele en mach niet te
dich syn sy moet ymer minen Mer
by nachte dan by daghe // Soe een
mensche ghefondeert is dat hy mint
want minne is dat hy mint // Soe hy
mint ende dat hy mint Minne mach
alle smet ghehelic

18

Ick vrage noch Wat is minne en Naer
om salmen minnen // Sal ick mijn hief mi-
nen om dat hy schoon is **Ja** dat minne
neent voerwaer // Sal ick mijn hief minne
om dat hy jonck is ende dat ick hem
langhe ghebruycken mach **Ja** dat minne
neent // Sal ick my hief minnen om dat
hy edel is hooch is van gheboorte ende om
dat myn voerdeel Daer of comen mach
Ja dat minne // Neent // Sal ick mijn
hief minne om synder godertierenz ende
synre ghenaden hoope troost ende soetheit
Ja dat minne // Neent ^{Sal} ick mijn hief
minnen om dat hy rijk is ende my groot
goet sal gheuen **Ja** dat minne Neent
Och welck is dan minne **O** ghebenedy
de god // Sal ick hem minnen om dat
hy my wederom minnen soude **Ja** dat
minne neent Dit is noch alte samen is
dan comenscap ende gheen gherechte minne
Nu sal ick v die gherechtighe minne teken
nen gheuen // Jck minne mijn hief bouen
al dat in hemelryck ende in aertryck is
Ende Dien ick aldus seer minne ende hat-
telijcken hief hebbe bouen mijn seluen
Dien hoor ick tot my sprecken met eender
herder stemmen // Jck sal dy dynen arbeit loone
Jck sal dy graden doot doen steruen van
mynen eyghen handen daer nae sal ick v

Verdoemden inden affgront der hellen // Die
gherechtighe Lyste ende mine Antwoert
weder seggende // Nient hief al doode
ghy mijn het en is mijn gheen pijn //
Ick minne v tot ynder doot toe

Al verdoemt ghy mijn siel ynden affgront
vander hellen // Nochtans sal v mijn siel
daer wesende verminnen van ewichz tot ewichz
Ick vraghe v ja dat rechte mine // Jact
Die rechte mine en soecht haer voerdeel niet
in mine Maer des gheens Die sy mint
Sy mint sonder waerom van rechter
edelheyt

Men leeft dat die siel niet is daer
sy mint dan daer sy leeft // mint sy
dan die bouen den hemel is // Soe is sy
dan meer by god bouen den hemel dan
sy in ons is // Mer hoe is mach dat we
sen dat onse siel bouen den hemel is Soe
sy nochtans dat leuen des lichaems is
Ende sy berecht alle onse sinnen // Ende waer
sy buyten ons soe waren wij doot // Ick spreke
die sonne is bouen den hemel Sy verheyt
en verwacht allen dat hier beneden is
Sy maectt leuendich Sy doet groeyen
en wassigen al dat hier op aertrijck is // Nochtans
is sy bouen den hemel ende sy en mindert in
haer seluen niet // Noch sy en neemt oech n
toe alsoe ist oech metter siele Die salghie
siele is schoonder dan die sonne subtylder en
suelder

14
en leeft ~~Dat die siel moe~~

Waer af coemt mine // van oeffeninghe
oeffeninghe en kennisse marcke heeft
Die siele mint god om hem seluen // ende al
hoert sy die stemme gods tot haer spreke
Din biste ~~doemt~~ // sy soude seggen
heere al ~~hede~~ hebds mi ghelaten Jek en
sal v mijn alder heeft nochtans niet
laten te verminen Jt v leet of lief **Jek**
sal v minen ewelick // Alme is ghesa
dich // sy en is gheen wandelaer // sy is
heymelich en stil // Och niemant en coet
tot een gherechte mine hy en verwinnt
hem seluen // **Jek** vraghe waer mede
moghen wy best ons seluen **Winnen**
onse natuer is een ghebuer // Soe een
mensch eedelder van complectie is hoe
hy syn ghebuer naeder ghenoeft
Niemand en mach hem seluen **Winnen**
hy en set eerst al teghens al // En hy
y gheeft eerst al om al En hy moet
hem seluen voeghen en pynen om te
Winnen ende te steruen // **Jek** vraghe
waerom comt dat die menscheliche natuer
soe neder hellich is tot dese verganckelic
ke dinghen Jaer wy nochtans totten
enighen goeden syn ghescrepen

Alle menschen syn ghescrepen en ghemaect

Van tweederley saecken Dat lichaem is
ghemaect van eender crancher materie
Die siel heeft God wt synder wysheit ^{overmaect} ~~So~~
10 Die een hemelsche geest // Sien welcken
God ghestort heeft In den lichaem
Alsoe dat dese twee maechen te samen
Een reedelicken mensche

Die siel is van boeien Ende het lichaem
van beneden Elck begheertet syn
Het lichaem begheert Die ghenoechte
van deser werelt // Die siel begheert
heyligh te leuen // ende God te ghebruyke
ken Om dat sij wt god gheromen
is Dat lichaem is vander aerden
ghemaect ende het begheert het goet
vander aerden Die eere ende ghenoechte

Dan soe roempt die reeden Die ope
ste cracht // en sy berispt die conscientie
ende Die sinnen des menschen // Alsoe die
sinnen ende ghenoechte verwint en
drückt die reeden // Soe leeftmen nae
den vleesch // Mer blyft die reeden bo
uen ende die sinnen worden haer onder
danich In allen goede wercken Soe
leeftmen heylighelick nae den geest

Sinte Bernardt seyt **D**ulder minste
Jesu ick heb v lief mer myn liefde is seer

omvulmaecht noch // Waerom v alder Min
 liefsten // Brūydegom Jek weetet seker
 dat die v hier noch onperfect benimen
 dat haer namen nochtans gheschreuen staet
 inden boeck des leuen // Maer o myn
 alder liefste Jesu waerachtighen Brūdegom
 mynder sielen // Alst v belijft soe gheeftet
 myn toch dat ick v perfectelichen mach
 benimen Nae v alder liefste wille en doet
 v ewighe Liefde Amen

Al groeter weelden beghheet God
 te hebben met een puere siel
 Wat is die ziel dat wyse mocht
 ten In waerden houden // En god bereyden
 die sheelerden segghen Die siel is een geest
 lijche natuer // Een hemels creatuer
 Een spiegel gods // Een beelt der heylighen
 drieuonidich // Een erfgenaem der
 ewighen salich // Preedelicken verstandelicken
ghelyck die enghelen // Eenich vry
 van wille // Good alleen onderworpen
Een eyghen stadt des hemelschen vaders
Een brūyde des soons // Een wonninghe
 en tempel des heyligen Gheestes // En
 en wil niet // noch sy en mach niet

noch en mach niet rusten eer dat sy sal ver
eenicht sijn in haren oorspronck. Dat is
Gods wesens ghebenenedyt inder ewichz / Amē
// Jhesus Christus haer saligmacher

Soe wie het mint / oft heeft ghesint
// // // dan god allen // // //
Dat gaet te niet al met vdruct sijn loō is dē

O Menschen teghen den doot en is gē schilt
Elck leeft alsoe hē steruen wilt
Och ghedenct wat vrūchden daer wese mach
Daer dīnsent iaer is eenen dach // //
Bij dattet is te sijn al Daer // Daer eenē
dach is dīnsent iaer // Voer dien dach
moghen wē wel sorghen // Daer nimmer
meer en sal sijn Morgghen

O Heere Jhesu xpi / Ick bidde dē doer die
groote Minne en liefte die ghē ons be
wesen hebt // Doer die smerte alle ūwer
heyliger wonden // Doer die oueruloedi
ghe wtstortinghe dīns preliosē dierba
ren bloet // Doer die cracht ūwer alder bit
tersten doot // ontfermt v ouer mijn arme
sēdaer // en allen sandighe menschen en

Wilt doch allen ghelovinge sielen die ewe
ghe rust gheven // Bij sonder daer ick //
alder meest schuldich bin voerte bidden
amen

Hier nae volcht dat merch van
het lyden christi // Dit salmen de
hemelschen vader offeren voer alle
Xpuyemisse van duerhden en var
allen sonde die wy ghedaen hebben
En voer al daer wy voer begheeren
tot salichz der sielen v/ zeer oorblich

Hemelschen vader Ick arme son
dyghe Menschhe Ick offer v huy
den dyns eenigeboeren soens
Wtghereecten armen syn verdroech
de aderen // en vdoerende Leeden syn wyde
wonden die alder soetichz syns bloedighen
sweets // Sat // Ende dat merch synte ghebe
nedijde heuer beenen // syn diabaer bliuet
Dijn jamerliche steme // Dijn bleechte aensicht
en vale mondt // Dijn verdijstende ooghen
Dijn bespoghen aensicht // Dijn doerwoende
hoest // Dijn heylighe kloefende ghestooten
ende gheslaghen lichaem // Dijn scamele
staen // Sat hy naert ghegeeselt is // ende

naechte aenden crans ghenagelt wort
Daer hy drie vren leuendich aenhemck Juder
alder meeste pynen die oeyt mensche leet
O vader noch offer ick dy syn gheronne
bloet tusschen vel en vleysch // Syn schud
den en beuen Jnden angst van synen dier
baren heylighen doot // Syn waerdighe
ziel // Syn doorstecken syde

Eck offer v oeck syn waerdighe moeder
hartelicken rouwe haet heylighe tra
nen haer schudden en beuen en haer ne
der syghen totter aerden haer swaer
liche opstaen Doemense weder op halp
Ende sy beromen was met Jesus heilige
bliet // **E**ck offer v noch O hemelsch
vader Allen syn vrienden hartelicken rou
we En haer alte onbegrypelicke bangh
Ende onghettoosth // Nu bidde ick v
noch O hemelschen vader Doet dese
erwaerdighen offers wille // Dat ghy
my nu vghenien wilt allen myn sonde
En allen den ghenen die dat begheeren
En daer v goethtz van my voer ghebeeden
Wil hebben // En dz wy hyn den en alle daghe
dy een ontfanchelicke offerhande wesen moete
Doer Jhm xpm inwe bemide soo onsen heere Alm

22
Dinorghens Om die mensche in
God en in syn godlycke Maie
steijt te verhooghen en te conte
pleren

Ghebenedyt sy die heylighe drie
vondicheyt Den vader Den
soon Den heylighen gheest
Den god // want hy heeft ons
bewesen syn milde barmherticheyt Amen

O hemel ende aerde vol van synder glo
rien // Laet ons ghebenedyen syn hooch
waerdich Maiesteijt // Laet ons hem
pryfen louen ende dancken ind ewich
Amen

Glorie loff en danckbaerhz sy v O god
almachtich want ghy ons ghescrepen hebt
nae v eyghen beelt en ghelychemisse // en
om te besitten v glorie en seelachtich
te worden v ewighe hooghe godthz Amen

Glorie loff en danckbaerheit sy v O god
sone gods ghebenedyt // want ghy wt bernie
de mine tot onser liefde hebt vleys en
bloet aenghenomen om ons doen wy
verloren waren wederom te soeken te capen

Ende te verlossen met v bitteren doot
en preciose Gurbact bluet Amen ✓

Glorie lof en danebaerhz sy v God
heylighe Gheest // want ghy ons int
doopsel geheylight hebt // ende met v gra
tie verchert // ende noch bereyt syt v grā
in ons te storten // Om ons weder bereyt
te maachen tot inver Glorien // en ghebruyt
van inver godthz // Gheylighe gheest
laet in my ende ontfinet ons in v
minne Amen — A A

Laet ons ghebenedyden die ewighe
eenghe God drie uondich in ende
Inder ewicheit Ame ✓

Benedictie recht wyshheit eerwacht
schoonhz loft eer glorie jubilacie
danebaerheit sy den hooghen God
ende dat lam xpo sittende inden thron
gods regerende metten vader en met
den heylighen // Gheest inder ewicheit
amen

Ghebenedyt sy oock die reyne maghet
maria die christum jesum ghe
bact heeft ende geheylight en ghebene
dyt sy oock die scharen der enghelen

23
die Veranderinghe van allen sancten Die
god tot synder glorie ghescrepen heeft
en oechtlicht // looff eer glorie moet haer
syn inder ewichz Amen ¶

Dese drie navolgende gebeden elck in
een p̄ m̄ salmen lesen Alsmen en
ghe sonderlinghe saerken beghceet
En ist dattet god beluift en den
menschel salich is hy sal x̄troost word

Vdy loff // v sy glorie // v sy ewighe
dancbaerheit // v gloriose eerwaer
dighe heylige Trinonidicheit // v Moer
ten louen Eeren ghebenedyzen Glorificieren
ende anbeede allen creatueren // Die inder
hemel // inder aerden syn // van mynent we
ghen Doet die crachtighe veranderinghe
in welken ghy onermits Die cracht des
heylighen gheest x̄wandelt hebt dat
alder reynste bloet dat daer was in dat
reyne harte der gloriose Maget Maria
in dat ghebenedyde vleysche ende bloet ons
liefs heere ihesu x̄pi ws eenighen soens
Doet dese waerdighe x̄wandelighe soe gheest
m̄ lieue heere // Een beghinne x̄wandelighe

deser saerken mi tot uwer eeren ende tot
salicheyt mynre sielen Amen *ps nr 27*

Vdy lof v sy glorie v sy werck der
dancbaerhz **O** alder heyligste heere
jesu xpi **D**oer die crachtighe veruande
linghe inden welken ghy inden lesten
aantmael veruandelt hebt // Dat broot
ende wijn in v ghebenedijde vleys en blat
joh bidde v lieue heere // **D**oer dese veruand
delinghe **D**at ghy mijn gheuen wilt
een begunne veruandelinghe **D**eser saer
ken // ende in allen dinghen ^{die} uwen godlye
ken wille contrarie sijn tot uwer eeren
ende tot salichz mynre sielen *Ame ps nr*

Vdy loff v sy werck der dankbaerhz
O alder heyligste heere jesu xpi
Doer die alder crachtigste veruandelinghe
inden welken ghy veruandelt hebt // **D**
alder heyligste leuen inden alder schan
delijchsten **D**oot // **D**oer dese alder heyl
igste vruandelinghe // **D**oe gheeft mi
lieue heere // **D**oer dese drie sonderlinghe
lyefften voerghenoemt // en ons wt lyeffe
bewesen hebt **V**erleent ons een begunne
veruandelinghe van deser saerken mi
tot uwer eeren ende tot salichz mynre
sielen en tot stichtichz mynre enen mensche

217
Maer **W**alder moegenste ende ghemae
dichste heere god **v**ader almachtich **W** soe
te **j**esū kent ende weet **g**hē die
suerke mī niet salich te wesen te
leenen ofte aff te neemen **II II** Gaer
ich v mī inwe moegentheit ende **B**erm
om biddende sī // **D**oe gheeft mī ster
heit **D**oe v godlyche macht **D**at
ich v niet en ontblyue in eenighe
duerthyden **D**oe enich lyden **M**aer
W goedertieren **j**esū **D**at ich volder ont
stercken mach worden in v godlyche
hēfde **in** alle **D**at v godlyche wille
belieft te gheschien op mīn // **D**p dat
ich **G**aer volhardich in moet sīn
totter **D**oot toe **D**oe v ewighe hēfde
Amen

En seer suet en denoet **J**innich
ghebet tot god almachtich
voet den throen der heylighen
drienondichheit **T**e spreken
inden gheest der oetmoedichheit

Alder Mogenste Moegentheit
gods **W**alder hoochste en on
begrypeliche wysheit en wetichheit

Gods // Valder soetste ende minlyeste ghe
michgelikeste // Goedertierenste // groetheit
bermharticheit // ende ouergroote mild
heit // Gods // Des vaders // Des soons
ende // Des heylighen Gheest // Hoe on
begrypelike Wonderlike // ende omuer
scheydelicken syn v proffytelike oerdele
nwen schryklynge // ende ordynancie
Hoe hoaghe omuerstandelicken // en onbe
granchelicken syn v weggen // Hoe vree
selicken vnaerlichen // ende afgrijselicken
Sullen den hoiaerdighen ondanebare
onbeirafden omuichtbaeren // ende gria
de menschen wesen te wittersten
nwen rechtuaerdigheden

Ende ter contrarien // Hoe ghemuechge
lycken hoe vroechken // blydelicken vol
alder soetcheeden // Den rechtuaerdighe
dnechdelicken goede menschen

God vader almachtich wie sal daer
op elken ynden berch des heeren wie
anders // Ghemelschen vader // Van die
daer is omofel van handen synuer
van herten // ende die syn siel niet ydel
beseten en heeft // Noch loofsz noch
valstheit synen naesten ghedaen en heeft

Omeere god vader wie bin een sondich
mensche ende hebbe ghesondicht

25

Hemel ende ynder aerden voer v/en allen by
lighen // ende allen creatueren // Allen die
elementen heb ick besmet // Die aerde met
mijn gaen // Die lucht met mijn verade
men // Dat water met mijn wasschen //
Dat vuur met mynder sprysen // Altemaele
bin ick onreyn van boien tot beneden
besmet met veel sonden // Ende allen v goet
der gracen vergaest // Met gunden raet
guden wille // ende andere onbehoorlike saecte
mynen tijt onerghbracht // **I**ck bin wort
aen met waerheit v kint te heeten // Dat
druff der vercken der bestekker mensche
als gulsichz, lethemie overuloedichz in spij
ende stonch // Och heere ick bin van boien
tot beneden besmet met menichfuldigh
ghe sonden // ende veruyle van stonchende
houerdij en menichfuldigh gietichz der
symmeteliker dinghen // en der wellustichz
des stonchenden vleysche // Och wat wil
ick seppen // **O** Almoghende moghent
bz wysbz ende goethz myns barmhar
tyghen vaders int behden mynder ghe
brecken bin ick noch onbekent // en seer
onwuetende my seluen noch niet kernen
de // Met bin met blinden verstandense
onertgnde // Gie dinghen daer van
ick ewelich soude salich worden // ende
haeste en jaghe seer om te bekennen
te wooten te hebben // Gie dinghen die
my moghelychen soude moghe x dome

Daerom val ick voer dyn heylighe trij
mitest Maersteyt waerdicheyt Neder
met siel ende lijf — Der sielen crachten
des lichaems leeden sulys als ick bin
Als ic was ende noch worden sal ofte
worden mach // Och heere Sie alle dinge
bet weet Ian ick Bekeme

Ech bidde v om v godlyche minne en
v wonderlyche onbegrypelyche wysheit
Saer v alle dinghen zyt openbaer //
Saer ghy v ghevaerdighen wilt my
te aensien metten oghen in wet ont
fermhartichz // Saer ghy mede aensacht
maria magdalena Sat vrouken in
ouerspel Sint petter Matheus pan
luis // ende meer andere sondaren Me
nichgherhande // Sie ghy omicdiert tot
v sueticichz hebt ghetoghen // ende Sie
sehue hebt // leeren bekemen Soet
heere Sat ick v oech mocht leeren
bekemen en my sehien // Ende Sy
alsoe leeren minnen // Sat ick alle
gnaet ende griet te synen tyden
mach leeren vsinnen // ende
Sat gnaet haten ende
Sie drecht beninne
Sat ick sonder mer
ren Sie drecht
mach beninne
totte leste eyde
Amen

26

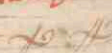
hiet beghint een denoet ghebet
tot die heylighe drieuuldichz

Dader O soon en heylighe
Gheest ick offer v op mijn
sul en lichaem Mijn hert
cracht ^{en macht} ende al dat ick heb
Ende ick bidde v dat ghy wilt regie
ren alle my ghedachten woerden ende
werken Alsoe dat ick v dancken lo
uen ende dienen mach met enen waer
achtich gheloue // ende met een vasten
hop // Met godlyche vuerichghe beuoe
de mine // Alsoe dattet iuwen heyl
ghen naem ontfanckelycke wesen moet
want lieue ghenaedighe heer van my
sehuen en heb ick ⁿⁱ dan alle cranchz en
ghebreeckelychz // Sal daer yet goets
gheschieden dat moet van v comen // In v
vermach ick alle dinck ende bincken v en
xmach ick niet dan allen ghebreck //
O ghhebenedijde God Wat sal ick v
wederom gheuen voer alle dat ghy my
ghegeuen ende ghedaen hebt // Al hadde
ick allen die moethentz cracht en macht
die ye gheueest is of ymermeer comē sal

Soe en mochte ik v niet te vollen lo-
uen ende danken van dat ghy mijn
verleent hebt ende noch alzeit verleent
O ghenaedighe heere ende goedertieren heere
O glorificierden heere Een heere der heeren en
een coninc der coninghen // Alrood lof
ende eer waerdicheyt moet ghy hebben
van my ende van allen v creaturen mi
ende ynder ewichz Amen

Allen verbont om te Xijneren
met god en my christo Jesu
In een menighe en Xijnghe
En ghelactenheyt

Almachtich ewich en ghebene-
dide heylige Trinoldichz // Een
godt scpper van allen creaturen
en vloffer Soet Jesum xpm
sonsen heere v eenighen soen heylighmaec
ket in v heylige gheest // Ghy hebt alle
dinck ghescrepen om v selfs wille
Deuteronomy 26 // Godt heeft alle manie
ghescrepen tot synder lof maemende glorie
om te louen te danken synen heylighen

naem hij eer te soech hij glorie te
vbreynen Sonderlinghe Die christen me
schen hij gheropen tot v glorie Exa 43
Dit volck heb ick ghemaect my loff
sullen sy wtsprecken // Augustinus scit

God heeft den mensche ghescrepen om hem
te dienen en wil lof en waerdichz van
ons hebben // want het is wel reeden dat
die creatuer loeft haren ^{scit} hoe wel dat
hij onser lovinghe niet en behoeft want
hij is een onbegrypeliche cracht gheen dinge
behonende Mer hem selnen ghenoech sijnde

O Heylighe Ghebenedyde God ick danck
v dat ghy ons ghescrepen hebt om te
te louen te ghebenedyden // ende v heylighz Maer
steyt te prijzen ende an te beeden en te
Eeren Om v glorie in allen dinghe te saken
en in v naem te glorificeren et
Ik bidde dy O goedertieren ghemaedighen
Jesu gheeft my een siner puer hert dat
allen my wercken claer moeyen wesen tot
die glorie gods // Gheeft my een puer mes
ninghe v eer v glorie puer te soeken in
allen my ghedachten woerden ende wercken
ende in allen myn hyden ende verdriet
O heylighe drieholdich en waerachtich
Godt ontfermt dy onser Almachtighe
ewighe ende onwtspreckelijche heer god

die daer syt sonder begheer sel en cynde
welken wy ghelouen ende bekennen En
inder ghemildicheit // Ghemildich inder
enichz // V alleen bidden wy V eerer
prysen ende louen wy V dancken wy
voet die ghefde ende weldaden Die ghy
altijt ons bewysende syt

O Goete ghemedyghe vader voet alle
v gauen ende weldaden loue en dancke
ick v en ick bidde en begheere dat
allen heylighe enghelen Allen sanc
ten en santmen v h hier of inder enichz
moghen dancken en louen // Ende
alle dat ick heb beueel ick v berwaet
doch v gauen in mijn // in voetspoet
wilt mijn reueren in teghenspoet
helpen // Doet doch in mijn versterken
allen onbehoerliche ghefde der creature
ren Op dat ghy mijn alleen verbleid
alleen mijn hart bessiten // Amen

**Ghebet om onsen wil met god
te beemingen**

O Alder goedertierenste heere ihesu
zyn wilt my doet v diepe oet
moedichz bleenen dat ick mijn seluen
in allen dinghen mach besnaden

28
en mijn seluen v oner gheue In een stille
vreedtsaemhz en ontfanghen van v In
ghelycke moede Alle voerspoet en teghen
spoet Wilt my O heere vleeren Dat ick
In my mach soot wesen // Dat ick In v
leue // Ghy die daer syt dat leuen van
mijne sielen / Gheschritten der hiefden

O Hebenedide god wanneer sal ick v
volmaectelijcken hief hebben

Wanneer sal my hant vol weesen van
uwer hiefden

Wanneer sal ick v met allen die crach
ten mijne sielen omvaten

Wanneer sal my hant en mijn begheer
ten volcomelijcken met v vereenicht sijn

O heere gheeft mijn soch eenen oet
moedighen gront // Een vnuidich en een
sachtmoedich hart // en een ghelaten geest

O weert maecht my soch een beguoen
instrument op dat ghy soch v god
lycke werck onbehdert In mijn maecht
wercken

O almogghende God weest een ynlichter
mijne sielen Een stercker mynder mi
moerien

Weest een leeraer mijne ghedachten

Weest een insprecker en een wtsprecker
alle mynder woerden // weest een volbrun

ghet alle mynre wercken // heylighe god
O stercke god // onsterfelicke god Weest
mynder ghenaedich // **Ghebet** ~~o~~

O ghenaedighe vader ontfermt v myn
ende vergheeft my allen my sonde
Ende slycht myn siel met v gracie ende
brenghet my tot den werch der waerh
en totter ewigher salicheyt

O eh vader ick wilde wel dat ick goet
oetmoedich sachtmoedich hydtsammich
suethetsammich // ende sacht waer wilt
my doch graci gheuen dat ick hier
toe mach comen op dat ick v alder
lyeffste wille mach volbrenghe **Amen**

Vanden loue gods

O eh ghebenedyde God // altijt moet in
myn branden die begheerten om v te loue
te berinnen te eeren // Ende om v wt ghe
heulder herten gheheelherten en volcomelicheit
te behaggen // **A**ltijt moet in myn
hert wesen die reuerencie die vreesse
die sochtfuldichz die grinst tot v waerh
en voer v // **O**p datter niet en gheschijde
van my dat v misgacht // **M**act laet
uwen wille in my gheschieden en in alle
menschen // **O**p dat ghy va alle mensche
mochte werde bekent bemint gheert en ghedanet
amen

24

Och heere doet allen christen mensche
alsoe syn godlyche wille volbrenghen
op aertrijck // dat naemaels die choere
der enghelen daer mede veruult mag
worden Amen // Gebet

O Ghebenedyde God goedertieren vader
Ick bekenne ende behde witten groot
myns harten dat ick v waerdighe hoorch
heyt Maeftent en goetheyt niet vol
lonen noch sancen en mach noch oech
niet en em // Mer al dat ick bin en
dmarck dat offer en presentier ick v
tot een teyken van sancbaerh // ende my
een sancbaer hert smet ick in v en be
gheer in v te bliuen wat dat my ontroet
nae dat ghy in my wetten wilt soe
begheer ick v stem te hooren

O heer trecht my hart of van allen so
den ende creaturen // Ende gheeft my doch
een rein hert // ende dat ick my gansche
ken in v mach onergheue // ende dat ick
altijt studeyken verlanghe om met v
mijn heere my god veremicht te syn hier en
naemaels inder ewich Amen

Wonen al behaecht god een suuer hert // en en hant
dat ghy in god onergheue is // en altijt ver
langet my verriyger begheerten // Doer liefste
met god. veremicht te syn Amen

O heer trecht my naedy // Wonne alle myn hert begeere
syn toe

// Een denoet ghebedeken. *17*

O Goedertieren Minlycke heere Jesu xpi
En hebste my zyn hamichvloeyende
lyefde bewesen met wtgherichten armen
met gheneyghden hoefden // Met open doet
ghewonder herte // Gheeft my dat ick dy
wederom alsoe sterckelicheken mach leeren
Sat myn gheen arbeit noch yden noch
langhe merringhe zyns troost met
en strafte dy te soeken Noch en hyn
dere dy te vinden

O milde Soete Jesu gheeft my dat
wt die milde minne zyns harten
O myn ghe blyscap myn harten *Amen* *18*

O en hant dat sal ick wederom gheuen
voet al Sat ghy my hebt ghegeuen en
voet allen Sat ghy voet my hebt ghedaen
en gheleeden // Want yn eens menschen
hart en mach niet gheuonden worden
Sat sulcken luf waerdich is
Och heere of ick v alleen soe veel lufft mach
te bewyzen als v van begym des werelts
is ghedaen en noch ghedaen sal worden
O wonderlyche goetlyc gods hoe onfelleche
veel syn v weldaden Die ghy ons ver ghe
hebt hoe soindene die mitter herten moghe
dankloff metten tonghen wt sprecke *19*

30

In den naem des vaders
Des soons en des heylige
Gheest Amen

Iesus van Nazareth coninc
der zoden ontfermt
dy onser

Mijn heere Myn godt Myn
Brudegom mijn weelde Mijn herte
ende al wt v yn v met v en om v
met allen sancten en enghelen Laet ons
ghebenedijen Den vader den soon ende
den heylighen Gheest Laet ons he ^{erwiche} erwiche
Glorie sy den vader den
de heilighen Gheest // Alst was in
den beghin nu en altoos en inder
erwicheyt Amen : X : X : X

Ick ghelooff

Tot die heilige drievoudicheyt

Ghebenedide Almachtich eerwaerdich
ende onverschoon claer bliucbende heylige
drievoudich/ een gode // Ghy syt een
erwich volmaect machtich wjs

Edel schoon middelick leuendich ghemist
salich vrolick wesen // Ghy sijt die oorspronck
die fonteyn die scryver van allen creatiē
nae v Godlycke beelt hebdy my ghescrepen
Doer xpm hebdy my verlost en yn inwen
heylighen gheest v kint veroren

Woff eer glorie wysheit cracht aenbee
dinghe ende Sancticheit sy v bewesen
van my ende van allen creatiēren ynder
ewichz Amen Tot iesum xpm

West ghegroet iesu chuste soone
gods en marien soone vol gracie
ende waerheits schoon ende ghebenedyt
is v reyne lichaen v heylighe siele v hoo
ghe godheyt // **E**ls aenbeede v gloriasen
naem Met allen sie hemelsthe crachten
ynder ewichheit Amen

Tot mari en alle dz ghesin den
hemel

West ghegroet Maria reyne maer
ende eerwaerdighe moeder gods
ghebenedyt **W**est ghegroet my heuen en
ghel met allen die hemelsthe gheesten
ghebenedyt **W**est ghegroet alle sancten
doet iesum gheheylt // Bid voer ons
dat god ons wil gheuen een puere menich
sijne glorie // ende gans yn alle met hem ver
enicht te syn ende een ghelaten gheest

31

ender hem in tijt en ewicheyt **Amen**

Jesus nazarenus Coninc der joden v

† **Triumphelick tijtel ende teyken des**
erijns sy in mijn voertocht v ewichs
woert † in myn mont // Ende v ghebe
nedijde naem sy ghedruct † in mijn hat
Beschermt mij van alle ginaet verinult
mij met goet en leydt mijn ynden wech
der salicheyt // **Inden naem des vaders** †

† **Des soons** † **ende des heylighen geest**
Amen

Glorie sy den vader den soen ende den
heylighen gheest alse was ynden beghin
nu ende altoos ynder ewichs **amen** ✠

1 Ick belijde

O ghebenedijde godt vader godt soon
godt heylige gheest een godt met
danckbaerchz des herten van allen v gracie
voet v ghespreyt soe loeff ick en ghebene
dij ende anbeede v v Gloriosen naem met
allen crantieren ynder ewichz **O** heylige
godt **O** sterke godt **O** ontsterffliche godt
weest ons barmhartich **Doet Jesus Christus**
onse ghenade ende salichz **Sie daer is**
ghebenedijt ynder ewicheyt **Amen** ✠

✠ ✠ ✠ ✠ ✠

Beuelinghe

Jesu godt mynre herten in v begher
ick te rusten Ick beueel in v be
warminghe mijn lijf ende sul **O** Jesu v
crüys sy mijn bescherminghe v preciose
bliet sy mijn suicringhe v doot sy my
leuen // **Verwaect my stiepende salicht
my waechende //** Op dat ick mi hier in
v mach rusten ende nae in vreden sa
lich in v mach stercken **Inden naem
des vaders des soons en des heyligen
Iohesst amen**

En minlyche nodinghe op den goeden vrydach **xij**

Mijn alder liefste in christo Jesu
Ick noode **Hy** te comen opten goe
den vrydach te comen opten berch van
olijueten en opten berch van caluarie
op dat **ghy** daer sien moecht **Den**
gheschoerd oliuen boom met allen syn
telgen seer wyde wtsprecht **syde en**
hangende also vol druppelen der ghenue
den **al** daer blyuet v aen needer voer
die voeten christi Jesu **want** soe wie
meest met sieten belast is **die** come
vrylich alder naest desen gheschoorden

Olyfboom ende hoore daer dat schooren
 der aderen dat clincken der naghelen
 dat wttrecken der seenen // Ende ontbricht
 den monde inwer sielen ende ontfanct die
 wtghestore droppelen des rooden bloets
 christi Ende laet dat smelten in dat bin
 nenste inwer sielen recht als soete droppe
 len der gracen // **O**p dat ghy van alle
 ginalen gheuefen moecht // Ende aensiet
 mit begheerten inwer herten hoe dat het
 opperste des olyfboom med mit allen sy
 telghen needer bringet tot v en begheert
 v met synen vruchten te vullen

Och siet aen dat ghebendijde minne
 ke heeft xpi neder neyghende dat v in
 allen druck vtroosten wil // **S.** Sin ghe
 minde siele alst n opten berch gheclomen
 biste ende dii daer staetste voer dat
 aenschyn xpi Goe begheert ick v ghe
 minde vanden roopen inws vierichgen
 ghebets op ghetoghen te worden voer de
 heere // Ende dit sy v en teyken mynder noot
 dristichheit Als ghy sien silt dat den
 vdroechden wonden xpi weder bloedich silt
 len worden want wy mi schuldich syn
 nen den doot christi // Laet ons oock
 alsoe nae dringhen als wy moeghen **O**p dat
 van dat hartsehen bloet // moeghen worden

oierstort ende alle temptacien ghesatich
moghen worden // Ende liden en beghee
ren Sat die raden synre heyligher
wonden ende synre heyligher soeter min
nen moeten dalen in onser harten // Ende
vermiche den die bedructe siele // Ende dat
ons minneer Alsde wel Noch alsoe
wee en moet worden Sat wy synder
vergheeten

Sinte Bernaerdijs seijt
O mijn siel in iuwer meeste banghich
sde pijn v te vlyen Juden gaten der
heyligher wonden uws Brindegomd
ghy sal v nooden ende seghen ganck in
ganck in **O** mijn siel nae mynen beelde
ghescapen ganck in Die syde Sijns ghe
minde heere Jhesu xpi Die welcke door
steecken in om Sijnen wille op Sat
ghy Sate in rusten sonde van alle
vermoeynissen iuer sielen **O** Ch mijn
siel ganck in totten hoochsten binckste
godde Sae v doer gheopent is Sen
in ganck Ses ghebenedyde harte ws he
ren // **O** mijn siel waerom en gaet ghy
niet in dese gheopende plaetse Sae de
hemelsche adren vloeyen en laet v //
wasschen van sonden // **O** mijn siel gaet
in doer die doere der heyliger syde en
wonden tot Sen minsten ws beholdat

hy noot dy datstu in gaetste hy bidt
 dy datstu by hem blyfte // hy besaert
 satstu en mit hem wilste wesen en blyde
 Op dat hy segghen mach gheeft my dyn
 herte en laet myn saer in planten
 Die lely der rouweyent // en Die hyle der
 oetmoedichy // Die gernaet apel der vradt
 saemly ende der danckbaechy

O myn siele in alsulcken hart is god liever
 dan inden hemelle onder den enghelen Onse
 lieue heere en behaecht gheen dinc meer dan
 danckbaerheyt // noch hy en wort niet gheene
 dinghen eer ghetoghen dan in bangichet
 my lydt saemly danckbaer te wesen

Sinte augustinus seyt // Onder alle goet ghy
 scapen en is niet beter noch ghenoechge
 lycker dan vrede ende eendrachtichy

Sinte Barnart seyt Iyet waer ommoe
 thelich dat een mensche die dat leuen
 ons heeren behaechgheliken in stonde dat
 die mensche van god den heere is sonder
 linge beemde en soude syn in gods wd
 behaghen **Sinte augustinus seyt**

Al ist dat gode alle ^{dinc} te gheert // alle dinc
 onderhoudt // en vernilt oer al te ghenwaer
 die alle creatueren besorcht ende staende hout
 nochtand Gincht myn dat hy om myn
 re waer te neemen dat hy alsoe tot my
 thekeert is // recht ofte hy my allee meende

Ende allen creatieren ghgeeten ¶ ¶ ¶ ¶
O Ghebenedyde soete jesus hoe groote veel
heyt der sueticheit is en ghenen die
alle tyteliche ghenoechte en troost en war
lyche glorie verlyken en vroemlyken
om dynder heften valle ouer treden en ghe
heellyken affinden // Om vastelyken in
nen armen aenden crans met dy te han
ghen // Wacrom myn alder hefte waest
streck van ghemoe ende stijdet vy af
alle waerlyche ende synlyche troost ende
toerelact // Ende clint op tot dynen
brindegom die daer maecht voet b ghe
hangen heft aenden crans Soe sult
ghy daer rust widen uwer sielen
Ghy beninde der arben is cort
Maet die blyscap ende vruchtde is avys
¶ ¶ ¶ ¶

En vrou Wanneet sy baert soe heest
sy droefhz jae alsoet onmoggheliken is
dat sy met en mach baren sonder ban
gichz ofte droefheit // Alsoe onmogghelike
ist ons dat wy ghestelyche vruchten
sonden mogghen voetbrengghen sonder groe
te bangichz ende droefheit // jae hoe heyger
hoe swaerder ende meerder ghelych an dat
wtuercoren vat sinte pruvelord wel ghe
bleechen heest ¶ ¶ ¶ ¶

Een vrou wanneer sy in arbeit gaet
 dan is sy droevich Maer als sy gheboort
 heeft soe en is sy niet ghedachtich haer
 droefheyt want daer is een soon indet
 werelt ghebooren // hier van spreekt
Sinte Jan in apocalypsus dat hy ghe
zien heeft Een vrou ghecleet met der
 sommen hebbonde den maen onder haer voete
 Ende een croon van twaelff sterren op
 haer hoeft Ende vaerde die salichs en
 regnerde met eenen yseren Voede
 hier moghen wy verstaen in verscheyden
 manieren want goede menschen ende
 gnade menschen hier indet werelt syn
 Also daer oock was betyken by dat
 net van sinte peeter daer goede vissers
 ende gunde in waren // Seck by die
 arche van noe daer sinere en onsin
 nere gieten in waren // Maer wy
 willen sonderlinghe sprecken van die edele
 zielen die indet ewich salich sulle wese
 ende regneren in die glorie des vaders
 ende by dese vrouwe is die edelle siele
 betyken // Sal dese edelle siele vruch
 ten voert broughen dat moet syn met
 grooter pijnen ende arbeit en bemaentz
 in deser tijt // hier of spreekt
Sinte pambels Van hem seluen
 Aldus syn allen die wtmeroren vriende

Want sy syn ballinghen wt haer v
derd landt ende son gheest wort
stadelijcken neder ghetoghen Soet die
ghebrectelijchz haer behaend // Ende
sy moghen stadelijcken steyden teghe
haer passyen en yuade ghenyghelijchz
haerder natueren // Mer dese vrou
moet gheleet syn metter samen daer
by wort verstaen Die godlyche clachz
daer sy mede beschonen is dat
welcken sy bekent Soet ghelone
want dat ghelooft is een godke
ke ghecht // Die vanden hemel ghe
comen is // Ende het leert ons god
bekennen // Ende het haert ons een
sahghen hoop Die daer is een edel
heit Gods herten // Ende Soet ons
therte ophaffen in godt Ende te soeken
die dinghen Die hier bonen syn
Die sy mit bekennen Soet ghelone
ende met son brande der godlycher liefte
Want die liefte is een indringhen in
god // Ende te soeken die dinghen die
hier bonen syn // Want god is haer
hoest ende die maen heeft sy onder
die voeten daer by verstaen wy dat
sy die werelt ende allen haer smychz
vsmact heeft // Ende den draechz hoest
sy vtreeden met synen zenen hoest

Ende thien hoornen // By desen draech
 wort verstaen Den d'inguel vander
 hellen ende allen die hem aenhanghen
 want al wat hy niet wercken en
 mach Doer hem seluen Dat wercht
 hy Doer een anderen // Maer dese
 vrou y Den draech ontuloghen Den
 draech Die haer alst veruolchde
Om desen draech te ontvlyen Doe
 wort ons ghegeuen twee vloegelen
 om te vlyen in die woestyn

Die arme vloeghel is die barmhertichz
 gods // Ende die ander is die rechtuac
 ditz gods // Wij mocht ons seggen
 is god die barmhertich // Jae soe barm
 hartich is god oner die kinderen der
 menschen **Als Sint Augustijn seyt**
 Dat god almachtich die enghelen heeft
 ghescrepen tot een spiegel synder recht
 uerdicheyt // Ende die menschen heeft
 god ghescrepen tot een spiegel synder
 barmhertichz // Is god oock machtich
 ons te helpen // Jae hy is almachtich god
 seluer Die al heeft in syn gheueit
 hem is oock onse nootdriftichz bekent
Jae hy weet dat wy arme creatueren
 sijn // Ende dat wy sonder hem niet en
 konoghe Daerom soe wil hy ons hel
 pen // Jae ick weet wel dat hy den
 goeden menschen helpt // Maer ick

bin een sondich mensche Sal ick wel my
toenlicht moghen hebben tot hem
Och jae soe wel // Want god is alsulken
godt dat hy mynant en bsmact
gacrom heeft hy syn armen der barmhar
ticheit sieer wyde ontdaen om alle son
dighe menschen Gaet yn te ontfanghe
dit heeft hy ghedaen ende ons ghetoent
met syns hertzen bliet rot te storten
ende met den schandelycken bitteren doot
volbracht // **Jae** waert dat een mensche
te recht die goetly gods bekende die sai
de moeten roepen // **O** heere ghy en sult
myn niet verhaten ynder ewichz Ende jck
dat ghy my ynder ewichz niet blaten
en wilt // **Nu** den anderen vloet
gel y die rechtvaerdichz gods Jck hou
sonde ick my yn die rechtvaerdichz gods
comen troosten hoe sonde ick die moge
oetdrayhen Jck en seide niet die recht
vaerdichz syndet justicien // **Maer** syn
rechtvaerdich maekinghe dat hy met
syn bittere syden en heylige vdiensden
volcomelycken voldnen heeft Aenden
valge des reyns Ende heeft ons ver
soent met synen hemelischen vader
waert doet dat hy ons rechtvaerdich
ghemaect heeft // **Jae** heere jck bin
alsulken sondighen mensche hoe dat
ick niet dese vloetelen vnege tot god

Och kint God weet wel dat wij ar
 me menschen sijn Ende meer dan duan
 sen sijn Doet du menschehijke ghebreu
 ken Maect een mensche heeft twee
 ooghen Het een oghe sal hij slaen in hem
 te seluen En het andere in Godt
 met sonnechte mensche hoorden het
 ooghe soe seer in hem seluen dat
 hoer herte soe seer verduet byden we
 ken Gattet niet opwaect gheuele
 en com Madt dat sy soe seer wroe
 tende in haer selfs ghebrecken Vercht
 ofte sy haer seluen woude rechtuacrdus
 maecten Dit hindert hem s kinderen
 seer Dit ooghe en moeten sy dind in
 hem seluen niet hebben // Gheloect wij
 inder waerhz dat dit v hindert
Want soe verre Als een mensche
 wullend ende wutend niet en sondigt
 Soe en behoert een mensche niet ver
 slagen te wesen // Ende sonder daghe
 herte ghebrecken en moghen wij niet
 leuen Maer sluit v ooghe in god
 ende siet wat hij ymach Ende roept
 hem aen // Want // Dauidt seyt
 Gheere vhoect mij om dind naem wil
 le // Want sijn naem is seer groot oiet
 die kinderen der menschen hij wilse
 wunen gheuen die groot sijn ~~o~~ ~~o~~
Als men leest van alexander dat hij een

Armen mensch gaf een Stadt. Ende sprack
jehi bin een coninc en een groot heer
mijn betrent oech groote garten te gheue
Dus segge ick alle dat onmoghech
is by den menschen dat is moghech
by god // Sacrom en staet niet op v
cranchz Maer betrouit in die goethz
gods // Ende neemt dese vloeygel ende
ontvleecht met dese vrou den draech
in die woestijne. Saer sult ghy hoere
die stemme des heeren Met moyses
want dese vrou Saer wij af wille
spreeken dat syt ghy schie
Dit segge ick v nu op v want ghy
goetwillich syt ende den draech ont
vloeyen syt in die woestijne want
het is een plaetse van penitencie die
niet veel xsocht en wort van sommich
ghe menschen // Vander penitencie
en willen wy ⁱⁿmet spreken // Maer
die woestijn is een ghenoechgeheche
plaetse ende wellustelichen die bloe
kynd die springen daer die vogel
kynd die singhen daer die fonteyne
die vloeyen als salfne vloeyende is
van arond baert en hooff tot in
som van synen cleet Alsoe vloeyt
die godthz in ons Soe dat wy sijn
nen gheheel godlych // Soe dat daer wt

ons niet en blycht aen allen ons wesen
 ende manieren — Van gheheel godlyck
 Want het en is niet wonder dat onsen
Brüydgom verwoent is // Want alle
 dinghen bestijnt hy in syn handen
 Ende het betacmpt dat die brüyd
 gheycht haren brüydgom

Ende dese vrouwe sal worden op ghe
 noemen ende sal worden gheset onder
 die seraphymen die daer standheken
 synghen **Sanctus Sanctus Sanctus**
 Ende sy sal sitten by dat lam gods
 Ende want dese vrouwe alle dinghen
 ontuloeghen is Ende gheuloeghen in ha
 ren eyghen Stadt dat is dat vader
 lycke & godlycke harte dat is in haer
 oerspronckelicheyt dat is in haer
 Stadt // Hier gaet sy in spanceeren
 ghehlyck als een Brüyd met haren
Brüydgom in syn slaepommer op en
 needer // Dat wy hier toe comen moe
 ten dat wil ons gomen den vader
 den soen ende den heylighen Gheest
 Die daer ghebenedyt is inder ewichz

A. M. E. N.

Augustyn seyt God die here is bereit
 alle menschen syn gracie te gheuen / Ist dat
 die mensche hem daer tegen bereit / om die
 gracie te ontfanghen

Schoonwet die ydelheit van
deser werelt Ende die
Welhusticheit des vleis
Soeckende alleen in die
Troost rust en bly
scap ynde onstref
felicheit brindegh
van inder
sielen

Est normen eind

Sinte Bernaerdu seyt

Dit is ghewaerichge Blyscap die
niet en coemt vanden creatueren
Maer vanden scapper der creatueren

Salich is die gheestelichen men
sche die gheen Blyscap noch vrohe
hē en heeft // Gan ynder heyliger
schriffnoten // Ende in goede werche
Ende daer meede hem blydelichen
haest totter minnen Gods **X**

38

Hier nae volghē diuersche
pūnten die den menschen bren
ghen tot perfectie en goede
volmaectheit

Dat eerste is Alsmen in hiden
en tribulacie is Datmen ald
dan n3 en soecht noch en be
gheert Daer van Xlost te syn
mer beneelt hem seluen inden alder lief
ste wille gods // **D**at tweede is
alsmen in tribulacien is Datmen dat v
duidelicken hndt en vdraecht om die liefde
van god sonder hem te beclayghen ende
sonder mīrmereeren // **D**at derde is
alsmen beclapt en aenghedraghen is
hem seluen niet te ontschuldighen en
te vshonen // **D**at vierde Dat wy
vrooliken en goedertierlyck ander līng
ghebreecken ende crancheden helpe drage
Dat vijfde is wat gheesteliche ofte h
lich armoede Dat wy hebben altood
moeten peynsen Dat wy te veel nae
onse vdienssten hebben **D**at sesste dat
wy onse gūnde gheneycheyt altyt ons
pynen te leeren steruen // Soe langhe
dat wy die dinghen niet en doen du wy
willen ofte niet en willen Maer altyt

In ghelatenheit te vanderen nae den
nae den wille gods // en nae den wille va
syn ouersten // **D**at seuende is dat
wy allen menschen haren wille ouer ons
laten volbrengghen // al dat onser sielen
salichz is // ende niet en begheeren onsen
wille ouer ~~ont~~ hemant te doene

Dat achte is dat wy altoos behou
ren te soeken om ons te bedwinghe
die sijnheeden der natueren // tot dat
se den gheest heel gehoorsaem ende
onderworpen wort den reedene

Dat neghende is dat wy moete
arbyden om den tyt soe verre te
brengghen ghehich of wy moeghen
steruen moete **D**at thiende is dat
men syn consciencie soe reyn houde
datse die dootsonde niet en ouerualle
dan ter rechter vren **D**at elfde is
datmen alle dinc moet in danck en
patientie nemen vander handt gods
hoe wel dat sy contrarie syn // ende
swaer syn // Ende oech syn beste doen
ende hem behelpen om at in allen
dinghen hoe gnaet datse syn syn
profijt te doene en f ten besten
te keeren // **D**at twaelde is datme
alle synen wille in gods wille be

39
hoert te stellen // Ende allen syn betrou-
wen en hoope in god hebben // ende alle
syn pertyen ofte vianden altyt voer-
cornen in vrienſcapen // Och dit ſyn
teykenen ende Manieren van goo-
den menſchen // Gif wil ons ver-
leenen // God almachtich Door ſyne
lieuen berrinden ſoon Jeſum Christum

Hier volghen die zyn hoorheden
die god almachtich der ſiele
ghetrenen heeft en ſyn
int corte gheſtelt op
die dierwils in me-
monie hebbē ſonde

En eerſten is die ſiele alle die
ſchoonheyt cracht ende macht
vander werckinge
En tweeden is ſy van god
gheschapen nae ſynen beelde Nae ſynen
ghedaende ſchoonheyt ende ghelyckenisse
En derden is ſy van ſulcher conditie
ghetrent dat ſy immermeer en kan
ſteruen // En en mach niet ſteruen

al sy behouden salich ofte verdompt
En vierden heeft sy die edelheyt dat
sy een caner ende een vat gods is die
allen die hemelen niet en comen be-
grypen // ende dat meer is ende dat
meer is // die siel is soe groot dat sy
niet gheen dinghen ghenoecht ofte te
vreden ghestelt en mach worden sy
en heeftet // **E**n vyften is sy van
haer eyghen cracht soe subtyl ende edel
dat al dat god oeyt ghedaen heeft
mochte bekent syn waert dat haer dz
lychaem saer sy yn beslooten is niet
en behinderde // Soe dat den wyssen
doctoer lector seyt dat sy den soete
jesus in hys ende siel sonde moghen sien
ende die godlyche essencie in dat sacra-
ment des alkens van broot en wijn
En seften soe heeft sy dese erwacer-
dichz dat sy van dese originael son-
den ende van allen andere gherwassehe
is metten bloede van den sone gods
want om dat die ter ghenade te bra-
ghen vanden hemelschen vader // Soe
wilde den soeten jesus aent crins hem
ghen ende den soot hiden voer hon-
der duysent wereltden en sonde hy dat

40
niet ghedaen hebben Merckt dan die
waerdicheyt Der sielen

Uen seuenden om haer schoonheyt en
eidelheyt // Soe heeftse god ontfanghen en
aenghenomen voer een bruydt ende sy
erfghenaem soe verre sy haer van sonden
wacht en van sonden penitencie Goet

Uen achten Soegheeft haer god een
behoeder ende verlosser synen gouden eynd
die haer niet en verlaet totter doot al
hadde sy allet ginaet ghedaen Vander wendt

Uen neghenden om haer excellentie edelheyt
ende waerdicheyt God en hondt niet op
haer te solliciteren begheren Doet inyein
the syns selfs Samminghe en consciencie
op dat hy haer hul tot hem laere en peni-
tencie Soe

Uen thienden soe is die siel in die yare
van haren bruydegom en schepper
dat soe wat sonden off toren dat sy hadde
hem Doet Nochtans en can hy haer
gheen verghiffnisse ontfanghen // Als syt
intyt en wt goeder herten begherten
ende eycht // ende hem een waerachtighe
penitencie ende een reyn betrouwe offat
soe gheeft hy haer wedrom syn hieffe
ende waerdicheyt

Uen elfden is die siele van sulcher condi-
tyen en wesen ghescreuen // Datter ghe

dingels en is datse mach keeren van hare
eyghen wille // ende noch synen wil con
doen verlaten hy en wil selue // Jae god
selue niet doet syn ordynierende macht
want alfulcx is haer edelheyt

Wen twaelfften Soe wort ons die
grootte excellentie en waerdichz der sie
len bewesen in Sattet god n3 ghe
noech en was Die siele soe edel ende
diere te ropen ghehiet gheseyt is
Maer in een teyken der heesten en
ouernuloedighe vrienſcap // Soe heeft
hy haer macht ghegeuen haerte
voeden en te stercken van syn al
der heghichste vleys ende costelijste
blijct Swelck voet die siele Soert
heyligh hochwaerdich sacrament des
altaers onder die ghedaente van broot
ende wijn Soert cracht des seluen
sacraments // Als die persone dat
waerdelicken ontfanct Soe is syn
siele int gheloue meer ghestent
vermeerdert in hoope ontstercken in
lyfde tot Suicht en wel Soen
betrachticht ende van allen sonden
gherocynicht // Teghen allen temptacie
gheruypent gheestelicken ghetroost

47
Met godt naerder beemicht // en met hofde
ghebonden // ende allen dese waerdicheit
edelheeden excellencien heeft haer god
ghegeuen int paradyse Gaer van
die mensche niet gheoorloft en te spre-
ken

Wanden bründegom
Onser lielen

God die een vriendelijken Brin-
degom is soe verweent ende oock
soe grootmoedich ende alsoe fier
gat hy inder ewichz Straghe wil
hooghen moet op synen ghemide brin-
daerom wil hyse prouen mit veel trybu-
krien ende Stricke // Ende sien wat sy
om synder willen lyden wil Want
inden hemel gheen lyden en mach come
om synder conincklycheit te ghenwoerdichz
want het niet en betraemt dat voer-
den coninck der glorien en yet soude
openbaren dan alle ghenoechte ende
volle vroechz // want van syn aensicht
vlyet alle droefheit ende rouwe
Aldus en mach syn conincklycke sale
int lyden gheen plact hebben

En nachtans om die edelhy synder godhye
ker natueren // Soe woude hy een edele en
een wel besochte Bruint hebben die synder
minnen betoemde // Alsulcken hooger vrie
delichy te hebben met veel hydens ende
arbeyts wel doersocht ende beproeft
of sy synder hooger minnen waerdich is
Ende met veel trybulacion al hier wel
wtgherecht wort // Alsoe datse ynden
hyden ghespannen schynt te staen recht
als een snaer ynder harpen // op dat har
steme te soeteliker kynden soude ende
elmincken mach voer der hooger waerdichy
gods ende prinscheit des hemels //
Ende want desen edelen hooghen
Comick der glorien // Aldus desen ende
wel gheproefden bruint wil hebben // Soe
moest hyse verkiusen ende versien in ver
de ende vreemde Landen // in dat ghe
west ende in dat regoen daer het hy
stadt hadde // dat is hier ynder aerden
daer den menschen hydens ghenoch
vinden // Wt desen verre Landen ende
regoen Soe wil hy dese Edelle bruint
costeliken en wel verciert Mit groote
minnen ende groote eeren thyns halen
Als syn hooghe Maestryt betoemt

Recht als groote heeren en Coningen
 niet veel en hyliden in haer selfs lande
 Mer in verre ende wt vreemde landen
 haren Brinjd versien en met groeter
 eeren haerghelijcken Brut tot haren rijk
 haelt want dat sy van verre land
 coemt dat diet haer edelheyt ende
 waerdichz te hooger schynen

Des ghelycx heeft Den grooten heer
 ende coninck der glorien Syn brinjd
 in verre ende vreemde landen versien
 en wtueroren in der aerden
want in syn rijk dat is inden he
 mel onder den enghelen en wilde hys n
 verkieusen // Maer hys heeft Abraham
 saet aenghenomen wt welken hys bro
 ren is in dit verre coninck rijk dat is
 in dit dal der tranen // Ende want sy
 haer derom niet ghespaet en heeft
 op dat sy mit syn gracie alsulckie
 guerden mochte veruygen der sy
 hem mede mochte behaygen // Soe is
 sy hem soe werdt ende soe beyheerlyck
 ghe worden dat hys hem der meer
 van Ablyt der of sy by hem altood
 inden hemel gheueest hadde // derom
 want een ziel dit weet dat sy is tot soe
 groeter eeren // en glorien broren is

Soe ist behoerlycke dat sy seer wel
gheprijert is van allen ontzynchz der
sonden // Ende wel vertiert mit allen roff-
lijcken ghestreenten der diuechden // Als
der armoede der oetmoedicheyt der
sachtmoedichz der reynichz // Ende boide
al met dat gilden cleet synder god
hijner minen // Ende haer op sal sy hebbe
enen Mantel van hemelscher veruen
der stantiastrichz in allen arbeit en
wederstoot om synen wille manlyche
te syden // Ende mit aldusdamighen riet
heyt der diuechden // Soe sal dese edelle
bruydt seer behaerlyghen openbaren
voet dat menschyne des hemelschen
Bruydegoms ende allen synre heylighe
enghelen want sy sal van allen
den hemelschen heyer wonderlycken
seer begeerlycken aenghesien worden
Als ten alken gloriosen veruende bruydt
des ouersten coninge der glorien Die
sy sien ende wecten datse alsoe seer
van horen heer beruynt is en mit
grooten verwonderen // en eerwaerdichz
sullen sy haer toe spreucken en segghen
O hemelsche Bruydt mit inwer ghe-
daenten ende mit inwer schoonheyt

Soe gaet voort gheluckelijck en regnat
Och seer gheminde het is meer te
Wonderen Satmen aldus costelijcke
 ghewijthz ynder aerden vergaderen mach
 want het is den enghelen een nijen
 we tichz te sien // Een sul Sie die
 doet alsoe veel drucke // en temptacion
 en arbeit op is stimmende met alle
 duerheden verchriert Sat sy mit
 alle Sdiert en bangichz Sdiert inde
 verwoenen heeft // Wantmen sonder
 grooten arbeit ende lyden yn Seser
 tijt Sie costelijcke Chichheit Ser duich
 den niet verrijghen en mach
Sietrom is Sese manier van chichz
 voer dat hemelsche heerscap nijenwe
 ende seer selden // Want Sie glorie
 die sy want beghinne ghendt hebbe
 die is haer ghegerien sonder haren
 arbeit // Ende heeft altyt een ghegerie
 glorie ghereweest sonder verdiensten
Mer Sie verdienende glorie Sie hier
 ynder aerden mit druck ende lyden en
 niet veel armoede Serrijghen wort
Sie is hem nijenwe noch sy en moge
 daer oock niet Sdieneen Want daeren

en is nu Jan veruechten en alle blijscap
Sact en is Strick noch lyden noch sy
en weeten van gheen beroringhe te seppen
Sacrom bliuen sy inder glorie staende
Sact sy van god in gheset syn elck in
syn grade ende hebben altoes een ghesen
dich wesen veruechten Sact sy in bh
uen fullen eweliken sonder eynde.

Doet die menschen hebben also menich
ghe myne veruechte als sy menich
fuldich lyden ende beroringhe ghehandt
hebben ende swommen hebben en clime
alsoe menich also menchwoef op als sy
menichge temptacie ende lyden gehadt
hebben ende moghen alsoe opclimende
alsoe shoocht worden Sat naest
der hemelscher coninge Maria der
moeder des heeren Die alder hoochste
mach worden // Hier meede soe gaen
die menschen Die enghelen te borien
Inerom wert die veruechte ende chierch
des hemels te recht volmaect ende
bruyent Alsoe diemact als Dusdan
ghen // Bruydt vanden onersten coninc
veroren en ghehaelt wert tot syn
ryck Die om synder minen wille

alsoe veel en soedienmal ghestorven en
 haer schien wt ghegacn hat heeft // en
 die list Der natueren ghebroeckten
 op Dat sy haren bruydegom
 behaghen soude // hiervom sal die stad
 gods vlyden van hare toeroempst
 ende sy seluer sal haer soe saetcheken
 ende boochgelicken verblyden // en Jabr
 leeren // en soe grootelicken vromeren
 Dat sy met soe demen arbeit ende
 roeten tijt // Soe groten rust en vruich
 de vromen hebben // Ende haer stem
 men Die hier ouer al onormdel dinct
 ende barmhertich benait was // ende be
 drinet // Die sal daer dan soe t soeten
 gheluyt ghenen Jude oren des ouersten
conincs ende allen den hemelsthen heer
 scap // Dat die coninc schier met sy
 ghebenedijde moeder ende allen syn wt
 wercoren Daer van vlyt sullen word
Ende hier toe sal Die goedertieren here
 synder vromer bruyde schenken tot
 uene Morgen omie Syn godlyke
 claechz met allen haer ghemeden en
 sal haer Glorie van binnen en blyt

En an allen syden Xinceren Soe dat
sy voer eenen Sach dat sy hier ghe
leeden heeft duisent jaren vroechde
voer ontfanghen sal // ende noch
tot haerder meerder eeren Soe heeft
haer die coninc haer Brindegom
gheordyneert eenen voorspringher dat
is Dauidt met synder harpen dat
alsulcken brinde en meede wotse
teykent sal worden voer die andere
die soe veel niet gheleeden en sullen
hebben noch ghestreeden en sullen heb
ben // Daerom sprac Dauidt voer
die reike want dat een fyner was
van deser brinde // want god heeftse
alsoe langhe ghermint // ende alsoe groot
gheacht Soe dat allen propheeten om
haer ghesproecten hebben // en allen fy
neren om haer gheschiet is gode alle
ghescrijten om haer gheschreuen is want
oock die meesters ofte doctoren der hijer
scriftueren // biden ghemaden gods
die hem kinderen ghegeuen is was
die hebben subtylichen doctien en ghemant
want die goede Godt doet die mine van
deser brinde en menscheliche gheslachte

Ghedaen heeft ynden hemel ende ynd
 sterc aerden ynden sterren des hemels
 ynder see en ynden afgrandin // Noch
 koms en heeft er niemant van allen
 meesters gheveest // Soe xristt noch
 subtyl Sie volcomelicheit heeft comen
 grondere ofte ondervindt haren ystant
 heeft haer ontbroeckte // Nā merckt dat
mij alder liefste is dit die ongrondeste
 hen en aldre onspreeckelicheit groot dat
 onser sule die een bruidt gods is
 Ghedaen is yn dese verganckelicheit wat
 machmen Iner ymoeden dat om haer
 bereyt is ynden rijk haers hemelstien
Bruidesgoms Sie alsoe gloriosen comen
comen der enghelen en alle der werelt
Gese Bruidt ynder ewichz alsoe verre
 en alsoe langhe voersien heeft en broed
 vanden hemel totter aerden Mit alsuk
 ken brande begheerten Soe hief ghedaen
 heeft // Ende haer minne wederom van haer
 begheert heeft want hy alleen die rechte
 oeffeniet der minnen is // want hy heeft
 die van beyde synder naturen als van
 synder godthz en van synder menscheit
want nae synder godthz is hy self den
brant der minnen die alle minnende herte

ontfercht en trecht tot Synder minen
Also verre als sy treckeliken is en beginde
totter minen Naer synder menschy is
hy een edelle sanguyne die om edelhe
hoere natueren die beginneste en heet
ste ynder minen syn hierom is hy alte
edelen stercken minner Want hy is
selue die minne // **Als Sinte johans seyt**
Hierom wy alte heeste en gheminde
in chro Jesu laet ons onsen alder
ghetrousten minner weder minen
Want wy en moghen onse minne neyde
bet besteden Dan een Dien die ons
soe seer barmint heeft Mer ist dat
wy dit niet en neften ende heuet on
se gunde natuer en dwase smelch volder
willen Soe sullen wy wel sien en ghe
naer worden als wy steruen sullen
hoe seer dat wy bedroghen syn Want
gheen trouwe noch heil en is mid misse
Daerom als Sinte augustyn seyt
Verkiest tot een vrient die v allen
ynder noot trou honden sal Soe vanner
v allen andere dinge onttrachte sullen dor
den ynder tyt dymme begravinge // Dan en
sal hy niet van v scheyde mer hy sal v
blossen van alle ginet en bescherme dy en
hy sal v leyden Doer dat onbekende coning
voer dat menschy des vaders daer wy horen
sullen dat hemelche lof vodd

46

Dit is een eelen vertroostinghe
der ghelaten menschen ende
wat grooter gracen een mensche
sal vercrighen Die hem seluen
daer dincdelich ende vduidelich
nae synen cranche vermoeghe
daer in hebbende 36

Bijden eynde van Tyrijs en Sydo
quam een Canaenise vrouwe
al roepende Jesü Davids sone
ontfermt v mijne ~~sz~~ Dat canaenise
vrouwen der welker haer dochter seer
ghegruel was // Betrihent een ygheliche
mensche Die willens in doot sonden leue
wiens siel in verbürghen wijzen swaerhich
beseeten is // Maer wanneer sy oüermüdes
den inlichten der gracen gods tot her
nisse coempt // Want die ghebenedyde
God is als een goederturen vader die sy
licke kinderen ontfanct ghenaedelijcken
Als wy syn gracie ende ghenade syn
begheerende en tot harnisse ont schien syn
comende Soe comen wy witten van
Tyrijs ende Sydon Die alsoe veel beding
als een bangheijt van eenen yachte
saermen oüermüdes gheesteliche wijse in
coempt // Want die ghebenedyde God

Is als een besocht expert meederyn meester
Want hy soude ons gaten gheuefen
ter gronde ende tot rechter ghesontheyt
der sielen ende tot rechter volcomenheyt
trecken Daerom laet hy haer in vleysche
lyche ende gheestelyche becoringhe vallen
Daer sy te voeren niet af en wiste
Noch in haer ydele daghen niet af en w
nam // Ende ontrecht haer ymichz Seris
cie ende alle gheestelyche smacch Alsoe dat
het licht dat sy te voeren hadde verding
tert wort // Ende haer werch wort alle omē
ende omē met doornen beset // Ende cricht
alsulcken syden dat haer drinckt datse
van god platen is ofte verworpen
Ende met schreyen ende roepen ende da
ghen roept sy metten propheet Dauid
Och ghebenedyde god waerom hebt ghy
my gheeten // ende waerom hebt ghy
mijn platen // ende waerom gae ik
aldus droevich voert als my die viant
vernolcht **¶** **A**ldus wort sy van
god platen dat sy diemaal niet verde
van wanhoope en is // Soe coempt sy
ende claecht als Job Seede Seggende
waerom is den onsalighen dat licht
ghegeuen vianten moet den dach daer
ik in ghebooren bin // Ende schijnt alsoe

47

hant te weesen Datse vanden hoofde
tot den voeten toe // Recht en wedersac
ke is teghen god ende alle menschen
Ende denct dat sy altyt teghen god
ontrecht siet // Soe crycht sy alsulche
haer ende myt op haer seluen // En wie
de sy niet god te thoornen // En broecht
haer seluen vanden weghe // Ende dan
wort sy alsoe in haer seluen dan dat
sy alsoe in haer seluen vermetet // ende te
niet ghedronghen dat sy met een be
roeliche smaect schreyt ende met een
rominghe ghemoede // Ende berycht en
breecht haer seluen // Onder die al
machtighe handt gods // Ende
roept zek heb ghesondicht horre
dat ghetal des sants datter byder
see leydt Wijn sonden syn also ver
menichuoldigt dat zek niet waerdig
en bin den hemel te oensien Want
zek den toeren gods op myn dwercht
hebbe // Somtylen soe wert sy
van dese tranen ende claginge beroeft
haer in dat sy noch herteliken bedraet
ende ghepyncht wort // Want sy vint
en voelt haer leedich van allen duerchs
ende vol van gnaechz // Ende sy draecht
alsulcken storminghe in haer gemoede

Dat haer dinct dat sy van binnen wil
bersten // Want een du een syde heeft sy
een wil haer wt te gaen // Ende oer te
gheuen ynden Allmoghenden handt godd
All te lyden wat god op haer sal ver
henghen // Ende in Sander syde beuoelt
sy stercke hoerdie // Ende vmetelheyt
Ende veel sonderlinghe temptacion // Ende hier
en tusschen wort sy gheoeffent ende alsoe
ghepynicht datse coempt tot alsulcken
vmetelheyt datse haer seluen tot een
onuerdrachtelike last is // Ende wort
meer van hem seluen vnaect dan
een mensche dat niet beproeft ^{in haer} soude
vormen ghedencken // Ende dat een mensche
die hier in gheoeffent wort al te daeren
coempt daer sy lyden in heeft // Nut
simpelich lyden Maer groot swaer lyden
Ende niet ginst en can worden het en
is wel moghelic al te schryuen
Alsulcken diuerschen lyden Als sy
diernaect hebbende is // Ende in dit sel
nie lyden wort sy ofte hy in hem selue
alsoe sar ontroert ende bestwaert // dat
haer dinct waert god behaerdelike
ende aenghenaem het waer een groote
vlichtnisse haer seluen te gouden Want
alle creatiaren vander werelt sy haer een
pyn // ende oech mede die van blyscap ofte

48

Werltse dinghen sprecken is al by haer een huy
Dat boeren al is // Sy heeft alsulcken wustha
ghen op haer schien ende alsulcke ghedachte
Ende Sonderlinghe wat sy best hier in
doen ende laten sal // Ofte hoe dat sy haer
schien hier in hebben sal // Dat sy haer cran
ten vstet ende haer arme natuer wert alsoe
cranch Datse self niet en weet wat sy
angaen sal // Ende die mensche die in dit
swaere hiden is die wort van syn volck
daer hy by woent ofte synen vrienden
ofte daer hy syn noot somtijts tegherd
claecht pijnliken Waar van hy noch
meer wort ghetijmicht

Och wat hiden die arme mensche lyche
natuer al Jek vnoede Dat dese menschen
mochten heuer te hiden hebben die meeste
martijerie der Martelaren // San in al
dijsdarnichgen bangichz hiden ende noch
te staen // Jac hy laet hem duncten
dat hy beroeft is van allen dat hy oeyt
van god ontfanghen heeft // Als hoope
ghelouie ende hette // Behaluen nochtand
dat hy om gheen Lyden vander werelt
God sonde willen verfoornen

Nae ditte ofte desen strengghen hiden
ghenialt somtijts Dat dese vharde ofte
vdroechde moeyte wedterom betrouwelick

berveecht ende berveent wort en niet tamen
berveest wort Dat welck is haer wat
Vlichtemisse Ende Jan soe claecht sy niet
den pphoet // **O** Heere staet op en waan
slaepst ghy aldus langhe En wilt my
toch niet eynde verwerpen Noch sla
ten // Ende sy vermaent niet alleen die
fonteyne des barmhertichz Maer ooch
moede die moeder gods Maria die
enghelen ende ooch die sancten Verh
hemel ende aerde // **O** hemel sydi yser
ghewarden // **O** aerde sydi steen gheward
Och ben ick alleen den vmaledyden berch
daer douwe noch reghen op en vallet
O myn heere ende myn god het is jin
niet jin properc eyghen // Te willen
ontfermen ende te sparen // **O** almachtighe
ghe barmhertighe god god mach my
boosch v aldus vtoornen Dat ghy ont
fermhertichz in uren toren my aldus
sluytende syt // **W**oerwaer allen die
clagtinghe die in dijsdanghen ghemoeude
en hiden plach op te staen ende allen die
sonderinghe wtghenomen bangheiden
ende beraentheyden die een mensche die
hier in gheoeffent wort te voeren coempt
het waer onmogghelichen wt te sprecken
of benoelen daer of te hebben Diet niet
gheproeft en heeft // Ende daerom en con

49
nen sy gheen recht medeliden hebben m
den ghenen die in desen benaetheyden
ende banghicheyde sijn // **M**er aenghe
sien dat onsen heere god ghetrouwe
ende barmhartich is // Ende dat sijn barm
hartichz is te bannen gaende alle sijn wer
ken // Ende dat hy bereydt is tot allen
tijden die sonden ende booschz der men
schen te verghenen // Ende dat hy nye
mant en heeft vlaten noch besnemt en
sijn ghebleuen die in hem betrouwt hebbe
Soe en sullen sy oock niet die hier in
gheoeffent worden hie seer veent dat
tet haer oock voerstact // Mer sy sullen
wisen weten dat in aldusdanghen
wyse worden die heymeliche vriend
gods // Alsoe langhe gheint en dese
orenen tot dat die heymelicheste ofte
secret haer ghemoets van allen en
gheentz daer sy haer inhouden sonde
gheleedicht gheroynt ende ghesinnert
worde // Ende mit haer selts cranchz
wort sy alsoe confus dat sy inerm
andere dem cranchz van haer seluten
en derten vmoeden // Soe wie hier
in gheoeffent is die weet dat voer
waer dat hy al seer nae by is des

Bij des Bruidgoms dier ende clapt
daer an Ende ist dat sy volhardich
blijuen Met een doerhiden En sal cor
teluick tot den Bruidgom comen
Ende in syn heylliche clap inmer yughe
laten worden // Die heylige Gheest die
gheeft als hy wil hy placht die som
michige van syn vriend wel doer he
ter weghen in te leyden // Mer die
toter hoorstet volcomenhy oberoepen sy
die moeten die onghetrooste en ellen
dichste ~~volghen~~ wesen bouen al

Och cott so den tijt in welken
wy liden // Mer onspreeckelijcke so
die vruchtde ende blyscap Gaer wy
arvelicken met god onsen bruidgom
nae desen tijt verbliden

Aldis liden nae die wille gods
met eenen goeden vasten hoop tot ende
volcomen blyscap // Ende set in wen
wille in die wille gods // Ende arbeit
nae v cran vermoeyhen bescheydenhy
den alder hefften wille gods te vol
bronghen **A** Och die goedertieren scap
per van hemel ende aerde ende van al
len creatueren die soe mindelijcken
den wille syns hemelschen vaders Gheest
volbrocht // Ende so witten schoot syn

50
hemelſchen vaders In dit elendich
dye dal der traenen ghecomen
Ende heeft menſchelijke trancheit
ghevullgeheken aenghenomen ^{en} **Armo-**
de ende verdriet // **Hij** heeft ghearbeyt
in maken in bidden in vanden // ende
cortelijcken **den** bitteren **goot** ghe
storien // **desen** goedertieren **conincs**
der glorien // **Die** alsoe veel om ^{du} **sahy**
heyt **der** menſchen ghedaen heeft //
En sal v noch niemant verlaten
mit leuen **Nach** **inder** **goot** //
Hoe **vreemt** **gattet** het v oer
sonde moghen voerſtaen // **Want**
hij ſiet aen ~~er~~ ^{alle} niet // **Wat** **ſyn** //
Mer **wat** **wij** **garen** **waren** //
A **ldis** **ſoe** **ſal** **v** **ſyn** **godlycke** **ganc**
altyt byſtaen // in al **gat** **v** **ſeel**
totter ſakeheit van nooden is // off
weſen sal // **dis** **gebt** **voet** **be**
trouwen // **Op** **desen** **voeden** **meede**
eijn **meester** // en ghesontmaeker
der ſielen **Chriſti** **ghesin** **Almen** **x**

Die **heere** **caſtijt** **den** **ghenen** **dich** **mit**
Als **een** **ghetrouwe** **vader** **ſyn** **komt**

**Inoe datmen god aenroope
salijnden becoringe en lyde**

Dheere dynen naem sy ghebenedyt
inder ewichz Die dese becoringe
en lyden ende benaughtent op my
laet comen Maer mijn is noot tot v te
vlyen Op dat ghy mijn helpen wilt en
my gat int goet Verkeeren
Dheere ick ben mi nu tribulacie en
mijn harte is nu te vreden Want ick
worde seer ghepynicht ende ghemocit
van Jeser teghenwoerdigher pastien
Nu **D** ghebenedyde Allmoghende god en
vader wat sal ick segghen Ick bin be
grecpen tusschen banghicheden en stryde
behoet mijn **D**heere ende barmhartighe
god **D**oete Jesu wilt ghy dat ick
sal syn in dienstmissen Soe moet ghy
ghebenedyt wesen **I**nt dat ghy
Dheere gherwaerdighen wilt my te troosten
weest ghebenedyt // **D**heere ^{wilt} dat ick sal
syn int licht inwer gracie Soe moet
ghy oech ghebenedyt wesen // **D**heere wilt
ghy dat ick in droefhz bin Soe weest
effen wel ghebenedyt van inwer ghenad
Dheere soe hoor ick gerne van v // en

En ick wil gheerne om uwen wille lyde
 Al dat ghy op mijn laet comen **I**ch wil
 van uwer handt ontfanghen **G**oet en
 gnaet **l**oet **o**nde **s**uier **b**lyscap **e**nde **d**roef
 misse **e**er **o**nde **s**chande **M**et **o** here die
 gheest is bereyzt **e**nde **d**at **v**leyd is crā
Daerom bidde ick v // **O** ghenadighe heere
 behoet **e**nde **b**eschermt **m**ijn **v**an **s**onden
Ende ick en wil **g**en **d**oot **n**och **d**ie **h**elle
niet **o**ntfien // **D**aerom bidde ick v
O barmhartighe heere en **c**ommē
der **w**onden **s**terck **m**ijn **d**och **i**n **d**it
goede **o**psot **O**m **d**at **n**ae **u**wen **g**od
hijken **w**ille **m**et **g**en **w**ercken **t**e **v**ol
brenghen **w**ant **O** **g**oede **J**esū **w**ant
v **h**ülpe **m**ijn **v**an **x** **w**onden **i**s **w**ant
u **g**helaten **v**an **j**uden **h**anden **v**an **m**ijn
vanden **i**n **d**at **l**andt **d**er **e**llendicheit
daer **d**at **d**aghe **i**s **s**triden **e**n **g**roote
onrēde **e**n **o**ngheual
O **j**e **d**aghen **d**es **t**ytē **s**yn **e**lyc **e**nde **g**naet
vol **d**roefheit **e**n **o**nsalichz **d**aer **e**en
mensche **m**et **v**eel **s**onden **o**mbesingelt
wort // **e**nde **m**et **v**eel **s**orghē **b**edwon
ghen **m**et **v**eel **c**uriosheyt **b**etoghen
met **v**eel **a**rbeytē **v**ersleeten **M**et **v**eel
becoringhe **a**enghenochten **M**et **v**eel
armoe **g**he **p**ijnicht // **O** **g**oedertiere

En barmhartighe God ende vader al
machtich Wanneer salt een eynde
syn alle deser quader dinghen Och
Wanneer sal ick niet v wesen in dat
rijck Dat ghy O ghebenedyde god
berent hebt eweliken te ghebruyche
inder ewichheit. Et. m. e. n. v.

Och wie heeft meerder minne
Dan die dat leuen synder sinen
Oteruet alle daghe om ihesus
v. v. v. wille. v. v. v. v. v.

Ihesus Maria Alma

Dat heyligh cruyts dat god vrees
Wenact mij nu ende altoos
Ofoete Iesus soet coompt mij
te ghemoet // helpt mij mijn
cruytsen draghen // op dat
ick v inder ewichheit mach
behaghen inmet

52

Lectus noster floridus

Dese woerdeken staen gheschreue
int boeck ghenocent **Saratica cantus**
Ende worden ghesproecken ende ystaen
ten loue van eender lustiger ende gheueft
gher consue Ende is te segghen in onse
spraecke **Ons beddeken is ghebloeit**
Als onghelich als is een lieffelich schoo
bedde Dat schoon met roosen ende
met veel menichgerley blomon bestroet
is Saermen soeteliken op rust en slaep
Ende een onghereeden achter Die vol stoc
ken distelen Ende met veel gnaet on
cruyts staet // **Doe** onghelich ist oech
Eens siners mensche ende eens ongher
druende mensche consciencie // **Och** gheen
hert en cant begrypen Wat ghenuech
te ende lust Dattet is God almachtich
Als hy rusten mach Inder ghebloemdr
ende sinere consciencie **Van** weleker reij
ne sinerich Vermaent haer die minde
suele **Op** een tijt Soen haer verlangen
was nae die minlyche omringhen haer
bebinden // Ende sprach **Lectus in floridus**
Ons beddeken is ghebloomt Recht off sy
te wghen wilde Die camer onser honyche
ket reynheyt is gheslooten Ende dat

hadde onser sijn vader minen dat is
ghebloemt Coemt minlyche soetelich
lyeff mijn en ghebreecht niet met
San dat ghy mijn onder v armen dyn
re godlycher barmhartichz soetlycher
wilt laten slapen ende rusten

Die snyder sijnichz menschen
die haer consciencie niet met bloemen
en bestroeyen Maer met mist bestroey
en ende bedecken

Ghehich die menschen die haer ghebrac
ken sijn wtrwaert ghesleeghen Ende
andere menschen sijn haer ghebreechen
mariaert ghesleeghen Sen welcken is
gnaet om helpen Ghehich als die men
schen die een bysamelyche wande van
binnen hebben desen isser veel Mer son
derlinghe isser drie die den menschen al
soe swaer vallen ende pynliken sijn
dat mensche nauwelyche by andere ghe
breechen ghehichten en mach in dien
dat mensche niet stacchelyken en wederstaet
in bescheydenheit Want sy den men
schen soer anclenende sijn

Die eerste is onbescheyden droeflyc
die andere is ongheordynerde swaer
moedichz // Die derde is onredeliche
twyffel moedichz // Vander eersten
sult ghy weeten dat dit heet on
bescheydenheit // Soe want dat

53
Een Mensche wel alsoe droevich is dat
hy niet goets Doen en mach en nocht
niet en weet wat hem is // Ende vraecht
men hem hy en sal selfs niet wecten
wat hem ghebroecht

Dese droefhz was den waerdighen pro
pheet Saridt bedanghende Doen hy
sprack *Quare tristis es anima mea et*
quare conturbas me Opera in domino rex

O Mijn siele waerom syt ghy droevich
ende waerom verstoort ghy mijn Vecht
ofte hy seggen wilde Ghy mensche en
adams kindt ghy macht droefheit
sonder bescheyt ende ghy en weet niet
waerom // Betroont inden heere en werct
mitter gracen ynder Griecht Al wat
ghy Ymoecht Ende ghy sult ghespist
worden in synder oueruloedhyge rydomen
dat is in syn glorie **O** Mijn siele wilt
v wilt v ghenoechte ende Delectacie
soecken ende neemen ynden heere Soe
sal hy v gheuen Die begheerten uw
herten en laet hem niet v gherworden
hy salt al wel met v besighen

Hoert my seet gheminde hoe dat die
heylighe propheet Saridt seyd ende
syn siele ynden gheest heeft ghetroost
omd leetende sulcx nae te doen Want
al datter ghescreuen is Ynder heyliger

ſchryftueren dat is al tot onſer leeringhe
gheſchreuen // Soe ſeyt ich dat die heylige
propheet Dauidt ſyn inden gheest heeft
vstroost Nicht ofte hy ſeyden wilde
myn ziele ghy gude v ſchuen ende ghy
behoert wel te weten dat ghy van
God gheſcapen ſyt Waarom vmaen icht
v dat god v niet vgheten en ſal
die nae ſynen beelde gheſcapen ſyt
noch oech niet en ſal vloaren laten
die hem beyheeren ende ſoechen

Want ghe tho ſeyt int ewangelyom
ſalich ſynſe die nae die rechtuacdhich
honger en dorſten Want ſoe
wie die ducht beyheert die heeft
dorſt ende honger nae die rechtuac
dicheyt // Soe ſeyt ich dat deſe
droefhiz valt vatter maten ſwaer
ende coempt eens Deus vatter natuerd
ende is een onluſtrich Deo ghemouts
vatter ducht en tot goede oeffeninge
ende is van alſulken weſen Dats
vne nighē menſche van ſynen goeden
beſtim achterwaert f treckende is
met den raet en jnwerthen deo boose
gheest Die hem gaerne mengt met
allen ghebreechen Alſoe veel als hy
ſchue mach Want onder alle menſchē

*daer hy den menſchē
tot ghemocht vint
daer ſal die menſchē
ſyn ghebreechi en
vanchē alst vatter naem*

57
Soe en behouet niemant alsoe veel ghelatenheyt
ende sachtmoedicheyt // Als die mensche die
ridderheiken doerbrecken wil die harde stryde
synder eyghen natueren ✓ ✓ ✓ ✓ ✓

Dat tweede is onghoordynerde swaermoe-
dicheyt ende is een weynich verscheiden
vanden vort onbescheiden droefheyt
want soe wie dit ghebreck heeft die
heeft wel alsoe veel ystants dat hy
can weten wat hem is Maer hy en
heeft niet nae gods wille gheordyneert
Daerom soe ist van nooden dat die
mensche syn swaer moedicheyt by redden
ordyneerte ende discreetheiken niet beschey-
denheyt // Van soe soude hem wesen een
materie van groote verdiensten Daerom
hietet onghoordynerde swaermoe-
dicheyt welcken coempt van dat een
mensche hem schien gheeft ende blyscheit
ondert hyden Soe dat hy seer swaerhe-
acht dat niet te achten en is Doer
uelcken hy den gheest gods in hem
schien vdrucht // en beuout recht ofte
hy wilde weygeren ende onwillich syn
om te vdraghen sulke als godt ouer hy
gheuet te ghescheyen ynden inwendich-
ghen mensche // In synder oech vlet
hyden // Ende syn die alder swaerste hede

Die een menschen hant draghen mach
Die welken oech gheen hert begrypen en
mach San Siet selfs besocht heeft

De **weeten** **Twyfel** **ant** **ghelone** **Twyfel** **om**
gods **bermhartichz** **In** **vallen** **teghen** **god**
en **syn** **heylighen** **Ende** **aenverchtighe**
des **boosen** **vriants** **om** **hem** **plāen** **dat**
leuen **te** **neemen** **Dū** **neeme** **ich** **hier**
eerst **dat** **twede** **hyden** **dwelck** **is** **twy**
fel **aen** **gods** **bermhartichz** **Want** **du**
andere **drie** **hyden** **Die** **comen** **seer** **op**
een **sacch** **wt** // **Soe** **seyghe** **ich** **dat** **drie**
mensche **Die** **twyfelt** **aen** **gods** **berm**
hartichz **is** **vreesende** **ende** **twyfelende**
of **hy** **in** **mer** **meer** **van** **god** **bermhartichz**
vercrighen **sal** **dat** **welken** **coempt**
sonderlinghe **van** **drie** **sacchen** **Als** **dat**
hy **niet** **en** **comen** **weghen** **wat** **godts**
wat **sonden** **is** **ende** **wat** **rouwe** **is**
Siet **god** **is** **soe** **grondelose** **onsprecke**
lycken **barmhartich** **ende** **natuerlichen**
goet // **Soe** **dat** **nocht** **ghetrouwe** **moe**
der **haer** **eyghen** **kindt** **dat** **hy** **bij**
haer **hert** **ghedraghen** **heeft** **niet** **soe** **ga**
ren **die** **handt** **gheuen** **en** **sonde** **als** **hyt**
in **een** **groot** **vier** **sacch** **lyghen** **Als**
godt **berijet** **is** **den** **sondighen** **mensche**

te helpen ende syn sonden te vergheuen
Al hadde een mensche die sonden van allen
menschen ghedaen Die oest gheueest
hebben ende enmermeer wesen sullen Jeh en
twyffel niet Daer en sijn al menschen die
grootlyken die ghenade en barmhertichz
gods gheproeft hebben **G**hebr den heyl
ghen propheet Jauidt selue ghetriecht
Seyghende Wheere nae die menichfaldichz
mynre droeffnissen in mynder herten socheest
dijn troost mijn siel verbyht // Och wie can
seghen Dat hy van god verlaten is ghe
weest midts in god betrouende // Och
sendt **S**inte **Bernardus** **O** weere ghy
en siet niet aen wat die mensche heeft ghe
weest Mer ghy siet aen wat een mensche
metter begherten synder herten gheerne waer
Oech soe seyt **Gregorius** **O** weere die son
den hebben v rotten hemel ghetoghen en hier
op aertrijck ghebracht // Salich is die son
de Die ond als sulcken eerwaerdighen en glo
riosen bloeser ghebrocht heeft // Die welken
al tyt soe minlyken en veruyghelyke den
sondighen Mensche soe wanneer hy hem tot
god keerende ende suchtende is berijst is te ont
fanghen **A** Och beninde conde een mensche
weyghen wat Dat god is ten waer mit
moghelyken Dat hy mistrouwen oft twyfel
sonde aen die barmhertichz gods // Al soe die

propheet Sauidt // Seygende is ✓ ✓

Oweere sy betrouwen v al du uren nae
bekennen want ghy en hebt nocht bsmet
noch bricht die v bermhartichz soectien
en begheeren **T**en anderden soe ist dat **15**
niet en kunnen wegghen noch onderscheygh
wat sonden is ende wat gheen sonden en
is // want rechte sonden is gheleegghen
alleen dat een mensche met voerdachte
reeden wille wetenlicke ende met vollen
consent der reedenen hem van god op
die ghebreeccheleke dinghen is heerende
het welck ghy sulc prouen ende met onder
scheyt verstaen **T**en mach gheen sonden
gheschien ten waer datse met wille ree
denen ende consent ghedaen wert dat
welcken suldi aldins prouen // Soe wan
neer dat hem een mensche ouergheeft
totter sonden ende volbrengt dat dinct
met die wercken dat hy hende sonden
te wesen // Ende teghen die wille gods is
Ende saer doet god bspnaet // Maer hier
valt noch een onderscht saer rechte sonde
in gheleegghen is moet wesen met claer
bych bsont ende gheruectenheit worden
inwendighen beweginge totten ghebreecche
mit opstaen der ghedachten // Ende yuden
mual saer een mensch hem seluen met
machtych en is // Daerome soe

56
Waer dat reedene strijt ende misshagen heeft
ende niet gemisshagen met voerdachten moede
daer op en blijue // Soe en ist gheen sonde
Sij is hiet yme wat te Xstraen dat soe
wanneer dat die boose ynballen gheschryen
ende den menschen veruinnen Soe dat
sy by wylen niet wat lust daer op valle
ende haer selfs wat vergheten // Soe dat
se hem niet haestelichen daer af en haer
Soe wanen sy dat sy hem seken gheheel
ende altemael ouerghegennen hebben tot sond
ende niet wille daer op gheuallen ende
doot sonde sonde ghedaen hebben // dat welc
alsoe niet en is Want nae du ymn
minghe set heijgher loetraet Soe wort
die reedene dieh maet voercomen niet aldus
daringen ynballen niet wille eer dat die
reedene haer terecht gheprouet heeft niet
goeder voerdachtichz // Daerom sal een
mensche niet soe seer veruaren van doot
sonden in d'isdaringhe saechen // Want
hadde onse eerste moeder eua daermen
gheestelichen by verstaet die sijnheheit
alleen int paradys den apel ghegeten en
niet Adam daermen die reeden by ver
staet Soe en haddet gheen hader ghe
weest // Maer nu soe heeft sijnheheit den

En reede thamen ghegeten ende thame
die sonden ghevocht **E**n derden soe
vintmen menschen Die niet en kint
onderscheyden wat dat rouwe is Rouwe
is een Inrecht Die den menschen syn
sonden afneempt voer god Soe wanner
sy niet bescheydenhz en discretie is
Want **S**inte **Bernardus** seit Dat
onbescheyden rouwe god misbaecht
Ghelycherwijs als caym sy hadde
oech rouwe niet sonder discretie endemz
logeren Want sy seide mijn booshtz is
meerder Dan gods barmhartichz Indas
hadde meede rouwe // Met syn rouwe
was onrederlychen **A**ldus comen en
vallen somichge menschen in een onghoordz
neerde rouwe Soe datse hem seluen laten
leyden tot wanhoopen ende misreuenen
in god // Seggende ende Denckende by
hem seluen waer toe bin ick gheboeten
Wat is niet mijn bedreuen // Och waer ic
doot // Och oft die aerde op berste om mijn
te vstinden aldus ende dier ghelyken
so vstoornen sy god meer dan niet om
dere sonden Die sy niet en vstaen
Daerome soe wie rechten rouwe heb
ben wil Die moet eerst hebben rechte

Oetmoedichz in hem seluen ende misba-
ghen der sonden ende een vast betrou-
wen tot god Want die ewighe ^{wacht} Jnder
beygher scriften Enaent ord Seg-
gende Mijn kindt in v hiden en sult
v seluen niet besnaden Recht ofte hy
segenen wilde // Al ist dat gh^e gheualle
syt // Al ist dat gh v buyten den staet
der gracie vint ende ander sijn beswaer
vint en wilt Daerom den moet niet
verloeten gheuen Maer wilket al in
god werpen ende neemt godt inder
noot in v hulpe want sonder god en
sijn gracie en moecht gh niet ende
hy sal v helpen veruimen // Want hy
is een recht dincsiender der ghedachten
// Van allen dese voerghenoemde ghe-
breck salmen se prijnt weeten
Dat eerste is dat aldusdanghe men
segen niet wel te verichten en sijn hoe
dat sy hier jme nauwchicken gheloof-
gheuen wullen Die sy nochtans wel be-
horen te ghelouen // Ende iser yemant
die hem yet troostelike toesprecke dat
sullen sy al minst ghelouen // Maer
ontroostelike dincen sullen sy al best-
ghelouen dat welcken coemt witten
trudelycken ende hartelicken wec en

Wdriet Saer sy sonder rust in staen
En behoorden als Jan te neemen eenen
buechtvader Die experencie hadde
ende vstant Der heyliger scriftueren
Den welken sy sonder twyfel behoorde
te ghelouen **D**at ~~derden~~^{derden} is sy hebben
voel angst en vuermissen hem dinnicht dat
se nimmermeer te recht biechten Ende als
sy haer vsmoghen Saer toe doen en
ghedaen hebben **S**oe vtruyghen sy noch
kans nimmermeer Saer of gherustich
hart **S**at coemt Saer tot want
sy niet en weeten wat sy niet onder
scheyt schuldich syn te biechten Ende
wat sy schuldich niet te biechten Want
nae vtruyssen **S**er heyliger leeraers
Soe is een mensch schuldich allenlyken
goottelike sonden te biechten met on
derscheyt ende **S**er ghehege sonden met
een ghemeen vtleggynge nae een be
scheyden buechtvaders niet Want
andersins soe is **S**on dinnuel daer doet den
vraede ende **S**ie rust des herten vnuaren
ende onrustich maechen **S**acrom salmen
den vruant wederstaen Want hoemen den
dinnuel hier in meer behoort ghyeft hoe

18

dat die consciencie Maer Winnert ende
beswaert wort **D**at derde is
dat die menschen alle dinghen willen
ondersaeken en willen weten Die sae-
ken die hem lijden niet nootsaekelycke
en is te weten // Ende syn argumenterende
ende disputerende - In saeken die boeien
des menschen verstant syn zue boeien
engels verstant is // Syn en Wt haer
selien niet // ende willen nochtans verstant
wat god doet syn godlycke cracht ende
gracie werkende is // Maer waert dat
sy met een goet simpel Wt haer
lijden lieten te vreden stellen Soe
sonden sy veel gherustiger in god staen
ende Die curiose smekcheyt sonden sy
achter laten met een simpel ghelact
onder die mogenths gods

Dat vierde is dat sommiche men-
schen syn seer ongeordyneert en onbe-
stiert tighen god - dat welcken coyt
wt onuerduldicheyt en bitterheyt des
lijdens Daer sy in tyden instraen sy en
syn in andere lyden niet ghoeffent
gheweest // Sy syn godheit een zomts
part dat in een kenne ghespannen is
dat heeft hem int eerste al onbestreede

Ende wilt in syn wesen al eermen
hem con gherwoen maerken ende het
wil al synen sm volghen Mer af
alst mercht Sattet anders met wesen
en mach Soc latet synen moct sinte
ende begint fruchteliken te gaen // In ghe
Soc gheschiet met veel menschen Als
langhe als sy noch vechten daer te ghem
hebben ende gualiken vallen binghen
onder den wille gods Soc vallet hem
lijnden pijnliken ende wee nachtans
moeten syt lijden totter tyt toe dat die
bermhartighe God met syn ghenadighe
ooghen haren arbeit ende verdulden //
aensiet // Sarome behoert hier niet
meer toe Sam dat sy hem oetmoede
lijken in allen lieden laten // Ende hem
minlijken hem daer toe beghenen =
met beghoerten meer te soeken Den
wille des heeren te volbrachten

Dat vijfte is Dat die menschen wil
len veel lijsteren nae dat insprecken
des boosen vrients // Ende willen hem bij
conts andtwaerden op allen die minallen
ende sijnnt Sat sy disputeren willen
niet Den vrient ende gheuen den vrient
alte veel gehoert Sat waken ghaet is

Ende sy behaerden hem liden daer aff
siet te wachten // Ende behaerden ynden
gheest gods te segghen totten boosen
vrandt Gyn insprecken hoit by v scheid
ten gaet mijn niet aen // In biste mijn
te boos ende niet goet ghenoech om dij
hiet op te rindt woerden // Sacram hoe
dat een mensche den d'ynul min recht
ende meer xsmact // hoe dat hy daer een
of coempt ende verlost wort // Ende
dat sal een mensche soe langhe doen tot
dat hy eenen valcomen afkeer daer van
brecht // Maer dit een gualiken yemint
xstraen Sam die ald'ns dem'ghen liden ghe
voelt ende geproeft heeft ✓ ✓ ✓ ✓

Dat seste point is lyoe dan ty hooger
ende heyliger is ende hoe hem den men
schen lieuet tot god keeren soude soe dan
dat liden meerder is want sy als dan
nauwelichten eenen pr' noster mo'ghen
leedich ende onbecomert leesen Sam soe
vallen sy in een onghemaect // en werpen
wech ende vernaghen haer selst ghebet
ende segghen tot haer selien Wat meent
ghy dat v ghebet god behaecht dat
daer soe ontweyn in mijn ghedachten is
Jeh segghe v dat sy manlychen doen die

siely in haer hert gheneken want daer
sulcke middelen soe schijnt dat sy den
vriant willen ghehoert gheuen Soe dat
sy meer achten dat yngeuen des bo
sen vriants dan dat insprecken der
reidene ende Soe gheets gods wel wee
tende nochtand dat die boose vriant
altijt sonder ophouden anders niet en
soecht dan den mensche te veruaren
ende te hinderen inden gheestelijken oef
feringhe ende voertganc inden valle
des heeren Ende soe wie niet en ystact
hoe aenghenam dat haer lijden ghe
bet is niet allen de yuvalen voer den
ooghen des heeren In dien sy lijden
leedtwesen hebben ende mishaghen vanden
boosen yuvalen Want **Sinte gregorius**
Seyt Alle dat een menscheijck ghe
moet driemaal coempt in alfulcken
lyden dat hy niet en weet wat hy
beghinnen sal noch hem seluen en con
behelpen in de teghenwoerdicheyt
Mer als hy inden yuual sijnder temp
tarien syn hert opstiert totten trooster
alte bedrueter herten Soe wort die
bitterhe des lydens comende wten ver
drietelichen yuual verlicet in een luste

60
lycke ghebet voet den ooghen gods
alst nachtans dat die mensche dat
niet en verstaet Jac het is dinn ael
meer doet dringhende by god Jan
andere ghebeden syn // Daerom en sal
gheen goet wyllich mensche syn god
de manijeren ende goede wercken =
kerogien ghebeden goede oeffeninge
achter laten // Wel aemmerkende dat
sakele jniallen ende temptarien andermiet
den vrients werck en is want wat een
mensch by ghebreck van syn ghebet min doet
dan by wel soude begheeren te doen // dat
sal hem al wederom te baten comen doet
die waerdicheit des hiden // Alsoe hem die
temptarien te ghorde synen wille bitter ende
swaer vallen // Daerom ist seer aenghenad
ende verdiensteliken voet den ooghen des heere
patientelike met oetmoedichz te verdraghen en
met danbaer herten te ontfanghen dat ghe
hengemisse van god // Nu moecht yemant
vraghen waerom dat god met aldusdanghe
hiden den goetwillighen menschen aldus =
druymcht // ende laet quellen die nachtans
Jaron syn beste doen sonde om god te
begeghen // Ich segghe dat god ons niet
en quelt bouen onse crachten // Mer dat wy
tebelleren tegghens God tegghens ons selfs
crachten der reedene / ende des goeden wille

Ende dat een mensche daerom niet en be
hoert ghemoeijt nach ongherust te sy
Wandt godt — Den mensche wtuendich
ende inwendich grondelichen wel kent
Doende ghehych als een ghetrouwe meederen
meest — Die eke trancke ende siere mensche
gheeft — Dat hem alder best dient en mit
ro // hieraen soe soude Aldus dan ghen mensche
dinael op haer knyen vallen // God tot een
dancbaerh Als sy met hyden ende temp
tacion onueruallen worden Ghemerckt
dat die apostel seggende ro // Dat ons
god niet en sal laten tempteren bouen om
macht In dien wy begheeren te resistere
Ende van god hielp begheeren // Welck soe
vindtmen — Dat veel menschen dier hyden
ende temptacion comen tot groote dierich
der oetmoedichz // Hyden trecht een mensch
vander hellen // en versekerf haer Die
ewighe glorie // In hyden vint den mensch
alsoe veel te doen — Dat hy licheliken alle
ydelheit verstaet Is maet // Soe dat
hy oech te gewilgher is tot alle dierich
den // Nu mecht hoe recht my minliche
dat die ewighe wysheit alle saech saechen
ter saechz — Des menschen Al wel ghe
ordynect heeft // ende ghemaccht heeft —
Ende weet wat ons alle mit ende saech
is // Soe behoert die mensche hem laten

69
Te vreedden stellen // Ende hem niet laten danc
ken // Dat hy by lyden temptacien yndal
len ende quellinghe groot verlies ende
achterdeel heeft // Dact God hem sulcx
tot grooten oerbaer en salicheyt is hee
rende // Sy wanen // Dat sy gtoote
boose sondaers sijn // en sy en mercken n3
dat sy maertelaers in gods oghen sijn
Ick segghe doer versoeckerthz der heyligher
schriftueren // Dattet een groot tecken // yd
der onspreeckelycher minnen en der gheua
den gods // Hierom sullen wy vromelicheit
tot allen lyden en temptacien ons heeren
Ende ons oeffenen int lyden ons heeren
Wat het is op een tyt een reghoed / Exempel
persoene in een clooster ghehoert // Die wech
ke hadde oech aldusdarnighen lyden // ende
quellinghe ende nae dien // dat sy dese w3
relt ontleeden was // Soe openbaerde sy
haer wederome in een menscheyche fygie
te // Ende seyde // dat sulcken lyden ende
oeffeninghe int lyden hier ynder aerde haer
vayciner hadde gheweest // en // dat sy mi
daer diert met die gracie en hulpe gods int
ewighe leuen ontfanghen wact // Maect toe
ons brenghen wil // die beninc der reyndz
hulper der groetwilliger den trooster ynder
verlatenhz // en een vheuer der ewigher salichz
X X Jesús Cristus Almen // frans

C. ^{De} Keijzer Albert die grote van
 Daenhangs Landt, oft van
 die eyde volkommenheit, die
 den Mensch mogelijk is.

Ich heb gedacht wat eyndelike voor mij
 te maecten. Ie veel alst mogelijk
 is. In dese pelgrimage, ende ballint,
 sijn sijnwunde van een bolke ende
 mogelike affstrikkinge allen dingen
 ende een vry, loss, zwerter, bloet, ende
 vast aenhangen met Godt den Heer
 allen, ongesuy, dat het eynde der
 kerstent volmarckheit, die charitate
 oft godlike Luffde is, daerom Godt
 den Heer merde aenhangt, tot
 volmen minlike aenhangen, is alle
 mensche verboden, vtz wtzachte der
 zaligheit, ende die doctine door het
 onderghedon, der geoden ley gelicheit
 mitten Godkenig Will, welke
 oud ongeding slukt als vtz, datter is
 tegen tbbep, der charitate, als sijn
 doelike sonde, maar geselike menschen
 hebben hen oek verboden, tot die
 Eudangelische volmarckheit, ende tot die
 beuouwinge der iudey, daerom onbeloof
 doen onwet, totter eynde die Godt is

door vbelcke onderfoldinge flijftmij bij
 oock dattu belet, dat voverk, ofte die
 vuirigeit der goddelijger liefdes, dat
 zonnent mij, tot Gode hem hem miicht
 alst is te verfaenken alle dijnghe, yet
 lufam, ende die zeit, allere big gemonen
 tyet dattu geloofte is te doen, Wint
 voverk, en geyft is Gode die hew
 ende die hem aanbiddou, moeten hem
 aanbiddou inden geyft, en In die voverk
 dat is In konijck, ende minne, met
 begert ind verfaente bloot van alle
 faatighe, Dan hoe ficut Maer
 int fufte oock, De is en bidden fult
 soe gaet In v flacemmer, dat is In
 binnefte vbelck herten, ende flijft
 die daer, so werten v over flijft
 bit daer met puender herten, ende big
 en goede mifericordie, ende met en goede
 amensijede gloecie vben vader In die
 geyft, vnd voverkitt, In voverk
 Dit doctum dan beysomelike, alst en
Maer van allot ander ontkommet
 ende ontloet is, ende hert van linn
 In en felue ontfanger is, ende daer
 alle dijnghe flijft In gemein en
 In befouder big gefloey, ende bergent

hebbende, thout alleen vanu Ghesu
Christe, met seijnder monde, zijn
begeruten ontfongt sijn hert Godt
getwidelich openbaert, ende daer doer
met allen begerten dese herten, ende
der minney In hem zij seluy viken
binnenstey meyn, all sijnre gheest
allen sinneste, ende volste vlyffheit
insinck, verbruyt, onstrecht, ende
ontbindt

Hoe moet alle vermaect hebben
Christe alleen aenhangende
sijn, ende op hem luttely
te verde enye

¶ Naer wie duse dinge fact begeret
ende ontfolding is aenbegeren en
In herten, tise plat van word, dat
zij alst met besloten, ogen Ghesinney
met geen dinc hem vinnigint en
dortere G' verstaen, begeret zij of
aenwerke, maar alle dinge alst niet
aengruende, ende sejadolich G' beghen,
verlinc, grondelich vesprennde, daer nae

hem seluy, hwell binny hem ontfange
ende daer innummer gey ander
boortbooy avu metter herten en marcke,
dan allerey den godes ander teyning Chru
ende alsoe door hem. In hem, dat is
daer den mensch in Godt, daer d'ijt
wonden der menscheit, totter binneste
sijner Godheit, sadelick Onrechtelick
tijde, ende daer hem seluy, ende teijn
de besouder, ende alle d'ingey sonder
ondersoeking, sijnder onnemenlijckheit
voersichticheit beuole, vryelick Onpoud
sorge, alsoe Petrus seijt. Oec seijt
wouponde in hem, diot all veruorde
Item, en woupe niet besougt, ende woupe
Woupe v gedacht iudex hore, ende bij
sall v onnoedy. Item, goet is mij
Godt avu te hangey, ende in v ouersak
den hore. In mij aensicht alijt, Ende
die vuyt, in Cantus. Ick hebbe
vonden den mijz gwell beuint, Caruys
geronnenen zyn mij hames alle goede
met hore. Die vuyt, boortbooy
Dit is daer hemelgessen boortbooy seijt

ende vsselucke xante, die omc alt yert
vorch wegen sünde, In oetmoedighen,
beweiden, in vsser sadinghen arbeit In
silsaengen gepugt doorte. In sachte d'ys
gepugt, oock tot verlijt toe van ligamen,
liet gemack, loff, ope oer, Anders
wat bediet en Religions, dat sij all
die werltt veint, ende lijt sijn
vriely seade, oft wat verlijt, die
sant der xristen, heyligheit, der
volmaetheit, heyligheit, die vryen G.
geschiede vnningsche van b'it, san,
der lomen iudal yert, der oetmoedigh
ende vachheit, daer Christus woont
der heyligheit met die charitate
verformet, Bwre seint Linas int
— vbi cap. Sinds mit 45 In
b, dat Christus seint is,

Welke sijningsche volmaetheit
is In dat vry, int cap.

Doortmoe, her oer heit muer
b'omment is tot doer nederste
ende yongelucke d'ingen, her

64

bedenken, ende te overleggen, hoec van
die hoge ende hemelghe verdoert
wordt, door sinige delichte (en soemey
buniger, die sinne vergaderet, want
bedenken begrepen, ende verstaen
der medayten, totter oversten wort
gebott volmaekter zyn, sulc, ende dan
besiguelen puerder, want haimen
en macht niet verforblich, tot beyden
gehoert zyn, die alst elicht, ende
duysterheyt gescheiden zyn, want ziet
die Godt aenhangt, hi wandelt
in licht, ende die der werlt aenhangt
hi is in duysterheyt, Om dit, is
dit smeygen, in dit leuen hogen
volbinnenzeyt, met Godt alse
vereenigt soe zyn, dat die Ziel, niet
allen haren ghaften, ende vermen
in haren, haren Godt vergadert zyn
dat zyn met hem enen yust werde
ende dat zyn niet en doen, dan Godt
ende alle begrepen vermenigt in
blijghen der luyfdey, socht
niet, allen in gebreke des beseynd

Wantt hoort Gaudt, der Zielley
Ingepente is gelogen, In d'ou
die zinghen. In die wden, In die
memorie, ende In den wiss, Of so
langh. als zi vly allen In Gode
mit gedrukt en zis, so en is
die ziele met godesformit naht
enst segepen der Zielley. Wantt
Gode is die form der Zielley, d'ou
zi In gedrukt zyn moer, als
Wapen. inden zinghen, ende als beze,
geelt metter signet betrekent Wort,
Als en wort dit minnemen gedau
te voll. hi zi dat die wden, volc,
melick nau hant beynig verlicht
Werde, te Godes konink. die de
ounghe Wangheit is, ende die vyl
pofstolick beboogen, om lief te hebbe
die opvenghe gezegeitt. Die memorij
all verstandey, om aen te sijn, (en)
te gedrukt, die eddige zaligheit
ende om pofstolick, ende wellinghelick
d'ou In te venghe. Ende want In

15

derſou volghett gelogen iſt die glorie
der zaligheitt, die In vaderlanne
volbragt ſals vanden, ſou beirket
dattet volmaakte beynſol hier In
die volrommenheitt In dit leuen

Hoe dops menſchen vanc herte
te zis In verſtaut, alhoer. $\odot$
met In die ſinnen, - iij^e Cap.

Zalig iſt zij dan, die door ſtanding
iſt beſſen, der bereidinge ind ſinckſen
ende der ſukerwe, ende daer binne
door opboorn dops herten In Godt
In hie altemett conſedoolſ die
verbedinge der dingen verget. $\odot$
voort daer door van binne verreckt
met bloet ende ſinckelre ende vinnre
verſtande ende begerte, In ſinckelſte
verboere Godt. Daerom alhoer berede
gadawker, gelickniſſen. $\odot$ ſormen
alhoer dingen, beuorden godt, vanc
vanc herten, of dat alhoer In bloet
verſtaut ende begerte ende verſt

De oeffeninge binny v. von Godt
Bange, want het ijnde allen
oeffeninge is dit te weten brenn,
mert te zyn, ende te rusten In Godt
den heer binny hem door tpietste
verstant ende dinstste begeert,
sonder verberdinge **O** bevinginge
welcke oeffeninge en doctud niet
metten woorden dops vleysch. noch In.
vreesendige sinne, maar daerom
menich door list, dat is door tberstant
O begeert. Ende daarom so lang
als een mensch met vreesde ende
sinne sevellet. **O** op stant so en
sijnt er niet yegun zyn veyott
werk, ende frunhuy siner begh.
lijgout, dat is, datt er yemwin
metten begher huyt, want door
so daerom sinlike gelikenisse, komd
ze, ende woorden bebegou. **O** anders
mēt om dat er geyn huyt ygraft
der yelley en hebben, **T**is andere
vanden mensche die niet tberstant
begeert, ende die vryen wille

16
gafzaren is tot Gods beel. O
gelijkenis, dat is sijn middel, vinn
luch. ende bloetlich mede moet, Godt
fugedwinkt, ende verovngt vborde. O
vasklich aenzingez. Darron soe is
die Simel moest. O vlijdelijst bij
dit oeffening toe belotten. soe vort
als hij kan. Darrt op een vlijst id
vovngan ende begin is dat vlijst
leuning, bennende darr in den mens
Dijst arbeit is alitt smensden
hant toe vovromden. Van Godt der
hoer. nss door darr. nss door die
hanting oft vassies, als door ouer
floodige sorgfuldijst. O onbegrijpder
sorg. nss door vovsoring. O onthoude
vovngan toe. O onvdelige vovngheit
nss niet subtil boerke toe fuiden
nss door vovromde hanting. door
nss vovngan. O nss vovngheit. nss
door vovngheit, nss door vovngheit
ende der gelijck. vovngheit darringez,
alle vovngheit soubvngheit list. ende
als geen sonde, vovngheit vovngheit

grote liefdelike, dieper heyligen
oeffeninge, ende van dit werck,
Ende daerom, alle pleyninge oock
verfijnelike, ende van node te zijn
sijne gnot off reyn, noch tans
sijne huyt aelst pzedelike &
hijnderlike, kunnende toe vordende
ende vande sijnig te fingen, daer
om is ghelike van node toe
ontfangen dat men hoert siet, doet,
spreeket, ende desgelijc sonder
ghelikeijns, verbeeldinge & betom,
moeninge, & dat men noch dan noch
voor, noch naer, daer af verbeelden,
ghen, off onderhouden en merken
noch en voede. Ende alsoe als
bedencken niet en comt letter
memorie, off tattet hoert, so en
betattet den mensch niet so int
gebett, int overdencken, In psalmen
lepen, off in enige ander geestlige
oeffeninge off werck, oock en
sult gien niet woen, toe vord somme

67

ende bouvelt alsoe vry, vponder
sorg. all v seluey, ende alle dingey
ende alle dijngey, v elck soe voll
der onbedwingeliger v vder h
Gods voersienigheit, met soeyger
v ruyt, v hy sal voer v versey
ende v beke, ende oerlinder, v soeter
verloopen ende verthoesey, dan off
vri. althit danoy dan vnd nuyt
sond oerholdey fouterzunder, ende
met ijelder velder, v beuigend
berke, ddaupelick puyt, ende soe
van huy, van giuder, ddaalender
verlijst, ende daer by van harky
van ligam. verquende, den tijt
verloof. ende v ghuigh soetelick
v onndelick verkerde, Darom
all ende elck van vbaer, ende hoe
vri verk konnen v beginny,
ontfuerkts alsoe met soeyger v
shlegheit gelickmoedelick, gelick
off vri vandy gant der vaderlik
ende Godliker voersigheit v quanda

Darom maecht v bloot van alle
fantasie, oft gelike missey der
leigameliker dinge, nae vheiffste
vwoys staet, ende verbout, datt
ghe niet bloke herte ongemeynt,
delike hem aenhangen moecht, die
ghe v selue menichfoldelike
gegeelike toe beloofte hebt. soe
dattu geen mogelike middel tuff
v, ende v geue ende tuffen hem
ghe. ox dat ghe quierlike
like moecht vloeyen vant becompe
off wonden, der menscheit int licht
sijnder Godeheit,

Dat quierheit duff Barten,
voor alle toe volgen ghe,
Vijfde cap.

Darom wilt ghe, begeert ghe
ghe begeert toe rennen, over
den wigh, ghe verkenen, toe patt
ghe rechtelike lotter sijnde der gelig
ne uuerdors ghe namurels int

Wadelaant, der gader, (en) glorie
 soe stant verstant met aangedachten
 haer, nae ebbige sinnezeit des
 hartes, ende vuerzeit des gues
 ende selgent der sinne, (en) vergadert
 die beywerke vooft hartes, ende
 verpogte stadelike oerwartz in godt
 der heer, Ende huer tusschen herten
 v off, van heymelike vrienden, (en)
 van alle menschen, soe veel als in
 v is, ende van zaelken, die dit
 beuuenen, belotte, zyn, raemende
 alre beuuenen, waer ende
 wanner ghy vanden moecht plach
 tit, ende wijse, des rust, ende
 beuuenen, waer vanden heymelike
 stighen ende seoudeken, off outgave
 moecht tselvden der beyuuenen
 voret, ende outfliege die verstaen
 vinge der dehalender voret,
 Geyft v daerom in alle titt
 prinnelike tot vuerzeit, sinne
 (en) vuerzeit des hartes, te vore

Dat hi sonden oeffende, als met
geleken vleysgeliken sinne, v
heert, In v selue, die deinde dese
herten geleken, hebbende. neerstel
soe voel als moogelike is van die
formen, ende beelden, der sijnliker
dingen, (v) van Imaginatie. oft
godacht der veruulger dingen,
Want voerstaen die yuigt dese herten
heert die onverschilt by nae, onder
alle geestelike oeffeningen, als die
leste meeninge (v) looy, van alle
arbeitt, die volken In dit leue
ijgelike geestelike mensche, ende
waer wigdus vling kentfangt
Daerom ontdeyt v herte v sinne
(v) begaet, met alle neerst, sloocheit
(v) arbeit, van alle, dat zyn drijt
maet belattuy, daer en bouy, van
alle dienk der werlt, maet
hebbende, v te binden (v) vange
(v) soe arbeit met coney doot strijt
alle verformige dese herten, (v)

die begierde des geysts. te verguden
In een geboom. ommeleding. O veru
paels goet. O die In v. als In een
placht versuymt hebben. Ende
arbit alijtt darr door te hang
mutter geyst aen Godt. O godtlike
dingen. O die veltige broos herte
aushgelactes hebbende. v herte In
vissen binnensky sond vghonden In
Christo Jesu. tot die omijste dingez
te door formen. Darrum begunde
ghē v bleot. O vuer hē mairde
van gelinkenissen ende beelde. O v
herte. O geyst. simpel te mairde
O gshudig. betwelen In Godt der
hore. dat ghē moecht pgeppen. O
gefurley. die fontijn dits godtlike
belbezagend. In allen v binnensky
ende ghē met Godt veramigt zyt
door den goeden wils In verstantt.
Doe is v dat genoz. voor allen
shidens. O ligen der heyliger
sghestening. O lotter luffde godtz.

ende vrees naught, als die
selinge leert, Daarom met alle
moest, vlijet $\odot$ arbeit, maect simpel
v' hert, dat g'ri van fantasien, on-
vermuelik $\odot$ sil verkerend moecht
 $\odot$ stans almit $\odot$ hider bere . binnin v,
moest oft v' siels v' d' hert int uet
der eesigeitt, dat is der Godgeitt
te wecten aldus, dat g'ri v' lieft
Jesu Christi, van v' d' hert, v'
 $\odot$ van goder conpunctie ende
ongewijst geloof v' seling verlaet
 $\odot$ v' Godt all g'godlik, voll. In
alle tribulatie, $\odot$ genall bonolett
 $\odot$ begeret sijners will $\odot$ belieft
almit, $\odot$ w' hertelike g'hoorsam
te v' d' dat dat g'g'gen moest,
soe ist van nooden, dat g'ri d' d' d' d'
tot v' hert gact. $\odot$ blijft d' d' d' d'
stans. $\odot$ v' seling van all lof t
maectt, soe voels als moegelike
is, die v' d' d' d' d' d' d' d' d' d'
In v' d' d' d' d' d' d' d' d' d'
t' d' d' d' d' d' d' d' d' d'

70

formen der indersten dingen, die
begierde des wissens van ontfange poegh
te maect vruchtloot, (c) dat overste
dareo goett grondelick met vurrigen
lieffden aenhangt, dat zij oock v
immorie hebt stadelick overste, der
hony, ende vast geyett in dat selffte
wan. bejelick, ongegeuren, hoersche
goet, alsoe dat hoer die ziele, met
alle oer vringhen in Godt vergader
sijnde, werde oer geyt met hem
dareo die hoersche volueringe ont oer,
hoersche houderk is is gelogen, derse
omig mit desse geyt. (d) Der luffden
is, dat die mensch met alle begierde
der overste, (e) hoersche wiss gelick,
formig wort, dat zij in door gader
dat Godt van naturen is, hier
en luffden is te merken, dat in
selffde ogenblik, als demant, met
Gods ziele, sijner wiss verbinde
man, dat is ongeordinde lieffde
off geloesbrutt, van hem selve
werpen, te werte, alsoe dat zij

Godt der heer, van alle zyny maat
derre heer voll betrouwen. In dat
werk bezoght zy Godt so zeer
dat hy hem zyn gracie geeft
ende door die gracie voelt hy
ghebaar charitat ende liefde, der
dijnende alle vruft **O**ttobryne,
hafftingen, **O** betrouwen in godt
so vnde, **D**arom dan en
maek niet zaligheit zys dan in
hem alle dingen te setten, darr
ghen gebruik du en is, hirom
soe lang als ghy du v staet,
O niet en staet. werpt v al jn
sorgh in Godt, ende hy sal v
ontfangen, gomp **O** zalig maken,
Ist dat ghy dit pender oeholden
bavranghelike in v doordencht. soe
sakt v tot een zalig leuy meer
baten, dan alle goet, vbellyst, en
ende darr by alle vlystheit, ende
werpt darr bidwergelyc velt
ende **S**int **S**alig leuon.
als ghyngt ghy oek byer

In toe bouy, alle drie oyt gelyck
sinny

Dat een denot Mousch. Gode
aenhangen moet met bloey
verstaende, vj e cap.

Ende so ghy v meer bloot maect
van furching, ende vghwendige
wonderlike (en) spulike verborvinge
hoe v sulc meer vergalen sulc ghygt
D' hant vwendige sinny, dat hant
die d'ingey, die bouey v'is sulc
smacken, ~~Want~~ dan afflautey
van gelikenissey, ende beeldey
die lichamelike d'ingey. Want bouey
all begeret Gode en hart, bloot
van doof beeldey ende gedaente
w'ich beeldey oek sijn toe v'op
metten kindere der menschen, hoe
w'iche, die met een spul, sinnyll
D' g'ruyt harte, v'v' van die onlede
verfrouge, ind passie, op hem lott
mirke, (en) aenhangen, Anders, is

in memoriam, ende bedencken, dinkende
Daer mede begaen, soe ist van node
offt met nigen dinghen, oft met
enre bevingen der ouderw bespreke
te worden, oft nu ander doerboer,
een versprekelik gemoet te zijn
Daerom woumt hem die heilige
Geest. vanden gedachte, die goud
verstant zijn, Een waerachtig
lieffhebber Jesu Christi. moet
soe veruontt sijn. Int verstant
door den goden wils. met den
Sodigen wils, ende goetgeijt
ende soe bloot van alle boeldey
ende passien, dat hij niet gheen
en wortt, oft nu hem begaet
offt comint, oft watmen hem
aendott, want die goede wils
veruillert alle. hij ist bonen all
Ist daerom en onse goede wils
O ist hi die verstant Godt
kenen, O geluk formid ende
veruontt, Die en sghadet niet

72
Dattet vleysch ende die sijnlijckheit
ende vssondige Mousch bewoort
wort. tot gbaert. Ommech is tott
goot, oft dat oock die fubondige
Mousch. vens is, deniche tbegin
mijn alhoer metter gloof, O goedey
vessint int versmilt. Godt blokliek
antoo hangen, Ende dat doott hi,
dat hi all zyn onvolmaerktheit
O nijtgeit onnuerkt, ende kendt
syn goot alhoer, Joden O zeyen
golgen, toe zyn O met zyn vermogen
O zyngeit, verlaet hi hem seluoy
O alle onnuerkt, ende vssalch
all zi seluoy. sijnct hi in zynen
O zeyen, soe dat zi als zyn vberde
paucliek sijnct vssalch, in zynen
hoer ind Godt, noch niet bntey
hem, vs soekt hi, daer hi doelt
in zynen toe hebben alle goot
O alle zaligheit der volcomenheit,
ende hi wort soe ox vssalch
doverformt in Godt, dat zi noch

gedenckes, noch verstaen, noch beuuen,
men en kan, dat Godt, ende
kennet van Godt, In der
Crueniching, ende hem seluen, en
siet hi niet, dan alleen In Godt
O hi en beuuen niet dan Godt
alleen, noch hi en dencket van hem
noch van hi seluen dan In Godt
Dese waerachtige kennisse der waerheit
maect altyt die ziel oetmoedig
sijn seluen, niet en ander oordelen,
maect contrarie beuulende vryheit
maect die ziel houderich, ijdel
gustelken, ende van vint oegoblaste
Laet dese darron zyn, die geyst
like, ende grondelike loouinge
dat aengaen Godels. kennisse In,
dijn seluen, O heymelike vrient,
segge, ende veldij Godt. waer,
anzelike besittinge so ist van node
datt ghy v hert bloet maect
van alle beuulende luffde, niet

alhoer van elcker persoon, meer
 oock van alle waerhuyt, sy datt
 ghi vs simpelw **W**ezgoelder boord
 nae all v veruuegey moest tijdey
 ofte vanuy Juder haring **S**odt
 vther sjeexer, brijelink, sijnz alle
 dobbelheit sijnz, ende sijnz fiedicht,
 met voll behouwen, In zis voersig,
 tijnzitt, alhoer van alhoer,

Hoeruy thert In hem salz
 vergadens - bije Care.

Hoortau alser strett In boord
 vander gijst, **W**ezicht In vj. oer
 tot **S**odt optoerclimmez, dat is
 In te guen, In zj pelmez, vbant die
 binner tngau, **W**ezicht vordingou
 som pelmez doerclint, die climpt
 vanderk tot **S**odt, laet onz
 daerom, van die vordringou. doper
 vberlet, onz hert vergadew, ende

bedorven. tot die Zondige
bejeging, dat wij dat ont besige
mingen. In ligt den godliken
ontwringeling, want dit is dat
kruis, ende rust ons harte, alst
in Gades liestde, door die begert
geest voort. Maar dat wij tot
benijdelijk smacht, En dan dit
voel belet worden. En geest
geest en zij tot dat te veraken,
dareft is die reden gewest,
want dat mensgelijk harte, met
sorgfoldingt verstrekt zijnde, en
gaet bij zij seling, door die
memorie niet met verbeeldinge
verduurt, ten rompt niet tot zij
seling, door te verstant, met begert,
liggend on afgelocht, ten rompt
geestliks worden. tot zij seling,
door begert der Zondig, socht
En geestlike bejeging, also heel
lygen. In deze publike lieden,
waardige dingen, en magt tot

74
In seluy, als totter volder Gaudy
mit Tuguey, Bezoort daarom, (7)
is van worden, dattet hart, met
oetmoedige overoordingst (7) al te
groot betwiltter, hem opzofft bond
In seluy, ende all yppzand, doer
tverfaeten van alle, ende dattet
In In seluy sprekende, diey ick be
allon, ende voor alty, (7) bouy alle
soort, minne ind begen, by en is
mit toe benoeloy, noch tbozganzen
maer by is bouy alle benoelike,
ende verstandelike dingingen, met
enigz schenck, en is by vinnemmen
begrijpelic, maer met volder begerte
hart begervik, by en is daer en
bouy mit toe figuraten, maer
metter Innigste begertey, alder
perfectelijst begervik, by en
is mit vordruvelik, maer met
sinneder herten all begervik,
Wantt bouy all is by minlik
ende genoeslik, ende onvordelike

goet, ende belmaecht, ende dan
doortruy gebracht. In die donkere,
huyt d'op herten, ende hogen
binney hem verhouy, ende niet,
gaut dieper in, Ende d'ouf-
blise van oerlinney, letter
d'ijster auygoudey, den heer,
en ster **Druwldicheit**. In die
erheit, ende der erheit. In die
Druwldicht. In **Chro** testu, is
soe voel d'ingir, als die oerlin-
nende gant. In hem t'ingir is
ende soe voel profijoliker, als
er der begoudey naider is, want
niet gouseluk, dat is hogen, dat
in v'oudiger is, auygoude huyt,
liet onderuindoy, D'arom en laer
minnervouer a'f, ende en wust
niet, tot dat ghij van die boerom,
nende volgeyt, enige verstaect
soe te seggen, of t'ouerant, en
gesmaect, ende tot dat ghij bor

25

Sardes. soek sochtigheit, die voor
frucht der verrijst, ende in haer
ruick niet aff en laet, nu haer
te loey, wt dat ghy Godt, door
Sardes. In Zion siet, want in
ghehele kommeny, ende in die
vereenige. O aenhangen Sardes
binnen v. en rust niet, noch en hoest
niet op, ende gaet niet afwaert
wt dat ghy v meyninge hebt ver-
rijst, Verrijst hier Exempel
aff van gelicken, an die, die den
natuurliken berg opclimmet, want
ist, dat onse gheest. hem in deye
bewoeden, voer by gaende dinge in
singet, door begroeten, soe wort ghy
toestant, door onrijdelike verrij-
inge ende onwibogen begroeten,
ende onwibodde van hem seluy
ghegeiden zijnde, verrijst ende
in soe voer verrijst O verrijst
al soe dinnest ist, die by begroeten

hij is meer sonder studierent
die loze sonder inrichting arbeit
sonder rust, maar is dat hem
ons hertt ende geest, van dese
onvrydelike verswijingen, der
inrichting d'ingen, door die begeert
ind' lusten afkerkt, (en dese
end' d'ingen verlaeten hem
selven all'ijnshoud' binne hem
in een onb'and'baar sufficient
goet vergaderende. by zij selven
leert. blijue, dat onacht'igende,
leert, met een begeert onhangt
t'wort dan so veel meer in een
vergaderet. (en geskerkt, al t'
op'acht'ig meer, met kennis. (en
begeert veronwy wort, ende in
dat waer op'recht' goet, binne
hem blijue, tot dat hij ter lusten
all' onv'anderlike wort, (en tot
dat waer leue, desleert Godt
die heer is, onv'anderlike gaeke
dat zij op'olick. sonder allen

76
veranderinge, ende ongeluckheit d'ys-
tijt. I all ues r'ijst. In die 7ubbondige
geu'istelike $\text{\textcircled{A}}$ Verbergon $\text{\textcircled{B}}$ oningh
der godtheit, volcommelik $\text{\textcircled{A}}$ g'ett
binne hem in Christo Jesu. die die
woeg is. voer dat, so tot hem comen,
die waerheit $\text{\textcircled{A}}$ t'leuey /

Hoe en denot menig In allen
geualt hem $\text{\textcircled{A}}$ godt beweld sal,

Ick geloene ues, ende meyn, dat g'ei
v. tot hier toe be'wisen be'kent, dat
hoe g'ei v. nuw. $\text{\textcircled{A}}$ nuw bloot maecht
van verberdingen, $\text{\textcircled{A}}$ van alle overleu-
dingen $\text{\textcircled{A}}$ enahten, $\text{\textcircled{A}}$ door den goede
will' Int verstant. met $\text{\textcircled{A}}$ godt sint
verarmigt, hoe g'ei nuwder comt
totter start der onnoselheit ende vol-
rommenheit, ende wat more be'w.
salighe, oft genoegeger $\text{\textcircled{A}}$ v' $\text{\textcircled{A}}$ bonen
all latet day, dat g'ei t'hart bloot
hout, van geluckemissen $\text{\textcircled{A}}$ verberdingen

ende van alle nonnen, dat ghy
nog vande werelt, nog van vrienden
nog van boesfpoet, nog van tegen-
spoot, tegenwoordige, boerlede
off teommende. In v, nog In
dander, nog van v onger sonden
oock niet te gheen bespreekt en
gijt, maar niet en puer simpelst
denkt blotlike, dat ghy niet
Godt. vigen werlt gijt. niet of
v gheel niet varen In die oelst
vigen list gescheiden, gij en
solds voor varen gey boerlike
te hande werken, nog niet
vreyer nu den strot der werlt
nog van vrede, nog van oorlog
nog van sjoon wot. of wgen
nog van gey durt te werlt
maar en parlike, hert of godt
altes denken, lott (Dawn hangt
altes of sijn manne, verlate
oock niet v ligam, ende alle

77
teyftigheyt tungen woordinge, die
rommende. ende veft teynt vber
harke. Die gheft, vasselik in datt
ongefaren list. Die laet vber gheft
van alle beelden, verfhuynghe off
vondenkeringhe alsoe gheue gheue
syn. oft hi vbar om Engles
ant ligam gebonden, die doer idt
veert dets beuyft, niet en beest
belot, noch beuanger en is, mit
ijdel, ind wilde gedachten, Die
geeft dan, sal hi seluis struker,
tegen alle tinker, qbeel ague
ouert, op dat hi gelik mardelik
vunvflagen in beide forhinne, vol,
herde, moest in Godt. Ende
als ghi gheveert, kange, oft
darker van herke ijdt, en beest
dareom niet ongeachtig, of roey,
murdig, noch en loept dareom niet
tot mondclike geboden, of ander
troestingen, maar tis dit alken, dat

ghij v. door den goeden Willen Int
verstant verbercht, dat ghij Godt
aunhaught. Weer die pinlijst vil
off niet, want die douchte zivell
bezoert alsoe niet. Godt vereniht
toe sijn, $\odot$ haren Willen. metten
godtlijken Willen, alsoe gelickformich
toe hebben. $\odot$ toe maerken, datt
sij haren, niet gien waerheit en
bewinnen, ofte aen en hangh, als
doerse niet gesege en was,
niet ofte niet en waer, behalve
alleen godt, ende die zivell, $\odot$
soe sal hie haren, ende oick
gelickmoedelijck, vander hant
der godtlijker voorsichtigheit.
sonder seuge, ende sonde bedroeg
ontfangen. gelickformelijck. In
altes den haren vordingen. In
patientie, siegeit, $\odot$ seegen,
soe dan thort toe bloey, van
alleen boveden, dat door haren

28

alle totten geyfelicke liden, dat ghi
metten godes wille int verstant, niet
Godt veront, ende gelick vint
Daer en bouey, en sall geyn middol
tuss v. ende Godt vint, dit blikt
alsoe. Want geyn beoendinge dinkt
om dat doer die beloffde, welhige
armoede aff is gecommen, dat begette
alles d'ingest ten liden toe, ende
doer die beloffde van wijzigent dat
lijuen, ende doer geyoorsamheit, die
wille, ende de wille, soe he seggen
en blyffen niet, datter misdelt
tussen Godt & v. maar dat ghi
en religius bint, blyft vbe
professie, vbe stot, ende habit
Cruys, ende dwer geliden, Maar
oft ghi en geboest, oft waer
Religius bent, dat suldi vint,
Dandert daerom hoe soerlied
datt ghi ontodelt, ende sondert
in Godt, vben hant, ende in alle

Is niet twiuvendigeit, is dat ghy
andere doot, ende der Creatuere
niet is. Welke Oeffeninge meer
aengangst, dan der Oeffeninge
sotten. Die creatuur voor. De
Oeffeninge

Dat contemplatie in Godt
voor alle ander oeffeninge
te sotten is, is eenig.

Ende verstant alle onder Godt
te doen. De Oeffeninge is hebben
macht ende verstanen niet mach, &
soe zij van niet genant. Zij
niet niet eiden omhant, ende te
niet is. Hare hant. Oeffeninge,
welke elke ogenblik hare verstanen
ontgint, verstant. Oeffeninge. In is
aan alle van Godt, der oeffeninge
Oeffeninge ontfangen, gelike
verstant hem selue. Is een selue
ongenoeg. ende zij bij Godt

gelikou, als mit bij watt, als
eijndelick, bij oneijndelick. Hiervon
altes in hem. Dit hem, sal
zij als onst wight wutemplatie
kenig, ende beort. die oer met
en ydant Well mozt, ende stonde
oneijndelike verforter wachwe
maakt, dan als dat als opzake
is. *Over en is gen, onstoude*
ten nau verfort, ten nu der begaert
Minlike gebrint, d'gen volmaakt
Saliger, dan in Godt de s'geper
doppert, ende waur goet, van
Wier, in wier, door wier, tot
wier is als. Dit is en p'wag, dit
altes, oneijndelick, die allen vol,
maaktz'ent in hem, in p'wag
van ewigent heeft, in wier mit
en is, beort en mit en is, bij
wier, dit d'wag wier stou die zalig
altes onstidiger d'ingen, in beort
bligz die omw'anderlige o'isprong
altes verandertiker d'ingen, ende

made cony In hem die ebbige wden
aller wdeliker. **G**hiflikder dinger
dies alle voluacht, als, ende elck
met haren hem seluy veruult, **G**
yft dinger. **G** huyndelidiger elck
diner, door t'wopen, dat die dinger
haren seluy yft, In wden yft haren
alle veruult, **G** elckelick In hem
winge. Doort, off demant die ghaet
off ongheuente dief werstant, enver
moete wden cony In die wden
soe segent dit die best, goddew
G wiflikelike wden wden te zyn
den sterftelike mensche mogelick, dat
hy minster, In alle zyn aenpogingen
G gheue, of zyn oer wden, of
vanden d'gheue yft, die geminge
opuar In den d'gheue. **S**odt, en
G d'widenig binnem hem, of dattet
vier der goddeliger minney, **D**es
goddew wden. In hem, **G** In ander
ontfanten, het die verdienste der
zaligheit, vout ebbig cony, **D**och

is hie te te merken, onderscheit
 tusschen dat contempleren der gelovigen
 & der heyliger Philosophen, want
 der Philosophen contemplatie is, om
 die volkommenheit des contempleren,
 des, ende daarom bleeffte in verstant
 stant, ende daarom is hie eijnde
 daer in kennis des verstant, meer
 dat aensien des heyligen gelovigen
 die is om die liefde, des besigooder
 dets, ende daarom en bleeffte niet
 stant, in verstant door kennis, alst
 het lust eijnde, meer hi gaeft doen tot
 die begeerte, door die liefde. Daarom
 hebben die heyligen in oer contemplatie
 die minne Gaudt, als oer principael
 eijnde; want tist zalighe, der heer
 Jhesus Christus oer te kennin, &
 te hebben geytelike door gathe, der
 sijn gathe eijndelike, oft oer
 besigelike. Doerwaer alst der ziel
 van alleent oft getrocker, voort. & in
 hie selvige gathert. soe wortse mette

ogen des besgonts overbreijt
@ vi niet haer seluy, bene een
luder op, om dan over te gaven,
om Godt hoe contemplatien, Welc
Welcker contemplatie, wort die
quill ontsterven, tot hemelghe
Godlike, ende ebbige gouden, @ all
tijtelike amfiet bij van beuwend
als oft vi niet beuwend, hiere
als van tot Godt gaven, door de
weeg des affnemen, soe loyden
vi niet van hem, als ligamel
sinlike, @ fantazielike, by bedde
sone als verstandelike, by loy ten
dat weyden datter beijft in ration
soe wordet bij loy, tot Godt
gefuort. soe voel als dese stant
van dit loyden bebijdort, nae dat
Dionysius leert, Ende dit is de
Dijsternis, daer Godt in voent
daer Moysen ingint, @ door
haer lotte ontogantelike licht,
Maer tyeplike en is tyeplike niet

maar tberstelt, darron salmen
 nae gresentlige ordonantie treguey
 vanden arbeit d'ys vberkemb, tott
 die rust d'ost bespoussend, dan die
 zedelike dingdy, tot die fultendige,
 Ten lyster. O myn zwell, vhatt bent
 ghij beruimert aent veel te vor,
 goeffs. ende h'other altijt in geburk.
 goefft v, ende beruimt dit best goet
 darr alle goet in is, ende tijt genoug,
 Onzalig is ghij darron, doet als
 wort. ende berufft bezalung hem,
 O hem en kan ghij niet, O vbert
 hijt als O hem. niet om dit, maar
 om hem. is ghij zaliger, darr aff
 suet. Joannis Int xlvij cap. Dit
 is eenige leuey. datmen v bekennet,
 ende die proffoet. Ick sal berislet
 vanden, als v glove vberstijnt,

Venodike denoike en is mit soo
 zere toe arsten, als mitte vberst
 Godt aen toe hangen, x cap.

Voort aen, en draegt mit voel nae

beventeliche donche, of beweliche
soetigheit, of naetbaerheit, maar
weest alken, door den goede wils
het verstant, metten geest met
God te verenicht, want bouen
alle begeret Gods en hert, bloot
van beelden, gedachten, oeghelen,
missen, der gespreken dingen, want
behouwt een geselick mensche,
dat hy van alle werlt dwelt
sijn sal, of dat hy Gods alken
blootlick, ende onbeluttelick te
sijn seling aenhangt, of hem lotte
ende mirke, Daerom versawt de
seling, dat hy blootlick volgen
mocht Christum, vben hert ind
Godt, die werelck arm, gehoersam
verneedert, is, ende gepast. In
dieses leuen ende doot waerender
soek voel gesandaligheit, alst
het Euangelie wels bleit, Daer
en bouen een ziele, die van datt
ligam is gespreken, en merket
niet, hoe oft watme met hant
aengelachten ligam merket, oft,

ment verbrant oft hangt, oft
 verfloort, ende zij en wort om
 dit omrogt niet bedroeft, dat men
 ligam andoet, maar alles denkt
 zij, dat nu der ewig. Ende datt
 oey. dat die heer heeft. Int Enn,
 gelic gesijt van noot toe zij hebt
 ghi v alpe oere. tot v ligam, of
 ghi nu int ligam niet en verbrant
 ende denkt alijt van die ewigheit
 voren ziele. In Godt, $\text{\textcircled{G}}$ stant
 v gedonken mynselike. In dat oey,
 dan Christus aff gesparckd zeyt.
 Corinthe v offer van noot, ende
 ghi sult grote gracie daer by vorely
 tot die blooffheit d'v b' herten, ende
 simpelheit d'v geests, toe knijgen
 maar wijns, dat een is v alder
 troegvondigste. ist dat ghi v bloot
 maect, van vreden, $\text{\textcircled{G}}$ alle ander
 aenweny, $\text{\textcircled{G}}$ hystont sulden ginde
 dat soe is, toe vreden, dat ghi niet
 bloke, ind onbelotten herten, op Godt
 loze, ende hem aenhangt, ende soe
 sult ghi onverwonen zij, oer

In allen datmen v. enghens een
mijst door, gelink heylige Mar,
kolaw, Vader, ende alle zalige
v. berken, diert als versmaeten
allere dachten opher zielen werck^t
ende v. berken In Godt, (dalso
van binne g. berken, (Door den
goeden w. berken, met Godt v. berken
s. berken, v. berken als In die
v. berken versmaet, niet oft oer
v. berken v. berken v. berken
v. berken g. berken, (Merken hier v. berken
hoe veel omme goeden w. berken, met
Godt v. berken s. berken, vermaet
far door die f. berken door zielen
In Godt, ende door g. berken d. berken
ende g. berken s. berken v. berken
s. berken die zielen s. berken v. berken oer
v. berken mijst, av. berken, oft
den berken niet en v. berken, (So
s. berken als v. berken, datmen
s. berken, oft oer v. berken, v. berken,
niet oftmenit oer ande d. berken,
oft g. berken mijst, (Merken die

Godt aenhangt, hij is niet hem
 oover, geyst, nimmermeer day enghen
 sijn voor godt v hem, en suldi in
 v niet doover denken, of onvleghen,
 dat gli v seganen solt van mensche
 gesey, oft geyert he vsofen, vns
 Gaudy overvondert vinnivulike,
 Tis ook wist, dat ghi al v gedayt
 ende denken tot Godt, alleer overist
 v hem alleer, of er niet ander en
 wanne, metter ogen dets hertzen
 aensuy, v soe aenhangen sulit v
 gebrinken, dattet verfoelt begin is,
 vant herommen leue,

Doe men kintakes fougen sul
 staen, ende tribulatio bedragen
 Dat - xi^e cap:

Davom en iser nighant gaende wit
 Godt, niet geveeldet, ende overghet
 herten, hi en veert gevroefte niet
 qdellingey, ende kintakes, Davom
 salmen in alle kintakes dit besan,
 gewelmenste, dahn niet en versenken

ende datwense patientelike, ende
gelyckweddelyk, met oetmoedigeit
O launmoedigeit dringe, sint
nls blasphemie O zoon derlich
helt dat In alre maniere vast
dat ghy dave niet beterb nyet
beavrenters twegen doen en moest,
van hownavell doofe fantasia
voor nyet te arde, als zint oek
die aarste vinneste O schuwelste
alleen en arde mit, O en past
dave niet op. en vermaet O
en vterste v nyet, noch en vter
gve onfienhe aft morken,
sond tennel, die vinn pall
vlien, yf zave datt ghy hem.
O vns praktijes alsoe vermaet
wantt alle te hording yf v, en
hy en vll zenn mit late vasmade,
noch verardhy, Tys tbefto vmedie
dan govnstus dave vter aft
te morken, als van die vlingd
voor onst ogen, twegen onst dant

bliggen. Darom sal een Duinen
Cher. desen voersien sin, soe grinnich
ontjelic niet te bligen van sherry
aensicht, en hier en dare slag en
kwier, en nimmermeer ontjelic
oorn bligen, als oorn lichter
tenaken, vermoeden droeffheit,
afkerluyt, sondeloos, ende soe
wat trouwenheit. darom dit als
maek verdragen, met hant altes
des godes besiss oegervigt in Godt.
Want dou den godes Wiss. gheft
die Mensch Godt. tot zijn bepetter
Engelen tot bebaarden en bepreunen
dare bi oerh, dou den godes besiss
verstanting, als tenaken, alghen
en blige vant oerh gheft, met
hant afstrijkt. Prode dare
den Mensch. van godes besiss, ende
oerh. en offerhuy Godt in
reken. dan den godes besiss, Want
den godes Wiss. in die Ziell. is
die oorsprunck van alle goet en

die Moeder allen dinge, den
wolken, dieſe begint te hebben,
ſterkerling ſoe zooffte zij dat zij
bezooffte, om well toe londen, Mildij
hooft. dan, en zij en vermogt te
mit, die well vermillen beent,
Darium zooffte die vooze wot, dat
vafoluk dan nu geficht, dat die
verdienten zijn fall. In den well,
Dat loon. In die zalighe. oft lijde
In allede, want wiffde oft vrom
goeder well, godt teo Dinty
en ſlow begint. Godt te bezagen,
die vruvige begint Godt teo
gebrinken. Ten luyken getinbrict
te zijn, en oft geen ſonde, maer
die makriv. Dingde te oeffenen,
dat een Moutje een boel goetz
door kinke gemaken ſolde, dan
allob loony een moutje opher
erden kinke gewent wort,

Van die wiffde Gaudy
hoe zinghig dat zij oft
— dat — zij ruyt.

85

Verboor all dat voorgesent, ende
Wat der zaligheit van noot is, ten mach
niet beten, noch nardor, noch zaligen
volbringt worden, dan door die luste
darmen door vernulken mach, Wat ten
zaligheit van nooden is, ende my
hoepster in ontfloedingt, allest goet,
wie der oepster begreuten hogen,
wordingt en gebuerkt daer nijet
Want die luste is alken, dan
wij door bekeert worden, tot Godt
in Godt doorformet, Godt uersangen
mit Godt verrenigt worden, een
geest mit hem te zijn, O zalig
te worden, hier in gathen, O daer
in gloewen, dan hem, ende door hem
Want die minne en rust nijet
dan inden beunden, dan is datt
alst zij hem verkenigt, Int volk,
O vriedsamig besetten, Want
die luste is die Charitatt,
is Gods boeg, totten mensche,
ende suensigend weeg tot Godt
ende geyt bliuen en nau gesellen,
Godt, daer geyt sanctaet en is

hadden wij dan die gantact, soe
hadden wij Godt, want Godt is
die gantact, Daarom niet sijn
en is, dan die liefde niet sijn
niet doordringender, noch en rust
niet, tot dat zij natuurlijk door,
in ons sijn hebben, alle die gantact
diepte, ( ) allent dofs beuindend,
( ) zij wils sijn sijn, met de beuinde
maerken. ( ) mocht zij sijn hofst
voeren, dat die beuinde is, ende
alsoe en luytze sijn middels toe
tusschen sijn ( ) beuinde voortloop
datse liefst hofst, welck Godt
is, maar sijnwelck voortze in
sijn, ( ) daarom en ruste sijn,
mermeer, tot dat zijt alle doorgent
( ) tot sijn ( ) in sijn reuict.
Want die liefste is van beueninge
der ( ) doersuinderen gantact,
doersuinderde den minnen, ende
Oedersu beuint sijn minnen
dat en liefst in dander is alst
duniger maer. Welck blinkt oest
in die komende gantact, hofst

beuunt inden minnender is, toe
 woelen In die, dattet sochtelick
 gnoeghlyc gewoeren vout. In begynne
 d'is minnender, vnde woelen hie
 die minnere v'ly is, elck datt der
 beuinder behoort, niet van b'lyc
 maer d'inniglyc toe endersziden
 v'banfynst. tot zyn b'innenske t'nu
 te gaen, maer nae die begreuelicke
 g'anghes beuunt is inden minnende
 Dat is In zyn heuchelick begaen,
 In zyn g'inniglyc v'v'lyc
 b'innere g'edochtelck, woelen die
 minnende is. int beuunt met alken
 begreuelick, In g'elickheit. In self
 v'v'lyc, In niet v'v'lyc, In self
 v'v'lyc, In bedroen, als die self
 v'v'ant die luffde om datse st'ort is
 als die doot. sy t'v'lyc der minnere
 v'lyc h'om. In selfe In der beuinder
 doende aller t'innighe h'om v'v'anghe,
 v'v'ant die zw'el is maer, daer dat
 sy minnt, dan daer sy l'v'lyc st.

Want soe die hie int binnem
nuu Baur eigener natur, mader
ander ende velt, man int geen
datse lunt Alken, soe is et in
die, datse een form is, welck
oock bouwen te wint. Dard
mit darvont er is soe dat onse
van veldende bewolcke diene
binnen onse O van dave int binnem
se, ende in die Godt hie Chri.
Want dan hie Chri luffde
dan begerte der goet Chri,
om te volen, binnem, O te smake
die begreedinge der Godt
Chri, Ten is dan ander mit
dan die geest, der minnen, die
die geest oock vander enden totter
hoerde datse bewest bringet,
mit totter oeriger zalig en kan
hemant kinnen, dan door vordere
luffde, ende begerte. Oock soe
is die luffde, hie der geest

fbrilofft niet, Door volmaechde als
 dan als die vbet. **G** Profphety **G**
 tybot dafs hewer, In hangt, dan
 aft fuit die Dpofles totte Romeyne
 Die volgerit der vbet, is die minne
G Zuder eeyfer tot Timotheus, het
 eynde dafs gebots is die Zavitwett,

Hoemen hert In hem vergaderd
 fall. **G** van die qualitet dafs
 gebots, **G** fijn profit. **gij** ^{er} **er**:

Voortaan want wij hier toe, ende tott
 alle ander goett, gansselink, van onst
 felicy niet gnos en zyn, noch en
 konnen wij van Godt onser hewer
 (van diey alger, alse goet is) geyem
 fbelck niet toe voeren zyn en is,
 foe bliift onst een dink, alse zyn
 onst werfdenlink, met zynen gebent,
 diden monde, **G** xponxell Zuyft
 Wilkes loeren, toe vbet, dat wij In
 allen gruals, **G** onvrenny totte gebode

lozen, als schuldige allvindinge
als arm bedelarij, krankhe be,
zooftige, onderborren knoghten, &
kinder, & hert mistroest In onse
soling, metten oetmoedighen inder,
preuigen dese hartes. In vrees
& liefdes vergader, & geslinkel
In vrie waer, & bloke begaerte
der segenen, met grooheit &
begaerte segenen, & brant der
begaerte, & oort In surgh dese
harten & simpelheit & suiverst
dese ghesch. binney, ende voer he
opwey, met voss betroudbey, alle
onse omstaende pruntley, also
nochtens, dat wij om bolett sonde
soeg, & blokelik onse zom helik
ten luyten toe getroudeleken bende,
& offeren, als verclik &
outrall die yin, met voer onse
soling aghengeden, soe dattet In
onse vermits boede, tboort dese
zaligen Vaders ysaac. Die vandit

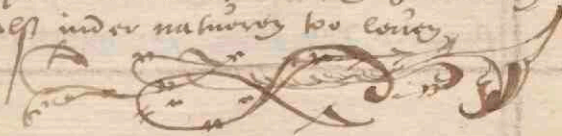
88

gheve spreken, seggen; Dan sulden
wij ons zijn in Godt & Godt die
hoor zull zijn in ons, alle in allen
& alleen, als zijn volcomme liefste
dare wij ons eerst mede bemint
heeft. In die begreep ons hart
ook omme sake. Soort ook alsoe
sulle wij zijn, als ons alle liefste
alle begreep, alle plagen, alle arbeit
in, en in alle ons gedachten & alle
datt wij zijn, spreken, & dat wij
hooren. Godt zijn sake, & zijn
enigheit, die niet Schaden metten
Soon is, & des soons metten vader
overghevoert sullen zijn, in ons zijn
& geest, op dat gelike wijze. Wij
ons, met overige pijn, ende ont-
ontbrintlijge liefste bemint, wij
tot hem ook overige minste zijn,
met overige. & ons gelike liefste
aan hem, te weten alsoe overeenigt
dat, wat wij zaren, wat wij verstaen
wat wij spreken. & bidden, datt.

dat Godt wane, Dit dan moet
zijn die weyning, arbeit & eijnde
onse gheschickelijc mensche, dat
hi thaltt, der trouwen zult
In dit schriftlicke lijst verdienet
te besitten, & dat hi beginne dat
vante, der trouwen zult, &
die conuersatie der georij, voert
te puerken, Dit segg ik ist einde
aller volcomenheiden, dattet heert
dunne gemaect synde, van alle
vloesghelick vernuifticheit, totte
ghehelelijc dagelijc vande oogen,
georij, tot dat alle die conuersatie
& alle die velle dops herten, een
sonde opgeuonden gebet vande, als
dan heert ist geleert hebende
den vortgeen geest, tot Godt
oegheft, Inder volcken allen,
moett alreit velt zangen, onse
ghehelelijc mensche weyning, velle
mensche, ist te georij, velle elken
aestgeorij, van dat oegheft vort
te velt, een herten velle dops

89

ende ghedolijste vergaen, **D**alst
teert g'f'ndict is. In die geyde
slechteit **D**eofs van alle vleyslige
passie huden, Ende dat over
dat overste goet, metter basen s'p
mijnings, aenhangst. dan salt des
Apostels woort volbrongen, **E**t
soud' afflacten, **I**nd' in alle v'lacty
opgeffende sijn' wanden, s'oud' woungst
De h'ing, want als die sijn' dofs
horen. In dese sijn' wanden, soe te
suyger verslonden is, **D**an v'rtse
vermijftgeit doorformet, tott
geestelike off **E**ngelsche gelikenis
Wattet dat in hem ontfangst, wattet
handicort, wattet doet, dat sal
sijn' v'rtse. **D**overste gebet sijn,
Daerom ist dat g'ly dit. s'ouder
verpopen verfolgt, als van boer
an v'rgelovt is. soe sal v. In
v' Inkeren, s'ou' acht ende bewit
sijn' te ontkenen, **D**e gebouwen
als inder natuere te l'ouen.

Dattet getuige der consciencie
In alken ondoel te vinnigen
is — yijne ranc.

En lofhen, om grofschulck volmarckt,
wilt des herten, vinnigheit &
sulck. In Godt te verkrigen, niet
luttel, en zelver hoe, datmen In
alle datter van onse gesent, genoeck
& gdaen wortt, almit seijgende
tot dat vinnigheit des herten guen
& daer van alle affgetrocke &
vinnig onse seluig alle vergadert
sijnde, dat wij onse daer loer
onse setten In kennisse der waerheit
& wij sulck verhoen vinnigheit &
sijne, dat onse dorz niet en baet
meer zeer luttel, dat wij van
buiten gexwopen, oft geuert
worden. & van vinnig In kennisse
der waerheit, van onse seijldor
& misdadig zijn. & geluck idt
dan niet en baet, dat die mensche
somande xrijfen. & die consciencie
sijne van vinnig, soe niet en,

90
hanc en ist, en s'adot niet, datme
van biter beurt, versmaet, ende
verfolgt wordt, maar van binne
omwoelt, onbegrijpelijk (Donsz) 11
die ist, far billig isser om. Indes
herv. met patiente. (D) s'wigen (D)
rust te verbligen, want gey huyghe
en sulder letten, daer gey boosheit
en wigniet, (D) gelick en gey qbaet
ongrijnt, soe en sulder gey goet
ongloont bliuen, En laet ons
soek niet begonen mette hie portie
den loon verdochten, oft ontfang
van menschen, maar alles van
Godt den herv. niet ick, maar
herv. nae. niet verbijgandelic
Indes hit maar in die eedigeit
blijkt dan, datter niet groter,
noch betert en ist, dan alle hie in
alle tribulatie, (D) genall te gey,
tot die heymelicht des harten,
(D) dan een weper, den herv. Jesum
Christum, den hulper in tribulatie.

① tribulacōy, ① puz dān verne,
dōn, ① int bekōmmy den sōndē, ①
lōny Godt, den straffendē, ①
twēfendē vader, ① dān en bōny
als, ① elck, in zij seluy, oft
int ander, ① zij mude oft wagen,
ontfangen, gelikmoedelike, vry
sanz song. vander zant sijn
onbedwingen vorstelijc en t
① gēstlyc ordmantic, dān bij
volgt oock, vengiffen den sōndē
diz verster den bitterst oft yem
den soetheit ① zehert. Int
storken den gratie, ① barmherticheit,
den, nae herten, in versterken
den zandigen vrientshapen ①
onverloedigen troost van hem. ①
vast ahangen, ① bevenigen,
Zide en lichte onse oock niet
nawolgen, die door yverichtige
① bij yvarifonise vryse en selu
andere ① dōnden begun gespen
gewent te hebbe, ① hoe sijn

90
Dan zij weder verzoekt, van binnen
van haer seluy gelooft ghebet, dat
Welck die verzoeker onsinnecht is, toe
weeten, alsoe toe goetken, te begewen,
O toe bringen, menscheleke loff
offt glorie van zij seluy, offt der
anderer, dan zij wilken van binnen
beladen is, met begoverlijcht, ende
die seerste sondey, Ende wtken
die seerste zijelste dingey, nae loopt
van een sulken sij bliuy, O ja
stander sulken zij looy, Daarom
hebt alre voer v oghen, v gheacht,
O v onbegrepenheit O kindt, v dat
ghy veruotmoedigt miest vanden,
O en outwet v niet, alsoe hnoothke
verboepenske, O v vindinge te
vrijheit want toe zij, van alle
menschen, om v seerste sondey
O mieste gheacht, daarom wtent
v, onder die ander, alsoe hgnien,
oudt idt gont, alsoe onkennt oudt
die wisse, alsoe raff oudt hgnien,

also een veldt onder die schand
also een vijant onder Gaedtz
kinderen, ende en wilt oock
niet van dander goet zijn
off ghet, beny dander. Van
soest meer mit allen herten
gheest, dat sijnse dierse Posti.
kenlij, krenij, des loffe, bever,
milik, bouwdelink, gheest hoc
zijn, of dat die Sindaer, als
die Procheot seit, mit en doot
grewenij. In die bergente sijnse
gvelij, ende Esayas mit dande
Die v galing sijnse, die bodriege
v, ende den vech vber gangen,
vonthouuse, Ende die huer, Leue
dat vje vve, als v die mens,
den sulley gebouddij.

Wijer vorkuurt, hoc zij in
den Mensij rouwt, v hoc
profitelink datse is. - 26 rap.

Davem spe boeck alsf zomant

72
Sijner suwdeghheit bekinder is. soe
voel meer, Ghalouder is zij, der
Godhager mat. aenswender G soe
voel als een om Godt, om die waerheit
G wagtwaardighheit, bij zij seluig.
In zijn ogen suoch is soe wel
is zij wseluig. In Gaudy pogen,
Daerom laet ons vte zij, met
allen begaerter ende arbeit, ons
die suochte te weten G gelouig
alle woldades, ontvinding toe zij
ons te mislagen, allou Godt
te begaen. Die ontvinding (G)
suochte van dander geuient hoe
sijn. Daer en bouig, om tribulatie
verdout, G onrust, met ontvoert
te woudey noch verhoert. or diet
doen, noch verwouderidig, noch
met godacht te hielden G begaen,
te zij, maar vilt met geluig
moett gelouig, dat zij all onrust
vermaert geit, slaygen, G verlaet
teuig woudey bint, vint voutdaren
die iuder voutgeit. nu Godt

penitentie doet, $\odot$ bedroeft is
die schreemt hem, geroert, oft
beant tot zijn, van misshen,
nog zij en ontgaet, noch en
wegert niet, onschuldich ghaet
verhuden, $\odot$ verlangt te zijn, te
eynde toe, dat hij veruulde moet
verminder worden, $\odot$ In vuerder
betroy, alleen Godt des heere
te wist aenfangen, maar nochtans
om alleen Godt des heere lief
te hebben, $\odot$ si seluis bouen
alle te verghen, $\odot$ begen
verhuert tot zijn, van daer
ist niet van noedoy, vresondigt
arbeits, oft volfand des ligamts
meer meer enigt des ligamts,
ende rust van arbeit des
harten, $\odot$ rust des geysts,
also te woeten, datmen moet
arbeits, des harten, $\odot$ met
begen des geysts. Inbendel
opstae, $\odot$ hem vander ondersey.

eigennuttenlyck afftreckt, ende datt
 hi alsoe ^{volth} ~~was~~ bewelzen ende
 goddelike oeffen. ^{te} Dertlinne,
 Voorbaer dat doende, bij beyadere
 onse Godt. ^{te} Sonderlinge wordet
 dat, wanneer bij disse herten
 verlijpen. t'zijn. sonder Onders
 verdoenen. ^{te} versmaetgeit onse
 naefheit, onse als v'g'wens soek
^{te} sijnde, van allen geest toe zijn,
 fae van allen, als onreijn s'ke
 verlijwent toe worden, dan van
 enige v'velden toe sn'v'lozige, of
 banden menschen geure, of verlijen
 toe zijn off enig eigennuttenlyck
 vergaenlycke gepontgeit, off
 gemak toe gebruyken, n'z geure
 anders troost, van deser hegenuboor,
 digen s'hefflingt ^{te} eigennuttenlyck
 coninc te begoren, dan onse
 misdaden, p'spelden, ende sonde,
 s'nd' affleuen toe besprijen, be-
 doenen, ind berlagen, onse p'pedelike

voesmerden, ende te vernichten, &
van dagg toe dagg, van dander
nuer, ind nuer suoder ghold
toe zijn. & In alle suochte,
ontbeeding yn onse oge, dagelijc
te worden, Dat wij Godt allere
moestlyc bezagen, & hem allere
benimmer, & hem alsoe aenhangen
noch wij en wisten het geen dijn
behoegen worden, dan allere totte
huer Jesum Christum, die in onser
sagewijc allere ligger sal.
noch om geen dijn bepoest toe
sijn, ofte te vangen, dan van hem
te wunne heerschappe ende
voesinghijc alle, & alle dingh
lozen, & sijn, Den sal davorom
dwoef dijntijc niet besen, doort,
aer wolkijc toe zantoren, nuer.
Waarant solint, van allere Bartijc
te worden, Davorom ist dat wij
niet wisten en zijt, doort te
davorom bedroef, nuer sint wij

bedroeft. schrijft darron meer, om
dat hij v seluig die zavelen van
wille ingebrocht zott, om v misse
missdaden, & onrijndelike sunden,
Daarom ael een vreeser, Mensz
geen sorg en draecht van dops beulss
gessingheit, alsoe die vvoenende is
& angstelike bespreit, en sal ges
andacht hebben, noch van vverlden
noch grausgare, oft van glori, oft
ouderdacht, oft dops gelie onner,
meer, Ende gelike wissel dattet
ander vvoeninge der burgowen zis &
der vverdoender, alsoe ook die
brunig, & om die sunden te wijne
verbonden zis, haer bliuig & bliuig
moet te maek vveent, & derv
sijn, vande onszuldige, & niet
verbonden, anders en vbar der ge
oudersheit jut vergelden, ende
pynlike vveldeoy, dops missdoender
& dops onnosse, dat noch tanz
zwoe vvas, jut oner twodey, & die

onverghewordigt. Soede bruyen zijn
dan die onoverlegdicht, Cis daer
om als te verzuuden, O hoer ver-
suunden, alle die hoer sullen,
O te blijen, om niet volhd geloof
tot den wijsse den veruicheitij gae
fundament toe leygen, Dacrom
Jesum Christum Under waerht conin-
wunde, O nau hem kende, O
hem int garte, O int licht dragen
Under waerht conuode van zijn
sonde, O misdact hebben, int
waerht conuonde vint soeken
te veruicheit, O soer te veruicheit
geloof besittende, dacrom conuonde
der conuonde, O des conuonde
O die conuonde zijns veruicheit
O conuonde dastelike conuonde
fachtelike conuonde, die
en sullen voort niet meer arbeide
oft sorg hebben, oft veruicheit
van tot andert, Dacrom, die
hem garte, nau die zalighe

95
onlijdelijckheit te loven, O tot godt,
In alle dagen, dan In Eij niet en
verfloekt, O verflaect en vloekt,
sal Eij hem lachtes dinken, grote
sijnde gelovden toe hebben, Doer
ongepassijent is vlijent, dan
oudingden, O passie, vlijent
dijt herten, O vlijent der dinge,
Lact b daarom uil dinken, dat Eij
doet bent, dan Eij niet en vloekt
dat Eij van wotzaken sal sterven,
Einde her lachten, dat boosje, als
vloer gedachten, woorden, O vloer
oft Eij nu Godt zijn, sal b dit
herten vloer, te vloer, oft dat
Eij vloer wotwoordig, O binne
b, O In Godt meer verovijnt
O gestrekt bint, nuer vlijt Eij
andere In b. lachet b puseert
oft vloer vermoedelick zijn, oft
nuer Godt niet en vloer, nuer
binn aengenamen, nuer b vloer
te liden,

Hoe Godes voorfichtigheid
Hoe wt alle vtschriket
Dat - 861^e cap.

Maer nochtans, dat bij naet boer,
gefoitt. sond' eozell. misg. onbe-
sont. $\odot$ blowert In onst heer
Gode, vrieleik $\odot$ mischleik ge-
woer, gewoert, $\odot$ veroungt word
moeghen, $\odot$ dufleik hem aenzinge
geliek maedeliek In voorspoet $\odot$
tegenfpoet. In leuy, oft In d
doet, se is van wot, dat bij
alle d'ingey, $\odot$ ley. souden arger,
dencken. s'ijnd' onbedruiglicher
voorfichtigheid, ongetoeywelt $\odot$
s'overlyst bewelen, Ten is niet
p'onden, om dat s'ijt allere is
die alloudigey griffe teboeyen,
teboomogey, $\odot$ teboek. dat is
substantie. gringt, $\odot$ doon, wisse,
geduente, $\odot$ ordinantie. In maet
getall, ende geboert, b'isond'. om
alst teboek der konstey onst

t'boeck der natuere. het vboeck
 Gaudt. In p'ced, onderholden.
 ordinere, Davidionen, om datt
 sijnz allen is oncijndelike must
 wijsheit, goetheit, besonteligo
 beuugantigheit, verghuurdigheit,
 wuugheit, liefde ontbaudelbaar
 eelheit, ongemetenheit, Darron
 en mag daer goet d'uck van zis
 eigener g'ingst s'aden, noch doer, te
 zij dattet vboeck. In Godez g'ingst
 des eesker wonder des wistey
 oersp'uwelst, die die zake alle
 werck is, G'zij vboeck in alle,
 Want aengaride die ordinere
 G'odt voersieget alle creatiure
 s'oud middell, G' tottet eest in
 besouder, Darron vanden m'istey
 totter m'istey, en ongaetter G'odtz
 eelige voersingst met, noch en
 ont'w'iket oock, t'zij in die natuere
 l'ike, t'zij in v'riesselige, t'zij in
 g'nualige, t'zij in a'ouent'uerl'ike

zij In datmen niet oeffen moeyt
oock en moeyt Godt niet maken
dat onder die ordinantie sijnor
voorsichtigheit niet en viel, gelick
zij niet maectes en may, datt
ouder zij vberk niet en loygt

Darom so wijckt over Gardt
voorsichtigheit bij. tot all. (7)
clercken, oock tot der Menschen
gedachten. Darom seyt die
scriftenor. 1° Petrus. d. 2°. Moeyt
all v sorgfuedicht In hem,
Want yn hem is sorg van d.
Ende worghen die vwerhout

Moeyt v gedachten In der beren,
Ende Lerepraetor, Int woerde,
Dusut kindoren, die geslachte
der Menschen. en woort, dat
nijemant ghaert es goefft In d.
beren. (8) zij is beschaemt,
In sijn geboden. groeuen is
(9) zij is vorewt, Ende die
sijn seyt. En viltet niet

97

sonderfuldich zij, seggen, Watt
sullen wij eten, Daarom, soe
Watt. O hoe groot den van Godt
gezarpen kommen, wij sulhent sonde
teijnell ontfangen, nu dattu
staet Deuteronomij Int v^o cap.
Alle plaats, die v^o boek betroeft
sall v^o zij, want soe veel als
een bogen man, soe veel sal zij
ontfangen, O soe verre als zij
den boort, des betroudeus v^o
streckt, soe verre sall zij besette
Daraft seit Bernard J. Godt
die Meester van aller overfloet
van Ingebauden, soe groter genade,
dat het soe groter genade, als bij
den boren des betroudeus v^o
strecken, komen, soe veel sullen
wij sonde teijnell ontfangen,
Daraft seit Marcus Int vi^o
Watt zij biddende begeert, gelooft
dat zij ontfange sulst O sal
v^o bauden, Maar hoe dit betroudeus

In Gode sijnken. O stadig is,
O Gode hem in Gode niet
oetmoedigheid O verdoordigheid
ghevrediger oerijst. soet schone
O onir flevdiger. O gringere
verdoend, sal. O verrijgde dattet
baert, O fte nes ewe huffe en
om de voolgheit O grootheid der
sonden, dat behuitten verflapen,
O verhaerde, hem in Gode
op te rijten, hi sal denken die
aldus is, dattet by Gode all
moegelijc is, ende dat hi wilt
van noot moet dat zijn, O dat
hi niet en wilt hif onnoegde
dattet wordo, O dat hem soe
licht is, onheerlike sonden. Hoe
groot datse zijn te vergronen
O die hoo wijfen, als een sonde,
Ende gelike die sonden niet en
muis soe voolc als in hem is
van onheerlike sonden oerfken,
O hem darr die sijn ddey ende

98

outbinden, soe en kan niet oorde
van een niet geden, wantt ver
en konnen niet alleen, niet doen,
maer het goet oorde niet dencken
van ons, als vtz ons, maer
dat is vtz Godt. Tis noch hand
veel soverlicher, met veel sonder
beskrift toe zij (als ander gelick
is) dan alleen met een sonde.
Want ghy weet ongevint ende
elcker sonde goet toe onvrijdelige
rijn. Van sonde onghewerdheit
Gode, om dat elcke sonde ten
Godt is, die van onvrijdeliker
wordingent, excellentie, end a
grootsijder is. Daar en bouen
als die Drossell seijt. Godt
weet, ver sijn binnen, Ende
onmogelick is, dat demant nicht
vegaren, tusschen enige grilben
(g) geluyn, van desalinger, sijn
lijcvinge, tusschen, vernolijgingen
tusschen, tusschen, tusschen

begonsteyden, ende tekenen hoe
zij oock sijn, om dattet getall
sijner verborrenen, Die maect
der verdiensten, edeliken, en
onveranderlik van zene voersien
ijs, alsoe, dat oock alle goett
Die waert, haer selste Die verumpt
voerspoett Die begonstpoet hem
mede beoerlt In goett. Dan bij
aenkenen, daer In dat zij glori,
ofor Die groeffden sijn In
begonsteyden, Daerom laet ons
hem sijn sijn, ende snellink
alle, Die oock beoerlt, met volke
beoerlt, der Goddeliken
voersiensteyden, die daer hoe
laet. waert, (hoet oock ijs)
edeliken gijstey, Die goet ijs
Die well ijs ydaren, dat zij se
laet ydaren waer, noch niet
en souden gijstey, en liet zij
se niet beoerlt, noch anders
nog meer en noegenso geboren
dan alsoe ver als zijt gijgijst

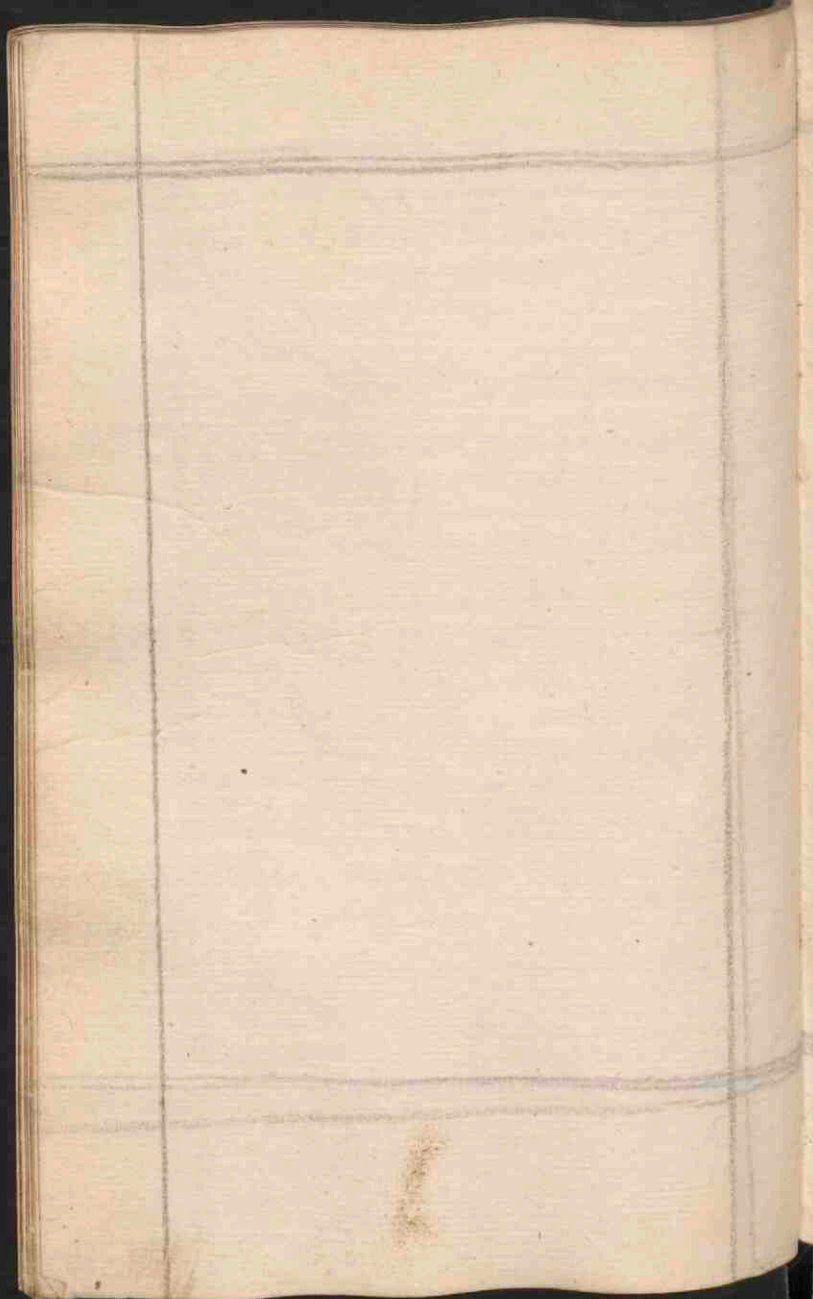
Maer hi kan niet, 49
Int ghet koren, O p'rijken, wantt
als door zijn werken, alle goet
goden wort, alsoe door zijn toey
laken wort alle goet goet,
Dat verrijt daer v'z soldo p'rijken
zijn macht, O w'heit, gemaede
door den hemaker Christus,
binnengheheit, O w'heit
die schijnt der g'heit, O w'heit
off dat ontbreken der natuere, die
schonheit alle wort, door gelike
bi' verhuut, O w'heit der goeder, die
goetheit, O w'heit der goeder,
d'of gelike f'uden beuorden
sondare, O w'heit, O w'heit,
p'rijken, O w'heit, O w'heit
goederheit, O w'heit, O w'heit
loft ende goetheit, en beroupt
hem niet met al't goet, die
goetheit doen, maar gemonlick in
g'heit veruolck, O w'heit, O w'heit
goetheit, te w'heit, O w'heit
van g'heit, ende goetheit,
O w'heit van g'heit ende

zijn. oock sijnheit, der eeliger,
Dare ontstapt, moet bebarren
Jesus Christus. Amen:

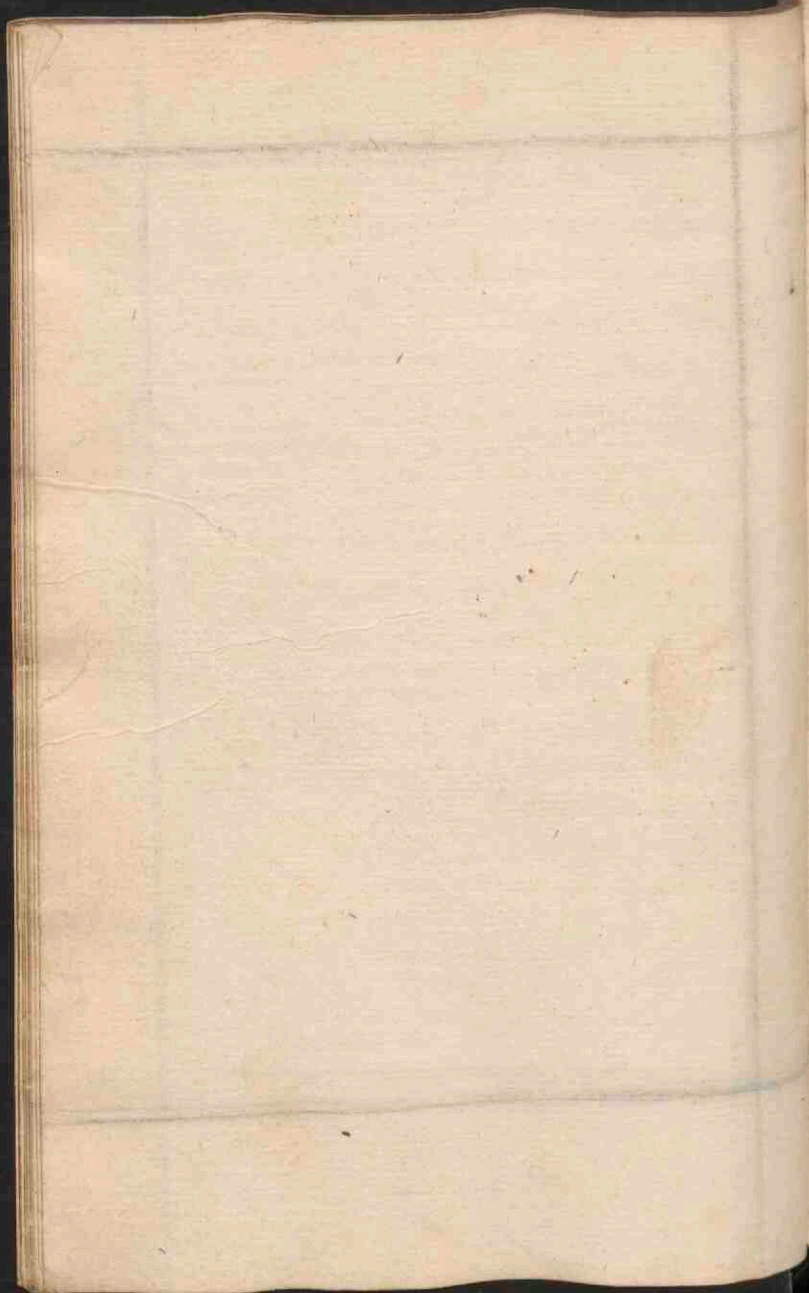
Sextus Philosophus secht.

Wilt ghi niet blyscapen doest
Savten Louy, soe en wilt niet
voel vergaderen,

100

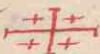

102

Ienen Geeste = lycken voortganck

O Christen siele blyft in gods
urben geminden siet en hoort
nae hem hi toont sy zyn goet-
heyt ende liefde door alle
dingen om sy te ontflecken
met zynder minnen

Cap: I.

Looft godt kennen die al is in
alle dingen want godt zynen
creatures heeft gegeven in es-
sentiële mate dat is al in
godt sonder mate ende sonder
eynde / overduidelik day godts
oneyndelike moegentheit wys-
heit goetheit liefde barmher-
tichheit schoonheit sueticheit
blyfschap ende alle zyn volmakth-
heit.

Heijt Een tweeden denmit hoe
gode hem seuen alht aen-
set ende bemint dit is die
heylige Driewaldenheit daer
die vader wint hem laet vlyde
en onbegrypelyke goet dat
hoe goet is als sy seuen
ende dat is zyn eenige soen
ende die vader siende zyn
niet vlyt bloet hoe seest
hy daer toe die alderhoogste
liefte welke liefte is die
heylige geest. Een derde
denket mit wat liefden
dat de godt bemint die
de geschapen ende verlost
seest die de bewaert
spryt ende laeft ende die
de voor uwen vromd spryt
wil geuen die zoone vande
euenigen leuen Amen. Cap.

Cap: II.

Leest v seluen kernen hoe
 eedel hoe schoone natuer
 dat v godt geschapen heeft
 nae zyn goddelijcke beelt en
 gelykenisse ende zyt daer
 nae geuallen in groote son-
 den ende hebt die zelle ver-
 dient Ten tweed dat ghy
 van v seluen myet en hebt
 dan gebrekeghyghent ende
 dat ghy hier zyt en es dreemt
 landt ende in veel pijn-
 kelen maer ist dat ghy in
 godt blyft hoe en mag v
 nyemant hinderen off letten
 Ten derde ouerdenkt v
 dunsteste ende hoe onseker
 dat is die vte des doots
 ende nae die doot sal v
 liden

lijgaem een spijle da wort
men worden ende v sijn
moet loon ontfangen nae
v worden bidt god dat
hy v in alle duergde wil
stercken Amen

Cap: III.

Leest v sonders leue stant
inden eersten hebt groot leet
weesen wt al uwer zerten
soe veel als ghy in sonde
genuecht hebt gehad **E**n
tweedey beylt allen v sonde
met diepe oetmoedighent
ende mit enen gehorsam
wille tot alle goet te doen
en quact te laten **E**n
deden offert god v sijn
lijgaem ende goet tot zynder
eere voor die groote oncker
die

die ghy hem beueesch ghest
 ende ontfanckt dynt minne
 pynne des luygamb mit discre-
 tie ende bidt godt dat hy
 door zyn heylige verdienste
 wil verzeuchen alken v sonde
 oere sulen aenzoepen die heyl-
 lige moeder ende maget
 maria mit alle lieue heyl-
 ligen dat zy voor v arn
 sondaer wil bidden. Amen

Cap: IIII.

Lecst v dynt sinnen sterut
 ende bidt Christum Iesum dat
 hy v sinnen wil verzeuchen
 met zyn heylige sinne op dat
 godt uwen voorwerp mag
 ghy in alle dingen Eer tre-
 den moet ghy v onder godt
 te

te geuen om zyn discipel te
welen ende dan en moeghen
myt doen of laten spreken
oft swygen sonder inbende-
gen orloff van uwer ge-
minnen daerom siet en
soort wat godt in uwer
herten van binnen leert.

Cap. V.

Loert die raryen uwer
herten. seuen ende bidt esyph
Iesum dat hy u raryen wil
bereynen mit zyn heylighe
raryen op dat hy godt
wel moerst gedencken be-
kenen ende beminnen Ten
trueden leert met uwer bes-
stande godt kennen die u
alcht tegenwoordig is binnen
ende binnen ende nae die kennisse
coert

coemt die Wille ende wilt
— lief hebben den alder liefsten
den alderstzoonsten den alder
volmaactsten ende sy hout
Suzan geminde inde memo-
rie om niet te vergetten.

Cap: VI.

Leerf steruen alle middelen
die v van gode sghenden
inden eersten sterf alle sorg-
fuldicheit van fyscalycke
dingen ende suert eenen
stgat van diichde te vinnen
Een tweede sterf v eyge
suerdelichheit int goet dat
ghy doet want v meyning
moet zacht en simpel wesen
om alleen godts eer te
sterken. Een derde sterff alle
ge-

genuetste van vuytwendige
dingen ende vermaect **De**
alleen mit uwen geminden

Ten vierde sterft alle on-
geordneede liefde tot vromd
oft magen ende suet godt
alleen inde mensche te be-
hagen **Ten** vyften sterft
alle fantasien ende vromde
dingen ende ouadenat dat
bitter lyden van uwd ge-
minden **Ten** seften sterft
alle verstroytheit van hert-
ten ende van sinnen ende
neempt gode voor oye in
alle dingen **Ten** seuensten
sterft alle passien ende bit-
terheit van herten ende ver-
betet alle dinge om die
roep van uwen geminden
Ten

106
Den achtsten sterft alle ydel
glozie ende ydel behage en
oere al wordy bespot en
verfmaet en laetet v met
mishagen. Den negensten
sterft alle ondersuete van
hooye dinge noch en wilt
met rusten in enige gaaus
maer gaet simpeltye door
alle dinge tot uwen gemin-
den Den tienden sterft alle
eeynmoedighyt ende keert
v het tot Godt met goe-
de betrouwen ende beruyft
hem alle dankbaerheyt Den
elften sterft alle onlyde-
samenheyt ende wanst v
van rouwe oft ragede ende
wilt godt alle v lyden op
drage

dragen Ten twaelften staet
enigen. Wille in alle omgen
ende volbringt de wille
van uren geminde Amen

Cap. VII.

Lest bezingt alle dinge
die geen middel en laeten
lustigen gode ende uren
selen. dese dinge silden
singen vint die heylige
wonden Christi ende durt
die in uren selen op dat
zyn als sterre, dat vint
moegen sinnen in uren
aem, inde eersten sijn vint
die heylige wonden, zyn
voeten, zyn diepe oetmoe-
dinght ende zyn algt ge-
hoersalem verduldig sijn
van

van woorden soe suldy v
 seluen buytgaen. Een twee-
 den sijnt vuyt die heylige
 wonden van synen
 hooft. syn godelike wyl
 heyt ende meest gode vuyt
 minnen / zyt besizende ende
 simpel in alle dingen soe
 suldy gode te gemoete gaen
 Een derde sijnt vuyt die
 heylige wonden syner rechte
 hant syn godelike rechte-
 uerdigheit ende zyt altyt
 bezinghetus Nazareth en
 dambaer soe suldy enen
 heylighe geue dat hem
 toe behoort. Een vierde sijnt
 vuyt die heylige wonden syner
 linker hant syn godelike

kerke

sterckheit ende alcht gyt
soer suuer arm van geest
soe suloy godt alleen sucker
Een vyfften suiker Comt
die heylige Wonde zynder
herte zyn goddelijke liefde
ende blyft volharding in
een Nazarethers geloue hope
ende in alle duerde / so
suloy godt vanden Amen

Cap. VIII.

Lest gevoelen in v datter
is geweest in Christo Iesu.
durkende zyn leuen lyden
ende doot sterckelike in
unser stelen ende luyden
Inden eersten heft mit Christus
Iesum een pijnlike luyden en
bid

bidt hem door die verdienste 102
zyns heylige doornonds
Liguen dat hy v liguen
wil verziehen mit alle
Redelycke dueden Een
trueden heet mit Christus
Jesu een doene siela om
dat hem soe grote onre-
en weynig dankbaar zyn
bewesen wort ende bidt
hem door die verdienste
zyns heylige doornonds
sielen dat hy v siela wil
verziehen mit alle dueden
das zyn heylige siela mede
verriet wat Een duede
heet mit Christus Jesu' ene
blyen geest ende gevoelt
hy v die minnelycke verze-
ningt

ninge die hy hadt alcht
mit zynder godesgheyt in wat
lyden ende gelaetenheit
zyn soles ende lingsaem wa-
zen op dat ghy uren
aem alcht moest hald in
godt die v alle begeerte
hoore liefde troost en
blyscap moet zyn Amen.

Cap: IX.

Liet godt met een blote
liefde beminnen / Wil dy die
liefde ryge so moet ghy
nider eeyten steruen alle
middelen sionlyre ende
onsionlyre die v ver-
middelt hebben of noch ver-
middelen moeten ende oock
moet ghy affmyde alle vynt-
wou-

13
Nedige dingen die ghy
hebt ende gebruyt bouw
den Nazarische noot nae
O gelegentheit op dat godt
O herte alleen magt bestet
Ten tweede moet ghy uwe
naesten leeren mit gods
exempelen en vermanen da
weg der salicheit soo v de
heilige geest dat inghen
sal ende doet altyt uwe
naesten gelyc ghy wilt
dat O soude geschieden
oft ghy waert in zynen
staet Amen.

Cap. X.

Leert godt mit synuer lief-
de beminnen Wilen die liefde
overvloedig soe moet ghy inde
capitelen sonder sonde
alge

Welcke veelt alst v moegelyck
is ende heerey v tot alle
duagden die v sonder mid-
del mit godt vercenigen
Want hoe reyn die sonde
is syn maghet middel tus-
sen Godt ende de siele
Een tweeder moet sijn le-
uen sonder creaturen en
dat in die begeerte want
godt moet v al sijn in alle
sijn creaturen op dat hy v
sonder middel niet gebruyck
Een derde moet sijn leuen
sonder alle nutwendige
genueyghen ende dat oec
in die begeerte want
godt moet alle v ge-
nueyghen ende suetheit sijn.
Amen.

Cap. XI.

110

Lief godt met een blyge
 liefde beminnen, die u altyt
 in goet doet blyuen. Willy
 dese liefde bezijgen soe moet
 ghy noestelyck ouerdencken
 dat bitter lyden dat Christus
 voor u geleden ende alle
 die werck der liefde, die
 den hemelstighen vader door
 synen enigē soen u bewee-
 sen heeft / daer nae suldy u
 oeffene in een gestadige toe-
 gheft om met godt vere-
 eenigt te worden ende
 hier toe moet ghy bezet
 hebben veel vortē ghebe-
 denck die dese toegheestm-
 ge veruoluen in dese ma-
nisa

meeren, O bruydegom mynde
sielen wilt my ontfangen
met uwer liefden O
heer waameer sal we v
volcomelyke liefhebben?
O heer waameer sulden
myn rancien ende myn sinned
smelten van uwer minnen?
O heer waameer sal my
siele gheheelijck in v ver-
stondt worden? O mijn
eenige voedvlucht toont my
v minlycke afghyn ende we
sal salig sijn ende dieghelick
soe die heylige geest dat leede
sal ende ghy sulste spreken
off dencken mit ghebedige
begeerten om es mit godt
te word inde brant der minne
gesmolten sijn. Cap.

Cap. XII.

111

Leest mit alle waerghenaken
sinne in godt blyuen door
een waerghenaken gelooue goet
ende liefde Godt is die
liefde ende die in die liefde
blyft die blyft in godt en
godt in hem ende valtoet
moedelycke voor een zynif
denkende dat ghy ligt voor
den naechten gecruysd ble-
dyen Iesum ende keert v
goet tot zyn heylige wonden
Ende ceften keert v met diepe
oetmoedighent tot die heylige
wonden zynder voeten ende
beszreyt suetelycke dat ghy
u roey alder getrouwstes vaders
weder verzoont hebt ende
offert allen v sonden met
goede

goede behouwen in die hey-
lige Wonden zynder voffen
Ten vreden keert v tot
die heylige Wonde zyn-
der zanden ende ~~ouderdom~~
ouderdom al dat lyden
dat Christus voor v geleden
heeft ende al dat der he-
meesters vaders door syn
enige soen v berocst
heeft ende dan moet ghy
inden eersten godt lieft
hebben met een bloote liefde
soe dat ghy hem alleen in
alles syn reatuerd moet
beminnen ten treden mit
een sijnuer liefde soe dat
ghy godt alles om zynder
goetgerte wille moet be-
min

minney. Een dade mit een
 diezige liefde die v altyt
 in godt doet blyuen. Waer
 of by waer dat ghy zyt
 dese liefde loof ghy ge-
 minde, door alle dinghen
 ende waer ghy moey-
 lyck van alle mensthen
 somer te maeken die
 soude zy ghy lief wel
 willen offeren tot zyn lof
 Een dade keert v tot
 die heylige wonde zyn-
 der herten dat een zee
 v vol lieffden ende daer
 suldy ingaen mit vier oefe-
 ningen. Een eerste suldy
 v godt gheueghen offeren
 dat ghy v mars makend ende
 be-

besitten soe sy wil ende
moet Ten troden suldy
beyden al dat vdiene
tot unzer salngent tot
salngent van uwer naechte
ende der sielen midde va-
geuwer ende sonderlinge
suldy beyden de bloote
geminden godt om hem
alleen te gebuynen.

Ten dorden suldy beyden
unzer geminden gelijck
te worden soe dat sy
bereet moet syn te souen
in alsulcke gelatenheit syn-
kenheit stgande armodde
ende alendngent als sy
geleest goet ende want
godt is een eendige lief

soe moet ghy oock in liefde
 veranderet worden, soe ghy
 an hem moecht comen, daer
 om suloy hertelike begeert
 vernest te worden met
 die liefde daer godt mede
 vernest was. Een vrede
 suloy christum lesum andae
 ende reede v mit ghy
 heylige duerden vercom-
 gende v siels mit ghy
 heylige bedroefde siels
 ende uwe geest mit
 zynes olyen geest / ende
 dan vercomst zynde soe
 moegdy gaet totter godt-
 sent ende laten alle rea-
 tuelike dmyd duyden en
 begeert van godt gheleyt
 ver=

Verstonde te worden want
hy niet en is dan een
zee der liefden ende dan
suldy hem begerd te loof
met den loff daer hem alle
hemelste geeste mede
louen enwelken ende wor
den dan van denre derte
loob van hemem hemem
loob van minne minne
loob ende wordde van
yzand dat god is van
natuur, waer suldy be
kennid ende genotely dat
yhesu tonge en de
na, wtgespreken
Amen

Verge.

Vierige geschutten

114

O Licht mynder sielen wan-
neer sal ick u sien?

O Leuen mynder sielen wan-
neer sal ick u vmden?

O Liefde mynder sielen wan-
neer sal ick u omhelsen?

O sueticheyd mynder sielen
wanneer sal ick u smaken?

O Bruydegom mynder sie-
len wanneer sal ick in u
uersincken?

O Heer wanneer?

finis hbrum

1800

1801

1802

1803

1804

1805

1806

1807

1808

1809

1810

1811

1812

1813

1814

1815

1816

115.

E We dingsen van noode
-tot kennisse ende ster-
-umge ons selfs.

Dat eerste is dat ghy in
allen ende voor alle din-
gen die ghy demael spreke
doen off laten sult / altyt
v soluey dat eerst vraegst
Waarom dat ghy dat doen
wilt wat v daer toe be-
zoekt welke v meyninge
is door dit ondersoude hebbe
die meninge wel dursent-
mael haer gebreke onder-
soudey want als gy meyn-
det dat slaver ende godtelyk
wat doen sy begonste te
comen tot dese ondersoekinghe
dat gy hem soluey vraegde
Ward

Waarom dat zy dat doen
Wilden soo hebbense gemyn
Lief dat het in gevonden
dat ontaer of ongoddelik
Wat waer dunt dat se be
zoet worden ende daerom
licke sy dat dan baren
also suldy altyt eer ghy
het bestact v myninge
onder soeken in emant en
veel wat groter pro
fyt dat in dese oeffeninge
gelegen v als men gewoon
v maect veel aen die
beste oeffeninge v te
zyn simpel ende eenvoudich
ende dat haere dunt hem
ende godt in hem laten
werken sy sal hem warden
ge

186
genoech geuey ende alle
middelen, sijnoude die hem
meest vermenigfuldigh
ende als ghy ten heyligen
Sacrament jaen sult soe
en sult ghy geen wach
van de selue, voortbringe
maer laet den ghenen in
de wercken die ghy be-
geet te ontfangen ten
laste suldy godt leeren
kennen wie hy is. Ten
tweedde suldy aensien hoe
die heere godt hem selue
soo diepelyck heeft ver-
ootmoedingt dat hy hem
selue heeft tot een spijle
onser sielen ten derde sulde
wy aensien ons selue wie
alhy sijn wat sulde wy in ons

ont seluen vonden niet
dan eenen enkelen niet
ende door die reynheit
ont seft sal die heere
yzoot in ont worden
ende dan sullen wy den
heere minnelijck toe spreken
ende seya: O my enig
hoft O my alderbunster
coronste bruygom / oft alle
het gene dat my is maket
v al behaerlijck ende
alle dat gene dat in v
v geeft mij dat yegheelijck
O lieue heere Ite in v en
ghy in mij O is bruydegd
ghelijck in mij niet en mag
zijn dan ghelyck soude co
my hagen / soo en magge in

17
D vork met zyn ten met
altemaal myn sijn O heer
Wanneer ghy sult neerstelyk
buyt lieffen godde die
werken der duerde mit
Weten voor die tegen
voorzijent godde ende oock
voor uwen euen mensche
zorgstuedelyk nae die
gheheelheyt wt bruydegomb
Jesu al staen ock buyt
die sterke beyert ende ge
woelen der duerde dan
suldyse persen wt een
woestelyke lieffe godde
in sueter lydtlaemgint
met dooftelyk werkende
maer besgondelyk in stil
luzent nae die inzueringe
dab

• dat heyligen geest ende
in allen v werken nae
v vermoegen hout / verga-
dert die rathen uwer
selen in die tegenwoordigh
Gode op dat zy moge
werken metter g inder
eenigh die daer onspant
ende quelt niet eeniger
eenigh die god metter
lieffhebender selen geest
ende bidt int wils uwer
oorspronck door die heylige
conige werken vanden
soone gode Iesum Christum
dat v werken mit synen
werken moge verenigt
worden ende gesaligt / ende
sien nae name v soep
moet g hebben in allen

In gedachten woorden en
 werken dat ghyse vol-
 bringe door Christum Iesum
 in zwaerheid in hien-
 tigen ende in minnen om
 Iesum daer in te volgen
 ende te seluen te versmadden
 soe en moeghen arsten oft
 clagen wat ghy daerom ly-
 den moet ende al ghy on-
 gelijck wt overreket no-
 tabelijck dat moet ghy
 beteren mit contrarie
 werken der duersde daer
 een gebreke dat notabel
 is mit des selues oft
 sinnes oft racht alsoet
 geseghet is tot seuenmael
 soe ghy moet te seluen door
 die genade godts sijn pe-
 lyck

lyck der zorghueringen
betere, nae dat de milost
godeb enst ende geroest
is ende en rondy die in=
wendige werken op die
syt met soo veel van
de geringen soe best so
mit liefden in die over=
dienstelycke werken van
Christus ende offerenfe
godt almachtig den hemel=
sken vader op voor
wazargtige volle peniten=
tie maer rondyt van so
seluck gerygd dat ghy
so werken mit Christus
werken vercoingt dat
is beter maer als ghy
comt in een wazargtig
verwerken off dat werck
dan

129
dan blyft alleen op godt
met die godtlycke duergde
Ihy sull godt almachtig
sonderlinge wellerom geten
ende dankbaer wesen
van zyn geestelycke ende
sacramentelycke minnellycke
foeroempste dat hy alsoe
goddelueryck tot ons son-
dyge creaturen roempt O
my alderlieffste hoe sal ick
o eest bekenen in die weller-
om heedinge O sullen Ihy
sull mij eest bekenend alb
uwa Nazarethse onspromde
de liefde daer Ihy van
eeringent der Ihy yestgape
baest in gerust hebt ouer-
mitt die eeringe minne die
godt ik die Co in haer bekenent
ende

ende onthoude heeft vuyt
quada eenige minne
Hier is de oorspronke dank-
baerheit van syn ewige
ongemete minne / oorspronke
vuyt dankbaerheit sulda
My d offeren tot en weder
minne / syn sult my offeren
en duergaem luyden vuyt
rechter meyminge Ten
andere suldy my offeren
en vorgeen beyer luyden
enye seer Ten derde
suldy my offeren en
quada perfecten goest
die hem seuen in die te-
genwoordigheit godts ver-
loze heeft verwarrende
Godt mit onzes sittende
in

120
in Wederlagentheit zynder
zartey van die ouerzootheit
des lichts dat ouer hem
gestaney heeft dat hy van
zootheit des ouersynen-
den licht zynder zartey
ontbroken is ende een
leuendich instrument godts
gevoeden. Bidt hier uwe
oorspronck om dese offer-
gande der dankbaerheit
dat ghy v door syn enige
soone Christum Iesum No-
uem ende bidt hem oock
door syn ongemete minne
dat hy v Noe v houd
dat ghy dese offergande
moest volbrengen

Wilt Noeet der minne dank
baer die v v eorrigheit
heeft

heeft vrees te sijn
ende te macher, nae de
beelde godts sonde
bedienster. O eenige lief
de wt dankbaarheid sal
we v hier offeren een zacht
tije liefde die opzichten
off opgespannen staet in
die tegenwoordighent godts
ende in ewighent begeret
haren, liden, wederomme
wt quader zachtiger
liefden alsoo veel saliger
perfectiger geopen te
sijzen. Want moeghen
al dat stoffe is in
die forme grab opter aerde
druppels water in de
zee, sandt opter aerdon
iac

jae dat veel meer is haer 121
dunkel van overgroote
czacht der liefde waer zy
die ongestgaper liefde der
stgappigen / In woerde yt-
stgaper minne / ende liet
hem ongestgaper minne
zyn wt een weder minne
tot hem. Een daed sulde
om hem wellerom haer
al een wazarting sjeep-
per ende make onse si-
len nae zyns godlyke
beede O mijn aenige
stgapper der sielen wat
welleromhetinge off dank-
baerheit sal wt u beruyt
of beday! O sielt brenge
alle gestgaper geyte in
mijn.

mijn tegenwoordigheit die
sondige op dat vresen
met myne godfleyde lust
besnynde mach ende ver-
lijtely van hem sondig
loos op datte hem be-
loof moeghe / die zerg-
ueerdige op dat zy door
dat se gouwen van myne
godfleyde tegenwoordigheit
meer in liefde in alle
perfectie moeghe ontfen-
gen worden ende een
volgheringe in my suchen
ende vnde moeghe tot
vnde doot toe oock die al-
lendige seelen vnde wage-
uwer biddende mij voor
hem dat wase gesigapen
5.666

gebbe dat dese beftzaalen
wil daer mede ende be- 122
fignen ende verlossen buy-
ter pijn, daer zy door
hoy verdienftes in gefet
zy wildy voort gaen
Inde was godde soe
leert die infprake toefprake
die verborge roepen
der liefden die beweginge
ende bezueringe ende die
gymelike dingde godde
waer nemen, moete gym-
melike gefeziet in stillinge
det geest moete stillinge
det geest oft een vol-
moeten, ende een volge de
deft, eestmael heet zy
fey beftaen, wat dese voor-
ge-

Yenocnde grane magndt en
alsmen bekent wederom
door een mynre gracie
het liefste godde ende get
beste nae syn namdheit
dan leet die kennisse we
derom door een mynre
licht dat die mensche dat
in stillendheit met bestey
dendheit soude wercken
nae veruyfinge des lichts
ende dit verlicht stille
wercken leet godde
lycke comen vinder
ende dese comen vinder
den mensche tot een
nazarsen gebuyre godde
tot volke gebuyre
by altesam gestapd syn
fa

salig is die gene die hem ¹¹³
selig godt verlyre hier
toe offert in ylatender
Moyses syns stofft hier mede
verdient die mensche Coue-
mit die milghent godds
dat sy verlyst ea, rene
tot een gebuynde syn
Godde hier in deser tyt.
O salige mensche die gene
die dat verlyst door
die ruzt de liefde godds
in ylatender Moyses dat
sy hem een gebuyndelin
leuende Instrument godds
is ende wederom syn
godt gebuynd in leuender
ruste welke ons godt
almarstere door syne enige
soen

soon wil geue, G ouer
wonderlycke rachtige
liefde godt ontfermt so
ouer mij o myn godt mach
wie een weymers sijn ouer-
mits dat godtlycke lust
so gebuyrdelykheit die
alst men ende verb is
lustigh die persoon inder
godtghent ende tot alle sa-
lyge geesten die met so
wooney in eeringent G
eerige vuyt bloet der
liefde, ende verb ende
suet zyt alle liefzessende
siele, inder zyt die gen sel-
uey in eney wedauloet
so offerde verster liefde
G ghy mach ont nimmende
daz

Daer aen sal die mensche
bekomen, oft sy gods loof 124
heeft ist dat sy mit minste
myet sy versuynt dat
godt atngaet / een oetmoe-
ding gebet ran van een
sonding mensche maecte,
een duergdoelyre mensche
doer ene goede voorwoep
sulck, wy ons het besuy-
ten, alb mitte goetgheyt
ende liefden godt / een
goeden voorwoep geeft.
voetel der herten, ende
hoe sy beter is godt dat
het beter daer af geuoet
wort ende hoe die mensche
daer maer bygeert, mer
smecte

smacke toe heeft ende
bete enket overgaet God
En daer meer aff geuoet
Wort. O heer helpt mij
O heer verlust mij gebied
ende verbiet mij dwongen
ende slact mij op dat ik
Wordd maar heylig puer
berende in zorgher liefde
nae vij op dat myn wil
mij en onbille sij ende
dat ik alle myn lust
staue op dat ik niet
meer en leue maar dat
O gracie leef in mij O
heer geef mij te sijn
en menste nae dynre
herten ende dat ik v
met en sijnre liefde maar
be

befitten, en laet v myn ver-
dzieten v seluen te staen,
al en verbindy somtyt myn ¹²⁵
veel vursen, yser ende
steen, slyten allensken
al en wel betredt worde
al en soude ghy ander
ghena loon hebben vande
arbeide die ghy doet tot
dusden ende ghestaen ghy
dan dat ghy de duyuel
daer mede besigaempen
ende die voete tredet
dat soude v genoeg
wesen.

[Faint, illegible handwriting, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

Hier volcht een
seer schone oefeninge
ge om te steruen
v vyf sinen.

126

Ghy sult v oeffend in
Nazarstige steruunge en
cruystige uwer vijft sinen
nen die welcke seer ghe-
cremt ende gebroek ghy
door den val van onse
eeste ouder maer daer
ghy wy aff verlost door
den doot ende lyde Iesu
Christi maer nu ghy wy
weder geualken door onse
eygen sonden op dat ghy
nu weder mochtet gene-
sen worden soe mochtet
wijt cruyst op dat wy soude

Souda tot onse eerste
simpelheit ende puicheit
moeg gebraucht worden so
ist wot dat ghy v sinne-
ken te weten v gheest
tegeoor smaken spreken
zien en ende gevoeld in
die yerzuyte menscheit
Iesu nae ghy exempel ma-
schen ghevoelt sult be-
slyten ende tenne alst
of ghy verlaten of die
wreel begaen naest
Ende loert geduerlike
binne v seluen sie ge-
lyck ghy tot ners toe
al binne gesien hebt
ende geoft v te discipline
nae van de saken Iesus
v

verkijsende hem tot uwer
meester ende v salidige
geelycke tot syner wille = 127
in alle dinge resumeren
alsoe dat ghy v verlijd
ende misnoeger off lastend
wille of uwer wille vol-
comelycke van v woort
ende arbeit uwer geort
ende alderlieftes meester
in alle dinge te begaen
ende stgezelycke onder-
dantich zyn neygenich
sult ghy v sincken be-
sigen sonder inwendige
oizloff van uwer alder-
lieftes meester want tot
elken woort dat ghy
sult spreken tot oer
mond =

monthuel die ghy sulst
mitten tot elcke lot dat
ghy sulst rucen suldy
bysonder v wemmen metten
herren overloft te beyced
ende tot elcke oye op-
stang / Daer v nootfacten
lycke worderen die ghy
moet doen alst by alsoe
verre dat ghy weet datse
godt begaen suldy noch-
tand bysonder elcke dat
ghy doet met enen mynne
myninge totten loue goodts
volbrengen ende sulstse
offeren in die eerthent
van die abergangste
Nouember ende verdienste
tot

For salingent van alle
menschen.

Int spreken of in eenig
werk van buyten suldy
geduerlyck mit eender oge,
besien binnewaert in
seluy ende aenmaekt van
nae dat ghy sult srygen
ende ophouden.

Waarom dat ghy sult
nemen dagelyck uwe hant
ende uwen godt diezighe
te bidden door ghy alder-
heyligste menschent ende
door sijn alderbolmaekste
sinckent op dat ghy uwe
sinckent geroedige te
besluden in die verdienste
van ghy alderheyligste sinckent

kenb ende dat sy die
wil heryngmaken in sy
alderheyligste menscheit als
off ghy eyer sinnerent
en gade die der sinnerent
speactste soude moete yere
in dese enigheit ende bofo-
tenheit suldy also blyue
in de geze lesu dat ghy
o laet dunkel dat ghy
myt en siet / en hoort / en
yenoelt / en ziet / en smact
en genaent ten eet off
drinck dat uwe geze
uwe godt ende in alle
dingen suldy puerlyre godt
ten myt o selud sucras / en
die reatuord suldy ge-
bruyre / om godts wille
ende

ende in godt met vrees
ende eerbiedingheit van
delen, althit in eerlycke, en 129
rycke maniere, ende gelatig
dat lutzgamb salde, plaect
voordt ogh goddt dat
al doorset. **S**orgful-
dingheit heb seect ende
van alle dinghe oock in
alle, unse, roef ende peij-
kele, suldy mit volde be-
trouwe worde in ghy
aldergetrouste verustingheit
ende sorgfulingheit die alle
dinge suetelike sal disponen
ende streeke voor v ende
also sult ghy ontfange
wonderlycke verlustenisse
ende inbloey van uwe godt
oep

coft dat ghy on zynde luyde
v seluy ende alle omghe
volmachtelyke wilt ruyffe
verlooghe ende verlate
dese oeffeninge is het fun-
dament van een geestelyke
leue. Welke ghy moet
lange oeffene totter tyt
foe dat ghy v went v
seluy ende godt gade te
flaey ende te bewaer
Want yend meerdere arbey
en is dan godt en zynde
alderhooffte wille ghy
te flaey. (Ten v.)

Ten v. soo oeffent v in
een dorp ende gescele
reformatie ende stand der
ruffe.

130
rachte van uwe sielen te
weten dat verstante dat
wilt ende der memorie de
welcke sijn genant ende
bedorue sijn voor de wal
van onse eerste ouders ende
door ons eyge selst sonde
op dat sijn wederom tot sijn
eerste staet soude moge
wordt gebracht. Waer toe
die sielen eerst geschapd sijn
zoo ist van noode dat sijn
mit en sult ophoude godt
gedueriglick te roppen dat
sijn v. geroedige door die
verdienste van sijn alder-
gheluste rachte van sijn
gebenedide mensche wille
sijnre reformacie regere
ende

verluyt die narste van
uwer helen op dat ghy mit
een stantfeste gedachtenisse
ende liefde moecht altyt
vloeyen in godt ende moecht
alle andere dinge behemmen
ende die gebruyck in godt
op dat ghy moecht ver-
rygde v. verstant sult
ghy mit groter arbeit sta-
pen om goetlike ende
duyvelike te verstaen. Want
godt is al ghy hem be-
kent te weeten dat alre-
beste dat edelste dat sal
daer wille arbeide om hem
te geminnen daer weerd
het verstant bouwt daer
alrebeste niet de wille
ist noot dat ghy beslyt
aff

131
afluytet van alle dinge
buyt godt op dat ghy godt
alles mit gheoede ende
maectet ghesult liefste
bey ende begeret ende alle
andere dinge om godt ende
In godt

Daer nae sult ghy uwe
wille mit die alre sterkste
coningheit weyne maectet
daer goddelycke wille op dat
ghy bereet zyt uwe gese
uwe godt in alle dinge
ghesoufaen te zyn

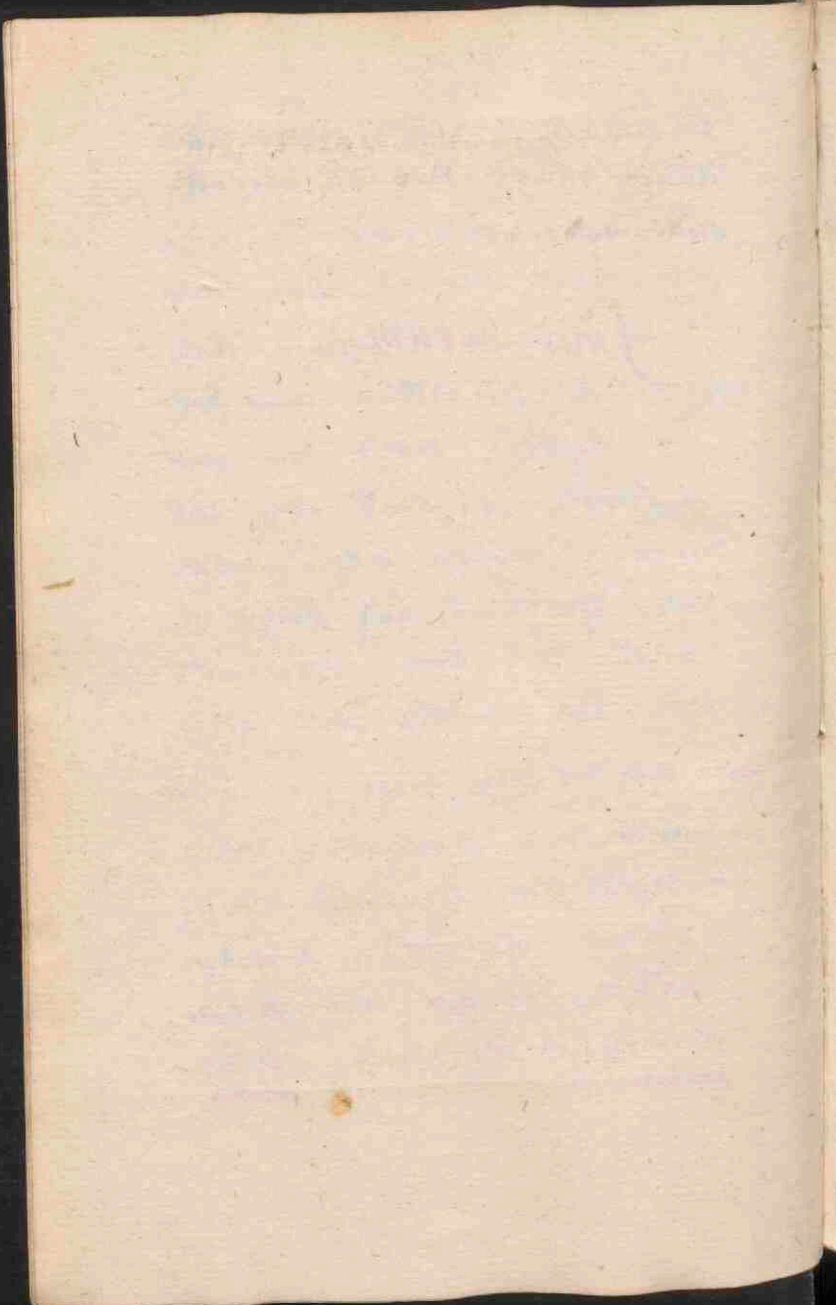
Es daer sult ghy
memorie bereyt en bequaem
maectet om te gebruycken
daer mede uwe gese uwe
godt sonder enig middel
desa

dese moet ghy alst es, sijn
staeptrane van uwe grondige
bervard van alle verbaedem-
gen ende vrende gedachten,
ende moete verien mit
heylige meditatie (en durnde
van dat leue, Christi op
dat ghy daer in eenvolghe
ende sonde opghoude mag
in ruste, so duerwil en
wanneer ende soe lange
alst hem belieuid sal

Darom moet ghy die memorie
oere gheveem, tot minne-
lyke begeren, ende heylige
affenen, tot uwe geone
end agode op dat Godt
alleen puzlyte in haer
ende die memoria alleen
in

in Hazen godt / naqteghen
alleen mans Nozde Gyltes / 32
ende yedzagen

Finis horum

133
Hier beginnen xii
puncten ende het
is een costelycke
oeffeninge in
desen allen-
digen tij-
den.

Ten eerste een persoon die
dese puncten oeffent die sal
heeren allen haer gemoede
van alle vuytwendige for-
men ende beelden ende in
een gant gemoede ver-
samet moet staen nae
haren rante vermoede
met die gracie gods, op
dat dat eerbis beelt sijn
woon-

Woonplaets alle, in zyn
hert marz vnder inden
tempel haer hater, sonder
alle vreemde beelde ende
op dat dat eorvige beelt
alleen syn woonplaets in
haer hater bezout daer zy
meer insiet van stant-
uastigheit ende volromen
volmaetheiden dan in alle
vreemde beelden die waer
want alle, haer stantvastig-
heden hebben zy van dit
beelt dat zy hebben ende
haer dunnheit dat alle beel-
de, maar en, ogenblinck
en zyn teyent dat coning
beelt so onkameit en
haer daer aff tekenmaet
ende

ende wat dat beelt sijn
der glouoser minnelijker
is dan alle creaturen die ¹³⁴
godt geschapen heeft so
dumt haer dat sy dat
beelt alder beelden heeft
den tabernakel haer haer
Want dat alleen is die
fonteyn van alle goet Ten
andere bedent sy hoe
seer hooyt ende groot die
heere is daer sy toe sy-
det dat sy is die hoogste
vorige bouer aller rozen
der engelen inde opperste
hemel ende hoe sy groot-
sint is in groote sijnne
creaturen in die sonne in
die mane ende dat sy
is die meeste in magte
wat

Wat dat sy wil dat sy
dat vermaert ende sy
verwondert haer seer
dat die hoogste begeert
dat die laagste tot hem
lydet dat die grootste
begeert dat die minste
tot hem roempt ende dat
die laagste begeert dat
die gene die sonder enige
maert is tot hem vlie
hier heeft sy al te grote
verwondering in te
derde heert sy haer hert
teyde tot haer selue
mer lange daer by bly
uonde op dat sy te my
middels hebbe soude be
ren

135
Remende dat alle goet
van godt loompt ende
alle rampheit van haer
seluen. Haer dunkt dat
heen omutter creatur
en is in die werelt of
crantier dan zij ende
dat alsoo is inder waer-
heit ende daerom dunkt
haer dat zij te meer
behoeft tot godt te syde
of dat zij haer ramp-
heit te hulpe come
zij kent haer snooder
dan yet dat godt gesig-
telyc heeft want haer
dunkt datter niet een
creatur en is ofte zij
arbeyt vromelyker inder
dienst

dienst ont heerey dan zy
doet iac ongeuoelike
creaturen Want die
szone some en mane
arstez huz szepter be-
lieff meer dan zy doet
ende die vogelen ende
andere dieren die gheey
redijre verstant & hebben
nomen ende gebuyken
veel perfecter heerey
lyt mede dienst van haer
szepter dan zy doet
ende en doet niet tegen
zyn goddelyc wille al
zy doet ende daarom is
zy al te veel snooder
ende al zy van eenige
open

openbare sonder leelzre
ende groot van sommigt
menschen goet soe denat 136
Zij mit stzgende oogten
O alderlieffte heer g,
had mi met v godtzre
goetgont v sterkgont g
czagt opgehouden in waer
lange in die meeste sonde
der werelt gualley zij
is wel dat aldermoestte
dat in die werelt is en
zij is daarom met wer-
ding van eenige menschen
geruecks te worden zij
kent haer goe ranc
soe dat haer geseelt
of zij die reatures tot
godts dienst met en
ge =

gebruynke maer voer dat
gaen tot het gebruynke
der reatuerd gaet zy tot
godt ende bidt voor die
mensche te wyte dat
zy segge hem spreke
soude / alb zy meynnt dat
godt myt seer daer is
geest en soude zy op
haer eue mensche myt
en gebetert want zy
is een worm die eere
ruypt op die aerde seer
stout zy te ruypen onder
de mensche op dat zy
myt doot en worde ge-
frees vande voeten der
ydelen eere / want alle
een gesool godt foelsoot

op

op dat sy dat met tot
sac sy fierat (Ea, woede
offer sy sac gesect 131
godt met dat sy begrype
marg indey sint ende indey
conuigent ende alle dat
sy heeft en werpt sac
in die mitde handt goet
dat sy sy alderheffte
wille mit sac doet en
volbrengen in syne wille
set is sac liever dat sy
syne wille doet dan dat
sy sac wille heeft
sy offert hem alle sac
gedargen woerde ende
werken ende bidt hem
dat sy die zegere dat
sy hem een bequame offer-
sande

Hande mans zijn / alsoe
siet zy op haer gedargte
woorde ende werck op
dat haer gheen vromde
gedargte woorde oft
werck in en valley
die haer ges misbagen moe-
ten / zy is verbleyt dat
zy in haer goet grote
heere soe soetd vader
ende da, Comme der
glorie die gymb soest
glorie midt opperster heest
gemaect met ginder
moeyentheit ende ontfangt
die offergande van die
engelen dat die soete here
hem gereordinst te loyen
dat zy hem haer geseel
offera soude dat ver-
bon =

Wondert haer ick en het
gemoyet vanden smidene 138
gijt of vande vyandt
dan seyt en roetelyck in
haer selue ick en roet
van v niet ghy gyt my
vzeemde ick en heb niet
dat ick v gheue mach.
Ick heb my geoffert
den alder glozuoften Co-
minte der glozie gant
ende gheue ick soude my
stzamer dat ick die offe-
hande brack ende naer
die mynde liden weder
ende ganc v daer af
die mynde roet vyandt
en ick en sal soe veel
niet toe late dat ick nae

De zedey Gode sal aldus
ontslact zy haer mit end
ogenolue van die fanta-
sien die dagolue der
menschen voor oogen-
gen. Want al wy daer
nae begynnd te hooren
hoe zoepz, zy alle euz
luyder met die stemme
haerb bedriegdeligheit /
al haer dunkel dat zy
die goort al en moet
zy dat met wel so
ontslact zy haer daer
an want zy haer ge-
heel geestert hoort der
yena die zy begaert
twelke maect in haer
een grootte blyscap al

139
Zij denket dat zij hare goet
wonsch, voorzigtige vader
geoffert heeft. Want haar
aentoemst zijn mit al
van hem als voor het
best. (Een vyfde als zij
alle dinge aenmerket soe
bekent zij dat sterue is
een ewig leuen soe moet
dat heyligste leue in haar
gedoot zijn soe zoopl zij
die narst godde aen. En
sijdt O minnelike Gode
ne wil op uwe troost
beginnen ende niet op
my steruen. Want
alle my steruen en is
niet dan een stofte van
alle sal zij tot zorghen
zuyter romen off daer in
leue

leuē, gindt haer, dat
met in haer moest leuē
dat haer met s' byst
in haer onspronck de
zorget, was de diergode
nae te volghen die onse
leuē, haer in hender
monstert heyde goest se
siet sy. O minnelike
haer rooymt mij te
sulpe op dat me uwe
alderliefste, like vol-
brenga, marz O lieue
haer in dyne heylighe
leue sy vande me niet
dan te stene myne soest
sal me dan volromelike
leue, se moet me my
volromelyre stene, about
ste

steue ne met v soesal
ne met de volcomelyke
leue. Hierom is my steue ^{lyc}
van noot / alsoo moet sy
alle dinge laten ende in
haer selue verwinne om
Christus wil die om
haer wil de minde ge=
storue ende vander
doot verzeke is in
Christus doot wint sy
een geestelyke inwendig
leue vol van gracie
ende duerde ende saliger
blyfschapen daer sy
mede op verzyt van
alle natuurelycke aen=
sagende dinge die buij=
te haer of in haer sy
te

te besitten, want lief oft
leet als sy siet dan dat
steruen, alsoe roete, want
it ende datme daer
mede tot godt behoort
ende in ewighe leuen in
ruste so sterft sy soete-
liue een smylre leuen in
een saetste roete doot
kenemael. Want daer sy
veel doode te steruen
die een yegene smylre
leuen, onsonder in hem doode
sal maar sy treket dat
in een ende steruet soe-
telijre tot kenemael op
dat sy te min, middela
in hare zotte, soude en
als sy dan alle dmele leuen
16

141
it ende ledich staet ende
onberommert staet soo
vaert gy met Christus
te hemel ende goet
lust haer ghent ghesa-
pen troost maar alder
Christus gy comt ghent sy
er ende glorie ende mit
hem te weesen ons salig
it dat steruen dat haer
op luytiet die doerdeb
leuen alsot in haer wil
leuen dat smylre op day
segt gy in haer seluen
mit roeten zeden mit en
doot ende en leoff met
day in dat leuen Christi
ende doot te blyue in
dat smylre leuen it haer
be=

begeere. En doet menige
en gevoelt niet by en hoort
niet by en siet niet by
en roert hem niet (watme
hem doet by en roert hem
niet / sietme hem leedye
aen by en siet niet
al by leedye aengesien
wort soe dunnact haer
dat by met de ooge ont
loeff haer aengesien wort
hoort by in adolyae woerde
haer dunnact dat by die
mimolyae stemme ont
loeff haer hoort by
begeert haer in dat ope
hart Jesu al by wert ouer
mit menigste bye woerde
die by dink ontfangt ende

zyn teert een groot saken
ouze haer op dat alle men-
schen ouze haer gaen mo- 142
gen niet saken, is
dat wazaring leuen
Gzisti, als zyn daf, ouer
haer. Geef soe mars al-
hande volke ouer haer
gaen, dat is alhande
tribulationen en moeyen-
met beooren, als zyn onder
dese sake doot begraundent
in die aarde der heren
Jesu want een gestorue
hert blyft by godt, en
ongestorue hert is raz
by godt met geblyue
En seftes alle dinge te
gebruue tofey nootduft
ander

ander met dan tot die
liefde goods zy ge=
bruyde haer moederting=
heit mit dankbaerheit
ende denckende dat god
soe veel om haer gedaen
heeft ende om alle mensche
ende gedente ende die on=
dankbaerheit van veele
menschen die desse roste=
lycke segat mit gedach=
tenis, zyn / zy seet oock
droefheit dat die roste=
lycke deel tyt die zoo
vol genade is dat zoo
veel in te vromde is
dat wy ygelike ogenclike
antwoort wy nimmer
gracie dat die edele
lyt

lyt soe ydelheit somme ge-
broot wort die onsen
houe geert mit syns gij-
lyde loue, goe gebedde
soep die roetheit dat
lyt daer moede wij
not merke die doelheit
dat lyt / sy demet was
die lyt ende sal die
sy gebruytet tot goode
eer ende sy demet was
die lyt ende sal die
gebruytet wort ydelheit
Sue soep sy droefheit
dat daer doelheit lyt somme
gebruytet wort. Van me-
nig mensche soe ydel
ende ompressielne ende
dat sy niet en bestaet te
vrae

gasy in desz tyt den
weg der duergde &
penitencie die so veel
soetigheit in seep den
yond die daer smadte
in hebben ende alse
veel ruste der sieden
geeft daer sy mede mar
galy vander sonder
duerst in die andere
tot den wyde openen
weg die onse seere
zoo wyde ende open
seep gemaakt ende
het geselschap dat hem
doordd was geleent seep
dat seep in oore arster
velaten dattetomb door
in was eyde soude alt
oet

oefmoedicheit bytfamheit
lieffe ende diegelycke
wie a. waz die eerste 144
myt die hem nae ymga
Want die famley ende fam-
inna hebben da. wets
soe raerlyke in gega
op dat wy ons myt a
ontfa. nae te ga. (Sic
Seef zy droeffent in dat
in dese wets soe luttel
Wandelen die mt ende
tot zoo groten rust
teyt sy seynt menig
ta. voor dese menig
ende soeyt soeyder dat.
Zy tot zard oorsprong
myt rinde a. sulle. Zy
syt in O lieue Beate a. w. q.

In dese toon ghesey
wraege doen ende en
wilt dese boom niet
aetzouwen, sy en zy
eet onbruikbaar ve
worden sy en zy eet
gervortelt in unwey
godtlycke wille met syn
wille ende met de werke
nae te volghen ende te
volghende. In syt. C
licke haer toe die
wilt for die wortelen
vande onbruikbare boom
begrueten mit de daube
uber godtlycke gracie
wilt for van unwe die
naet als goede engelen
tot hem synen mit ghet
water

Water dat bezoen der
douchen dat sy des vor-
tele van des boom daer
mede bejiet op dat sy
Ozuchtig voort mag
brongen ende goopt mede
dat sy dringt voort
sal brengen / sy bedroef
haar dat dney zynen
sere fact gelade met
die zynenheit. Zynen
gratig voor die dore
der menschen gaten en
dattet van die menschen
niet yemert en voort
ende laten hen gagen
al es daer hen aff
grouvell ende aduueede
die meeste armoede voor
die meeste zynenheit sy
ver-

Verbeyt hare in siet dat
glorie ende der godt
ghegiet van syn volke
Dare by so dre om
ontcoet heet yewoest
syn en begaert niet te
yeg by enige reatuer
nors te spreke nors
ygea htelike dinte
dan alsoo veel als gader
van noodt is op dat
syn godt ende syn liefde
te meer mars yew
bruyt ende syn goet
heit te bet mars be
kema want hare dinte
alsoo veel als ymand
inleente dingd yewyrt
goud wotdruff so veel
gra

grancen (Wort Gey onto-
gen) **E**z seuensta alb
zyn in enige gesezaken
valt die smet zyn te stont
in die wonden Jesu (en
bidt genade ende rust
die zoede wonde der
disciplyne Christi zyn be-
gert penitentie te doen
voor haer sonde myn
wt vreesz maer wylt
liefde, dan goopt zyn
dattet goet is ouermitt
dat zyn goopt die begar-
te haer lieuen vader
te veruullen ouermitt
penitentie die zyn met
zyn die granc goopt
te doen sy sijt O lieue
Gese

here vader yhy weet
dat me penitentie doe
ghe gont yhy my grane
yervangende die yhy soe
onverulodelyke goet ende
yeef de gende duse be-
geere / soe bekent by
vapeleynre dat by yhy
grane te bate yhy
sal day steet by haer
kerstant te vrede
ende seffet al op dat
ey middel maerke may
luytens onse lieue here
D' haer want die
ey middel antwoort
hem salder veel may
te antwoorde romen daer
A

ist beken dat esep aff
te slaen day hondert off
duysent als zy ouer die
strate gaet soe demet
zy giet en is niet dat
my aenstaet te sien maer
my staet en te sien wat
suz boue is in myn
vaderz ghyt in syn god
delijcke glorie En arstet
en eenhotom giet te
maeke in alle berom
menge ende te goude
tot onsz gaeze mit en
ongedagde minne sonder
aensange van anig
goffapie dmp du haer
degenen in sulke maner
Want

Want haer dinnheit dat
zij onser lieue haere soe
aanwoedert ende hem
soe heel heeft tot der
menichheit ende datme hem
ea, gesoel heet gien
souda daer hij gesoelna
zij heet aanwoeyet, al
zij haer voelt tot omge
dingen genghet die haer
vermenichfuldige moeste
Dag haer zij haer bestont
inwaert tot die ewige
emigheit der heyligen drie
uuldichheit des vader des
soons ende des heyligen
yaerls Day vallen alle
die bytolryce omge ende
menichfuldichheit oft bestont.
zij

zy voelt datte haer on-
 saer is dat zy haer hart
 tot die eenwording in es
 ogenblikke als zy in lange
 jaer verrijde moest
 met hylerye monig-
 fultoringen of haer ge-
 dachten te laten vlieden
 op die doze der realiteit
 of die hylerye dingde

De negende filmwording
 van omme ende van
 smyde ende alle haer
 Inwendigheit in stilheit
 te houden ende smyde
 die doze van haer
 wyff sijnde voor alle
 vreesende gaste der hyl-
 elerye dingde die waer
 die

die gaer woerd moeste
wt daer slaep des stilmoo-
dinsyft daer sy in slaep
mit onse liud gaere
Gaer dunckel dat alle dat
geluyt der woerd gaer
myet woerd a marz
of ist dat sy eenige
lyntuifsticht in die rane
Gaer Gertse yervaer
wort ouermilt eenige
geluyt van enige sume-
lynde dinge soe demer
sy bestont dat geluyt
dat ne daer goor dat
zyn myn vyande ne
wil slyge ende ant-
woorde hem myet zagt
alb

ad een die niet sijn
en is soe is en dat
gerust te stant quyt
die vordie die en rot=
vonding doet die doet
en gestadene geruste
lute gelyste oft en
met en de te ten=
sta altyt godt tegen=
woordig te goeden
die soete seere en
in alle dinn sijn soete
tegenwoordigheit ge=
noede ende sprake
dan mit sijn alle en
hant mit sijn vader
ende seest enge soete
sprake mit sijn ende
en

Hy denket d'wilt dat
hy haer aensiet ende
gaet mit haer wandelen
hy siet hyz wonder-
lyke schoonsheit zyne
heyt liefdelicheit (brun-
delicheit mildicheit
zyn soete gekoudeheit
haer duncket datter
nyemant es is n alle
die werelt lieue dan
onse lieue heere es is.
ende dat d'wilt dat
haer duncket gestadelic
dat hy allen haer werelt
siet want dat hy doet
hy oec doet als hy
es ygeliker werelt doet
102

110
Soe sagen die op die
Wortke, ons heere, ad
die heere op des mensche
Wortke doet, dat waer
es, reuer gefirst dat die
mensche, gae daegelyre,
gae salngest runde be-
merckes die hem naeder
en is dan alle die welt
en begint alle gae werke
mit godt ende en doctes
in en tegenwoordigheit
ende gae nae merckes en
dat gae niet in en
valle dat hem misgaget
moest en heere alle na-
tuerde, zegge gehoert
ende heere stadellyre
goede, dat en hem dan
zige

rugge gheest houde ende
voecht dat aenschijnt haerder
sijde dat te stercken mede
schoep van alle creature
die sy altyt tegenwoordig
schoep op dat sy hem aen
mans bidde mede geest
ende mede waerheit son-
der enige vreemde beelde
inwendig of outwendig
sy bidt mit gelatenheit
haer herte dat sy bidt
waer sy doet off niet sy
doet sy beuollet al der
goetheit goeteb, dat sy
alder liefste wille in haer
voortgaen sy bidt oec
mit gewarighe schoep want
sy sy gaet niet miszout
da.

111
aen die goetheit godde
Van alle dat zy hem bidt
zy betrouwt hem yansselve
in alle dinge dat zy
dat beste mit haer doer
sal ende mit alle daer
yeng daer zyt over
begeert zy beuolet der
goetheit godde allen haer
gebede dat zyse zeste
Nihil nae zyne aldalieste
Nulle daer toe mit yela-
tenheit haer herte aldub
soo bidt zy godt ac mit
yansselve herte naer haer
vermogen want buyte
godt gheen verhoer comint
zy / zy heeft alle dinge
- lief

leef in godt als het gheschiet
als in geboden heeft
dan dunkt in dat godt
hem over die saaken ont-
fermt heeft / over alsulcke
saaken door syn soet-
teranc die enige goede
menschen voorgenomen
hebben ende die in te
waer moeyde geset
hebben sur verblift in
haar aff ende dunkt
godt daer aff wat haar
voorroempt in vergader
kerstont haar raderen
ende verzet die met
inwendige oeffening in
tot enen ongedoelde bloo-
ten

ten godt altyt haer on
Niel becomt te haer
met de Wilke godt
haer verstant ledig te
houde van alle vreesde.
beelden ende haer ver-
stant te verriec met
die edele duert der
simpelheit simpelycke
bandole, daer was der
penitentie die te ginde
leijt tot die ewige rust
haer memorie ledig hou-
dende van alle fantasie
en haer memorie verriec
mit vreesde der deu-
ties die haer godelgeest
sy bidt dat sy haer selue
looff in haer want zij
hem

Hem met voloud en
can / als zy zyn soete
tegenwoordigheit aloude
geuoelt soe domet zy
mi' god ne en saete
dat ne mij sterue sy en
begaet ysa' sochtigheit
te smaken dan godt
te danken en te louen
van syna gaue' war
sy yeest lyde off sly-
stap (En leste alle
lyde dat haer coompt
tot godts eere te lyden
van wat weye dattet haer
aemoopt van Godt vande
mensche oft vande wyand
sy nemet al van Godt
dat

dat haer Godt geeft al
zij lyden heeft vande men-
schen dattet zij in werlt
geene dragen die rantegeyt
van my eue mensche want
zij weet Godt geeft haer
wel rante die rantegeyt
te dragen van die mensche
al zij die te werlt seet
wil sou ist haer al te wil
wat godt op haer vagen-
get ende haer toe schijndet
ende alle lyden ende verdriet
datma haer aendoet want
zij dattet een ander heeft
lygt van haer onuolromen-
heit oock enis lyde te drage
al zij lyde of tegenheit
geueet vande byant soe dattet
zij

zy off seyt zy inde oer-
wintert moet ghy my gade
ende alle de gene daer
gode zyn bloet voor ge-
stort heeft die moety ghy
also zeges dat ghy sander
erintert hater moet ne beet
ghy en hebt ghes, maer
ouer my dan v bay
myner bebaender gods
geoorloft wort / zy & ghou
ghes, redene met zynen
fantasien op dat zy ghou
middel tusschen godt ende
sacra goud & souden want
zy weet wel datte al
quaet is dat zy voort secht
ende het is sacra genoes
dat zy dat goet seyt &
dage

154

dagelyc al en houdt zy
daer gheen reden mede al
zy vermocht is ende be-
uange mit tyde ende
samyngent dan neemt zy
dat ruyn op vander aerde
dat is van allen montze-
lyken troest ende soetel-
saken troest in dat ruyn
dat zy dagelinc draecht
dat is Saken troest dat
zy der alder liefste, wille
godes volbrengende man
aldu gact zy alken, al
zy bange is opden berg
van Caluaria onder den
genuegelyc weyboom des
crayes ende staet Sack
op den deede phogive,
die van mimus gestruet is
ende

ende set allen haer hooft
in hem aldus voelende zy
in haer een groote vruyde
Wastgende want (voordul-
dige lyde haer ruysent
Want indies zy haer wil-
dighere onder dat ruys
binget soe heert alle last
druke oft lyden in een
betrouwen der geesteliker
hoofdinge dan gaet zy
singende onder de ruysboom
alleen ende singet den
soete sanste der hoop
op dat die soete hemelste
vrede in haer alst sude
zijt / zy heeft vaste hoop
alle lyde dat haer aemotint
dat zy dat gesateltzre ende
10e

soetelyke drage sal tot goeds
eere inwendig onghinderd
daer aff te slycken aldus
neempt zy alle lyde vande
godt van wat wyse
dattet haer aenreempt
al eyn sonderlinge ganc
van godt ende dan met godt
dat zy synen ewige raet
aen haer volbracht heeft
ende berwaert die groote
ganc, doeb bittere lyden
al die aldusmeeste ganc
die zy van godt ontf
fangt ende maect en
vrede in haer dake haer
met luytelyke enis eyde
in dese tyt ontvredde
inans soo vast haert zy
den ewige vrede in haer
dat

dat haer durnit dat haer
yeer dince benede Gode
ontzede & marz soo
vast heef zy id enyge
vrede / zy id soe soez-
fuding om dese vrede te
beware dat godt die
haer myt en neme
die zy haer geyen
heef want zy gaet soue
alle die vrees goet
swaestis loof zy godt
in alle dingē sy loof
hem in zyn onyeneeliche
creatures, sy loof hem
in syn vogels ende ander
beestē, als zy de dars
off die szone some niet
dan loof zy godt
vay
zyn

158
Zyn ongegragde linst zy
loof hem van zyn ernst
dat zy ernst geweest
heeft ende ernst woeft
sal in zyn zedelyke rea-
ctuen loof zy syn boett
der heyliger dancuwingen
als zy onzedelyke rea-
tuord niet dan loof zy
hem van syn wonderlyke
voertien die ongenoechke
creature warden door
zyn marst / zy loof god
door zyn ongenoechke
creatures van zyn der
gestadigheit die zy niet
in die ongenoechke creature
want zy haer sepper
met de verzoorn als
die genoechke creature

Zy loof godt alß hem ere
ende gloria gefiget zy
loof hem in syn lammet
dingent dat hy hem ge
voerdngt (verwarstent
de dat berou ende pe
nitentie vande sondige
menschen / alß sy enigzda
tuer siet of edel of
andere dinget nae die woor
daer loof zy zyn deefont
in ende zyn irzoonheit
Zy loof hem in syn soete
yehouwingent die hy der
menschen beruyt in ydarsste
woorde En Moerke / Zy
loof godt dat zyn mitde
waddaer die hy de mensche
beroude geyt ende noer
dagelike beruyt / Zy loof
godt

godt van al dat haer
oueroompt inwendig ende
uwendig van voorspoet
ende tegenspoet van loff
en loet / zy kerket daer vint
alle den loff godts ende
nemet al voor haer beste
Wat haer oueroompt son-
der alleen die sonde, zy
weet dat zy godt minne-
maer gedanck of geloue
en ran van die minste
gracie die sy haer ge-
gouen heeft soe veel
te meer beghoet zy godt
dan te dancken ende te
louen van zyn groote on-
begrijpelycke liefde ende
goet dat sy de reatue
doet / zy loeft godt in dat
1700

~~Stoep~~ van synde grootz reatuered
die hy gemadret heeft
zamel ende aorde ende
heeftse mit grootz abet-
tent verriet ende zy
keert haer teyfont vol
den stoep der reatuered
ende zy loop hem dinnel
in syn soete tegenwoor-
dinght want zy siet dat
in hem alle dinnel te loue
en te prysen is dat zy in
alle reatuered siet te loue
ende te prysen dattet al
in hem is want hy is
die fonteyn dar alle soet
is wtuloeyende.

Hierom laet ons altyt
neestus wese om alle wt-
wendige reatuered te ge-
bruyken

158
beuyden tot proffyt van on-
ser sielen om onser yest te
ontfeken tot die liefste godde
maer haer oeffeninge is oore
en te denken dat liden
lyde ons haer, Jesu Christi
ten eersten ooverdenket zy hoe
groot ende menichfuldich dat
Wat het lyde ons haer
ende mit hateliche mede-
lyde ooverdenket zy dat
ende die ooverdenkinge sijn
haer dierwilt in haer gort
al zy overlegt wie dat die
yone is die daer yoldig
heeft ende waerom ende
van wie gevoelt sy sulke
in haer zorghoest zy dat selve
in haer gevoelde of haer
persoon dat aengedaer wade

Et

Een ander oordeel is dat
hyde jesu Christi mit een le-
uening nauwelijc want zy
oordeelt god dat zy altyt
in versmaetheit ende in
hyde geoffert geveest endedare
seet zy oere haer leud in ver-
smadenisse ende in een ver-
drukinge ende sy staet noe
alsoe dat zy altyt in lyde
staet of begeert te staen
ende zy geoffert haer dars
In ouer dat zy niet en bidt
dat haer dat lyde verminder
werde maer zy lydt alle
hyden mit een willigen
onderworpen sin alle wege
te staen begeert zy so veel
als godt van haer gebode
hebben wilt. (Een darda
ouer

overdenket zy dat hyde, vax
 Iesub Chrystus Goe dat hy
 zy lyden alsoo yemilligende
 gedraghe heeft sonder mur-
 muratie mit freygende monde
 ende Goe hy zyn lede droeg
 sonder alle vrachte ende
 mit groter beyccente liefde
 ende vruerghde synde siel

Dit al overdenkende zuyt
 zy oore gaer lyde dair nae
 dat zy dat oore in dyer
 Wyse moest drage sonder
 murmuratie mit een onde-
 woep yemode sonder alle
 vrachte ende mit groter be-
 yeccen liefdelien vruerghde
 gaeder siel, alle gaer
 vruerghde offeren in die ver-
 dienst onb lief Goe Iesub
 Chryst

Christus mit beynsel zynbhey-
ligen leuen so merkt zy die
verwoorpenheit zynb naemb
zoe dat sy gesheete was een
arme moeder & tinnig-
mant so dat ic Joseph
ende Maria / dat sy hem ver-
weten ende spraken stonde
dat sy van een onwaerde
lande was ende dat mede hiet
te wesen een sonder
desgeelyc so merkt zy veel
besmaetgheit in zyn heylige
namb / mi' offert zy hem een
simpel gort in haer gedachte
woorden ende vermen
te volgen of dat sy veruonden
ende veruonden met wesen
moest volen in een wazig-
heylige christelike leu' daer
zy daer naem af draegt aldus
62

160
begart in hem hier waer-
selijte ende egyptelijte re-
offeren in die verwoeping
synre heylige naem dat
seft zy hier gemoede op med
semel ende maet hoe glo-
rioselyte ende eervarding
dat synre heylige naem
ingest is in de westen
der heyliger dieruulding
vande gods zy selue wat
die fruede persoon ende
hoe die heylige engel hier
haer hant voor synre heylige
naden buyge ende hoe wijt
dat zy hem argeer die daer
verwoep ende onroyt gearst
worden inder aerde. Ez
fruede maet zy ach die
verlastinghe synre heyliger
mensche synre heylige waer
also

al doer hy began te preke
in nazareth doer hy soe
sofficeerlycke verdreue wort
ende doer hy opt hoogste
vande berg naeb daer hy
sem aff wilder werp
soe sy sem mit herberg
en woude ende tot men-
gergande placten daer
hy met gheberst by naeb
soe most hy al doer arm man
ende ongeest mensche mit
groeter onbedde getraet
worden ende soe dat hy
ontferf worde ende die
soete leinghe die hy leide
soe sy die gelastet hoer
ende besympt ende desgelijc
in veel maniere sy hy
eye woude bespot zett
4. hy sy eye gedue g. 21
hadde

Hadde die daer altes die
gloria ende eer sijn vader
sijst dit ende dergeelycke
merckte zy aen sijn in offer
zy aen mynre begin in
haar wercken dat zy doet
beyne zy alsoo zagt als
die een dink doet dat
zy noyt gedaen is heeft
ende heeft groote begeerte
dat te doch als zy day aen
dat werck coempt bedoet
zy dat al te begerlyck
ende wel aloub offer zy
hem aen mynre begin
in alle haar wercken wat
zy doet zy dunkt altoob
dat zy god siet ende day
dunkt gaer altoob ende
zy dunkt hoe zy gaer
werck

Wierda daer mocht dat die
sae seer begaeghe
mochte, Wels day seft sy
sae op inde hemel ende
denre hoe zyn werck
geest worden vande on-
geley ende vande bozgeb
tot hemel ende wat
blysgap ende glorie dat
dare hebbe alle sy heylige
van zyn heylige werck
die sy in syn heylige loue
verzoert heeft ende van
zyn bitter passie en lyde
ende desgeleye

Wey darda merck sy dat
vrede opset ende ver-
keerde gepynse ende lage
de vrede lode beyont
sion sy merck oock ay die
voren

Daerwaerdyt sijn ver-
dient sijn verdienst by
merck oock hoe dat dit 162
boose gesticht der sijnne
ende sonderlinge der pha-
risaen mit grote zwaerde
hem selig steld voor
lesum ende hield hem in
sijn geest voor een groot
sondare ende voor een
blasphemee der godde soo
denck oock hoe lesus die
gene was die door sijn
goddelijckheit aldermaest
openbaerde door sijn alre
wonderlijcke miracule en
hoe en hem verstant hield
voor een vyandt godde
ende als en die sijn eyde
ere ende heere soekt
die

Dra nochtant met dayde
alda hoorske eere En glorie
vay hnd' gomeghd vader
en berat / Zy denket oer
Goedicbyantelyke ghet
die schryud & phausay Iosub
al te vriedeluyd aensage
Nt veruootsghed haly
Goe zy gey thoond en
Gee onvleding vriedeluyd
ende stytelyke gelaet
Zy denket oer Goe zy waer
Empaeluyd inde arbeit / Goe
zy moette volbringed mitte
wonder dat zy / Padelyke zy
Gae herte droeg / Zy denket
Goe zy maer duysdelyke
wonder deden leedd de
zette waz Goe zy boose
ende quader worden tey
89

163
Ghy ende woude syn goede
werken, vermindere daer
Iesub verstant mitter werken
zyn moeyentheit vestigde
ende desgeelyke meret zyn
in veel maniere. Verreder
opsette, ende lasteet synde
vyander, ende, benydet alme
dint bespreken, in dat ghy
lyc euangelie sus in offer
zyn een, sterke moet legte
al dat ghe datme ghy
konst op legte, mar
off legte, alle vreedelike
opset die enig natuer legte
ghe moet vreedelike op-
sette, soe meret zyn a, die
gene die zyn tegenwoordig
geef ghe dat ghy niet ont
moete, en, mar off datme
legte

tegen haer myt opsette &
marc / sy & siet dat ind' vol
maer oeghet heeft tegen
die die sy tegenwoordig
geuoelt oft heeft day dunnay
haer dat het myt lustelike
in haer es verander' mije
maken & marc goese due
haer al veruolt want
sy niet ander & bejaar
day syn goorste loff ende sy
syn s'hoon daer aenst' syn
te s'puren ende daer te
bekomen (wat sy bejaar
sal vray sey **E** en
vriede, Inde auontmael
offet sy sey es synuut
confrentie ouermilt oet
moder' beou' rluere
buss' & wazarghyt penitencie
Not' es

Nu oec sy merket dat sy
 hare roompt als haer
 godt ende hoe dat dit alder-
 liefste godthijt roompt in die
 alder snerpste mensheit dat
 offer sy hem zekentoe en
 eere in alle hare werke
 sy bewaret hem oock als
 een lam so offer sy hem dat
 een weyde inder gott gader
 herte bedryuende oec hare
 alle vreemde geeste die
 quade gedachte die moer-
 te betrudd die velle
 weyde der goede gedachte
 side sy is merke om hem
 een goede weyde te berey-
 den ende gont die doore
 vanden gott gader herte
 soet door barmherticheit
 dien =

diendarb die gelyke ongelucke
ende met deuotie en mit gra-
cie bidt sy de gelyke gheest
dat sy hem seluen en bequa-
me machde inde goet van
haerde herten. Wel bequide
sy veruorgt hem als gade
bruydegom verriet mit
alderley schoonheit enderofte-
lyngheit soe is sy maer
om die bruyt te verriedt
is haer hiel mit reynoghe
sy is maer so te beuordden
godt der gracie op dat
sy niet verstaent en sy al
sy in zyn hant roont dese
bruyt treket en ad haer
recof der ghebedingheit om
stantuastre te bliue in
leef en leet / sy treket
Gue

115.

Hier bouw, als es, yonder
 sture schoon blinde ende velle
 is bouw, alle lief, es leet
 Gaer gert stadelijck op te
 gaff, bouw al dat es mid-
 del make, mars lustig
 Gaer ende godt / sy is oere
 mechtig om die ranc gart
 Gera, te bestont mit bio-
 lict, der ootmoedigheit / mit
 lict, der zynigheit en mit
 die schoon bloey ende roost
 der liefdes / ende desgeen te
 tegen dat sy rompt sy
 saer gert en bidt es oere
 saligmaker mijnre siel
 gewaerdigt v my gert es
 alle sondard tot v te
 zacht mit vizege soep
 dynre

Dynre soete minne ende ghy-
lige anxt op dat me
moet minne als myn
ueroord bruydegom. En dat
me v mach onghy als
my alderhooffte vader
toevalact ende begouder myn-
der helen. Me offer mij dy
ghesal ende geeft mij dy
altemael ouer mit al dat me
be ghyde mach inder tyt
ende inder coninght ende
me bedde dat ghy mij
ouerporten wilt mithe minne
ende soetigheyt des gheest
me begheert dat ghy mij smyt
v gharie. En mit v ouer
onsprekelicke minne met
welcke des gemelstede vader
doer v ghewort gheeft voor
my en voor alle menschen

uicly

1
166
uwa, Gheestes, vader wilt
opoffen, in een, conuise
bereyngt ende band der
aerde, Amen.

O heere ontfangt mi in di
O heere mi ontfange di
soe me mens ende niet soe
me wil O heere wilt dor
dat aensicht mynde sondige
siele, wasche mit dat
water ende bloet dat ghy
in dat goetlicke heere yestert
op dat ghy niet g'vint
dat v' missaert. Day smelt
zy in haer selue ende be-
geert v'ay niemant ge-
water te worde. Da vande
gheue die haer v'weet haer
bruydegom die ghy verwaest
alb

desghelyce. dan veremigt
zy haer mit hem mit auont
mael ende verwonderd haer
van dat groote wonder dat
daer geschiet is. soe snoude
creatury. Daer hy toeghyet
in en vndt dat hem enig
sint besaerst dat goot
al hy. soe heeft hy alsoe
grote verwonderd in haer
seluy van die wonderghyke
ghent mielghent haert Gruy-
degomb van die wonder
ghyke geroetes. die hy daer
mit hem brongel op die
tufel haert gerts. zy
syt dan soe dreemadel tot
haer selue. O my sielic waer-
sicht mi' aen deser ta-
felen. Want v' is marz
myet

myet gebreken, ghy en
vindet al op dese tafel
al zy dan so menigmal
vriendelick in hem merck
so begaet alle ongeoor-
dmeede sbaempe lusten
hem ende haer hoe arm
van dierde dat ghy is, en
heet hem dan Willaem
seggende: O alder sweetste
haere ende bruydegom
mynder siele, hebbonde alle
gemoechte en suetheit in
u O Iesus gemaechte groot
den ghene die ghy o gheop-
te smaethe overmits die
grootte miltheit die ghy
soort in mij so dunckel
mij dat me grootte ge-
meeste hebbe in dy ende
des

168
doffelinge in veel manieren
heet en hem volkomen en
cooyet haer selfs ende
alle gheslagen omghe want
en die ongheslagen is int
hart gevoelt dan sluyt en
in dat ghyb van haeder
herten alle haer gedachte
of dat en niet beskaemt
en en voor haer heere
dat en haer ghem niet
ghybe en haer gezond
dat hem dien moet ende
dat daer waze vromdelijde
dat waer sijnde / aldus haer
en te vermonden dat die
gooyste is verome in het
leeyste die edoeste in die
on edoeste / die zuyte in
die armste / die moeyenste

in die onmogente die
aldermeeste wysheit lichte
ontwysen ende dat die wysheit
der engelen en heylige die
verlosser der werelt die
koning van die reine maget
maria is geboren haer
spise als zy mi liet dat
zy die seof in haer die
hemel ofte aerde met ber
gryng en lumen dat die
godheit is getone in
haer en mensche so is
weet zy niet dat danc
baerheit zy hem wil be
wysen / so zoekt sy alle
santa ende santinnen en
bysonder die soone moeder
gode dat zy alle haer
verdienste de hem seft
vats

143
Vader wil van Hazent wege
offeren tot een dankbaar-
heit ende alle creature
zoep zy dat zy van Hazen
mogha godt louen ende
danken / zy bidt hem dat
zy tots een ygelike daer
zyt voor begeert yens
wil een sturche van die
bedienste van dat zars-
tint broot / der selken med
vayonier op dat zy moege
ryge troost ofte ver-
lenginge haerder zym / en
de goede mensche op dat
zy moege ryge zarsst van
dat broot in duerde voort
te gaen / de sondige mensche
op dat zy yestst moege
worden mit dat broot der
hon =

hemissen ende de penitē-
ties ende soe voort sy
dantet de vader dan van
syn vaderlycke raadt die
sy in haer yestert saet
sy dantet de sone godts
dat sy hem yverendich
haet van haer gedragē
te worden ende van
die groote liefde die sy
ont beroesen haet ende
sy verblift haer inwendich
in die stede seggende o
my blyfschap al gheheel be-
gee wt dy te eten ende
van dy gegeten worden
ende soe voort in veel
manier spreket sy
tot hem dat myn wel
vint sy spreket (antwa)
of

op santsinnig dat doet zij
al in tegenwoordigheit dat
heft zij haer hert op mid
hemel ende denat wat
duontinael dat die hemel-
lige vader bereyt heeft
die sielen die daar arbeit
maken arbeit der penitentie
ende hoe dat die hemel-
lige verzorging daar aen
overblijft zijn. En wyft
mit goetlicke offert zij hem
een innig gebed ende
ouergaen. Wel inwendig
ende wtrwendig met
een leuende hope dese
drie merket zij in onse
leuen. Heer in merket wel
die gene wat die daer
badt ende wat zij badt
ende

70

ende die vliegende fant-
uaftuyt zyns deuott
gebet sy merket oock
dat gaeftige ouergaen
inwendig ende vtrwendig
dat hem onse herte ouer
gaf nae dat gebet sy
merket aen den leuenden
hoop die sy hadde nae
dat ouergaen van zyns
leuens wille althet sy darft
wat leuende bruyt dat
nae namaels van dat
sac sijn bittere lyden
wastges soude mede goet
der minnenden siels / hier
in merket sy de leuende
hoop die onse leuende herte
hadde soo offel sy van hem

14
Zem en minnig gebets
Want haer dunkt dat
haer sel altoet behoefte
is ende datter altoet
veel te bidden is ende
dat zy eno geere heeft
die al dat zy heeft haer
marthij is te geue en
dat zy mit biddo dat
marthij veruyge is al
veruytme daer met
mede dat en mensche
sijn gedachte daer mede
tot soe soete haer suad
maes dat waer al te
veel En offert sijn
sore teno ouergoeng
Wille inwendig ende
ouwendig mit haer sates
geeft

geeft by haer ouer ende
dattet datter ander gen
wille by id dan den alder-
lieffte wille goodt dard
soe vereenigt zy haer
wil daer mede ende geeft
inwendig alle eghentheit
ouer ende arbayt acht
haer wil vereenigt te
houde metten leue wille
goodt ende daer by beyde
zy te leue inwendig by
inwendig ende haer dattet
al te groot te zijn dat
zy haer wil vereenigt
met de wille van soe
grooten seere soe oft
zy sey end leuende soe
arbaydende in alle haer
wille

Wilt men te bewyſen dat
 Godes hoop leuendiger is
 dan verſep zy haer ſiel
 ende ſiet aen alle die mede
 ſemel zyn haer buygende
 vooz die heylige dzuuel-
 dingent ende dagnet dumer
 haer dat zy daer is en
 buygel haer mitte engel
 vooz den troon die heyl-
 ligen dzuuel doringent .

Ten ſeuenden in zynder
 crominge offeret zy hem
 een opzachte puer myn-
 ninge in ſynder crominge
 ende hy offeret hem oere die
 oere ende glorie in alle
 haer gedachten woorden
 ende wercken alled ſoort
 zy

Zij by alder liefste wilt
lynder alderhoorsste oere
ende glorie ende het is
zand al te yemuerghliden
dat zij alsoo gloriosa co=
mune weet die sy dat
marg gēus ende vol=
stend alle er en glorie
by merret veel quader bal=
stet meynixt ende ontse
die hem gēffende mede ro=
mings al dat zij durft
dat rominlyke hoop on=
der die doornē zone ende
bespottē hem ende onteer=
de zij goddelijke aon=
stijn mit onzen | passie=
se die daer is en first
int endē ende int endē
O soete heer Jesu Christe
101

Wilt v d'ors gewerdige
m ende alle de gengen daer
ghy om getome zyt v
godlyke gracie te ver-
lenen dat wy altyt en
opzeste inghingre moede
hebben in alle onse woord
werken ende gedarsten
ende v soorste eere en
loft daer in moede soeken
op dat wy sijz namael
in v godlyke glorie
moede leue die nimmer
meer synde neme en sal
dan soet sy sijz gedarste
opwaert in de hemel ende
siet soe desy soefde bruy-
den om alle ene gewerdige
heyler siet in de hemel
ende soe sijn dat v ghy
vlo-

glozijsse aenſicht dat daer
is doorluchters luttende
ende die heylige lichte rozen
ſy denet oore roet over
groter vuerden dat die
weerdige moeder godde
maria daer in heeft dat
ſy haer enige ſone
in alſulke onbegrype-
lyke een verſend ſiet
Ten achtſten. dat onrecht-
ueerdige oordeel dat pi-
latus over hem gaf ende
dat dragede het ruyb offer
ſy hem goetwilligheit ende
geoorſaemheit ſy merck
in hem willigheit alſo dat
ſy dat onrechtueerdig or-
deel ſoe willig ontſinn
ende dat van hem enge
reus

174
creaturen in dat dragen
des ruyb merket sy oore
syn groote gehoorsamenheit
soe gehoorsamenheit dat
sy dat ruyb draecht tot
der stad der pijn ende
soe voort soe offert sy
syn goetwilligheit inwen-
dus ende verwendus en
sac gehoorsamenheit te
keeren daer sy van binne
of van buyten toe yeto-
gen wort O lieue heere
Iesub Christus wie bid u
oetmoedelyc wilt u dor
ghebedige mij en alle
de ghenen daer sy on-
yromen zyt u godtlyc
grane te geue on alle
onzaghtueedus oordeel dat me
ouer

oude hem ons yende marz
yewillich te ontfangen
Want we deb met weer-
ding & oen dat my vooerst-
uaderingyt gefighe balsant
my dore dat we die duerst
der gehoorsaemghe ende
der penitentie draghe moet
tot dat we come tot
den berg van v godt-
lyke glorie dan seft
hy haer gedarste op
inde hemel ende denet
wat groter vruerst is
inde hemel onder der
heylige al die moeyende
coninte te zeste sit en
vornist die seke ouermilt
zyn goedertierenheit tot
haer gebetsap / In denet
dan

175
Garen wil in liefte ende
leef mit goodes wil in alle
middelen bezocht te
houden. daer is een sonste
toe te gebruyken.

Gebet.

O Heere Jesus Christus wilt
u verbeedigen mij ende alle
de ghenen daer ghy om yt-
come zyt te yend dat
wij nimmermeer en moete
wyden voor dat ruyb dat
ghy beysert van ons ge-
dragen te hebben op dat
ghet hoorste in allen vreden-
tuden, datzorgt worde
dan ghet zyn haer op int
eerwige leuen ende hi zoe
alle dat hemelise verlossing
mit

mit ghesche gemoede
staet opgericht in die
tegenwoordighyt haer
stappor ende hoe sy
weder is hem soetlyck
mygende tot hem allen
ende daer is veruillende
die verheuen gemoede mit
oueruloediger blyscap
ende hoe sy hem sijn
gebruynge sinder god-
heit alsoo veel als een
ygelijck aeynd mans ende
weerdig is hem totten
vyffwonde ont haer
in die wonde doot zachte
voet offel sy oetmoedighyt
van godarste ende wa-
zarstijc oetmoedighyt in
haer

dan Goe sy sal pynsly die
goorsent des zeziers.

176

Ten negensten dat rot-
koren des reets dat sey
vuytgetoyd wort doch
sy quam op de berg va
caluazia die dd ouerste
hemel verriet mit en-
yelen ende reet da ge-
mel mit stary die
dorze come mit loff ten
alle maeragoyt mit reet
ende dia al foebesoot
datter is inde hemel
ende inde aerde met
allea beroof wort van
zyn eyde reet maer oer
van zyn diablaa bloed
ende bloet sijn in offer
zyn sey willige armoede
des

Deb gheeft mit es goet
genoghe in alle dmyen
ende zy denket dinc al
es hadde zy myel meer
dan een denfel ouer haer
lirgaem ende broot te
eten ende water te
drincken / Het water noch
fanb veel duncket haer
zy heeft altyt goet genoghe
hoe daerof godt mit haer
voerst sy denket altyt want
te zyn mit de raet
getraet te zyn daer haer
heer haer godt mede ge-
daet is geroep om haer
En sy es wil myt seyt sy
dat me meer heb ende
soo ist mij oere gendere
ende soe voortan
Lieve Ghezelub eszifub
will

177
Wilt v dorts gorneedige mij
ende alle de gend daer
ghy om gerome zyt gra-
cie te geuen ende een
goet te hebben daer v
inde genoeyt met onb
dan heft sy haer op inde
hemel ende set aen soe
dat haer geminde set
als een comint in volder
glorie inde hemel ende
soe sy van groter outz-
uloediger weelde zynde
en mars met oederey
die grootheid synder glo-
rien / zy denket soe dat
sy is een vvolgher opge-
frist alse hemelsther
borgeren van dat ouerste
Ierusalem ende soe sy haer oge
gebed

hebben geset in hem te
steren hoe hy alder spie-
gel is Ten dienste mit
ruyb offer zy hem stant
uastuzent ende een goet
genoege in lief ende
leef dat haer overromp
marz dan merkt zy als
die stant uastuzent ont haer
aendy ruyb ende goet
genoege in lief ende
leef offer hy offer godt
alsoo veel als haer mit
godde rare moegelyke
it. Die liefde die Ghynt
hadde tot onsvaert in
zyn onbegrypelyke bagrynt
so offert zy hem stant
uastuzent in haer vordere
haer

178
alleen blyfscap in dat hede
maer macht om in haer
en groote begeerte tot
lyden ende sonderlinge al
zyn dat hede gervael wort
In die Wonde synder zyn-
ter hand soo oftst sy
hem balsem droech is en
volzakkende substantie
soo oftst zy hem hier alleet
haer werke op haer vol-
comenste nae haer verma-
gen op dat zy die opge-
selaten Wonde daer mede
balsame mag In die Wonde
der slinthe hand oftst
zy hem olie der saretmae-
dighet alle haer ydargesten
Woordt ende werke sijn
mot.

moedelike inwendig en
inwendig te begaen ende
die gehoufadinge t'wille
haer duntet dat goode
Wille is haer seft
Wille vuytgaende ende de
alderlieffste Wille goode
volbrengende in die wonde
des heilige seft offte
En hem mette de zynigheit
alht te arbeide haer seft
te bewaren dat daer niet
in oft vint en oec dan die
zyne lieffde goode daer
stantuastig in te blyuen
mit een ouerghend sefte
ende Wille conuolue of
goode wil ende een met
hem in pynlichheit te
blyuen ende te woefen
W.

179
Met liefde zyn eeren
glorie allez soekende
Ten eeffte in syn verrij-
somb offer zyn hem lank-
moedigheid in alle yela-
tenheit de haer yemoet
sonder biggheit v d soetigheit
te goed ofte verrijgen
hoe gaer zyn oock haer
oet yelate yemeltgeet
O lieue heer Ihu en
beyger gheen ywoote dm-
ghen van v meer O
heere uwe goddelycke wille
beyger wa te becluy wer-
kent mij dat ende allez
den yeenen daer ghy om
yeronch zyt day goet zyn
die ziele op inden hemel
ende denat hoe gloriosheit
dat

Dat hy siet inde hemel in
syn godlycke glorie ende
vertoont hem de vanden
die hem soeken int graff
ende niet en vonden
ende soe dat alle die ghy-
lige blyscap bespreekt
Met zyn soone raer
aensicht te vermaeffen
in syn glorie op aert
te hemel offert sy hem de
vrijheid gemode houd alle
vrijheid dmyden laet
druyt alle ongeordnede
aenst vrees of blyscap
ende vercoemt haer
teyfont met hem wat
haer ontmoet sy sou haer
aenuulding in haer seluy
ende Inwendig nae haer
vort

100
Haer wortel want al
zij gaer gedurven en haer
wortel aensiet soe en bint
zij daer niet in dan alle
dingen al haer bewegende
tot oetmoedigheid, ende on-
waerdigheid op haer sel-
ua, soe offer zij hem
Water der deuotie in dese
wonde tot dankbaerheit
door die gene daer zij dese
wonde voor ontange heeft
ende door die houderdige
mensche, want dat water
der deuotie suuwest meer
en zymigt meer de druyngheit
der siel, dan enig ander
water zymigt meer, ende
want daer niet is dat
slas-

claecker is dan dat water
dat zy heeft so oft
zy hem dat ende wasser
die open bloedige wonden
des stincker voets so
oft zy hem ghyddelicheit
in haer gedachte ende
begheerte so wat ghyde
dat zy siet dat haer aen
coompt so denck haer
dat onse lieue heer wil
dat zij dat ghyde soude sijn
heeft een blyde begheerte dat
zy zyn begheerte in haer
overte so gaet zy dat
ghyde inwendig te gemoet
met groter blyssappē
vruyde in alle ghyde ende
het sy maect in haer met
alles

Vermoogen stuerst sy ghar
 begeren tot onser lieue
 ghar mit bidde op dat
 die heylige geest day
 tot ghar roeme en tot
 alle de ghere daer sy on
 gerond is dan seft sy
 ghar sel op inde ghere
 ende buygt ghar voor die
 heylige drieuuldighen ende
 deniet wat lieffe ende
 blyscap die drie persoenen
 in malcander hebben ende
 deniet hoe dat sy in alle
 voldae gebeden inder aer
 den voor de menschen en
 wat milighen daer is ghyde
 menschen die godt die heyl
 ige geest dageliken leest
 daer sy marz daermede ghy
 sht en plaette ghep. En
 minste

En minste offert sy haer
hert Godt in sekeren ma-
nere. En eerste offert
sy godt een droevig hert
ende dat daerome want
godt haer soe lange laet
blyue in dit dal der tra-
nen maer ist dat godt daer
maer eeren in gelyck is
dat sy sijn blyft soe seep
sy daer soe goet genoeg sy
meete wille godde dat
sy anders niet sy begeer
ende die geest een gemde.
Waar sy is. En ander
is sy neersom om sijn
offert een zyn hert. En
dende is sy neersom om sijn
te offert een op dert die
sy sijn der alderlofste
haer

Gaet herten in ontfan-
 gen mars want onse
 herten en moegd niet of
 en moeten niet gesloten
 zijn met ongeordmede
 droefheit of myttesee
 opgaet tot ongeordmede
 blytchap sal ander godth
 zant daer in gaet so
 moeth wy dat zergt op
 houdt seyend godth gra-
 cie ende ander mytich
 vrees is zy neersin on
 hem te offerd een gesel
 hart niet te dayl da
 tzealwaer of enige ander
 ghyllike ding maer gaet
 herte gesel god te
 offerd want hy oore yet
 sture

sture & wil ons of
eys te zeyt ymmer
conste god ynderselike
dattet is ons hant ye
heer godt te offeren
by en soude nyemandt
ander god gods vrient
datter waer yet gend bay
onse herte. (Te wysser
offert zy hem eys nae
uolgende herte (wamit
has duntet dat godt
hem selue has ontogt
heer soo volst by hem
sonder merre ende oet
hem daron day meer
day of eys ander tyt want
alb eys minende her on
fogen wort die feven
woiz

Woerdingent van het gont
 dat het liefst heeft soe
 volget neerstelyke het
 gene dattet liefst heeft
 Een soster oftet zy
 hem neerstelyke een aen-
 cleuende het zy arbeyt
 altyt by hem te delyue
 dat hare gees dinnē va
 zyn lottē of van godt
 overstaende mag wat hare
 teeroempt of ouergaet al-
 tyt heeft sy een aenle-
 uende het aen ende tot
 godt on te soude dat zy
 beyaert. Dorlo in amab
 geyt oftet zy hem luyt-
 saemgait in merket waer-
 om ende van vuy sy is
 onget =

onvredige flars ontfinte
als in gebenedyde van
ge hoe dattet was zy
enye reatur / zy merkt
oore hoe zy van sinte
pete verhaeret worde
die hem ioe vrede hou
we toeydijt zaddo
ende hoe zy nog van
menige reatur ver
sacne wort die die
zeste wille godde
woor hem sig sac as
hem al willeit daer aff
keeren want zy ge
sagde in nae de wille
godde te loue ende de
wag de penitentie te
sac die hem zard scep
per

184
Te voor geyde heeft op
dat hem alle reatueren
nae gae soude daer
over want godt daer
voor yede heeft en
met mee bedroef en
march woerde so offer
en hem lydt haemgeert en
franch voor dese rea-
tuere ende waermit
haer lyde mitten gods
ende franch ond lieft
geere Jesu Christi ende
dat offer sy onse heere
op voor haer ene mensche
of ander day geyt sy haer
op inde hemel voor die
heylige driewerlt en
byest haer leypont voor
zyn soete tegenwoerden
ende

ende looft ende danckte
van zyn bespottinge
Innobarre slayinge die sy
in syn gloriose raze omme
kende eenszyn huz opte
werde heeft ontfange
van hardwege En
verde in Cayssab huz
offen sy zyn sachtmoedigh
sy meret in zyn menig
hants sachtmoedigh als
datme zyn oversyde dat
sy de doot sicuting wat
ende dat sy blasphemie
gesproken hadde ende
sy leyde zyn aen de pylaer
in Cayssab huz ende
bonde zyn daer aen onge
nadelynck die yene die
daer

185
daer ontbint die banden,
der sonde ende in een
hoere der leuende ende
dooder ende desgelyce in
vele maniere merck sy sijn
grote sachtmoedighyt dat
sint sy voor die goede ma-
stey. O hoere Iosab
Gryph will tot ge-
noedighyt te binned met
der band der sachtmoedighyt
daer sy in Cayphab sijn
mede gebonde waer die
haestige onder sijnige voor-
mighyt die daer vuyt-
brecht aen v gijde re-
stuaer. O hoere op dat
sy inder mensghyt soe
veel te gelyker moede
Overdaer so voert dat
buyt

buyst zy haer weder
voor die heylige drie-
uuldigheid ende deniel
hoe ee wederdacht dat
zy yehandelt wort van
alle het gemelste harte
alst zy hem diend in syn
soete leyenwoordingen
Te vuerde in dat staet dat
zy een werff stont voor
pilatus soo offer sy hem
omsoelgeyt. hier merck
zy die sachtmoedigheid by
jesus alst dat zy hem aen-
syde dat sy was een
breker der wet ende dat
zy werre quact waere
ende dat sy in sonde ge-
bore was ende dat sy
was een ouerdadig mensche
en

ende desgelijc in veel ma-
nieren merket sy sy on-
noscheyt ende dat sy sy
met verantwoort sy gesp 106
dit aenmerkende hoe dat
sy onnoscheyt die onrecht
uwerdyt getuygenis sy
op sy genomen heeft
soo oeffen sy sy in veel
manieren onnoscheyt ende
bidt O lieue heer Iesul
Christus wilt u genoechig
my ende alle die gind die
onse eerste onnoscheyt
gebeten verlossen dat wy die
door u heilige bedienste
door u onnoscheyt weder
moede veruyge ende zyn
tot u moede bringe als
wy die ander donk hebbe
ge-

gedragen dan heft zy haer
ziel op mit eenige leeuw
voet den thron der heyliger
vrienden ende den
hoe die heilige die hem
geoffert hebben dat hier der
ommoestheit zey mi gelyc
zyn mit dat bloet der ewige
glozen Ten vyften in her
dod ghyb merket zy syn stil
moedheit ende oetmoe
dheit al doch herded be
geerden te neets wie sy
wab of zy de genen wae
die die die cominge veroffe
ende andere dinge die sy
hem vragde hier merket
zy syn stilmoedheit dat
hy niet en antwoorde op
herded woorde al dat sy
begeerde sommige dinge

Ende tekenende te sien ende
beloofde hem te geuen, wat
dat hy begeerde en hy noch
stant niet toe en sprack
ende gheef hem voor en
soe gesehent hier in mensche
zij zij herte inwendig
al dat hy inwendig day
heroet woordes niet be-
noest en worde ende

inwendig hem liet
vermaken al een soe en
dofgelyce in veel maniere
merkt zy Nazarethige oet-
moedicheit in hem die zy
hem begeert te offeren in-
wendig ende verbeding.

Een Gebet

O lieue heer Iesu Christus om-
ge wysheit me bid v wilt
v dore gewoerdigen mij en
alloy day ghenen daer ghy
om

om genomen zyt te ver-
lenen wyssent op dat wy
onb moechen zegeren nae
urven godtynre wille en
wy alsoe daer nae ver-
lijst moeyen worden also
dat in onb nimmermeer sint
en moet yet tridere
mit minste misjaecht dan
heft zy haer heit op Indes
hemel en hoe begeerlyck
dat zy mi' dorst nae die
woorden der eeriger wyss-
ent ende hoe hy die day
al dzonke maect outmit
bekenne ende gooren zynder
eeriger wyssent (En seften
ach die valonne begeert zy
hem te offeren en sijnuer
siele / zy merket in hem sijn-
uergent zynb luszamb / sijn-
uer

uerheyt zynb heylige bloet
dat hy ontfangt heeft van
die sijnuerre maget maria
Hier merkt zy hoe die rode
stralen sijnb bloet die eerst
alv vuerige gestigten be-
ginnen te stralen nae
die kersten side zy merkt
hoe hy gepynicht wort
van zyn eyde creatuer
die hem soe ongenadeelike
gheoffeeder, als die ralomne
ende veel haerend der
leeffde merkt zy ad hem
ad die ralomne offert zy
hem tranen om mede te
wasschen zyn heylige ende
mismachte luyden O heere
mit bid v wilt v dorg ge-
weerdigen mij ende alle de
genen daer ghy om getond
zyn

Zijt te binden met den bant
der vieriger liefden aen die
calonne van goddijne wil
soo dat wy minnemen van
onze vyanden daer af gesla-
gen en worden dan zeyt zy
haer het mede hemel ende
denkel hoe alle dat hemel-
sche gheest haer begeert te
ontwende mit groter vrees
haer sceppe ende belofte
maer zy bidt godt voor
aelsche mensche dat godt
haer opsiet ende haer
herten veranderet wil soe
dat zy niet op en setten dan
daer die eere ende glorie
godts in geestes is aldus
offert zy Jesum ons stercke
moet tege alle dat mede tege
haer omgastuere delijne op-
setten

109

Setten maer dan gheft zy haer
 siel op inde hemel en denkt
 hoe dat alle heylige Inden
 hemel in die goddlycke te-
 genwoordighent staen ende
 setten stadelijck op mynre
 dankbaerheit dat zy die
 heylige drieuindighent mede
 danken ende loouen zy denel-
 coere hoe godt opsalte dat zy
 woude maeken die soere der
 engel dat die sielen der
 menschen dat besetten soude
 die berou soude hebben ende
 penitentie doen voor haer son-
 den ende vrede maeken en
 houde mit haer end mensche
 zy denat hoe zy siet verge-
 uen bouen al dat droefheit
 in brengen maer Amen.

fims coronat opus.

Faint, illegible handwriting, possibly bleed-through from the reverse side of the page. The text is arranged in approximately 15 horizontal lines. A small red dot is visible in the upper right quadrant of the page.

Hier beghint een deuote gheestelycke
leerlyche, die ghegeue is op een vzaetlyc
die aldus is. Hoe dat wy daer toe co-
me moeghe, dat die oir spröck mit fonteyne
en ruiere wederö in ons vloeye moechte en
dat wederö in Godt. En hier op wordt dese
naeuolyde materie graantvoirdt. **M**er eer
ick dit beghin, soe bidt ick die almachtighe
vader dat hy my stercke wil om dese mate-
rie manelick te beleue. En ick bidt die wys-
heyt des soens, dat hy my verlichte wil in
verblint en verduyfscet verstat in syn alder-
liefte wil, en alder reyste wet. En ick bidt
die goetheit des heylighe gheestes dat hy my
osteke wil mit de brat der godtlycker mane,
en salue mit de soette salf des sachtmoe-
dicheyts dit bidt ick buyghede die knye mye
herten. Amē.

Om dan tot onse materie te come my alderbe-
miste in die leuouighe bineste ons heere, soe
sult ghy weetē dat die gehele materie beslote
sal wesen in vyf principael pūctes mit
ander pūctes daer in te stunte een yeghelick
op syn stadt. **D**at eerste principael pūct.

Dat eerste principael pūct is een diep vernie-
tinghe syne selfs in abodt, dat is, datte eyde
vā alle syn werckē tot Godt sy sal, alsoe dat
mē meer op Godt denckē sal dā op syn
werckē. Om dā tot vernietighe syne selfs
te comē, soe is ons vā node dat wy aē sien
ōs crācke niet daer wy in gheboorē sy. Wāt
als wy ter werelt comē en moeghē wy niet
tot onse nootdrift, doe mī dā eenich crea-
tuercckē wesende, wider vā hier scheyede
soe en vermoeghē wy niet ons selfs te helpē
alsoe dat Job wel segghē moechte: En me-
sche gheboorē vā eē vrou leeft eenē deyne
tūt, en is vervuolt mit veel lamers. Och my
alderlieffste, laet ōs aē sien ons inwēdich niet,
hoort wat die schrift seyt: Wy warē eer
verdoet dā gheboorē. En die yheet seyt:
Ick ben in boesheit, en in sondē ontfāgē.
Genesis: Die mēsche is geneicht tot quaet
vāt begyntsel synre schewighe. Al loegē
wy ons niet wel schamen, dat wy niet vā
ons seluē sondē willē houtvē, als wy ōs
niet vermoeghē te deegē willē aē sien, alsoe
dat wy niet eē goet gedacht vūyt ōs seluē
en hebbē als vūyt ōs, mer alle ōs vmoegē
is die heet, als Paulus seyt. Dit is een
nat.

natuerlijck en een gheestelijcke meetheit, daer wij
ons wel mit recht in vernietē moeyt. Mer ten
derde hebbe wij ons seluē min gemaectt dan
niet, mit dienige der sonde. Wat die sonde doet,
die is een knecht der sonde. Och my alderlieffste
hoe dicke hebbe wij die eerwaerdige goetheyt
Godts oneer ghedaē, in alle maniere vā sode,
als in ghedachte, in woorde, in wercke in ver-
suy menusse, en hebbe Godt alsoe veel oerchts
ghedaē, dat ons voutaē niemāt ourecht doe
en mach, hoe veel lasters dat sy ons oek doen
wij hebbe al verdiēt. En soude Godt vā rechts
weeyt dābaer wesen dat hy ons hier castyt,
en niet decke noch segge ick en heb ghee schult
Och wij hebbe soe veel schults. Is daer yemāt
seit sint Jan, die seit dat hy ghee sonde en
heeft, die bedriecht syn seluē, en die waerhs
Godts en is in hē niet. En wat wij die
sonde teges Godt misdāē hebbe, soe soude
ons altyt te luttel dūckē te sy, alwat wij ter
eere godts lijde moechte. Och waer is hij
die Godt volcomelijck mit, en soeck, aē-
hāgt en rechtueerdich is. Daer en is nie-
māt die goet doet, tot een toe niet, seit die
pheet

prophet David, al synse afgekeert. Als wy da
dese cranche sye gemeynlick in alle mēsche,
en wy ons selue der waerheit voir die
snoytste houwe, moege wy ons dā niet wel
te recht verniete. Och laet ons toch besien
wat geselschap dat aldus danich mēsche
heeft. Ten eerste quade gedachte als vā
a sterclay, vā toorne, vā oghste en noch
ādere sonder getal. Ten āderde quade
woorde, en quade werke en boue al die
viāde volge se nae sonder ophouwen.
en die quade mēsche daerse mede oghē.
Och my alder liefste siet toch die quade
geselschappē, en besiet tot wat eyde sy
hier mede comē. Dit brēgt ons tot alle
quaet, mer het brēgt ons sonderlinge tot
drie periculose quade.

Ten eerste tot eyge willicheit, alsoe dat
wy noch as odt noch ose oeuerste noch en
kuene noch en wille gehoersae wese mer
an ons eyge willeke bliue. En dect wal
Bernardus vā die eyge wille seint. Daer
en sal inder helle niet barnē dā eyge wil.
En dese eyge wil maecht dat hertedes
mēsche alsoe opgeblasen, dathē laet druckē
datter

datter niemāt syne ydeltckenis, en dus en wil
hy vā niemāt het gehietē we se, wāt hy ver smact
alle mēschē hoe se oeck sy ouermits sy eygē wil
licheit. Ten anderde tot begheerte der tittelijcker
dige, als goet, eer gūst, en hoocheit vā staet smigū
laetheit, curiosheit, eygē baerlicheit in alle digē, 192
dat haer mit alle gierlicheit des herte en syn
daer in alsoe verchayē datse nūmermeer en mee
ne ynoech te hebbe, latēde Godts gebode en rae
de haers ouerste op dat se haer gierliche begheer
te moeyē veruolle. Ten derde brēgt ons dit ge
selschap tot wellusticheit des leeuē in eete en
in drinke, in slape, in waken, in alle digē soec
kede haer wellusticheit, alsoe dat die brēdel
der nootdrusticheit heel oebode is in ouer
vloedicheit. Och die sinne, als sien en hooze
loopē nu hier nu daer o haer ynoechte
te vīde, en als sy sien of haerē dat haer
begheerlyck is, daer sette sy haer siel vourte
pāde, op dat sy haer sinelycke begheerte moe
yhe veruolle. Och hoe vol oreyne gedachte
coet dā dat sodijge herte, alsoe dat daer dic
ke die croē der reynheit mede besmet
wordt, en dat mībedich ooge der siel wort
daer heel mede vberduijstert. Dit is mitter
tijt

tyt ghemeelick ons leuē. **W**ch my alderlieffte
in die bīneste leuedighe ons heere moegē wy
ons niet wel hebē en al voir niet houde als
wy dit leuē, dit geselschap te recht amercke
en dat eyde daert ons al te yaern toebrenghe
soude als **P**aulus seic. **W**at eyde der sonde
is die doot. **W**ch selle wy nu cleymoedich
we se. **M**een wy in trouwe. **H**oert wat dat
buytvercoze vat. **D**inte **P**aulus seic. **A**ls
wy noch viade ware heeft **D**odt ons ver
soet ouermits sy soen, en heeft ons mede erf
ghenamē ghemaect syns ryckx. **D**aerom my
alderlieffte soe moete afgae aldit ghebret
kelyck leuē, en al dat die sinnelijcheit ghe
noechtelick is in sie, in hoorē. **E**n sie neer
stelijck wat os aldermeest vā **D**ode neder
wert trecht, en verbreedē ons daer alder
hertelickste vā mit kint selicker brese en
mit beyheerte om te come tot de brāt der
godtlijcker liefe. **D**y herte, syn ooge, sy
oore, sy mot, en al syn weluedighe en
wēdighe sinne alsoe te bebare, dat se
om niemāts wille, noch o haer selfs ghe
macht of ghenoghte, die mīste vā dese
sinne en wil ghebruycke mit alder mīste.
Wch als sy haer aldus hertelickē ofkeert
vā al tyhee dat daer ee middel mach ma
ken

143
ke tuffche **W**odt en haer siel so det eenich op
sae, da alle **W**odt te behaghe en te eere. **W**ch da
wordt die arme mesche alsoe bantje en wrete
moede, dat he dunct aē sy sinne te gaē, o dat
die natuer heel doot moet. **W**n hy wordt vā bi
nē vā die viādē aeyenoechte en vā bunte vā
die mesche bespot verbolcht en gestraft, en
vā binē alsoe elledich ghelate. **W**ch wat sel
dese arme mesche dā doē, die noch dē toern der
duchde niet e heeft. **W**n sal gaē besie hoe bā
ghe dat sy bruydegō was, mit twee minne hi
nu beroert is, alle quaet te late, hi seide doe
hi gedoept werde. **W**oe vāge is mij eert vol
brocht **W**oude, die mach die arme mesche
wel segge, dat he bāghe is eer alle sy ghe
brekē verbonē sy. **W**n hi sel aēhoorē die droe
uyge woede sy bruydegōs op eē ander stede.
Mn is my siel bedroeft. **W**n hemelsche vader
behoudt my siel in dese vee. **W**oert wat die
vader seide. **I**ck heb v verclært, en ick sal
v verclare. **R**echt of hy segge woude tot
dese arme mesche die he sy noot clerecht:
Woest niet verslaeye, ick heb v verclært,
mit my vorcomēde gracie en ick wil v
clare mit my nederwerckede gracie v hel
pende

pende op dat ghy volstādich blijft. **D**aerom
tōt tot mij alle die belast bet mie die last der so
dē, en ick sal u vermakē. **I**s dit nu ghenoech dat
wy ons dus hertelickē vāt quaer keere. **S**leet
in trouwē, wy moete os tot duechdē keeren,
en bysonder tot die duechdē als oetmoedich
armheit en reynheit. **T**en eerste tot oet
moedighe gelateheit des enige wils onder
godt en onder mēschē vā godt ghesest om
ghoer saemich te wese. **W**hy wat mach oet
moediger wese, dā dat die mēsche inwēdich
noch inwēdich gheē bekieffing en heeft
dā alleē godts hoochste cere en syn alder
liefste wil. **E**n heeft hē seluē hier alsoe in
verlore dat hy gheē schādē, oere, noch lyē
en schijt te genoele op dat godt in en doir
hē geere mach wordē. **D**it is eē duechē
die os godt, en sy lieue moeder eē dede
gelijck maect. **E**n sy leert os sachtmoē
dich en seer goedertierlyck. **n**ut os eenen
mēsche o te gae, os seluē altyts voir die mē
ste houwede en altyt voir alle mēschē bid
dede, en hē seluē godt ouergeruede in tyt
en in ewicheit. **T**e tweede. **A**rhoede vee
smadde alle tittelike dinge als cere, gūst,
vertierige en al dat opgeblasenheit make
mach. **E**n sy en is oeck niet gierich. **g**odt

te smake, mer sy diēt hē lieuer tot sy een vyge
eere in armoede des gheestes, niet te hebbe niet
te begheere, en bodt altijt ghetrou te sy. **W**ie
niet en heeft te verliesse, die en deef voir gē
dick sorgē, en die niet en begheert, die anderf
mit ghee dick verbeelt weese. **D**ie niemāt
behagē en wilt, die anderf mit niemāt sme-
kē. **D**ie **G**odt aldus in armoede begheert
te diene, die mach soder letsel alle sy begheer-
te wepē in **G**odt, en in hemelsche dinghē.
Wāt hī in wedichen en in wedich al dat hy heeft
of crigē moecht heel en al ouergheest, en hē-
selue laet in ee grodeloos niet in **G**odts alder-
lieffte wil. **W** soe mach hī **G**odt vryelick
berouē wāt hē in ghee āder dighē en lusten.
Licht is aldus danige mēsche die armoede
vā ee sware regel op dat sy die armoede haers
bruydegōe ee weynich mach gelick werden.
Verblint v o arme vā gheeste wāt v hoert toe
Dat rick der hemele. **T**en derde. **R**eynicheit
des lichaes, mer alder meeste des herte. **D**in-
de reynicheit te vercrigē en al sinense
heest te bewarē wel, behoore vyf puyte toe.
als **A**mbrosius seit. **D**at eerste is oetmoedic-
heit in v cledere. **D**at āderde is soberheit
in nootdenste. **D**at derde is schamelheit
int

mit ghesicht. Dat vierde is ghesaetheit mit
spreke. Dat vyfte is typpicheit in al syn ghe-
dachte. Daer en is gheen meerder verrierighe
der reynicheit, dā oetmoedige schamellheit.
als Beda en ee ander leeraer seit. dat Godt
meer eert en behaget. En dat ee mēschelact
ee yedel gesicht, en ee yedel woort o der mīne
Godts, dā of hy seue iace vaste te water en te
broode, en hōdert marck syluers gane o gods
wil en sy broot ging biddē. Hoe behaech-
ghelyck ist Godt dā dat ee mēsche al sy sin-
nelicheit verwit en alle sy sūne bewaere
tot Gods eere. Die maechdelicke reynic-
heit is ghelyck die victorie der martelare
o haer groote stēdt. En rey Godt mīne
de maget en soecht gheen wltwēdich solaes
in eenige creatuere. Mer alle is sy neer-
stich hoe sy in die liefde haers bruydegods
o stecke moechte worde, en hē altyt ee reyn
siel, herte, en lichaem moechte offerē. Tot
dusdanighe o stecke en reyne maget mach
ose heere wel segge. Dalich syse die reyn va-
herte sy, wāt sy sille Godt sīe hier in
gracie en namaels in glorie. **A Mē**
Als dese liefhebbēde mēsche aldus wan-
dert in der duichde, o my benide besiet
doch vriedelicke wāt lieffelick geselschap
hij heeft, als heilige en reyne gedachte
soe

193
soe dat he op ghemē dīgē en lust te dēckē dū op
Gode en hemelschedīgē alsoe dat se haer alle
mit aGode verbeelt. Ten āderde goede woode
alsoe dat se o niemāts wil eē ondruchtbaer
woordt mit haer mōt sal late gūē. Tē derde goe
de geselschap, alsoe dat se mede omgāe mit
haer beter die haer tot aGode treckē, of mit so-
dare, die sy tot aGode treckē, mer sy en bu vā
niemāt tot quact getoyē vese. Daerō schubbet
sy verkeerde mēsche ouerdeckede dat woordt
dat die wyse mā seit. Daer eē by sōdt, daer
eē by leert, mītē goet, mītē quāde verkeert.
Tē vierde heilighe engelē, Tobias, Die egel
was eē gesel sye wechs. En sīnce Paulus
seit: Dy sy al diē stachtichye yheeste, die te
diēst geset sy, dē yhenē die dat erf des heere
inder eewicheit sullē bepitte. En op eē āder
stede: Gode heeft sy egele beuoolē vā v dat
se v belvare sōde in alle dū weyē, op dat ghij
nūē voet niet en stoot aēde steē der boosheit.
Tē vyfde die soene Godes seluer, als hy
selsē seit doir dē mōt des yheets: Ghij sijn
my volck, en ick bē v aGode ick sal allejt mit
v wādere mādē doir v viādē. Och dā mach
die mīnēde hertvē wel seggē mit Dinte
Paulus: Onse wāderye is indē hemel mer
noch allē in die begheerlike mīnē, niet niet

in beschouwelijcker wijs. **O**ch lach als dā die v
at dit sterck fundament der duechde gemaect wort
en siet dat die mēsche tot ghe opelaer quaet brē
te en en soe wil hy hē verleye mit ydel glorie en goet
dūcke svs selfs en āder cracke mēsche te versmāde
en te dērke dat hy dit leue mit sy eghē cracht en
wysheit vercrege heeft. **D**ā moec hy neerste
like sien in sō eghē niet op dat hy niet doir ho
uerdie en verliesē dat hē **G**odt alsoe liberalickē
gegenē heeft, alint dēckēde dat ose lieue heere seit.
Doder my en moecht ghy niet doe noch beware
dat ghy mit grote arbeit en gratie vercrege
hebt. **M**ach hy dā mit dē gheet niet wel sey
tē. **M**iet os heere niet os maer ulhē naem
gheeft glorie. **R**echt of hi opelickē seyyen
woude dat die eere en glorie niet os toebehoort
maer v o heere **G**odt. **J**o nu dit ghenoech.
Meēt o my alderlieffte. **D**ie is maer eē becat
sel bequaē o tot eē goet leue te comē.

Mer nu volcht hier nae dat āderde
principael puyct ende is.

En ghestadich aehagē aē **G**odt daer is in
beslote **G**odts weldade goddich ouer tē dē
kē en al dat die siel opweerts treckē mach.
Ruvinde ick sondeclige drie persone ider
heiliger schryft, die **G**odt soderlige aēge
hagē hebbē die sel ick hier os tot eē crepel
sette. **T**en eerste dē **A**postel **P**aulū besiet
toch hoe hy dē heere aēghagē heeft doehy
vāt paert gheslage was, en riep mit eē
gelate

gelate wil: **H**eerre wat wilt ghy dat ick doe sel.
Hoert wat die heer seyde. **D**aer op en gaet in die stad,
daer sal y geleert werde wat ghy doe selt. **E**n hy
is ter scoot optesraec en al blindeling liex hy he leve
in die stad. **D**aer o my alderliefste in die leueninge
binēse o s here, daer ick v en alle mēsche soe gaern
intreckē soude, als ick daer gaern ingetogē waer-
selle wy in ee goet leue toernē, soe moete wy o
hēne o s sē wil ouer te gēne, en hāge altemael aē
Godes wil mit verlage, alsoe dat wy niet wachte en
moegē tot dat **G**odt o s sē wil o s sē mit sy stad
houwer mer dat wy mit verlage roepē. **H**eerre wat
wilt ghy dat ick doe. **W**at al my wil en al my be-
ghere is aē v te hāge in eeheit des wils. **E**n hie is
o s oeck veel beter en vruchtbaerde, ee begheerte
en ee wil mit **G**odt te hebbe, dā veel groote wer-
ke te doe mit eegē wil. **H**oert dat aē woert des here.
en besiet **S**inte **P**aulus gelate gehoersaechheit staet
op en gaet in die stad, wat hy sach in omacht en
al blind, en hē wordt gheiet optesraec en tegae siet
hoe hy die begheerte die hy thōede doe hy seide. **H**
heerre wat wilt ghy dat ick hier telverzek set. **H**y
en seide niet, ick ve omachtich opte staec, mer hy
wat **G**odt o s sē, en woude aē hē bliuē hāge
in eenheit des wils, en dat mit die wercke helwif-
se, dat sy wil goet en waerachtich was. **A**ldus
oeck als wy vernemē cōde wat die wille **G**odts
is

is en hoe omogelyck sy os schyt te versee laet os
altijt dat os daer toe doe en staē vast in os goet
op se dat wy gemaeckt hebbe alsoe dat os nie-
mat mit smerte mit verbolch noch mit drey-
ge of brege en ca en late os leyē vā **godt** en sy
vriēde waer hy wil, hy en sal os niet bedriēge.
soe verre wy hē getrou blyue. Hoe oebet dat
os sy wege oeck sy. **godt** sal os wel late in
doekere wege maer staē wy os selue los en lech
oder sy alder lieffte wil, soe sal hy vuyt die
doekereheit en groot licht late come soe dat die
mēsche nū niet aders wille noch beghere en mach
dā **godts** alder lieffte wil, wāt hy siēt wel dat
hy daer versee mede coēt, en meer duechde mede
vercrycht. **D**ā wort die mēsche bequaē opge-
nomē te werde in volheit der duechde, wāt hy
gheē wil en heeft, noch en wil hebbe dā **godt**
en wil, en dat is sy meeste genoechte dat
godt is sy liefste wil. **E**n dit aēhāge gods
mit osē wil moet ghe stadich wese dat is al
valt het os wat suer dat wy nochtas mit coēt
daer niet of en sēhe. **D**at elste dat wy
hebbe, dat is, dat wy osē will mit **godts** wil
altijt geue soe sal hy os oeck sy wil geue dat
is, hy sal alsoe schicke dat wy sy alder lieffte
wil wel volbrege sellē. **D**ie ader persōe die
aē **godt** gehāge heeft, is die minēde bruyt
doe sy seide, **W**y sullē loope idē roock syre
salue

saluē. Wy seit sy, recht of sy seggē woude. Het
en is my niet genoeg, dat ick alle an Godt hāge
maer ick woude wel dat alle mēschē mit my liep
pē indē roock syre saluē dat is het is my niet
genoech dat ick loope tot syre eere. dōerde allen
my werckē tot sy lof, mer ick wil my seluē mit
al my werckē in die sy verliesen. En dit en is
my noch niet genoeg, dat ick dus in hē loop, mer
ick woude wel dat alle mēschē aldus liepē en dat
dat eē loon vā alle my arbeit moechte wese, o soe
waer ick seer wel te vrede. Daerō seit sy, niet ick,
maer wy sullē loopē, recht of sy seggē woude.
Tē is my niet genoeg, dat ick Godt ahāghe
mit die wil, mer ick wil hē oeck ahāgē mit die
werckē, dat die yheet seit dectēde. Ick heb den
wech dyre gebodē mit vlytigher needsticheit gelopē.
In die yhee die loopē sie ick twee dīgē. Dat eē is.
arbeit des loopē, dat anderde, groote begheerte o
te comē tot dat eyde daer mē nae loopt. Al soe
wast mit dese lieue bruyt, die arbeit was haer
cleu, op dat sy in haer lief vereenicht moecht wer
de. Wilt ghy noch claerlycker weete, hoe sy Godt
hare bruydegō aeghāgē heeft. Ick sal seit sy di
mē op de palm boē, en sy vruchte avatē, recht
of sy seggē woude. Ick en sal my lief niet alle
loopēde ahāgē of dūcē, mer ick wil opclimē in
my gemoet, en hāgē hē aen mit eē verheue moēt, en
aenatē

anbatē en smakē die vruchtē. Vā aldus danigē arm
hāgē aē. **G**odt, noch cōt sy tot soeter en vaster ahāgē
als sy seit. **D**ij lichter hāt is oder mī hoost en sy
rechter hāt sal mī noch eēs ohelst. **R**echt of sy
seygē woude. **A**l loop ick, al clim ick mit het ge-
moet opwaert tot **G**odt, och het en mach mī al met
troosē ter tūt toe, dat ick in mī liefs armē soette
lick oghelst worde. **D**ā wil ick daer soettelick
in rustē. **W**āt ick als dā bruytē hē met soeckē noch
hebbe en wil. **D**aerō seg ick v dat ick slay ende
veēt vē vā alle aerfche digē. **M**aer mī here,
siel en gheest is wacker, snel en naer stich tot he-
melschē en godelickē digē, hoe ick mī lief beha-
gē en te wil wese mach, en eē mit hē wordē en
blinē. **W**āt sy dit soe seer beghert, en o dathet
haer lieue bruydegōs wāde is, te wesen mit dē
kūdere der mēschē. **D**oe roept hē vūt grootheit
der liefdē en genoechtē, die hē in haer bywese
heeft. **I**ck bestveer v o dochterē vā Jernsalē
datter niemāt soe con en sy, dathē dese bruyt
wacker en maecht, hoe seer dat hē se oeck tedoē
heeft, eer sy seluer en wil. **O**ch mī alder lief-
ste mēēt ghē dat dese lieue ziel wel ymer sel-
uer wille sal wt die armē haers liefs te gā
en vā rust tot arbeit te loopē en vā al sulcken
weelde tot armoede. **D**iaer ymer sy seer be-
gheerlyckē om wat sakē, ick bidē v segt mī
toch om wat sakē. **O**m āders gheē sake en
ist.

198

ist haer beyheerlick, dā om haers liefs eere te be-
meere of o eenighe winige der salicheit voir haer
of voir ymāt adere. **D**iet ghy nu wel mī alder lief-
ste in **G**odts soette herte hoe heerteliche dat dese
lieue bruyt hare lieue bruydegō āhāgt. **O**ch ende
noch dūssent werf och ick bidde v loophae nae
iae loope lieuer mit haer, iae wiest seluer alsoe
lieue en naer sigē bruyt. **D**ie derde persōe die
ick vinde, die **G**odt āgehāgt heeft is **M**aria
Magdalena. **O**ch siet hoe sy **G**odt āgehāgen
heeft. **O** ter stot als sy vā **G**odt binē in haer groot
geroert was, en on sach sy haer ghē schaete, op dat
sy **G**odts vriēt schap moecht verernge. **D**y liep
wt groothet des berous haerri sonde vrielickē in
ēē vreet hūge, en ging daer oder die tafel leggē.
daer alsoe veel rycke luyde ansale en aete, aftar
Jesus voete leggē schreyē alsoe seet, dat sy die
heilige voete mit dat water haere tranē wyssche,
en droechde die mit dat hare haers hoofts, en sy
salve die mit costelike salue, en sy ohelpedie
in haer armē, en kusse die seer beyheerlick.
Och siet doch hoe vlitich dat sy **G**odt āhāgt,
sy en siet niemāt aen, noch sy en deekt op nie-
māt dā alleē op die beyherlicheit **G**odts, hoe sy
die bewegē moechte, o ophaer iae in haer toda-
le. **O**ch hoe smeect sy, hoe bidt sy, hoe trecht
sy, iae hoe soecht sy **G**odts binē seē in haer
beyherede.

heyherede dorstijge siele, alsoe dat sy daer naelvel
seyge moechte. **G**odt heeft my mit die bineste
syre berherticheit gevisiteert. **D**iet doch hoe sy
Godt al gheeft dat sy heeft milbedich en welbe-
dich, en sy liedet al blydelick datmē haer acht
ē sondich vrou te weesen dat sy haer lief beha-
ge mach, en mit hē vereenicht moecht werde.
En haer bruydegō wordt mit haer veracht, en
gerckēt ē vals pphet. **M**aer die soette heere
en verlaet haer niet om dat valse oirdel dat
vā haer gegene wordē, maer hy troostse en
leertse vā binē bouē alle mēschē begriyp, en
vergheeft haer alle haer sōde, en hy laet haer
in vrede gae. **O**ch eercout dit toch wel, o doe
sy vā doen was, wast dor haer genoegh. **W**
naet, doe begā sy vā binē nae haer lief tequel-
lē. **W**āt sy en woude niet hē alleē ahāge mit
bereide wil, noch sy en liet haer niet gendege
mit wel te loope indē wech der duechde noch
mit opelime des gemoets, mer sy en wilde niet
ophouvē, tot tot tnt toe dat sy ē is mit haer
lief. **E**n dā en wil sy o ghee saecke dat by-
wese iae dat inwese vā haer lief ē ooye-
blick tijts otheere. **W**āt sy quā daer toedat
sy in al haer begack haer lief al tnt tege-
woerdich hadde, als sy vā haer suster gestraft
worde o haer leechheit en seide tot **J**esū. **D**ijst
my suster datse my toch helpt diene. **D**y
bleef al enē wel te breedē, en en liet niet off
nae

nae godts suete Woordē teluyfsteē, en liet **G**odt voir
haer spreke in wies dieste sy was, en vā wies minne
sy quellēde was. **E**n daerō schryue ick haer toe een
vereenichde āchāfē, en dat thoēt al haer leuē nae haer
bekerijge wel, dat sy mit haer lief een was, en dat sy
oock vā hē niet wesen en moecht. Wāt sy was by
hē odert cruys, en sy besach waer hy begrauen
wordē, o dat sy doch soēnts sy doode lichaē soude
moegē besdeckē, die sy leuēde othēre moeste. **S**y
was smorgēs seet vroech in tillē o salfte ma-
kē. **D**iet sy en rust doch niet, op dat sy haer lief
iet telief mach doē, sy blyst by tyraft doe al die
āder wech gīgē. **S**y suicht, sy kērt, sy schreit, sy
quelt vā minne nae haer lief, daer sy een mede
was gewordē, en daerō en moecht sy sonder hē
niet leuē. **D**en engel trooste haer, maer dat
enghelsche toe spreke en mach haer quellēde
harte niet verblidē. Wāt sy mīde die heerōn
scheyper der engelen, en daerō wast alleē nae hē
dat sy quelde, en al quellēde sochte, en al soer-
kēde volherde. **E**n daerō haest gheest sīde en
al haer inbedijge crachtē hingē in godts binne-
ste, mit dē vāt der minne vast geknoft. **D**aerō
was sy waerdich vā **G**odts gloriose bereijse-
nisse eerste suettelick getroost te wordē. Wāt
Godt seit doch selue: **J**ek minne die ghene die
mijn

mij minne en die vroech tot mij wakē die sullen mijn
vinder. **D**iet mij alderlieffste nu hebt u hier een
weinich gehoert hoe dese drie **G**odt aenghāgē heb
bē die een in en mit die wil, die adere mit blit
ticheit in alle duechde, en oeck mit en verheuen
moet in die selfde duechde. **M**er die derde mit
een bereueniche mine en dat alsoe vereenicht
mit haer brudegē, dat si wel seggen mag
dat staet inder minnen boech. **M**ij gemā
de mij en, ich hem. **E**n dese aenghāgē
ge was in desen drien gestaedich soe
dat si me o saegen nae yet dat god
met en was, of dat haer of is ander
tot god met en brochte daerom vercregen si al
le drien versekeringe datse inder ydicheit
van god met, verseyden en sonden. **E**n en
was pauls met verseker, doe hy seyde. **I**ch
bent seker, dat noch doot noch leuen mijn
verseyden mach van die hēfde die doet is
in hēo Ihu. **D**oe was hy verseker i die
hēfde met die hēfde, doe gaf he die hēf
de sekerhs. **W**ant die hēfde die i he was
die was alsoe sterck, als die doot, iae al veel
stercker dan die doot, en die hēfde geuet se
kerhs en anders menat. **D**ie ander was
oock seker, wāt si seyde. **I**ch hebbe he geue
den, die mij ziel bennit, en ich sal he son
den en niet laten gaen. **E**n die apostel paul
lus seyt. **D**ie dat goet werck i u begon en

heest, die selt wel ten eynde brengen. Die
lyene brudegō geniet den lyene bruyt noch
al veel meer sekerheyt, daer hy seyt. Doet
ghy altyt dat i v is, en ich en sal v over
ewich eyt niet verlaeten. Wat ich heb v i
myn hande gescreeuē en gebonden, en veel
wateren en mosten die werchende lyefde
niet wt bluschen. En dese sekerhys wort die
zyel gegeuen door visioenen ofte reuelatien
vā haer engel, of door ee sonderlinge licht dat
god insendt den gheest des mensche. Mer die
darde hadde die onwandelbaerste sekerheyt
als sy wt gods gebenedide mont seluer hoor-
de, iae dat noch meer was. Hy lyefde tot haer
was alsoe groot, dattet hem niet genoech en
was, dat hy haer die sekerhys alleē te liene
ghaf, maer maecte ander mensche haer vaf-
te sekerhys oech opebaer. doe sy neuens syn
voeten in groter oetmoedicheyt sadt en sy vā haer
suster vā haer ledicheyt beclaecht worde.
doe seyde die soete heer. Maria heest dat beste
deel wueteroren. En wilt ghi witen o machta
ghy werchende mensche goetruechtbaer ghi
haer sont o haer selsamheit. Dit beste deel
dat sy veroren heest, en dat ich haer wt
grootheit der lyefden gegeue heb, dat ver-
seker ich haer dat sy houde sal. want
het en sal vā haer lyefhebbende schon-
wende zyel niet genomen worden. Dit

is die soetste en alder sterckste versekerige
die seer selden gebueert. Wat oec hon;
dort schouddende mensche 2 woortse naen
en gheuen in desen leuen. Want sy ge
schiet in een ouer wesen en in ee loese
woys, daer alte luttel mensche toe come
al meenen veel mensche daer i te wesen
En dit is al soe duyistere licht, en al soe
lichten duysterheyt, dat hy alte wese
stercke en daere oogte hebbe moet, die
daer te recht wel mispen sel moge ende
rechte herisse va dat geue dat hy mit
he sel deage. Want god woot i ee oet
ganchelich licht. daer die speche ende
onclae oogte heeft. en i dit licht syet die
woort weder geslaegen vant licht. Mer al
se weder slaen en is altyt gee bedroch
mer het is die wils een onbehende woerch;
dat is het is waer dat hy syet, mer hy
en geestel syn rechte form mit wt spreec
ken niet. En dit wil god soetste laeten
geschyen op dat syn wtuercore haer altyt
i oetmoedichz daelen en al haer hoop i god
altyt setten. Of om datse in die stich der
ydelce glorie niet geuangt en sonde wor
den. Mer dese weder slach 2 gebueert al
dufdaemige mensche niet veel. Want die
te recht in die duyistere licht compt, die
woort

207

Swel gekeert hoe en wat hy sprecke sal.
Nochtans macht gebueeren o die voersteene
sacchen. Ich heb hyer gescreue dat it niet
en meende te doen, mer om dat ghi mi al-
der liefste weten sonde wat wucht datter we-
se gestaedich anhangen aen god comt, daer-
ben iher soe dyep in getreden. Mi hebt ghi
gehoort hoe dese drie god angehangen heb-
ben, siet haer alle drie naerstelich a, en
neemyt an een yegelych exempel. Want wat
sake v haeten, dat sy god atons angehangen
hebben ten sy dat ghi haer naeghaet. Daer-
om in alle dese drie bekeer ich dat ghi god
anhangt, ten eersten mit die wil, dat ghi
alht v wil ontgeuees i die wille gods, al
soe dattet v leet is, dat ghi yet tegens die
liefste wille gods gedaen hebt, en maecht
mi een vast opset daer nu mermeer doorts te-
gens te doen. Dat ghi v wil niet allee ouer-
en geuet i gods lieue wille, mer dat ghi v
wil een maecht mit gods wil, alsoe dat ghi
ni voort an niet allee niet en doet tegens
gods wil, mer dat ghi alle dingen doet nae
en in gods alder liefste wil, en v wil ver-
liest in gods liefste wil, alsoe dat ghi voort
an niet alle dingen doet in gods alder lief-
ste wil, mer dat ghi alsoe v selue in god.

verloze hebt, dat ghi niet anders e sont co-
nen willen dan god en wil, iae al waert
oock niet gelyche loo. **O** heer i leyt ope
voetganc. Want die sy wil in god ver-
loeren heeft, die heeft weder alle profyt
e god geuonden, als eens een verlicht yoon
seyde die dich op geloggen was? god. Ich heb
be seyde sy in veel dinge mit gods hulpe en
goetlyc seer toe genomen en geuordert, als
dat ich my altyt ouergaf in gods wil, soe dat
hy mit my my mocht doe al wat hy wilde
Ende dat ich my wil altyt vereeniche in gods
wil, en dat ic my seluen naen waer na, op
dat ich my selue mocht laeten daer ic myn
want. Mer mit geen dinge en ben ic alsoe
nae god, iae alsoe uerluchen gecome als
daer mede, als dat ic my wil, en alle myre
zyelen crachten in god verlose heb. Daer
ich my selue aldyt verloer, daer want ich
my in god, en god in my, en daer ich my selue
alduis vinde, daer ben ich seker volcht haer
Ten anderen begere ich dat ghi god aehagt
mit goeden wercken, dat alle dat dese verlae-
ten verlichten mensche wil behent, dat god
lyef en eedlich is, dat sy dat te werck brenght
alsoe veel alst haer mogelijk is. En dat haer
niet mogelijk en is dat sy daer toe hysse en
begoerte hebbe. Ende dat ghi dit altyt doet
mit eenen verheue moet u god, daer god die waer
om is, en dat ginde onser wercken is, daer wy-
den

onse wercken geedelt en god seer aegenaē. **E**n
dat ghi niet allee en doet d' v pffte en salicheit
van alle menschen, en hiet mede woorden v wer-
ken seer wrauchtbaer voor v en voor alle menschen,
en laet doch dat v hoochste wraughten wesen, dat
god sijn hoochste eer is.

En darden sulc ghi god ahangen int ver-
eenigen, dat al v iacht, suchten en verlangen sal
daer toe loopen, d' een te sijn mit god, i wille, i wer-
ken, i hese, en in al daermede mede i god vereeni-
gen mach. Want daer is god mensche gewor-
den, op dat wy menschen goden souden worden,
ofte minsten godtelich. **G**hi maget segge, waer
dit geen vermittelheit aldusdaenige hoge be-
gerten, te hebben. Want die simpelich wa-
deet die wandert sekerlich. **N**ie trouwe. Want
die hem selue i god laet, en begeert ee mit he-
te sijn en beueelt god al sijn soech, en doet alijnt
dat best gedaen is, nae sijn cranche dor moge
die wandert simpelich ende sekerlich. **D**oept wie-
lich nae eenheit mit god te hebben, want die
brudegē onser zjelen heeft sijn naeder gebe-
den, dat wy doch een mit hem mochter worden.
Waer is oech sijn hese wil wel dat wy oec
dat ons daer toe doen. **O**ch dit is wel ee salich
aahangen. **G**hi moecht seggen. **O**ch waer ich
daer toe ycomē. **N**een noe mit wese allee
en sellen wy daer toe niet comē, mer wy moe-
ten aenwatte als ghi hiet wel gehoort hebt.
En als dan oech wenschen en bidden d' hulpe
an alle hese gods heilige, en bysonder an
onser

goeden engel. Want hy is ee trou middellace
tusschen god en onse sjele, die hem selue niet e
soecht. Hy en soecht niet da gods eer, en ose p
fyt en salubeyt. Gode engelen syn yenoeyt
dyenstachtige geesten. Want sy syn gesent om
te dienen den gene die de etue des heere be
sitten sullen. En god wint syn dynders vlam
me des viers, op dat sy mit haeren ouerige
domke onse coude herte ontsteeche soude. Die
engel is een trou minne gode, hy loept altyt
tusschen den xiant en xriendine, hy offert
die begerete en haengt weder die gifte, hy
verweecht die xriendine, en hy besmeecht
den xiant. Ende al ist selden hy beengt,
se, nochtans onder wijlen te gader, die vrye
dinne begerende, ende op woerende, of den
xiant neder haengende. Want hy is een
huyssgenote, en hy is oech wel bekennt inde
pallais, en hy en heeft yee angst dat hy
verdruuen sal worden. hy siet altyt dat ae
sicht des vaders. Wyt doch hoe trou dat
ons die engelen hemme, die niet op e honden
ons te diene, daera en laet ons niet ophou
den haer te eere, en haer hulp altyt te bege
ven, en alle onse noot temptatie, en hinder o
ser sjele haer te hene te geue, en haer
oetmoedelich biddende dat sy ons vercringen
ee geheel of heer, en of ganck da alle quaet
ende een gestadich aenhanke an god, en be
trout haer dese booschay van, dat sy en

203
Tellingse onder haer niet laeten. Want het is
een van haer meeste vreesde dat wij god
aenhangen. Doort soe valt oetmoedelichen aen
die moeder ons Heere, datse u doch verrijt
en vrede aen haeren lieue hert verrijt.
Want sy is ee moeder der barmherticheit, die
niemant en beswijcht die tot haer roepē d
troost tot salicheit. Bint ghi benaūt mit tepta-
tien, loopt en sucht tot haer, sy sal u gratie
en stercheit verrijen. Bent ghi bedroeft
gestet haer te hemne, sy sel u verrijen dat
haer lieue hert die geene daer ghi nae sucht
dat dat waeter u door droefhs sal verwa-
delen in doof der deuotie. Ducht altyt tot
haer als hert tot syn moeder, en bidt haer
dat sy doch soch sooe u dragen wil, u
verrijen dat u alder meest nae node is. Wat
wyt selue diavils mit en dwelen, en dit sal
haer dich bedegen o door ons te bidden, dat
wij haer soe gans betrouwen, en dat wij alle
onse saechē haer beuelen. Doort sult ghi
haer besmeechen, dat sy den tron tusschen
u en haere lieue hert doch vast wil
maechen mit alfulchen middel der duwech-
den alst god ende haer alder best behaecht.
En bysonder oetmoedicheit en godteliche
wesē, en hiet haer dan alle die leuendiche
we inwendigen en wtwendige mensche in
een dienst haere loefe. Legget u syele

ccamhe gemoet in haer moederlike schoot
in sprecht de wyheit des guesse tot haer
als een kind tot sijn moeder. Och mij als
lyeffste moeder ich en wil toch niet van
u. scheiden, want alle mij hoop en toelust
heb ik altemael nae god? wraefel, daerom
stueert mij wegen int wel behaegde des
lyene soons. Dit sijn die middelē die u hel
pen sullen tot dat anhangē gods. Doort i
dit principael punt is beslotē gods wreda
den grondich over te dencken en al dat die
szel op wares trecken mach gods wreda
den sijn menichuout.

Ten eersten dat hy ons nae sijn beelt
ende gelijkenisse gemaecht heeft, en hoe
hy met sijn goddelike iradie i die gelijc
hemisse, ende in dat beelt, dat hy in ons ghestoet
wercht als ghi noch hier nae ee wren mily
hooren sult. Mer die weldaden gods over te
dencken is dit, dat wy het woor die doofe oē
herten neme, daer wy god hy sonderlinge schē
dich sijn van te dariche, en daer wy he i be
hooren nae te volge, als sijn oetmoedicheit
sijn armoede, sijn pureheit, sijn lydsamheit
sachtmoedicheit, sijn serende gehoorsame, sijn
soberheit, sijn grote sprecchelike lyfde.
Nu nee ich een wredaet woor alle die ghi
doch grondich overdencken selt. Waers sey ich

grootich, dat o dat v gront oech by v gedachten
sullen sijn. Dese Welbaet sal sijn dat h. hnde
vns kundenoms. Als ghi dit ouerdencht, soe hebt
ghi mij wel dirh geclaecht, dat ghi daer yee de-
uotie in en crijcht en dit comyt gemeelich o twee
offe drie puncten.

Den eersten o dat ghi v daer toe niet en be-
veje alst behoort. Als ghi gods hnden ouerden-
ken wilt, soe selt ghi v verootmoedichge, door
God en helpen v een sonder te wesen, en bid-
den hē v vergiffenise wa alle v sonde, en bid-
den dat ghi sijn h. hnden alsoe ouerdenken
moecht, dat hē daer in geert mach sijn. Ende
dattet v een spiegel mach sijn o daer i te sijn
soe veel dat v noch otrechet ander voolmaecht.
Heyt en laetet v nesthen wesen i te riste, en
laetet v een vette wesen i geuot te wode
laetet v ee soete wnhelder wesen i droncken te
worden. Ende houē al dat v alder meest van
mede, laetet v panser, helm, schilt, speer en
swaardt wesen mede te dechte tegens alle
die laeten uwer dianden. Minnermeer en
sulē ghi smaethe i deser oeffinge hebben,
ten sē saethe dat ghi daer mit oetmoedichs
toe gaet. Als ghi daer toe gaet soe dencht hoe
oetmoedich hoe wordulding, en mit hoe groten
brant der hnden v hene kndegē dat swae-
re gelaeten hnden geleden heeft, en gaet he-
nae, en spregelt v altyt in hem.

Begeert, iaccht, ende verlanget hem doch alint
meer en meer hem te gelijcken, en hij sonder
oetmoedicheit, in hidsaemhys en in syn gro-
te hofde. Ende soe veel als ghi hier i hys
to koeneempe, alsoe veel moget ghi i den he-
re verbliden en segga mit paulo. Het moet
mi verze va my wesen in eenige dinge
blyschay te sechen dan int cruyss myns he-
ren. Want sy is my woetsel va alle doechde
en sy is die poorte va die wyhelder des co-
nincs, soe dat niemant te recht come e mach
i dat beschouuende leuen of hij moet door
die poorte des h. cruyss i come. Noch niemant
en mach daer salich lichen i blyue, of ten
eynden toe i volherden, hij moet daer voor
of nae syn nesthen in marche. Daers is Jhesu
ghelicket hij die schoone poort daer die trepel
door sadt, doe hij gae sonde i den tempel die
S. Pieter gesont gemaectit hadt, hij ginh in
doer die schoone poort, hij sprant, hij was
in duysent woechden, hij ginch doeder wt
hij die selfde poorten. Alsoe oech als die ghest
des menschen, door gods menscheit i die godhs
getoye doort, o soe da soe mach hij doel bly-
de ende wolkh sijn. Want sy is als da gesot
van alle qualen der smelicheit, daers moet
se wyl toe sien, datse daer nae niet e wan-
dert in wreemde wegen, op dat alsoe die sm-
nelicheit niet doeder heerschappie e cricht.
Wtlet smelichet sy dan doeder weder i Gaece.

handegoms bloedige arme, en bedraet haer sel-
uen in alre oetmoedicheit, en bidt haer lieue
handegom, dat hy soech voor haer wil deage
soe sal sy doel tot een goet eynde comen.

Daerom raede ich u dat ghi u alre oetmoedich
hout, wilt ghi smachen en doortganch heb-
ben in u oeffeninge, en oech. ee wijc toeganch
tot god. Ten anderde. Daerom dat wij geen
deuotie en hebben, dat is, dat wij niet aen-
dachlich en syn in onse oeffeninge, al bereijde wij
ons al, alst rocsont is, wij denken daer al ver-
stroeyelich op, die sinichens loope hier e daer
al heel int doelt, wij en ghue bij onse goede
opset niet, noch wij en tree in onsen gront niet
op te sijn daer sy toe loopt. Daerom staet
hier doel te recht, dat dit dencken grondich
toegae moet, dat is, dat wij niet hiesoe, en niet
dambaerch dyep in onse gront trecken sulle
ende laetent daer bliuen, also god ons i waer
betere trecht, da sullen wij god volge. Welc
also god dan sy doerch gedaen heeft, da sul-
len wij in onsen gront gaen, en besjen wij
daer hiet ee god ons looch. Ende ist dat wij
dan te soore in onse gront niet getoge, soe wor-
den wij inheliken een mit ander ander gint
Dit doelt die lieue kint seer wel doe sy sende.
Ihū hie is mij ee bondelkin da mirae, en hy
sal alre tusse mij boosten ruste. Wij en seht
niet, hy sal in mij harte ofte i mij boest ruste.
ten, maer tuschen mij boeste. Werke of sy
opelich setten setten doonde. Ten is mij niet
genoes.

dat ich mij mit hem becomer i ee graet van
leuen, mer hy dyent voel in grade. Dit is
tegens die dwaelende menschen, die seggen
dat schonkende menschen hem i dat hede chri
mit oeffene en sellen, mer sy sellen haer al
leen offene in hoge godteliche dingen. Aec
neē alsoe niet. Dese heue kuyt die vande
h. geest, geleert is, sijt hyer al anders. In
h. yden, sijt sy sal tussche mij borsten rusten
Weste of sy seggen volder, het is mij een
of ganch van mij oude quade leue, en het
is mij een toeganch i allen werke. Het is
mij een schoone opganch tot dat voerchende
leuen, en het is mij ee klyde yganch i dat
schorckende leuen. Dus selt altyt in mij
tusschen dese twee borsten, daer o dencht
mit aendachtichheit, mit hiesde en mit dat
baerhs, en en laet die ongestaerdichheit van
i d'oor sinen van dit grote goet niet trecke
Ende als ghi aldus i d' gront geraecht bet
van soe trecht oech van in d' hiesde grot, en
laet dat ee afgrot dat ander in oepē. Hiet
dat i hiesde grot is, als hy alsoe veel leet
o d' In hem. Was dyene oetmoedichs, storche
oeduldichheit, en bereyde gehoorsachheit tot
ter doot toe, en boue al grote afgodige
hiesde o d' ee mit hem te maechen. Ende
die hiesde en hiet op, altyt i aechde dat
hiet hebbende hart tot sin hienē vander

o dat hy ons doch in liefde tot he ontstae-
ken Jonck. Hoe sondt ghi ombelidenen van hief-
de? als ghi dit grondich over denckt. Daerom
sijdt icht o my alder liefste? dat ope hart ons
heere, dat ghi ouden hene handegom d' groet geeft.
en dat ghi oech wrij in sijn soete gront trect, en
rust, daer die hene handegom sijn hene bant
toe nodet seggende. Staet op mijn schoone, en compt
mij dune in die staten des steens, en i die helen
des veruallen muurs. Kercht of hy segge wil.
de. Al bent ghi schoo in cotemplatie, en ee duyf-
ken ouermits sachtmoedichijt, maecht o rust i
mij soe selt ghi altyt noch, meer e meer toe neme.

En darden Daerom dat van gree deuotie
en hebben, dat compt alsoe by, dat god onse
trouwenheit proeuen wil, of van oech
trou sijn in waerheit hem oech aen te cleue.
Ende dat doet hy daer o, op dat hy als da
een bequaem oersaech hebben souden ons gro-
teliken te loone, als hy seyde tot sijn apos-
telen. Ghi bent die yere die by mij gebleue
sijt in mijne tentatien, en icht ordmeere d
dat rijche. Kercht of hy seggen woude om
dat ghi getrou getreest hebt i allen tentatie
daerom ordmeer u d dat rijche toe. Dat rijch
is god, als onse heer sent. Dat rijche gods
in d. Als ghi dan god getrou sijdt, of vrbel
of doe is, ende en wilt o geen armoede van
hem scheyden, hy en weder van d mijt
scheyden, want als ghi zosomelich sijdt.

daer is de hof by, ende hij heeft daer gro-
te genoechtere in als die propheet seyt.

En wilt doch niet doornig wesen. **S**eyt
xlviii hij om dat ghi also ongenoecht en droef
en getamprecht, want de stercheit is des
heeren vuercheit. Daerom mij alder lief-
ste doeest god getroen en de selve getroost
dat luyter de an oft de soet of smre is, als
god syn eer seest. **E**n geloof die niet
besocht heeft hij en selt onder hem niet
laeten, mer als hij comt da sal hij dat
aerdot vich doornien maekem mit die ce-
nuerkens synre doelde. **V**uerd mij alder
lieffste teede? **W**at blift ghi luyten
staen, als dan sinnen soe deel vich hente
te veygen is. **D**ooft wilt oech vepelich
ouerdenken al dat die zuel opwaerts trec-
ken mach, dat is doch dat, dat is die grote
hefde die god tot ons heeft, als hij seyt.
Ich heb de hof mit ee eedwige hefde, en
daerom heb ich de tot mij getogen. **N**iet
o de doerden, mer doe hefde, dit sal de syet
weder tot hefde tekenen. **O**p een ander
stede seyt hij. **D**aer de heeft niemant alsoe
grote hefde, als ich, want ich heb mijn
lunen inder doot ouergetene o dat ich de
doenen sude. **D**it sal mye zuel oech wat
doen luyden o syn grote hefde te antwoor-
den mit hefde. **E**nde dencht oech syn
verlangende hefde, die hij tot ons draagt.

en altyt gedange heeft, als hy seyt. Int doopsel
doort ick gedoopt, ende hoe ben ick bedaint
ter sijt toe dattet volbrachte doort. Wechte
of hy seggen. Wooude, hoe verlange en
quel ick nae salicheyt. En pauls seyt. Al
dat inden hemel is dat sucht nae ons, oech
nae god verlangen, als doij sien dat god d-
ser alds bestert, als hy self seyt. Het is
mij woelden te woesen mit die hinderen der
menschen. Woudt ons dan oech niet doe ver-
langen, en quellen nae he? Doort dat dencht
dat die liefhebbende zjzel aldaer ontfangen
sal, dat hief inhe o' helperen haers kudenoms
die soeten dranch der minen, dat soete hief in-
he geselschap der engelen, die soete sangen
en melodie die schoone cyerheit des hemel-
schen pallais. Hoe dencht u sal dit die
zjzel niet doel optrechen, en doe quelle om
daer te woesen, en voept dat groot gequel
haers geests. O ghi dochteren van Jerusalem,
dat is, o ghi miners des waedes, ist dat ghi
dint of sijet, die mij zjzel alds quellende mit
en aldus minede nae verlanget, soe seyt he
doch dat ick aldus quellende nae hem ver-
lange, in dat ick al sijn ben van mine.
Och woanec sal ick comende door dat a-
siche mijns gods verschynen, en dencht.
O hiefen woanec sult ghi mij haele.

in v rijk. Dese begeerten doet die oersprong
des inloets nae ons neygen, e dit quellende
verlangen doet die aderhens der ziele en
lychen alsoe dat die een neygende en die
der begeerde sy allenshens maekender die
beginnen te raechen, mer sy en come e dit
puntge niet vorder.

Hier nae volghet nu dat derde punt
Ten is een gestadich oetmoedich ge
bet, dat god sijn ongestaepde doordat wil
stoaten en laeten blyue.

Hier is vooral te merken, hoe dat hier
deze werf staet een gestadich als te
weten een gestadich inhangende a god en
een gestadich gebet. Dit is dat wij mit in
wendige ofte vdwendige oeffeningen mette af
ter volghen mit gestadichheit, of wij e sulken
minmermeer voortcomen tot volcomenheit. Waer
in en doet niet of ee goetvoillich mensche
meer hindere hebben mach da ongestadichheit
Daerom neempt dat goets door en blijft daer bin
ten minsten met die begeerten, want ghi en
moet oech so natijre niet moorden, maer so
gebrecken wij, want sy willen oese ziele
moorden. Daerom ist ee vrees ridder die sijnre
ziele totant verkhinen en, en honden sijn
natijre mit vbesen, opdat die natijre alom
god diene mach, en degeest die vol eer die
viant en die simelichheit verdient heeft, en dat
se die ziel in haeren quellen te hulp comt
Als in die hene quellende mensche, dat hij
mit alle sijn quellen tot die inloet niet co
men

en en, dan is hem na node, dat hij valt mit
grote oetmoedicheit i syn gebet. Want een
oetmoedich gebet is waerdich verhoort te wor-
den. Barnardus seyt, ghi bidt, en doort niet ver-
hoort, waerom? Want ghi en bidt niet alst be-
hoort, dat is, ghi bidt sonder oetmoedicheit.
Ingelegen waer, op dat ich oetmoedich moeg-
te bidden, ia op dat ich verhoort mochte
worden. Die armen die verhoort willen we-
sen, doe gemeeliken drie dingen tot te leer.
Wij thonen haer verbreechen. Sy shallen dor-
aerden, sy spreken trocheimke en hebbe-
teliche woorden, daer sy die mensche mede-
beliegen. Die twee versten hoorde totter
oetmoedicheit, en dat derde behoort tottet
gebet. Hier of doast dat ose hien heer
sende ist datter twee oner een draget, dat
sy begeere, dat sullen sy al biddende dorcri-
gen. Want die oetmoedicheit dorcreget, dat
Maria die moeder gods worde. Alsoe sulon sy
gebrechen eerst te hene gene, toenende te
armoede, dat ghi na des selfs wese niet
en hebt, noch niet en vermetet. Ende te
nen oer te wuninge begeerten hoerfaern
ghi int hoochste god eeren sonde, en shallen
al neder die hofte moenths gods, die ghi
alsoe dicke vertoont hebt. Ende denche
dat ghi alle tamen der gratien oerbaer-
dich syt, mer en loopt na dweerslach-
ticheit niet dwerch. mer blijft al leyge.

voor die docten des Saders, denckende. Och
hijem vader doet met mij nae. O vaderlike
he goetseijt. Ich aefje o godtelike daer
dusge, en mijn afkroodige denckent, en ick
ben alte seer veruacert, mer ick sie deed
o vaderlike mefde, en ick heb goet be
troude dat ghi mij doe sult nae o grote
barfelicheit. Daero com ick dat tot o
mer o mij denckent te verroetmoedicht, en o
goetseijt mer te hebwege, daero seg ick
hijer verroetmoedicht, als ee daer ghi me
de doen mierecht al dat ghi wilt. Ende
ick sie oech dat ghi mij in die voorste
steden alsoe veel gratys yegent afheest,
hijer crijch ick ee moet dat dat ghi mij in
met laeten en sult. Daero doil ick hijer
voor o slime, ter sij toe dat ghi o oere
kerlichent met mij gedaer heb, daer doil ick
dat oetgaem dan o geest mij heb doil.
Mer mi alsoe ghi o alsoe verroetmoedicht o
der god en alle creaturen denckende in
die yront des herten, dat ghi die oerfte
bent, dan moet ghi o begeerten oech met die
hoorden openbaeren. Dat ghi wilt. Dat
sult ghi dan sidden. Miraculum te doe of
alint opgeest te doesen, of veel soetichent
der deuotien te hebben. Och mer dit schijne
al grote dingen te doesen, nochtans en se
aldaemige quellende zyel haer mit soedaem
gen dingen moet laeten yenoethge. Och
dat sonde soedaemigen zyel die haer selue

Heel wifgemaet is, en mi heel a god hangt. a
ders niet beters betieren, dan een bloot god
in haer blote zijet te hebben. Daerom bidt
zij dat god sijn ongescepe dooert i haer stor-
ten doil, op dat in haer man hanc ee on-
sceppe dooert, en ee gescepe mine, niet nae
lust op dat si mach in haer haere ee gescepe
doert mine, niet nae lust of geuoelen, mer nae
gode hoochste eer, ende nae haer meeste pro-
fyt. Ende dit gwoet behoort meet inden geest
te daesen da inden mont. Want S. Ja sijn.
God is ee geest, en daer die he aebidden ee
recht, die aenbiden hem inden geest en inder
waerheyt. Inden geest, dat is, dat die geest
en die zijet, atont quellende is nae dat al-
der beste, en nae dat ader eelste, dat god is.
Ende gee dinge en moege hem te dollen
troosten dan god alleen, ende daerom quelt
en aerlangt si altyt nae he. Ende dese
quale ende dit aerlange is alse groot, dat
he niet aerberge en ea mer si berst dat
met die steme en roept mit groter beger-
ten, dat god sijn ongescepe dooert i haer
storten doil. Ende dit doet si met men-
gen maemer da soete treneliche woer-
den. Die S. Augustinus sijn, dunnige
schithens der mine, daer des brudegoms
heete soetelich mede gedoot wort. Zij
doont hem op dat als da mitten strael
sijne.

mine weder gebont mochte worden.
Och heer Daumer sal ick ghye sijn alle
hinderen die mij van u, oormiddelē. O
heer Daumer sal ick die werlt en alle
haer ijdelheit, dat ghye van u gheheel
en al gestirnen sijn. O heer Daumer
sal ick dat ghye van u mij seluen altyt
laeten, daer ick mij vinde. O mij lieve
vader Daumer sal ick mij wil al heel
in u alder liefste wil verlore hebben
O heer ick wil mij gheheel dat stote
in u, op dat ghy u gheheel stot in mij.
O heer Daumer sal ick u volcomelic
ken minen. O mij lief Daumer sal
ick mij gheheel bloot sijn, op dat ick u
mij alder liefste bloot in mijn bloote zjel
obellen, ensen, ende honden mach. O mij
vader Daumer sal mijn zjel met al
haer crachten in u overreichte sijn. O
mij vercore bündegō Daumer sel mij zjel
alheel in u verfonten en verfonten sijn
en blinde, en roept oech die dwils dat gro
ter gedult des ghyes. O god stordt u
ongescaepen woordt i mij en dit doet die
lijfhebbende zjel mit alsoe grote drift
dat sy sij nae schijnt altyt te quellen mit
aldinsdaemge begreerten nae haer lief
en sij sonder nae haer sijn inbuesen i haer
Moe mi mochte ghy waage, waero datse niet
en sidt, mij lief comt in mij, mer sy sent

270
onder al, stort v' Doordt i mij, Daerom sijn
v' doordt en niet hem seluen. O mij alder
hijeste, sijn Daer en gelouet seer Wel, dat
S. Jan seijt. God is dat Doordt, en dat
Doort is god, dat Voetinde soe bidt sijn
god mit groter verlangen o sijn ongestraeyt
Doordt, op dattet i haer man haeren een
gestraeyen Doordt, en ee heijlich licht. Wat
die propheet seijt. O heer v' Doordt is ee
lanterne mijre voeten, vercht of sijn seggen
wilde, het Doort mij Daer icht gae sal,
en hoe icht mij in v' Doegen haesten sal, o
altijt sijn v' te sijn. En op ee ander stede.
Ick sal hooren Doat god i mij sprecht,
Doant sijn sprekt vrede i sijn volck, dat
is, sijn leert ons v'wendich dat Doort in al
ley dingen vrede ende hiesde soechen sul
len, en altijt in hem rusten. Hijet aldus
suldy gods v'wesen in v' seer begeren,
en dat als een leuendich Doort, op dat
ghi altijt midde kerige des goddeliken
leuens hooren en volge mocht, en ghi
sult door al hoore, dat sijn seijt. Want
geest mij v' herce, en aldus sult ghi
v' herce mit alle sijn gedachten, en v'
hiet mit al haer crachten, en v'geest
mit al haer leuendich seijt v' ee v'er
haederen, ende bidden god dat sijn v'
gheheel.

soetelicken als ee kint der minne daer moet
nemen, op dat ic u alsoe deel te lieflicher
marck schenken, en oock van u se deel te
daster a u gedumtich marck doorden. **H**ier
dit laeten u u mij lief, sult ghi mijn le-
ren en openbaeren u alder liefste deel, en
dat is oock daer. **D**ant god leert en ope-
baert ee gelaete liefhebende ziel meer in ee
worte tijt, dan alle doctoren leere conde al
haer leuen. **D**oort sijt sy, ick sal u omhel-
de sal ick u leiden in die slaepkamer mijns
moeders. **W**est of sy seggen woude. **S**i
selt u seluen alsoe mit liefde u mij oeffen-
gen, dat ghi u daer mij om mij alder liefste
deel selt laeten leyn tot mijnen wille. **D**iet
dort mij alder liefste wyens sal sijt in
god ick seer beger, ho soetelich dat dese ije-
ue kint, mit haeren lieuen brudegō om ca-
staen, ende, hoe sy al verlagende, en al quet
lande u mit hem doort, en soeteliken mit he-
te rust comt, als sy hier verstant sijt. **S**i
lichter sant is onder mij hoest, en sijn ver-
ter hant, sal mij omhelpen, **O**ch alsoe oock
mij lieue kint, selij oock mit een soete quet
alijt nae god verlange, dat ghi mit ende
door verstaendicheit der oeffeningen, en door u son-
derlinge liefden en gratie daer u lief, dat
u dincen sal, dat ghi alijt tegen doord-
dins.

By god sijdt. Ende so sel oech veel somtijts
droncken, dat ghi geheel en al opgerutt dooft
in een veranderinge, die so geheel oekent is
so hoe veel seldij dan doesen, so sel te
moede sijn of ghi geheel droncken daert
en ghi en selt te recht niet doete doot so
geschijet is. Mer siet veel noemls toe enge
geest sal so konen da dat don ghi dron-
ken sijt. Want dat begreete datter i die
meste brant, dat openbaert als hij dochte
is. Hoe seld so geest oech openbaeren, so meder
ste trachten roepen tot god, dat hy dorchi haer
bliven, en datse doch i hem alijt bliven
marc mit een geheel overgeue haers selso.
Want haer is geschiet als die hime kruyt
i cantica sijde. Die comich heeft mij gelent
in sijn wijhelder, en al droncken maechende
soe ordinerde hy sijn liefde i mij alsoe dat ic
bereyde bin tot al daer mij die soete heer.
toe hebben doil. Siet haer geest mij haer
te hemmen dat sy geen quae don gedrochte
en hadde. Hoe sal so geest oech doen, als ghi
bereyde sijt so selne alijt in god te laeten.
Want daer hoort die dronche liefde haer
cracht. Want die geest des dronckens
heeft haer geleert, dat sy god meer behaegt
i overgeuenen en laete haers selso, da alijt
droncken te sijn sonder gelaetenhe. Daer
sijdt sy god, dat sy alijt in hem marc bli-
uen met gelaetenheij i doedinge hoe dat
hyt over haer werhengt, dat sy he alijt

getron' mach sijn. Want die heel gelucke
is Joan Bimmer, hoe god hem sijn gratie
ontreket nae bewoelicheit wons, en heel
gespand set i alle d'wink, dorcheyt en ver-
driet, en daer en bouen veruolt mit alle
temptation, soe dat die arme mensche niet en
weet, waer heen. Veruolt hij dat er den
moedicheyt, soe doot sijn ouer dallen mit
ijdel glorie, en alle ander d'ner gelijche. Als
sijn meent wij te doesen, soe doot sijn da
allen sijden anenochten, alsoe dat sijn ver-
fent wij en is. Als sijn da siet, dat god
haer dromche niet aldus proent wort, da
freest sijn haer dat groothijt der heden ouer
tot gods eer, niet alleen inwendig alle ge-
drange te hiden, mer oock dat doendig alle
vermaeths, soetelich te drage, en dat god
bouen tijt in eedwicheyt. Boue tijt mer niet
sonder tijt, want sijn is inder tijt, mer ver-
hem boue al dat tijtelich is, want al dat
tijtelich is en wil ick niet. Boue tijt dat
is bouen al dat creatueelich is. Want al
dat niet bloot god en is, al creatuer of crea-
tueelich is hoe hoerh of edel, dat oock die ga-
uen sijn, dit en mach mij in niet troesten
Het en sal d' mij alder hestste niet ge-
noech sijn mit die huie luyt in die roet-
he haere brudegoms te loepe, of i die
palmboom des goeden leuens te climen
en die soete d'winkten der deuotien te
smacche.

of oech soetelich in syn arme te ruste. Mer.
Wilt dijn wtgaen wt alle troost, wt
ghi selt in d' hiet in alle tribulatiē
conen vanden en hoorden als in troost.
Daerom sult ghi wt stercheit vos gheeste
roepen, Die hietde is sterck als die doot, iae
starcher dan die doot. Ende haer blame
syn als vlamen des viers, ende veel
waeren en mogen haer vlam niet les
schen. Want dat water spijst hier
dat vuer, en gebreec saet hier den hon
ger, soe dat ghi met S. Bonifas wel seg
gen moecht. D'he sal ons sijn van
god, gelatenheit, droefnithz, dorhtz, dā
ghiz, of vuerstichtz, luin of sterue.
Nee nie ik bent in seker wt groothet
der hietden, en wt oueraloedichz der godte
licher gratie die mi belvaert, dat noch te
uen noch doot en sal mi moege schijde van
god. Nu en beginn god en die zjēl malcan
der oedvulen niet alle soetelich te raere en
te raechen. Mer die zjēl streec hi nae hier
alijt mit een oppespanne mont o god in haer
te saerflinden. Ende hi is hi nae alijt be
reht van god verlonen te worde. Als god
dit siet dat die zjēl aldy wel bereht is, soe
doet hi die conduten sijn oeffprompse ope.
Hiet doch hoe mi dese twee tegens malcan
der staen gaepē en gheree o et negelink vaeen
ander saerwonne te sijn. Ende oech dat die ee
die ander wetvonne wil. Die zjēl is soe

gheerich al gaet haer god al dat hy ghesaeyt.
Geest ten holly haer niet, mer haer ghe-
ringz sonde te groter ende te dnerdrachge-
licher woorden, alsoe lange als hy god niet
bloot en acht. God is soech soe gheerich nae
die ziele al gaet die ziele al dat hy geest en ver-
mact sonder haer selue, hy en sonde hem daer
mede niet laeten genoegen. Mer hy wilt
al hebben, en hy wilt al genen. Want hy
geest die ziele hener grote ganen, daer
ne, en hy geest hem selue noch alder hest-
se, in dit gheen gauen en ontlijcken
in beide syden.

Wiet nae volicht dat wyerde
punt, Welck is den vuloet,
Doet daer i hestloten is, dat
hoont hy selue.

Och Die sonde hem des vermeten die
uen te scriuen van deser oerspromt
en van deser vuloet, die des niet
gemaecht ende onderuonden en hadde.
Ende want dat vrending oech seer drif-
ter is, en dat begrip ons verstante seer
clij is. Ende dese oerspromt doot mee
ontgancliching hyst, ende is vefloes vde-
sen. werde bonc alle begrip. Hiero die
den vuloet al somtijts, gevoelt en gesmaect
gebben, hy oerengen hy nae niet voor he
daer of te scriue, alst voel in hem sel-
uen is. Want al dat me daer of belbooe
den maet, dat is al duotome, ende in
hem seluen is hy ee oerspromt alre.

volcomens, die is al dielmaecht, dat men
daer af seken mach. Nochtans o' oetma-
dige sigerten een doeming te vordoe, soe
wil ich toe gods eere, ende alle menschen
dijet lesen en verstaen tot profijt, ee' beh-
nyf van desen oorspronck ende da' haet
vnlout, hoe doel dat dielmaecht is, nochtans
waerachtig saken. Onder alle reynce
daer die oorspronck mede in ons sloecht sijn
der sonen al die reynere des vloets. Die
eerste, hiet ich d'ijfheit. Die ander sterck
ende die derde doctheit. Die d'ijfheit d'
lijft, die sterckheit ontstrecht, die goet sijn
verreijft. Als god ald'is tot dese hief heb-
bende sijel gemijft staet, en die hief heb-
bende sijel niet open siont da' quellen, o'
ee, met haer hief te sijn, soe en ca hem
die soete heer niet onthouden hij en vlocht
in haer, ende dat in dese manier, meer en
in nae sequaemz der zjelen daer hij
vloecht. Men mocht ghi al v'rage, waerom dat
ich hier die reynere der d'ijfz, door die
reynere der sterckheit, nae d'ien dat die eerste
des sterckz vaders ee' sijn en ee' oorspronck
da' al is. Het is wel vermaecht, met so'
der saen en doe ich dit niet. Vch heb hier
in veel saen, met ee' sal ich hier sette
d' cortheit ende is dese. Want ich sijn ende
heb oech dicke sonden, en sende noch dicke
dat die mensche die dese insoet profitelijke wil
gelyken, en in een besonwende leue
samen daerlich wil sijn soetelich in ruste.

en altyt hthdelich in en doe sal gae nae gods
behaegen die is voor al seer van node smaech-
de wijfheit, en naersteijge voorstremijent
allin dinen, want ons daer altyt dat vreesste
gemaect. Wijers heb ick dese renijer hjer eerst ge-
set, die renijer der wijfheit. Ende dat sy die
soen gods doerchende in haer licht, en wijf-
heit soe oec betere gehoor ende onderdaenij-
genen sñde, ende dat sy in haer noch hoger
ende edlere doerchen sñde moge, soe mijcket
sy voor al dat oerh des verstante op, ende
sy doet sy sijn doerch. Ende dat eerste
is vuloet van een daelkeniallende hiesde,
die die ziel tot god heeft, d' eē mit hem te
wesen. Ende sy salt in quellende sijn-
te, en ende in sijnche quiele, d' dat sy mijet e-
weet soe sy eē mit hem doorden march, soe
dat sy voorwaer mit die hene beijnt in e-
ken doel seijge march, tot alle engelken en
tot alle schon dende zijelen. Dect mij hief
dat ick sijnken ben van mine, en dat wijers
want ick sijn dat god door sijn doet sijn oer-
natijeliken i mij doil doerchen, en mij
eē mit hem doil marche. Ende ick sijn dat
ick god seer hinder mit mij d' wijfheit, d' dat
ick mijet wijfheit oer alle middelen mij in
hem doerheffen en. D' gij schon dende gees-
ten hjer d' quel ick nae hem, dat sy mijn
doer sijn godtelike wijfheit leere doil.
Ende ist dat dese quellende zijele naenls
toe sijn die renijer der godteliker

Wysheit sel in haer soe ouerdaer lichte
leeren ende brechen die syel tot alle goet
wie die syel die leeringe volghet, sy sal
wel een mit hem worden. Hy leert
haer altyt wat goets te dencke, te spreken
en ende te doen. Hy leert die dat die
dige sinne te behaeren, ende die in die
dige sinne altyt mit godtelike dige te
secomeren. Hy leert simpel eeuoudich
en goet vollyck in allen dincen, en
hy daert in die syel, dat sy alle sytelic
ne dinge laet en soecht altyt djen te
wille te wesen da djenens minne sy quet
Dese reijer der wysheit doorulont mit haer
licht alle die crachten der syelen, mer hy son
derlinge dat verstant, ende verstaert dat
vrae der syelen, alsoe dat alle dnysterheit
der sonden wens moeten en daer openbaert
een godtelich leuen, als die propheet sijn
+ wolkke sint. O heer alle die sonden myne sonde
sijn wens gemaen van es licht, en ghi openbaert
de my een wens die my leijn tot een goet leue
Als sy abus in die dae dje dnysterheit der so
den verlost en in die wens der docthe geseit
is, ouermits dit reijerken soe gemoet dese
sijne syel, noch soel ohekende hindere soe
dat sy noch Abel dwaelen sonde, coerech sy niet
noch wat schynfels des godteliken lichte
en dit weet sy, daets got sy mit die propheet
O heer verlicht my oten, vercht of sy set
sien woude. O heer ghi heet my hemis
tegeue o die sonden te laete, en dneych
den

te doe. Geest mij oech hemis die doerden te
 seggen te doen, op dat ich niet blozoge en
 woode, mit eenige vrede. Daerom in ee
 goet sijn, want ich begeer boue alle di-
 gen ee mit v te sijn. Als god dan die beger-
 ten der verlichter zjelen zjiet, soe verlicht
 en verdaert haer noch meer, en geeft
 haer kammise wa alle bedriechgemise, dat
 te sijn. Ende verlicht haer v allen
 duerden dat vonden ende vonden v
 die hieslich ae te daerde, en doerschijnt
 dat vich des verstante, alsoe seer mit die
 godteliche anloet des eerichten hies, dat
 dat verstant niet demhen noch ter serten
 nimen en ee, da, godteliche en hemeliche
 dingen. Ende begint alleynstems een te
 worden mit dat hies, daer sijn wa bespore
 en wosliche doort, alsoe dat die geest v haer
 slijnen mit dat hies doort greeeniondiche
 werclavel en veruolt vader grate en ga-
 nen gods, ende ates doort die geest god ge-
 lych onormits die grate gods, en godte-
 liche mine, en doort v eenicheit des geestes
 genesticht met die geest gods godtelich
 en geestelich. Dit is die eerste graet daer
 die godteliche vossijel, dit edele vermer-
 ken die hieshebbende zjel toe lant, en sijn
 marc mi mit die propheet v sel sette. Die
 heere Geest verlicht mij, hies. Zijet doch
 mij alderheest se, dat dit edele vermerche
 in ons doet, alst sijn gamin sonder hinder
 marc hebben. In die tweede graet des.

inloets leert sy dese verlichte godminnede
Zijel, een schonbent leuen van schriftv ordi-
ren, op dat sy inner niet bedroge i doot
mit eenige dwaclinge. Als da die godtelic
he d'v'ghyt dese Zijel ad'g geleert, ver-
licht, en geheel nae h'geleoge heeft en
sy oech doet dat sy mach, nae die h'rust
en cracht die sy Geest, en verlangt son-
der ophouden nae die doechden, die sy door
dat linge der godtelicher clachtheit be-
kent, datse haer ontbrecken, soe vloet en
stort dit edele veughen i haer ee starpe
h'efde, die dat verstant doorulojt en sch'acp
maecht o haer seluen i god te verheffen en
door gaet mit haer verlichte verstant alle ge-
screpen dingen, o te comen tot een v'gijnde
h'ike hemis haers h'efte, en alle in he te
rusten. Tot dese hemis was Jacob die pa-
triarch, gecomen doe sy sende. Ich heb den
heer da aersicht tot aersicht gesien, en my
Zijel is gesint geworden, dat is, ich ben tot
hemis der h'efden gecome, en i dat h'eflich
verstant s'nes hemisse, verstant ich da h'e
verstant, dat ich oech da h'e gehent en h'of
ghadt was. Alsoe door d'ingre die sch'arp
heit der h'efden, en gaet wy door, tot dat
die alderheestste, clachliken gehent doot at
soe dat die h'efhebber da veel swaerheit
ontslaegen doot. Als S Augustijn sent, als
ich o aenhangt, da al dat ick vermach,
soe leech ich my seluen, soe en heb ick oee
arheit, en my leuen is vol van o. Als
dese Franse h'ent Zijel die vol is van

211
dese scarpe hiesoe, soe verheft sy haer ge-
moet op, ende schijet mit dit scarpe ogte der-
minen, die ongescaepen mine midden in syn soe-
te herte, ende doont hem soetelicken, als hy
self sejt. **H**ij hebt my herte gedont myn
suster my kuyt in een dyre oogen. **H**ugo
sejt dat dese mine scarpe hiet, doant sy doet
een rustich gelveldeer barmender begeerten, en sy
doont soetelicken den gelveldeigen god. Ende
dan leert dit reynen, in syn inloen de
zyel al haer inwendige toekeer wel or-
dneere, soe dat se geen tijt te vergreft en
laet verby gaen. sy en leert haer tot haer
hief, in die ee maer of in die ander. **H**ij
loopt haer hief althijt nae mit ee simpele men-
inge, haer seluen in geene dingen soeckende
in oeffeninge i denotien, noch i geen dtepla-
tjen, mer alleen begeert sy haers hiefs wil
en eere. Ende dat hij alleen syn doelde in
haer hebben maer, en die en dwilse he och
myet belitten, daero hangtse hem oech mit
godformige meninge an, d althijt hij iac i haer
hief te desew, en sejt mit die kyene barmjt
in cantica. **I**ch heb my hief gedrepe, en ich
en dwil hem myet latten gaen tet tijt toe
dat ich hem gelijc heb mit thins mijns moe-
ders en in myn slaepamer. Ende dit ge-
schijet als die minende zyel aldus mit
haer hief naectet, soe dootse mit dit
reynen myet alleen verlijst, mer sy
doot oech als ee scarpe dinte gefogt,

i haer hief. Ende Want sij meer is daer.
sij mint, dan daer sij leuet. Hiero staet sij
die ogen des verstante staedelich tot haer
hief, en sij besichouwt hem gecroet mit
glorien ende eere, droncken marchende
al dat hemelische heer, mit die reuycheit
sijner doelden. Doort soe siet sij haer sel
uen als een ballinck verbanne wt haer
lant, en ombenange mit statliche ellendich
heden, en hier wt come veel sichte, en
onuerloedige traen, doelchen, traene dat hee-
te ee doymich vercoelen en vermaechen. En
sij sijn verbaerlich op die tijt o te houde die
hijnaemelike stercheit, daerme hichtelich me-
de drage mach die onghesame orant der mi-
ne. Doort want dat oge is daer die mine
rust, en sonderlinge dese sjarpe mine, en treet
alle crachten der zielen, in haer oesproeck, dat
is in god. Daero snerctel dirdvil, dattet
geestelich oge der zielen geslaege in haer hief
is veel verberge ende verlichte waerhede
gods wa haer hief ontfangende. Want die
hiefde is die meeste saechu daero dat vrien-
den macander haer hiemelichs openbaeren
als Hierardus seyt wt groothz der godte-
licher mine hangt die maeyer des godtelic-
he soetrenge. Dese minde ziele doort
sij boulen, ende haer doorden veel haer
heden yropenbaert, die haer of ander
menschen wa node sijn. Dit monsteme

297
een deels selboorden, en dat spaeckel, mer by
wijlen wort sy oock getoegen i ee onverganc
sijn verstante, al en is sy niet heel dat haer
selijn, en wort getoge een obegrijpelic goet
te bekennen, of te ghebruycken naeder maete
ende manijer, ojet god behiest te gheuen. En
dit en mach me niet selboorden, noch oock niet
te degen begripen, soe slijxemyt god in den
geest, mit gheestelike en verstandelike blysc
en, verche als die doerlicht haestelike sijnt
en weder doerlyc gaet. Al is saethe dat die
blijsc de geests des menschen in oge sijn so
uen haer selijn brecht, nochtans soe woec
als die sijn doerlyc is, soe comt die geest
weder tot haer selijn. Ende dit doerlyc gods
is den geest gods seer verclayende mit dat
verstandelike hiet. Somtijts ontfanc oock
die geest gods ee menschen soe ee hiet, daer
die begheerliche crachte alsoe nietoegen
worden, dat sy mit ee brandende duyf haer
oprecht de hiet te gemaet, en terstant in den
toeganc, soe wort dat herte dronthe ge
maecht soe reijere der dyedoodeliker deel
de, dat oncrmitte gelbalt en denaentgeijt
der herte, die doedel doerlyc moet,
verche als ee menide die most seest de
menilde bespote waete, als mi soe moet
sy slijc, als mi lache, als mi sijn
als mi dansen, als mi lopen, als mi

altmael te willen smelte, als mi seer haer-
liken te suchen, als mi dinncht haer te
moeten saeyten, als mi dinncht haer dat
sij god ende al sijn gauen wel verstande
sonde. Ende hiet Iubilus, dat is, ee bly-
schay, diene niet en ra wel spreke noch
verbergen. Somtijt soe vloecht die vwend-
ige mensche in die geestelike blyschay en
doelden, recht als ee visschen in doerte.
Ende dno doort die minende zjdel i dny
sent maerere geuysitort, soetelich mit
geestelike doelden. Mer hiet moeten
die bedrogen herten, lante curiose en oge-
stene hieshebers soe naestelich i toe-
sien, datse niet bedrage e woerde mit vol-
ste verdoemige. Want soe daemige messe
hebben curiose begerten o te ontfange vbi-
dige gauen, als beuelichede, soetikheden
ende verdoemige, ende dies gelijck veel. Ors
da soe comyt dir vils die engel des dnnister
hente, en soe wandelt he in ee engel des
lichts, en instort soe omme, of thoot wa
suten ee verdoemighelich licht, of soelde of
gelichemisse vol ydelhente ende ledig wa
minne. Ende dit geschiet inder herte of i
die sinnen, en sij ontfangent mit groter be-
geren, ende hebben i groter doelden, en
hebben daer grote genoechte i recht oft

200
da god waer. Hy gelyken ee arm mit die
nie wy en wonck, ende grote begeerten
heeft o wy te dincen, als hy da eens
een croes godel wyne dincet, dat doet hy
mel groter genoechten, en hy vermeet he
terstont dat hy die cracht der wyne can.
Och lang soe ist mel desen bedroge mensche
sy vermeten haer onderscheit der giesten te
hebben, en sy sijn enigen wyne, unde sy en
willen da god noch da niemant oder
wesen sijn. Hy verhoue al haer bringe
gegot, ende sy woode da himme verteret
da die noele glorie, en die begeerten der
godteliker mine maechte sy demijndich, mit
soedaenigen demjode woetselen der zyelen.
Mer die rechte hebbber doort waerach-
telike da gods gieste beroert, ende
doort da hem geleert, als mi hoe sy in
god weereniche doort, als mi hoe sy in
god sijn sal, als mi hoe sy sterue sal
en god in haer leue, als mi hoe sy ruste
sal, ende god in haer douchen sal,
als mi hoe sy sijnge sal, en god daer
haer, spreeken sal. Dus doort dese
lyene zjel geleert, en sy doort in al
te die ganen gods, die sy ontfaulit.

te oetmoediger, en god meer dankbaarder i
haer eygen Vair gystrenender, die alder
hijestste Wille gods gelactender, endie
te volbrengen, te naestiger, niet ruste
de, op eenige gauen, mer alleen op den
guet alre creatur, daer sy niet verliet
te oogen altijt op sijet. Och my alder
hijestste Wilt dese zjuel hjer ontfanger
dat is alle menschen verstant obehent
da alleen dijert kennet. Mer al beu-
tet dese hjerne zjuel, sy en wort daer o
niet koncediert, mer sy wort mit ee-
minnde oetmoedicheit heel te niet, dit
doet die godtelike soeticheit, en die he-
melche waerdicheit, die sy smaecht en
gruoelt. Ende die slam der godteliker
minen, daer sy mede beu lampet is, en sy
sent mit die waerdige propheet David. My
hart is beu lampet, ende my njerre sy veran-
dert, ende ich ben te niet gebrocht, en ich
en heb niet gedencken. Och my alder hijestste
ich bid u in die hjerre gods, dat ghi dit ter
herten neemst, ende te werck set, soe veel
alst u moeghlich is. In die derde traet leert
die edele renjer, der godteliker wysheit de
se hjerne zjuel god hemme, ende te volcomen
hemme van gode godteliker contemplation
daer sy god in seghen doet, daer sy verstant
soe wonderheerly wort, soe dat sy daer

209
mijet in en dwaelt, noch daer i mijet bedro-
gen en mach worden, ende geeft haer
oock hemmis da die gelijckh^z gods, die
sij in haer heeft, onermits gratie, mine en
dneetsden. Ende oock vander eunthent
die sij inden gods besittende sijn, onermits
gebruyckeliche mine, daer die zjzel meer
gelbrocht voort dan sij voercht. En
dit vermerken stoet i dese hene zjzel een
quellende ende ee dierfaede mine. Want
een leetere sijn. Die meeste salichent
die de zjzel ontfancht is een hemelsche
Wijshent en volcomē hemmis da god.
Als dan dese hene zjzel alleynshens tot
die hemmis gods gecome is, soe quelt sij
altijt nae hem, mit ee dierfaede mine o
altijt mit haer gemide te vresen. Vloch
sij en wil oock niet getroost vresen mit
eenige jansen, noch sij en mach niet ver-
sact worden dat mit god alle. Ende
daerō eijset sij hē wij, ende dat dat
groot^z der heden. Want sij is be-
reit haer seluen ende al te geuen son-
der eenich verhoisen daer i te hebben.
Als god desen greent der zjelen insijet,
soe heft i hysse op in Hoger schonbrin-
ge sijn selts. Dese verheffingse coit
vde een leuende mineliche strydt of.

Verastolinge, die daer gebueert sijtse ope
geest, en den geest gods, alsoe dat onse crach
ten hem mit eenre milidige bradence
drift oprechten te gemoet de geest gods
soe datse bij tyden dat verhem vordē
sone hem selue, anhangede de geest gods.
Recht als ee naerde al ee toechsteē blyft
hangē, ende huer dat vorden haer crach
ten seer leuendich, en doerichich, stuerre
de al dat schommen en begerde soe seer i
god, dat die mensche sijn hē vordē
ge sinne niet meer te gearmichen da al
slaepende, als die hene sijn i carita seint
hē slaep en mij hart vordē tot mijn hē
die ich inder herten beslore hebbe. Want
dese hē sijn is dan naestens haers hert
sen hē in dat sinnesten haers herten
te lēden, ende in die alder edelste plaet
se te setten, dat haer sinnesten beger
ten, alle dinn te vermaden, en de alder
hēstten dat pijnder harteliche min te
ohelpe. O dese min is da volgennept
ee dierfideliche minne. Want die godmine
de sijn en vort niet versae mit hēfoe
Want is god is die hēfoe, die ge hē heeft
die heeft die hēfoe hē. Die hēstte te
binnen een rēhel gemaect, alsoe datter
ende noch mate sal vosen in dese hēfoe. O
die hēstte vōel een dierfideliche minne al
verfmdende, die vōel. ontvuldedijnt armoe
de

maechste. Wanneer sij doorsmaecht die godte-
like werelden, soe troey veel sterker die be-
geerten. Want al ist saecke dat haer geefe-
nen voort die volghert, nochtans miner meer tot
verfadinge, als daer gestenen staet. Die mi-
eten die sullen noch hongeren, want al ist
dat die edele minnende Ziel in dit tegenwoordi-
ge leuen haer hof niet volcomelich e mar-
ghewijchen, nochtans hangert haer ontsaede-
lich nae hem, als sij haer selue tot onmo-
geliche dinge vaststelt door die overvloed-
de hofde roepende mit Job. *Mijn Ziel heeft*
ee ophangen begeert, Ende mit David. Ge-
lyken dat geiaechde hert begeerlich ver-
lange heeft nae die fonteyn der wateren
alsoe verlangt mijn Ziel tot u. *O mijn god en*
mijn hof. Hoor e quede Augustinus, doe hy
seide. Die hofden niet toe troost na
onmogeliche dinge. *Schick alle dingen*
plegen gematigt te worden, ende te we-
den te sijn, als sij saege dattet onmogelich
was te vercoege dat sij begeerden. Mer
die geweldichheit der hofden comende doe
beindinge des soetichheit, en machme mit
geen onmogelich kome noch te worden stellen
Want sij verstaet veel wat dauid seyt van
alsulichen Ziel. *Zij begeert alte seer. Dat*
is doch alte seer te begeerte, dan
alleen datmen meer doe wil danmen

vermarck. Aldus soe mint die minde zjyel, al
eu ist mi dan sy vermarck noch tans ist veel
me dan sy wyl of begiert. In dese graet soe
speelt god mit die zjyel een suertich spel
Want soe wadmet die zjyel he meent te
handlen, soe wylt hy haer dat die han
den, en als sy hem nae volght, soe laet hy
hem sangen. Ende al verbergende en doot
hy doeder niet gespen, ter tijt toe, dat hy mit
wijerige traenen en deute gebeden doeder
geroepen doot. In dese graet mij alderhijest ste
maecht dit edele verkerken dese hene zjyel die
he geel droncken mit die soetsteijnt since mi
nu, alsoe dat sy mit die hene kint i cantio
wyl seggen marck. Ich heb in die wijhelder ge
doest, en daer ben ich droncken gedood. En
dese dronckenschap laet die geest somtijts meder
dallen in die nederste crachten, soe dat die mi
sche dirke moet dat waere mit soete inbilatue
en somtijts soe moet sy die mesche dat goets
leere en vermaene. Ende somtijts soe moe
ten sy mit ee boest dat roeyt dat groter
dingen dat god in door haer doercht daer sy
nae grote swaerpe of hiet. Oek moet sy
somtijts die menschen straffen en haer se
welyche gesecken, daer sy seer o verarst
doot van wehende en verblinde misen.
die niet en verstaen wat dat die geest

gods toe behoort. Mer het is haer al sotten-
nie. Voant sy dyerliche mensche sijn, soe
en smaecken sy niet dan dat den vleys
toe behoort. Nochtans hoe veracht dat sy sijn.
Dan buten ed binnen sijn sy vol goddelichz.
alsoe dat sy mit die minende Zjel in cantica
voel seffen mach. In den sdaert Voant
die samre der goddeliker minne heeft my aec-
brant. Voort soe sijn dese menschen seer oge-
acht, Voant het heeft dan sijn ten ee-
wecende sijn. Als ee deuoet mensche opge-
toegen Voort inder geest bonen hem selud
Voant dan heeft den mensche da binnen
veel seijngente, ende da bijn ten veel
selsaem Vojsen, o dat sy deonken is mit
die alder edelste most, die op den pijnster
dat die hene apostelen geschouken was.
Dan dese hene godminnde mensche seint die
conclike propheet dauid. Sy sulken dront-
ken Voorden da die onverloedige dijn
hijns, en da die reniere d're vceiden
sal dijs ee denken gene. Dese mensche
sijn veel hoger, verlichter en edelder
dan die dier d'ij door af gesproochen
hebben. In die so seer my alder heffste
in gods ope hart, dat ghi o bequaem
maecht, dat die edele renierken mit dese
drie graden also in o bloen moet. Ame.

Die anderdt reinijer dat die godtelike
doerspreken mede in ons vloeyt sijt
sterckheit, dat die god dese ingetoghe sijt
mede ontsterthet in dat vyer der god-
teliker minne, soe dat memorie, en alle
sake raerke sijt vyer vander en vyer
doet doordes mit dat vyer dat onse hie
is gheer of sijt. En sijt ick soe dat vyer
mine minne in die oetmoedige aede ge-
stort is soe, ende dat wil ick anders
dan dattet sijn mit ee ontstecke geest
overmits den brand der godteliker minne.
Daer dese hene geest mede ontstecke is. Soe
voort die minne seer cranch, niet dat die
hijde cranch is, mer overmits grootheyt
der minne brand, soe voort die hene mesche
cranch, als gilbertus sijt. Daer die hie
de groeyt dat groeyt oech die cranchheit.
Ist saech datter niet tegenwoordig en is
diement mit, soe sijt die geest over van
grote hette, als hugo sijt. En doet ghij niet
dat een dinc dat een dinc dat over sijt
voort gelibeyen mit ee gedult der groter
hetten sijn hem sijn en dat hem sijn
hoe voort die geest mit gedult der minne
hem sijn ende dat hem sijn gelibeyen
dese hie voort oech genemylt en

222

eenvoudige liefde, die ghe geselschap toe
en laet. Want om haer grote zette soe
drift sy gelidelicken dat den mensche
alle ongeordneerde begeerten, die daer in
eemis d'urch hinderen mochten, en sy ver-
beelt haer alleen mit dat onnarbeelde geelt.
Dese mine is een instapten des gheselike
viers, dat is der godeliker minen, die daer
door vloeyt die ongerste crachten mit een gesa-
teger ende gerustiger minen, die niet dat
en sarsst altyt, als die doerchliche mine,
mer sy is stil, pijnv' ende volcomen brant, als
slic die niet dat en loeyt, nae d'ien dat sy
wel genack gebrant is. Dese mine is eed
als gont, boven die andere, ende boven die
aerde. Dese mine is alsoe troet soa hette,
dat sy die geheele menschen s'ont te
verbranden, ende te doctore, ende te
coygerige toet te verandere, ende i dat
ontemeten d'ier der godeliker mine te
fractien te vermyeten, alsoe dat die mine
de ziel gedrongen voort aet te roepen
die minen gods sonder ophonden, dat hy
hem verstanden wil, eedehe hem ende
vermyeten hem inden af'front haere
ontemeten grooth'eit. Ende doedeto-
me die godelike mine roeyt inden ghest
mit een verstandeliche mynente sonder
onderlaet.

Dat hij mine sal die mine die he edelich
hemmit heeft. Welcke stemme daer is ee
edvige beroerte i onse geest, die veruac
hiche is en gelbediger dan enige v
dige donder slag, alsoe dat den slinpe
daer of den geest open doet den hemel
en goent hem dat licht der edviger
waerheit. Ende hoe die geest meer be
mit, hoe int brandeliker begeret, alsoe
dat den lesten den brant der godteit
heer minen alsoe ogetempert doort also
den slinpe, die den geest geel verteeret
wil. Ende die saechen da dese is, dat
hier worden die waerliche hiesse, on die
gebrinckeliche mine en gelbedig. En op
dat hij verstaet, da ist waerliche min
ne, waer die geest mit sin gesaepe mine
verclinde ende en dinst is tot god, en tot
al dat god behaerdelich is of wesen mach
Mer dan sijetet gebrinckeliche mine, als
die geest des mensche salichken gelbedigt
wort vanden geest gods, i welcke in dwer
ken gods alle verdoemte, verheffinge, ende
alle volcomenheit i besloten is. In alle dat hier
voor gescreuen is heeft die waerliche mine
die ouer sant linden lochere god, en die
waerliche mine moet hier wijchen nae
den gemeen loop, en die gebrinckeliche mine
moet wijchen. Mer hier heeft die gebrinck
eliche

mine die ontfant inden soetheit v god en
die overheliche mine moet hjer vjchen.
Want die geest doot da mee gewocht
vanden geest gods en vermet, alsoe dat hy
in hem selven doot ogequert, smeltende
inden geest gods, d a geest te worden id
brant der mine. Ende hjer sryde sy met
gehicher gelbeld, alsoe dat sy tuden ope
geest moet, en sy tude die geest gods. En
Want sy gehiche gelbelding sijn, en dave
bonen die geest met gelbesent e is te ot
geesten, ende die natijr des mense waerste
sijn wederstaede is, die ontgeestinge. Daer
e is e die mense soe grote sryde. Want
gec na Alre geeste vjchen e vrie, mer
sy begeeren sryde die ontfant te son
wen. Och my alreheffte hjer hde die nae
hijer des menschen alsoe grote gelbeld, dattet
vaner is te setten. Hy kent veest als ee
won die v arbeit kent die een hnt te baeren.
Want sy meent saer geest en zjel qmt te
wesen, ende die niet abeer te wjfen, ende
hjer af comyt saer dit verdijet, en ge
belk, mer niemant en may vbeten soe
gepot dat dit gelbeld is dan djet oner
unt. Die geest des menschen begeert mit
een gelbeldigen sryt ally ogerblich god in
saer te verstaen, en al sijn ongetude.

goetheit, ende als hij meent te verflinden soe
wort hij verflormen, veegt als een visse die
meent dat aen te verflinden, en hij doort op
getogen mitten auctel die daer verburge is.
Dese hene zjuel en weet die wils selve niet
of hi inden vrad is of niet als panis de
sem selven seide. Als dese hene zjuel sejt
siet, dat hi alzeit aldus verbonde en verston
den wort soe sacht hi abt met troter gelveest
des geests, en voeyt want ende gelvelt oner
x mijn seer ende mij god. Ende mij alderhief
ste ludege, al helpt hi mij in selbot, ver
abomen ende verflormen, in sal x voeder woe
den verbinen ende verflinden. S da soe gnet
die geest sinnen, en staert in dat otefenege siet
ende die hene miners ohelsen den ee den ande
een in sloter minen sonen alle begeerte. En
die daer sejt daer die geest mede besegene wort
is alsoe groot dattet natijelich verstant, daer
in verlaegen ende verolint wort. Ende dese
grote daer sejt siet oech ee dinstenisse. Want
die minende zjuel vernemen, dat al dat sponde
ende behennen in beelden i gelichnisse, en oech
al datmen mitten mensselike verstante, en oech
metter sloter gedachten maer magneede sonder
mate. Wende verstante is vander waerheit
des godtelike wesen, daerx maect hi bloot
dat verstantelike oge wa alle hlaemelike
geestelike ende oech godtelike doerzen beelde
soe hoey ofte edel dat hi oech sijn en sijn
op, waer in een dinsten niet, daer siet hi in

een onlokomē behennē gods als tusschen twee
 tafelen, daer s̄ van honger steruen wil, eer
 s̄ weer daeren wil in die onderste taefel, daer
 men god behent i beelden, en in gelijchenisse.
 Ende in die onuerste taefel god behent i sijn
 blote wesen en daer s̄ niet toegelaeten, die
 licht s̄ s̄tten i die blote dinsternisse, gdelicht
 en niet geit haer gedachten sonder middel, voer
 die gloriose en doehende godheyt. Ende daer maect
 s̄ haer woelste, want daer sonder middel dat
 gloriose licht, blinckende is i die dinsternisse, al
 en mogen die dinsternisse dat gloriose licht
 niet seeropen. Ende dit is die sache want
 die dinsternisse en is noch niet geglificeert,
 soe soude s̄ dat licht mit den licht seeropen, ende
 een mitten licht doorden. Ende dan soude die
 sijel s̄tten ter onuerste taefel, daer s̄ god s̄n
 de mogē behene, en minen i sijn blote ende
 gloriose wesen. Dus soe moet die sijel wor-
 den gecteet mitten licht der gloeren selse mogē
 s̄ontben weschick dat gheschapen gloriose
 licht. Mer sijer e s̄nnen sal s̄ haer anderste
 de maechen in die dinsternissen, want s̄ licht
 daer s̄ stantvastig, soe sal s̄ in dese dinsternisse
 schadulde veel soete dinsten sechmichen,
 gelijch die sijer in rautria dede, als s̄ sende.
 Iet sate onder die schadulde des groens dijen
 in seerode, en sijn dinsten s̄n seer soet
 miere hechte, dat is mij inwendige mensche.
 Ende haer sechijet oech als ee die gode-
 lien

dat daer ontfaecht die coninc vander tae-
fele, Ende al ist saethe, dat hy he hy hi-
den wt sal heuen, als hjer doe genoegh
staet noch tans in sinen inheer sal hy hen
pijnen aldus drey in god te vallen als hjer
staet. Want hy hjer i vanden sal vcon-
derliche verbergen vrentschappe vvelken
en geestelike rijchheden, die gaen sullen bo-
nen alle begrip der geschaepene geeste, als
bekene mine, inbileren, vtepleve, god aete
lange en te gewinchen. Wel te recht
behoort tot dit leue die smeltende mine
Welche mine, die geest gods, en die geest
des minnes in een vloende sabblich vree-
nigt vorden. Want in die smeltende mi-
ne wort die zijel getoegel inden afgoot der
godteliker minne, ende alsoe vorkonden, dat sy
haer seluen en alle dingen aflactende vloijt
van haer seluen i die eldige mine, daer sy
alsoe yn vangen, en overvloijt wort dat sy ge-
heel in een vlamme des vjers der minne ontsteer-
ken wort, alsoe dat sy behoudende haer vbesen
alle dinc wt trecht dat menschlich is, en trecht
an dat godtelich is, sabblich mit alle crachte over
geformt in god, en geldrecht da god. Want alle
die crachten sijn voverdronchen, en die overste
crachten sijn in god verben, vereenigt, veredelt
en vconclert. Exempel da ee is for dat va natu-
re, swart, en ront is, mer als dat leijt inden be-
at des vjers, soe achterlactet alles sijn sijn

waerheit, sijn hartheit, en sijn conthent, atrec-
 kende ee gelijckheit des wero, als heetheit,
 woerheit, ende claerheit, en doot se seluen
 seer ongelijck. D'goe doot die zjeh oiermits
 den brant der godteliker minne ontstecke mitte
 blaesen saanden stardige toegreesten heet, die te
 woen conit doos, ende clare die te doze dinsten
 doos, en woer die te woen verhart doos
 alsoe dat sijn in haer seluen smeltende geheel
 vloeyt inden geene die sijn minne, en doot daer
 mede. sonder alle middel verceemicht, ee geest maet-
 hende met god, als gont metael, en lost ee ge-
 smolten maekende materie en substantie. Igher
 af seijt origenes. Dat die smeltinge der zjelen
 inder minne gods is dat alder salichste aderech der
 godteliker vertroosting, die sijn doet der zjelen
 in deser tijt in dat schoudeende leuen. Want
 als Gregorius seijt. Dese menschen minnen alsoe
 seer, dat sijn verbarne inder minne, alle existende
 inden brant der minne. D' doot salich seijt
 dese menschen te woen da Seraphime, diegens
 herten verbandelt sijn ee vier der godteliker
 minne, doelke minne dese godtelike mensche al-
 soe deijt tot god te behaegte, en te wil te be-
 sen, soe dat alle tijden o gods wil sijn wist
 en bestoere doot. Zijet mij alder liefste ee
 gods oye herte. D' doot dit edel remjcken in de-
 se

lijene ziel doet. **Hij** leijte dich in die comen
der minnen, & een mit hem marchen, en haer
een edele coningime sijn viche te marchen en
hij thoone alle die verheij sijn sijn, met
noch en is sijn niet altemael mit hem ver-
eenigt. Daerom comt hijer vichelich vloey
dat darde verkeren, dat is, die goetheit, die
sonderlinge den h. geest tegenent voort die
daer vloeyt ende verthit in die hoogste min-
de waert, dat is in die wil. Als dat verstant
verclicht is, en die memorie verclaert en ont-
strecken is, als woest is, dat oech die ziel i
hoger hemis voor den tood gods geset voort
soe dat se in niet en hent sonder alle dwael-
te die enicheit der godteliker natijre in
die h. dimondicheit, en die dimondicheit in
die enicheit der natueren, en elck persoon
god te wesen in die eenicheit des wesen.
Doort als sijn hent vinge bartheit te wesen
in die godtelike natijre en een simple ledijent
in dat godtelike wesen. Want dat verstant
alsoe verheuen en verclaert, mitten geest
der waerheit. Sijet god i sijn eyre spiegel i
alsoe veel maemere, forme en sbecken, als
hij bedemmen man of begeeren te sijn, niet
te in soe is altoes dat verheue verstant, je-
nicht o te sijn wat god wesen is in
hem seluen. **Mer** al voort dat wesen
heelt gods voor geset den verheue en ver-
claren verstante, nochtans en ca sijn dat
niet.

begripe en beschoniden o die vsmeten goet hz
 en claerheit daer dat verstandeliche oge mede
 weder slaecten doot. Ende dit is proportlich
 die dmylformyse ofte schene daer die zjuel mit
 goet der minne of glorieoort onder te sitten.
 Ende aldus verve gaet die memorie, en die
 verstandeliche cracht wel mede, en sjet hae-
 ter gaet, hoe dat den eene hz de andere
 genaxhet, en is schyne dicmael te te doede.
 Mer daer dit vermoeten soe djez inder zjuel
 doent, en die zjuel oech soe djez i haer credit
 soe datse ee i ee sijn. Gelichen doater v d' d' d'
 fetoten ee d'mm is, mer noch tans heeftet liber
 natmyre. Hoe ist h'et oech. Want die zjuel
 die, een mit god is, die en is god niet van na-
 tuore mer van gratie. Tot dit edele hoge
 godtelich doech en mach niemant ingaen
 dan alle die minde cracht, mer alle die an-
 der moeten smite blije. O da doot dat sim-
 pele oge open gelooche in die doechelicheit
 der minnder crachte. Welche oge mit ee sim-
 pele aenschoniden in die geesteliche claerheit
 sjet als dat god is veroudit. Want die geest
 daer gelooche soe gods soete en eemaschende
 geest, en want sijn die selfde eehent behent
 op die tyt, dat en is niet te delwoorden, noch
 h' en sehent dat niet volcomeliche, als h' de-
 der tot hem sehn comyt. Want alle d'stant.

moet hijer falteere, en dit simpelste ote loijt die
minuende waerht simpelich nadem trech gods
alsoe dattet gedurck des menschen sijns selste
mijt meer gelbelang en is. Ende dit gelbel
dich en is, en dit gebreect alsoe dicke als die
sanne der gerechtighe dat simpelste ote nae he
trecht, mjet hij mer in die ogemete daerheijt
daerinnen god en alle dinc sonder onderheijt
en gemerech mit ee simple adien in die god
telike daerheijt schonvende is, i dat godte
like beelt. Dit beelde gods dat daer is ee
ongemeten daerheijt, is onse geest, alsoe onge
meten smaschelich, en soe bequaet, dat hij
hem verdijgende doeselich verdurmt in die
grote daerheijt, en doort ee mitten selne onge
meten licht. Doort en kenendijg maecht hem
selnen in dat licht, en dan ontfaemt so dat
clær licht sonder allen middelen; alsoe dat die
geest sonder verwech doort selne dat licht dat
ontfaemt, en doort sijende mit een godformig
licht. Dat is die ziel doort hijer verclæert en
gedaert mit dat licht der glorie gods, daermit
god doeselich mede schonvort. O hoe doon =
geheel soech al haer binnensten inrecht in he
O hijer doelt en weder doelt, hijer spreelt
ende weder spreelt dese hem ziel in god, en
god in haer mit ee wonderlike en doestigehe
he doelen. Ende daant dit licht i die soer
suyverheijt des geests altoos sonder ophonde

voort vermilbet, soe voort oech die zjuel in ee
eerloijge lichte altoes in gesaligheit, en glorioselich
mitten soone gods i god geboert, en god voort
glorioselich in haer geboert. O dat mach in
dese zjuel abbrecken, dan alle datse noch dit lichte
draegen moet. Hoge ende waerdige overeche woer-
het, die h. geest mit sijn inloende vermerkens, daer
alle die daerden ende rijchheden, en al dat heere-
lich woesen mach vanden gloriosen geest
sonder alle maten besete voort. In die abegrijpe-
like woerdlike dingen, die inden onbegrijpe-
liken schade deser verborghene glorie onthou-
den woorden, gaet sinnen alle maet dat verstat
alre creatuere, die niet gesiet noch getogen
en woorden mitten lichte der glorie gods, en
die gebrijnelike hemis gods. Daerom
alrethijeste i gods ope hart waert groot ver-
metelheit hier meer deel of te sijne. Wat
al hadde een noensige woerdich gesien, soe e
abaert nochtans hem niet geocalst edel te
spreken, wijen dat hij dat i geete maenijel
mit eenige gelijchemise e sonde moete bespreet-
ken. Al ons in alrethijeste heb ich u hier
een wijning nae mij, i lohne verstant en cranck
voermogen mit schijff gegene da desen hogen
en waerdigen bene. Mer wat die zjuel ontfant
als si daer in getoegen is dat senuel ich te
onverdenhe die dat benoeliche behende sijn.

en met vanden ontfange te hebbe opfetoeye
 te wesen inden daerden hemel. Ende tot
 desen dalenen behoort die ontoegankelij-
 he mine, want sy leit die meste te schon
 wien dat ontoegankelijk ligt. Dese hief
 de hiet oech ontoegankelijk, want mie
 mant en mach daer toe come met sin eijge
 werlt, mee get is een gnie die god geeft
 die hy wil, en als hy wil, en niemant
 anders. Dese hiefe is alsoe werltich, en ye
 welsing, soe wat ziele datter eens mede be-
 rilamp is volcomelijc, die doertse wt haer
 seluen en overformyse in god, staedelich
 haer daonken machende, mit di smach des
 godteliken soetichijts, en des obergypelijchs
 gods gachheit, alsoe dat die wt vromige
 ende uerste, wersten daer door getoegen wor-
 den in die onerste, ende die onerste i haere
 oersprong, dat is mit opperste des gemoets, en
 dan soe wort die geest doort geneycht i gods
 geest, en daer in wortse ganselijc gesmolten
 op datse alsoe doort wien mach in djen dme
 teliche afgront, daer sy altyt i dertelvet wort
 en salichlich gahore, alsoe dat die hemeliche
 vader tot haer wel segge mach. In biste
 mij soen in heb v honden tegenveert. Gie
 mijn aeter hestte en mogen oech alle die hie-
 ne entelkens, en alle god minde meste
 tot dese hieue ziele niet wel segge, mit werlt

Die bloede die in cantina staet. Die is doch de-
se die daer op climyt vter doestijnen als een
welyghende voeden, da wjeroech ontvulde
mit vreden, ende rustende op hare grinde. Necht
of sy van groter verbonoren seggen woode. Is
dit ee mēsche, daer die goddelike hoocheit soe
suer toe genoycht is, dat hysse in synen schoot
soet, ende dat hy in haren schoot rusten wil.

Wj syn ende hennē vbel dattet ee mēsch is
mer dan vrechghen ons mit verbonore da
die goetheit gods, dat hy die mēsche lijt in
soe soete vwerdige leue. Mer hysse come
suer vweynth mēschen tot desen volcomen
leue, vwaer door een mēsche gesoempt, der
vkanalt, vgeboort en vveemth vwort. Die
daer toecomen sal die moet alle dinstere o-
behenden vrecht ingae, daer hem alsoe veel
alvrechtinge, temptatē, quillinge, vvervolvinge,
lasteringe vghore sal da sinen en da hite
dattet naerde een mēsche sonde moge hiden.

Ende daer e sone v groot vdrangte ende be-
nauithēit, ende vspwarringe des herten son-
der alle troost, en onthont der vreatneeren.
Daer hem die mēsche i alle dese dingen
oetmoedelicheit en vghelicheit mit alle patie-
tie vvelbending ende mēwendig in honden
moet, in alle vrelatenheit onder die

mogende hant gods d'richten, sonder eenige
creaturliche troost of onthont te soeken
an eenich d'rick. Ende laete hem alsoe oef-
fenen ter h't toe dattet god anders belie-
uen sal hem te helpe op dat hij alsoe ont-
lost mach worden van alle eigentheit en
van alle sijn anemelicheit, ende he schrie
alsoe heel te ontworden, ende comen alsoe
tot een gans dertijen ende laete sijn selve
Want over god sijn overch s'vonderliche
ende gloriooselich d'richten sal, darr moet
alle d'rick stil ende ledich sijn, sal god
soeteliken ende vromhed' d'richten i die
ziel spreken. Hoe moetet al s'wijn, ende
dan soe mach een mensche comen tot de-
sen hoghe ende vromdige leue, ende seg-
gen mit die heere sam't i cantica. *Mijn*
gemide mij ende in hem. Want vrom-
doo die waerhe ende inleijt des oorspronke
ende der mine overch ee sijn geborden.
Want die mine is gheheten ee vloeyt
des leuende waters, dat mit ee groot ge-
dinge vloeyt. Also vloeyt die vloet der mi-
nen, door dat hooft der zielen, ende
mach alle die waerhe der zielen vrom-
dave i ee volcome leue. In cantica staet
oock. Die mine is soe sterck als die doot

229
in stercken als die doot, ende haer slam
is recht als ee slam des byers, en deel
water en moge haer slam niet losse.
Want hoe ende in dat maent dat dese
hene ziel angstoten doot, het is da
sinnen ofte da smitten, het is mit spij-
terheit ofte mit smucken, me mach haer
so god, noch da son mine niet bringe,
soe seer diep heeftse dese doot des oer-
spronghe in haer geslome. In my atax
heeftse sal dese oorsprongh altyt vloey
als doorsien is, soe moet dese hene zich
wijselichen toe sien dat is haer geen
dink an en neme, noch haer selnen toe
en seime, recht of is dave doot toe ge-
saen hadde. Dit nee het is god ende
sin gratie dyet haer geest. Dit hene
hene ziel is en hebber niet a, da
hene vrije wil, ende dave is god oech seer
vold mede te vreden. Alder is e dave
niet hebben dat is se son eer beneeyt
Want is en dave d dat loon niet sennem.
Daerom moet dese hene ziel altyt vloey
in god, hem te danken, en te loven.

van dat grote goet, dat god haer die sijn
mitte afdraechheit overdijnt geeft. En
sinnen altoos in haer niet, ende tristen
nochtans altyt mit groot betrouwe en
mit een verheuen herte in god, anche
de dat se van haer sinnen niet e heeft
van allendigheid ende idaner als Job sejt
Ende god vastlich te betrouwe, dat
hy haer niet laeten en sal, soe sel hy
sonder twyfel haer allendigheid omhe-
ren in vancichden, als die waerdige
propheet David seide, doe he god mit
die geest der godtemhet blyshappe dwa-
sloijt hadde. O heer seide hygh sebt
omgeheert mij seeyn in blyshappe.
Sijt doch mij alrechtste, hoe die waer-
dige propheet god alsoe seijt en niet he
sinnen, als hy op een ander plaats noch
sejt. Mijet ons heer niet ons, mer dijne
naem geest glorie. Dit lesken hadde
die waerdige gebenedide gloriose moeder
gods al vast, doe sy die soon gods ontfan-
gen hadde, ende Elizabeth haer bouen-
de seer vrees, doe seide Maria. In hygh
maecht groot den heer. Wecht of sy seide
woude. Ich hebt al van hem, ende het
hoort hem toe, darto waech in het hem

altemaal weder op, want dat is den oer-
spronck daer't mij al doe comt. O dit wijsse
oock die hene konijc i cantica Wel, doe sy
sende. O mij hief comt i sijn Hof ende hy
eet dan sijn wanchten, En en sende niet
mij wanchten, mer sijn wanchten. Recht
of sy seggts woude, het sijn al sijn gauen.
Ist die hoe mit die wanchten, het hoort he
al toe. Daer'o noede ick he op het, dat sy
hem gelbawdige dat i were te koncken.

270
Want ick weet o mij hief, dat ick alle goet
mit o hebbe, daer'o wanch ick o alle dinnch
op, ende ick beneel o al mij soech. Als die
goedertieren kinders der zjelen siet, dat die
hene zjel hem dus tron is. Hoort mij al-
derheffste, wat hy weer die groothijc der
hijden tot haer roept. O mij suster ende mij
konijc comt i mij Hof, eet en dinncht daer in
warter dornken of. Want al dat ick hebbe
dat is, soer o, ende ick mit alle mij gauen
aloeij in o. Zijet doch mij alderheffste hant
dus aloeijc ende weder aloeijc god in o, al
aloeijc ebhet hy, ende al aloeijc ebhet sy
aloeijc sy altoes weder. In i gebirch van
sondich sondare, die daer waerdich sijn van
alle menschen doeten wotcedel te doden
te wemich selwesen hoe die oerspronck in die
zjel.

Saloent, ende hoe die Ziel tot hare oorspronck
comt.

Dat vijfde print is dit.

Hier moet mi geschijen el geheele d'yt
dat vol alle vermist sonen tijt in
eeldingent. Dat is aldy te verstaen, die
ziel die dit voorsacne altemael doerbaert
die segeert altyt mit groter gebelt sonder
eemich bedroeg te weten dat haer verlijet
zij souht altyt dat sy bedroeg mach syn
daer het sy grote temptatie, nae sy nae
onverdraeg gelyck is, dat sy gaerne sekerheit
hadde, dat haer en goet haer daer.
Hier heeft die wil sekerheit, ende die nae
morie vermit hierom, ende dat verstant
sekerheit alle syn sinnen daer toe, ende die
geheele zijelt gelyck altyt daernaer, soe dat
die arme mensche sy nae immermeer rust
en heeft. Dan comt dat circiose ver-
mist, ende wil dat circiosch doorsoethe
goet is en daer hee wort, en of god oech
in soe eeniche mensche soe grote verchen
verchen mach. Sy hiem hint dat dit
vermist moet die mensche vallen ende lae-
ten hem loe en hech onder god, op dat
sy van god niet verstoeken of verdenicht
en abort, als die scrift seyt. Die daer wil
circiosch onder soethe, die maelt ofte die

231
wercken gods, die sel verstore woerde vā
die glorie gods. Mer hem is seer vā node dat
hij hem oenangen geest i die woerch, dem-
hende dattet gaet sonen alle vermist, verstat
want het is gods woerch die alle creatuerlich
begrip te sonen gaet. Dares is die hjer
seer vā node, dat hij he alijt gonst in
oetmoedicheit, ende i ee gestadige waernemē
en storren haers selts. Ende spreuche simpe-
lich haer ohecht, ende wijen sij raet ende be-
seijt nae haer vā node is die sellen sij oetmoe-
deliken ontfangen, en wesen god dantbaer.
Ende en wijen sij geen hulpe als haer wil
vā node waer, soe sellen sij haer oetmoe-
deliken wijen, ende en laeten dat vermist
daer niet i wijen, maer bidden god ketroude-
liken, dat hij haer helpen wil, beuelende
hem aldie sech. Die goetheit gods en
sal dese hene mesche niet laeten bedinge
in hoe verunde wijen dat hij oech comt
van hij allen sin vermist stil gonnen en
oerhesen hem seluen inden aftegent der o-
behender godheit daer alle godmende gees-
ten haer seluen i verlore hebben. Och
hjer moet dese hene mesche, alten dinstē-
re woerch in, wil hij anders tot een vol-
come linen, alsoe dat hij mit abraham.

moet hope tegens den hoop. In dese drijf-
terheijt was Jonas die prophete, doe hem
god geboet door syn geest, dat hy die grote
stade Ninive beheeren soude, ende hy in
en drijf van een waalnisshen moeste, ende
want hy in dese drijfterheijt syn vermist
genangen nam, ende en roonde niet wet
wat god daer? door hadde mer het was
hem al genoeg, dat gods hoorste eer en
syn alder liefste wil in hem volbrocht
wordde, daer o was hy waerdich soe
veel veruichten der penitentie voort te
brengen? die grote stadt. In dese selue
reys was dat veruicoren dat sinte
paulus, doe hy want paert gestapt
was, ende lang al sint mar arden en
en en wist oech niet wet he dede doe
wiel hy wet al syn vermist verstant, he
laetende onder god soe vry hy, O heer wat
wilt ghi dat ich doen sal? hy en drijf
teerde noch en argneerde niet, mer hy
wiel wet syn groot vermist in god, ende
dat? alle gelactenheijt daer o was hy
waerdich inden verden hemel getoegen
te syn. Al hoe oech en dese hene ziel wal
len wet alle vermistig ondersoeken, soe.

datse niet weten en wil, anders da god
 wil, datse weten sal, god oock alom doen
 Mer dese wot val moet geschijen bouen
 licht in eelbichheit, dat is, dat die ziele in
 dit Votual niet en soeke eenich gemach
 deuotie ofte enige troost, hoe eel of hoerh
 datse oock schijn mach inwendich ofte we-
 wendich. Ende datse oock naenbe toesje
 datse door dese Votual niet en comt in
 een leze onvriechtbaer rust, daer staet
 hier, dat dese val verheuen bouen alle
 tijtelichheit geschijen moet i eelbichheit. Dat
 is althijt in een naecht bloot god te rust-
 ten, en geen vreemde menige, i al haer
 doen, hien of laten te hebben da gods
 hoochste eer, ende alder heestste wil. Ende
 god veel ziele te winnen in ende we
 te gaen, nae dat behemen gods, als die
 waerdige propheet David dede, als Van
 hem gescreuen staet, dat hij i ende wot
 ginc, naet behenen ons heeren. Dit
 worden ende kunne die beste mesche in die
 ganste werelt, en h wandere seer h
 haeren oerspromk, soe datse daer dicke
 met odenckelichet weelden i paxens, als
 een visch mit water. Om mi vriechtbaer

in dit hogge land te d'ijen, ende noch
altijt daer in voort te gaen, soe wil
ich hier noch drie p'ntjes sette, die
me oech hantken, moet. Dat eerste is
dat me wel geord'neert moet sijn de
sinne onghindert, en alsoe ledich der wt
wendiger dingen ende werche, recht of
sij niet gheuect en vaere, noch aete
sien, want die mensche en mach niet de
schoncken dat selbige licht, is hij inden
d'is oft wewend'g verbeelt. Dat ander
is, dat die mensche moet altijt de nabes
god aehangen, mit naerste en mit ee god
telike toekeer der meijmte en der minne
recht als een v'jer dat niet gelesst en
mach worden in deser tijt.

Dat derde is, dat ee mensche moet ge
seluen verclaren hebben in een dwijse, en
in een duysternisse daer alle schoncken
de menschen getroudbelichen i' deeloe
sijn, dat hij hem selue in creatuere
hoe dwijse minnermeer e' conde geunde
inden afstrom' der duysternisse, daer die
minende geest sijns selfs i' gestorne is
al daer begint die openbaerh'ge gods

waer sterue v d' honger, ende mi alle die
werlt helpe mocht mit dit eene broot
soe salmen alle die werlt laete sterue
van honger, ende geue dese hene mēsche
dat broot. Want dese hene mēsche is
god waider dan alle ander mēschen. Mer
dese hene mēsche sijn hi nae alle mē-
schen oekent, ende dat o' soel sachte.
¶ Ten eersten dat sijn die doits moete ete
als ander liden wafte, ende dat sijn
maels moeten slaepen als ander liden
waachen, ende dat sijn die doits moete ruste
als ander liden arbeiden. Daer o' alle
die op verwendige penitentie staen, die en
hebben geen hemis na desen verbur-
gen minnaers gods. Ten anderen soe sijn
dese mēschen onbekent, want wat sijn
hebben, dat is inwendig inden groent der
zielen verburge, en soe wijc dat noch
wiltwending is die en mach se niet behe-
ue. Ten darden soe sijn sijn o' bekent, wat
wat sijn hebben dat is mi soue alle beede
en forme, daer o' soe wijc die dinge noch
niet nae beelichet waerdicheit, die
en mach dese mēsche niet behene.

239

En worden soe blijue sij obehent, want
al dat sij hebben, dat hebben sij al ge-
soekel wten hiden ghrift. Ende wije
daer wt niet gesoeken en heeft, die o
mag dese hene mensche niet behene.
En wisten soe sijn sij obehent, want
sij en hebben geen sonderlinge wisse noch
manier ad hem, ende daerome soe wat
mensche die noch met sonderlinge wisse o-
mege, die e cone dese mensche niet be-
kenne. En sesten soe sijn sij obehent,
want al dat sij hebben, dat is soue alle
woorden. Ende daer wije die dinge noch
mine nae schoone spreekende woorden
die worden soe dicke bedroge. Daer
die meeste wijsheit die in die ghrifte
werck is die hebben dese hene mensche.
Ende dese wijsheit e studeerme niet te
parijs, mer inden hiden ghrift. Hoe wije
sijn gedachten daer toe heert, die leert
alle godteliche wijsheit, ende voor die
mensche e ca se niemant verburge, hij
en wort dese hene mensche behent, als sij

daer nae staet. Want ghehoer, ^{als} wijs christe
vemeenschap heeft mit alle dinge, alsoe
hebben dese sijne mischde l' d'ho, ende soe
worden haer alle dinge behent i' d'ho.
M'n hebbe ick v' mij alderheffste ee woer
mit bedingt, hoe die oersproeml' ons
vloey mach, ist dat wy haer geel beliet
en doe. Ende oech ee weynich hoe wy
tot onsen, iae in onsen oersproeml' mo-
gen come, ist dat wy heel lof sijn d' hjer
toe te comen, soe laet ons god alzeit bid-
den ende seggen. O edwige god o ver-
sindende d'jer, o verterede volame; die
in he selve niet verteret noch voer-
dert en doot. O d'nerdean gelinke get-
te der godteliker mine, die alle goet-
ten doet obreuchen in he selve, ende over-
woertse in d'jre afgedinger godheite, en
brengtse tot haere eersten oersproch, daer
ghise toegeschapen hebt als ghi v' bejuer-
lich sijelich mine werck sonder alle
letsel ende meer werck of mede werck
ool werckel' mocht, wilt mij doch trecke
in d'j mine vloet alsoe d'jey dat ick daer
niet meer dat en come, mer laet v' =

geloedige slam mij alsoe beulame, dat
mij vergaen ende ontbrecken moet alle
dat sijene, dat in mij is d'lych is, op dat
ich door de mine gebelt een in de mocht
wesen. Hoe ghi o middelike bindige Jhe-
su seggeert hebt int ariontmael da' in de
semelstgen vader, op dat ich segge mocht
met S. Paulus. Ich leue met ich, met
Geists in mij. Ende alsoe ee geest mit de
mocht sijn, ende onreynvoert mocht wordel
met Moys, i di' secrete of groet, op dat
ich mocht behouen ende volbrege i deser
sijt di' godtelike wille op dat alder =
Soorste. A. M. E. M. #

Hier nae volge drie punt-
tene die ee mesche onderhon-
dende brunge sullen ter ebi-
ger salicheit.

Dinre gelactenheit. Dimpel vrou-
dicheit, ende goetwillige bereijtheit.
Verlaectenheit is ee vortijen sijn
eigen wils.

gene inden wille gods. Want alsoe doe-
pe moet onse wille goet, iae goddelich,
iae wij en doen dat niet oſen, wille, mer
gods wille. Als ons was van die bereijnt-
heijt goetwillich. Goetwillich, dat is, ik
wil dat god wil, want gods wille is
alle goet, ende wat buiten sijn wille
vessijet dat is quaet.

Hier volge noch drie punt
kens, die ons seer behulpe-
lich wesen sullen o alle temp-
tatie te verdrue.

¶ Dat eerste is een overgheue des
wils. Want mer ons eenige temptatie
overcomyt, da sullen wij ons overge-
uen inden heestste wille gods, danche-
de. Heere wilt gi dat mij dese temp-
tatie overcome gebenedijt moet gi sijn
ik waerse heere ghyt, want hi mij
haget mij seer, en beswaert mij seer-
te. Maer heere ik gene mij ouer i di
alderheestste wille, heere is dit uwe
hand wille, is o eer hier i geloue

dat ich aldus aengenochte wode, oft
mij suyt of soet is, Heere uwe Wille
moet geschijen. Aldus met ee ouerige
van wil in tentatie staende, soe sal
ken wy ten andere god bidden oetmoe-
delichien, ende oech betrouwelic, dat hy
ons wa allen sonden bescheermē Dait.
Oetmoedelichien sullen wy bidden, danc-
kende ende bekjende dat wy ons selue
wa sonden niet e moge selbaere, ende
dat wy die tentatie sonder gods hulp
ende gratie niet e moge werlbinē. En
daerō sullen wy betrouweliche bidden,
wretende ende betrouwende seker
lich dat hy ons wel selbaere sel.

Te en darden sullen wy god op
offeren alle onse wercken pinjelich
tot synder hoogster eere, het sy wroec-
ken, waste, lesen, het sy dorcheyt ofte
droefheyt der temptatie, het sy deno-
tie ofte soetichheit, alijt stiddende, Heere
uwe Wille moet geschijede. Aldus
doende sullen wy hjer wel wetti-
ge gods gratie, ende hjer namaels
sijn eeliche glorie, welch ons wile

grine die door ons gestort heeft sijre pre-
ciosa bloet Ihesus christus gebenedijt
inder eeldivheijt. Amen.

God heb lof. Die viant bedrocht.

Bide voor die seiner gods wil. 1579.

Die meest laet, die sal die meest rijckdom
besitten. Die meest god, die sal die meest
te vreesen hebben. Die meest doot, die
sal dat vreesigste leuen genioeten.

Die sonder waerom mint. Die is vol
rijckheijt

Die sonder gelijck mint. Die is vol
wijsheijt.

8.11

een vrecmdeling ben ik in deser
reuden ende een pelgrim gelijc
als al mijn vaders psal

230

een vrecmdeling is ghelicut daer hi
is en trecht hem dat niet sien want
hi weet dat hi een vrecmdeling is
efft het ehodt beliefde dat wi wt de
vriendtschap van een ijgelic ghesloote
worden / als wi noch laus sagen dat
een ijgelic in toegedaenheit van een
ander ontfangen worden behoorden
wi dat niet te dencken ik ben een
vrecmdeling inder reuden / efft
ehodt soo toetiet dat wi niet een
plactien mochten hebben om te
kijfen off te pauferen / quam ons
niet toe te dencken ik ben noch
op de ^{vrees} niet ik en heb noch niet
de poort van hijs dds heren daer
mijn bliuen is / efft / ich gden troost
off onthout en vande in eenijge
euentieren ende mijn bedanken
de vterste armoede soude ik niet
ghedachtich wesen ik ben een pelgrim
efft ich schande en verwijt moft
dragen sal mi niet in comen ik

gaec door het sal mijn niet aenhangen
off mijn de vermoeytheit overbict en
lastich sichten / sal mijn niet inonchtich
sijn dat ich op de wech ben ende noch
niet tot de kust en si gecomen off ich
wat verandering wilde soechen in
mijn oeffeningen in mijn denckden
off gapen ende ich mijn dier aem
gevoelde / ben ich niet een breeuveling
in der sieden off ich mijn tot plecht
nam tot eodt die in mijn is ende
hij hem verberghden (mijn ellendicheit
can hij mijn doen smaken / maer soech
ich hem te recht niet lang can hij
hem ontwechen die mijn als ich hem
soech selfs trecht / ende sijn een het
soechen en trecken / is de trech in
mijn niet is het soechen mijn soo is
de trech oock mijn maer niet wt
mijn / is de trech mijn soo vinde ich
die ich lieff heb in sijn trech / ich
vinde hem int gesicht / ich vinde hem
int gevoelen / ich vinde hem inde
smaken want dese sijn in mijn siel /
en mach hem dan eodt verberghen
als ich hem soech daer hij is niet
minder als de son voor claere oogen

op de middach wiens' schoonheit wij
sien wiens' sijncht wij gevoelen / sal
mijn dan niet lusten ehoft te soeken
daer hij is / hij duontuer begin ich te ²³
sien ich wort gelijk die daer is ende
in gelijchheit ontfang ich sijn licht
begin ich te sien met mijn gedachten
en het ooge mijns' verstant's niet beduct
sijn hoochste graet gelijk het best can
vnde ich niet daer ehoft gelijk ich
hem giek can vinden in formen en
figuieren wat is de hoochste graet
van eenich ding gelijk ich can vatten
is niet daer eenweldich in ons
ononderbaer is daer van alle men
schen onverhindert can bemint ende
gebruicht worden / heb ich de schoon
heit van eenich ding liefft laet ich
de selfde schoonheit veel edere ende
onbegrijpeliiker liefft hebben daer sijn
mijn niet benomen mach worden ende
daer icke niemant ontfang off onthou
wat heb ich liefft in een schoon ding /
en waerom / is de materie off is
de form inde gedaente sonder twifel
de ~~form~~ gedaente met sulchen glans
met sulchen figuieren en proportie
in accoont beghuecht mijn oogen en

vermaecht mijn hert. brengt mijn de
blinckfukheit niet tot wijsheit / die als
een perfect eenduidich heet alle ding
beschint met syn clarenheit en waerheit
vnde ich niet daer in alle wonderlich
heit en proportie in recht vaerdichheit
wort mijn hert niet vermaecht inde
waerheit vnde ich niet de schoonheit
daer alle schoonheit na gebect is vnde
ich geen schoonheit daer niemant mijn
die can benemen daer ich een ijgelich
die daer om bidt gauen mede wil delen
die alle menschen mogen deen ende
niet en wort verhindert noch ver
mindert / heb ich hier een Bruydegom
lieff ich hou hem voor mijn in ich
benij hem een ander / hi mach mijn
benomen wordt hi can mijn ont vallen
ende soo is van alle schoonheit die
ich hier can lieff hebben latt ich dan
die soechen daer de schoonheit mijn
eigen is ende voor een ijgelich ge
mijn soo de schoonheit soo oock de
rijckheit en al dat begaerlijck off
vermaekelic is int rijcke elodde is al

240

ende onsen Botschmaker seijt ende het
wichtige ebedts is in u soo ist goet een
pelegrin te wesen in eygen dat minder
is en een coninch te wesen in eygen
dat beter is daer ons oock eygen wort
dat minder is laet ich alle ding om godt
soo vinde ich beter dan ich gelatin heb
want ich ~~min~~ bint daer beter is alle
te vooeren in mijn sinnen was ich heb
toch niet van een ding dan de speer
en gedaente soo yheringe als mijn sinnen
off crachten tra niet bevat ich alle
diner daer schoonder blincht in de schoon
heit die in mijn is soo heb ich dat
licue om dat het beter is want
het presentent mijn schoonder het
opperste goet ende soo wat is mijn
denich ding off soo lief alle mijn
in leit in fopperste goet soo heb ich
lief die mijn siel vervult dat is
ehodt alle en de opperste goetheit
ende alle ding heb ich lief om dat
mijn in leit tot het selste goet soo
veel leit dat mijn in alle mijn
presentent en opent yet selste goet

daerom heb ich alle ding lief in ehad
en om ehad maer ehad om sijn seuen
ende na dese tijt hoop ich hem lief te
hebben in sijn seuen als ich hem lie
gelijch hij is nu ben te dode in deser
tijt dat ich hem ~~lie~~ lief heb in
sijn hant werck in sijn genatij in sijn
genen maer niet anders als ten pelgrim
die doorgaet en socht het eenige goet dat
ehad seuen is dat nochtans onvromen
en in alle ding is

O heer goet mijn dat ich ten pelgrim
mach wesen niet verleit van aencluent
heit niet ontstelt van vermiddeltheit
niet verwonnen van tegenheit maer
gevoet met u voocamentheit gebrut met
u tegen woordicheit / maer bedesicht in
u byblijvende eenicheit want daer en
comt geen gheoffel aen u taber nacht
blijff ich in u ende ghij in mijn al
haer plagen van die mijn werlt schadi
gen sullen wesen als pynheer van
eijne hinderen sal mijn teno lussen
daer na te lussen maer ich sal

246.
Schrijven vromde liefde te loyden vrom
de minnaren in te halen ich sal op u oogen
dat geen verstofftheit geen verbedingte geen
indere wenschelechheit mijn van u ver
vromt maer lieker een haren van mijn
opgestrechte hals off gebogen gemoet sal
ich arbeiden u liefde tot mijn te binden
Want ghy sijt haest gehouden en willich
om bewocht te worden die crust den
socht om bemint te worden ogher u
teere liefde wil mijn bewaren wie
mijn geleide wil mijn alijt ledigen van
mijn selue ledich van alle dingen maer
niet ledich van u verborgen schoonheit
die in mijn geheel vercoemt een sochvudic
heit geheel in onbeyt geheel in onderdanic
heit geheel in sissamheit geheel in lief
hebbentheit want wat is mijn onbeyt
om u anders dan om u lief te hebben
dit is het woort van u verborgen wysheit
comt al tot mijn die beladen sijt want mijn
ioch is soet mijn last is licht een soet ioch
den liefde dat ons ontbint een licht last
die ons ontlaff is dan wonder aldereleste
dat de ionge dochter u na lopt die de olij
smaken van u wylgonte naem alle die
soep hebben om u bemint te worden al hoor
lij noch onderweye soeken ghy sijt heel schooy
mijn bemint geen bewisping is in u

trecht mij na u en wij zullen loopen na
den rüech van u saluen

Soe nemen wij dese vollegginge om te
bewisen waerom god getrocken is/
by de andere. en is ~~de~~ de ionge
dochter die u lief hebben gehad/ heb
ben u getrocken/ alsoo dat de oorsaeck
waerom god getrocken is/ is de liefde
vande ionge dochter/ hierom is god
mensch geworden/ maer wij sullen
noch andere oorsaecken vinden waer
om god getrocken is ende mensch is ge
worden/ te weten/ ten eersten is god
getrocken door sijn eigen seluen als is
gewest sijn ewige liefde/ en goddelike
goetheit/ ten tweeden is hij getrocken
door ~~de~~ de gebeden der .ij. vaderen des
ouderen testaments roepende na gods
toecominge/ dese twee oorsaecken hebben
god getrocken om mensch te worden //
Den gaeude de eerste is alleen wt god
seluen sonder van ons daer toe beuecht
te worden/ den gaeude de tweede is desen
gelijck de bruif woep. hij eerste mijn niet
dat eerste sijn mont/ hier door verstaen
de de vereminge van god met de men
schelike natuer en voort alle gauen die
hij int adnemen van onse menschen ons
mede gedeelt heeft/ hier is hij door sijn
liefde ende onse ellendicheit beuecht om
tot de menscheit weder te dalen

242
laet hij nu ons oock tegenwoordich cussen
met de cussen sijns monts / door het nederdalen
sijns .h. geestes in onse herten / en laet de her-
ten van alle ketloouigen daer mede verinnelt
worden / ende laetse oock al gevoelen dat godt
haer cussen en van haer wort getrocken met
een stercke cracht haer .s. lieffdens in die
manieren gelick als het lakem den olij na
hem trecht / Wel seijt dan de bruyt hij cussen
mijn met den cussen sijns monts / want hij
heeft getrocken den soone godts wt den schoot
sijns vaders tot int lichaem vande sijnere
maget maria / maer laet ons nu wat diezen
gronderen het godt door sijn tugen seluen is
getrocken / te weten / door sijn ewige lieffde
ende goddelijche goetheit / want dit is geschiet
sonden door onse cellendicheit daer toe beweect
te worden / maer hier staet ons te aen-
mercken ten eerste hoe godt door sijn ewige
goetheit van ewicheit beslooten heeft sijn
mensch werdinge om die wt te wercken
op sijn tijt dit hebbende vast gemacht bij
sijn seluen / ten tweeden laet ons oock wel
aenmercken hoe godt is getrocken door de
gebeden der .h. vaderen des ouden testa-
ments aenmerckt oock hoe godt door
sijn goetheit beweect is om sijn mensch
wordinge wt te voerken door taen mercken
van onse cellendicheit

Denyende t'eerste als dat godt door sijn
seluen is getrocken door sijn ewige lighede
tot de menschenwoordinge van dese en sprecht
de kint hier niet dat de ionge dochters
hem hebben getrocken / want hier in en
sijn den menschen niet doen maer hier geest
niet anders gewracht als godt goetheit
seluen en niet de cracht der menschen //

293

Letania vande · h Maget claua

geer ontfemmt / u onser / chriſte ontfemmt
 u onser / geer ontfemmt / onser / chriſte
 hoort ons chriſte verhoort ons /

ehodt vader vande hemelen / die claua
 ten ewige leuen hebt veruonden ontfemmt
 ehodt. Soont verlosser der werelt die
 claua tot mee bruif hebt aengenomen ont
 ehodt heiligen geest die de liefde des werelts
 van de · h Maget wach hebt genomen ont

· h Die vuldichste ten waterachtich ehodt
 die de · h claua in mee glorie hebt ontfangen^{ont}

· h maria wiens soone de deuote maget
 claua voor den Altare heeft getruut bidt

· h moeder godts die de · h claua in haer
 siechte hebt besocht bidt voor ons

· h maget der machet die de · h claua
 ten hemel gaende met ten wille mantel
 hebt besocht bidt voor ons

· h claua · geer wijsse maget dochter des lichts bidt

· h claua · wiens geboorte aen inwe moeder
 van ehodt te vonden is veruonden haent bidt

· h claua · ten oprechte dienster des geeneij bidt

· h claua · die ehodt van ionche hebt s · haecht bidt

- H. clara een penitentie van den .h. francisco
 heeft geplamt bidt voor ons
 H. clara vermindderste der wereltse ijdelheden bidt
 H. clara eens opgesloten .h. maget bidt voor ons
 H. clara ijverige luyfgeheten der religieuse
 aarmoede bidt voor ons
 H. clara schoon vat des suiverheids bidt voor
 H. clara waerachtige dochter van geboortem heil
 H. clara soerpe onderwijster wroegels bidt
 H. clara moeder van veel geestelike dochteren bidt
 H. clara een voornamester .der devote ionckvrouwen
 H. clara die door veel namen u suster wijner Heilich
 hebt gewonnen bidt voor ons
 H. clara veyspiegel van penitentie bidt voor
 H. clara groote liefhebber der ewiged bidt
 H. clara die u hinderen den gecorrupten ielum
 hebt leeren beuinnen bidt voor ons
 H. clara die door het sechen des .h. ewiged
 vel minnelen hebt gedaen bidt voor
 H. clara die u lichaem met bruyge peni
 tentie hebt wt gemerget
 H. clara die voor het .h. sacrament des
 altaers biddende de hadt van assisie hebt
 wouloff bidt voor ons
 H. clara die u dochteren van den opdal
 der heydenen hebt beuint bidt voor ons
 H. clara die in u siechen seer patientich
 sijt geuocest bidt voor ons

- H. clara die met blyfchap van dese werelt
syt geseiden bidt voor ons

- H. clara die met de H. maechden inden
hemel syt ewiglych gloriende bidt voor

vers bidt voor ons o heylige maget clara
wie dat wij weerdich worde die stoffenissen ^{christ}

verhoort ons o chodt onsen salichmaker
ende gelick wij inde gedenckenisse der H.
maget clara ons verstaeden maecht dat
wij haer vierige de vae och naer comen
wilt heere u dienaar die mi gedachtenisse
houden vande H. maget clara door haer ver
diensten ende gebeden delachtich maken
inwer eoddeliche gruen ende mede tuf
ghenamen u wer gemetsche glorie door
jesum christum wotr eenigen son die
met u ende den heyligen geest leef ende
rebuynneet godt in ewichheit der ewichheit
letanie vande H. moeder gods

heere ontfermt u onser / christe ontfermt u
onser / heere ontfermt u onser / christe
ontfermt hoort ons / christe verhoort ons
chodt vader vande hemelen ontfermt u
onser / chodt boone verlosser der werelt
ontfermt u onser / chodt heyligen geest ont
fermt u onser / Duit veldicheit een chodt
ontfermt u onser / H. maria bidt voor ons

Heilige moeder gods bid / H. Maget der maechden ^{bid}
Moeder Christi bid voor ons / Moeder der goddeliken
gratie bid // Alder puerste Moeder bid voor ^{bid}
enige volotende Moeder bid // ongetyende Moeder
minnelike Moeder bid voor ons // Beer / ^{bid}
Wonderlike Moeder bid // Moeder des Scheppers
Moeder des salichmakers bid voor ons // Alder ^{bid}
voorsienichste Maget bid // Eerwaerdige Maget
Maget waerom prisen bid voor ons
machtige Maget bid // Aechtmoedige Maget ^{bid}
etrouwwe Maget bid // Spiegel der rechtvren
dicheit bid voor ons // Stolt der Wijsheit bid
wonderlike onser blyschap bid // Aetwaelich vat bid
hoellent vat der devotien bid voor ons
metenrieste roost bid // Louen van david bid
Frooune Louen bid // Gint van gont bid voor
Duche van gont des verbondts bid voor ons
Deure des hemels bid // Monyon beren bid voor
Galicheit der swaichten bid voor ons
toewlucht der sondaken bid voor ons
vertroosterre der bedruichten bid voor
hulpe der christenen bid voor ons
Coninginne der Engelen bid voor ons
coninginne der patriarchen bid voor ons
coninginne der profeten bid voor ons
coninginne der Apostelen bid voor ons
coninginne der martelaren bid voor

245

coninginne der confessoren bidt voor ons
coninginne der maechden bidt voor ons
coninginne van alle .h. bidt voor ons
lam gods die wech neemt de sonden des
werelts spacet ons heer

lam gods die wech neemt de sonden des
werelts verhoort ons heer

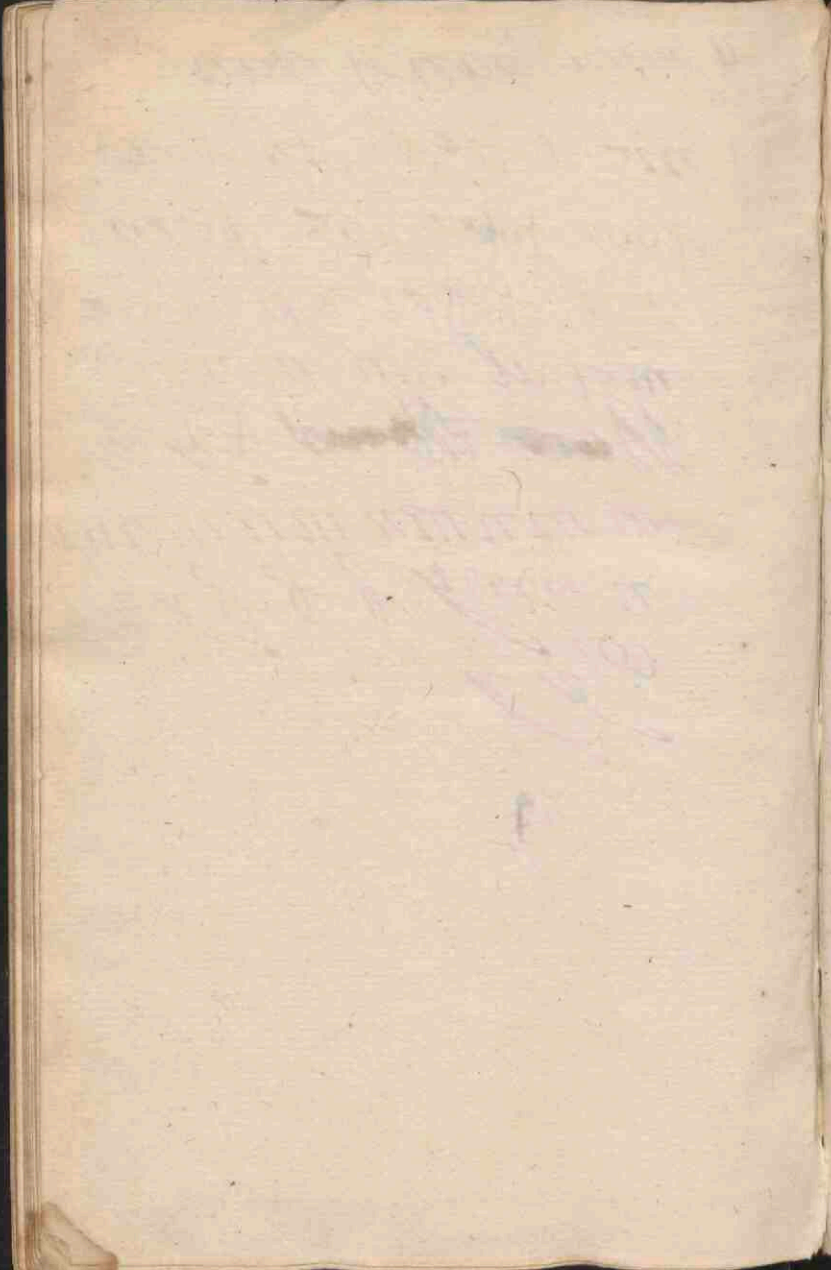
lam gods die wech neemt de sonden des
werelts ontfermt u onsen weest gegroot
ender wie bescherminge so nemen wij
onse toeplicht e .h. moeder gods en wilt
onse geboden niet vermaden in onsen nood
maer verlost ons altijt van alle perichelen
o glorijcse maget onse gebenedide vrouwe
onse middelste onse do vorsterre verfont
ons met wren soont / bepeelt ons den
wren soont / verloont ons den wren soont
dus bidt voor ons .h. moeder gods maria
vete op dat wij weerdich mogen werden der
beloffenisse christi gebedt.

Wij bidde u heer soont wie guntie in
onse herten op dat wij die door t'booschappen
des eygels de mensch woudinge wa soont
jesu christi hebben gheent door sijn passie
ende en wij tot de glorie der verrijfennisse
woude gebrocht doot den seiden iesum
christum onsen heer amen

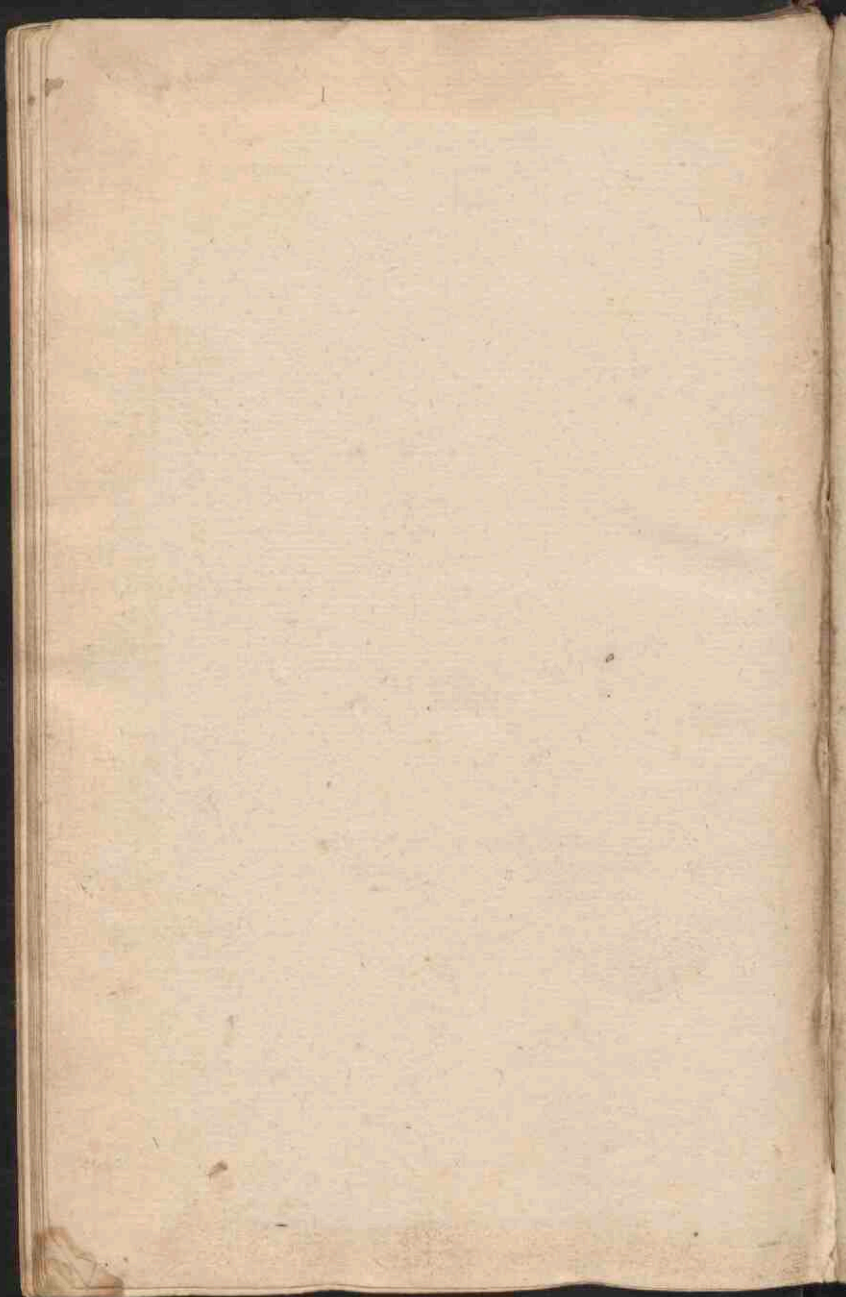
Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page. The text is arranged in approximately 20 horizontal lines across the page.

Wantte yans van ^{de}
niet sel in boeck
voor tope die hem
vire l'horack hem
met al die m m m
~~Dein~~ tazed
m m m m m m m m m
n o o o o o y h b h y
o y y

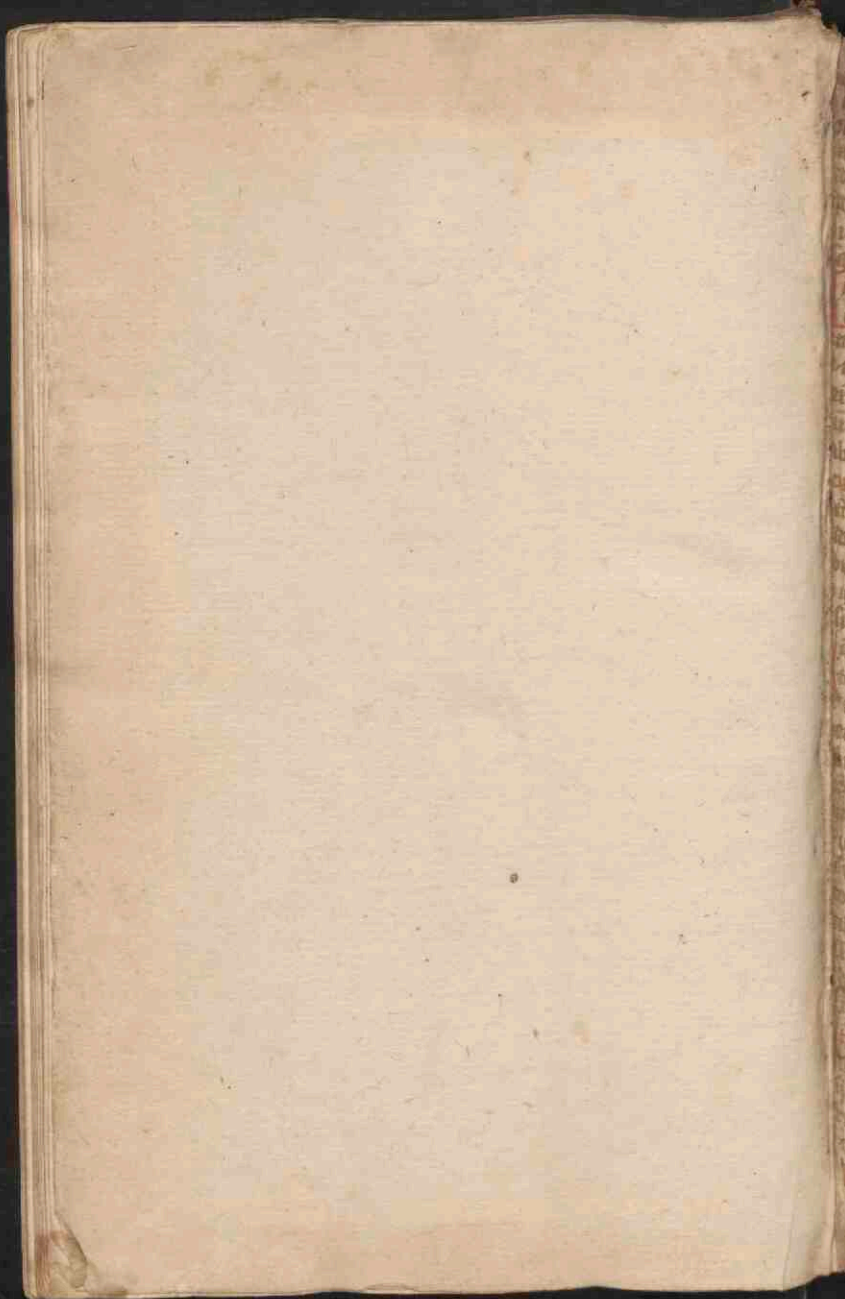

vera ad ubad uenit d' aliq' t'm
p' g' h' uel d' u' s' si faceret
p' u' s' g' u' s' u' tal' u' a' d' o' a' u' s'
p' u' s' l' o' i' a' u' g' n' a' a' a' r' o' f' l' o' r' u' s' z
p' u' s' a' m' y' g' d' a' l' a' p' t' u' l' s' i' c' a' p'
p' u' s' a' a' r' o' q' f' i' n' a' m' i' c' a' u' m' e'
p' u' s' z' u' g' n' a' a' a' r' o' i' t' a' b' n' a' c' i' l' o'
p' u' s' z' i' t' e' r' u' a' i' **De morte aar'**
o' h' u' s' z' m' a' a' d' n' a' s' q' d' c' o' i' s'
p' u' s' g' u' g' g' e' l' i' s' a' b' e' g' r' e' s' s' u' e' g' y' p' t' u'
p' u' s' z' m' a' i' a' i' n' d' e' s' e' r' t' o' z' z' e' s' t' i' a'
p' u' s' a' q' s' t' a' e' s' e' d' i' a' s' i' p' l' o' d' u' b' i'
p' u' s' e' t' m' o' y' s' e' s' z' a' a' r' o' z' a' d' p' r' o' p'
p' u' s' i' u' p' o' n' e' n' t' e' s' p' e' t' r' a' u' a' q' u' a'
p' u' s' i' b' u' e' s' t' e' o' q' d' u' b' i' t' a' u' e' h' u' t' q'
p' u' s' i' l' l' a' f' l' u' x' e' r' i' t' a' n' q' u' i' h' a' b' u' d' a'
p' u' s' i' n' t' d' u' s' m' o' y' s' e' z' a' a' r' o' q' u' i'
p' u' s' i' n' t' i' n' l' o' d' a' q' u' a' d' a' d' a' n' o'
p' u' s' i' c' e' n' t' i' p' l' o' s' h' o' s' i' t' a' e' o' d' o' q'
p' u' s' i' m' o' r' t' u' s' z' a' a' r' o' a' n' o' e' t' a' t' i' s' u' e'
p' u' s' i' d' z' u' i' c' e' l' i' s' z' **D' s' p' e' n' t' e' e' u' o'**
p' u' s' i' t' r' a' s' i' l' y' i' s' r' a' e' l' q' i' g' u' u' o' s' s' p' e' r'
p' u' s' i' d' i' o' l' a' b' o' i' s' z' i' t' u' s' u' i' u' u' i' a'
p' u' s' i' m' i' l' i' t' d' i' o' s' i' p' e' t' e' s' i' g' n' i' t' o' s' q'
p' u' s' i' n' o' s' l' o' t' a' c' t' u' i' n' o' u' n' i' u' s' o' s' i' s' t' a'
p' u' s' i' n' t' h' o' r' a' n' t' e' m' o' y' s' e' i' n' s' i' d' i' u'
p' u' s' i' n' e' n' e' i' n' p' a' r' t' e' a' s' s' i' r' u' t' a' d' a' u' s'
p' u' s' i' l' e' l' i' s' i' n' u' a' b' a' t' s' i' c' i' d' e' s' t' o'
p' u' s' i' u' n' d' i' s' p' e' n' t' i' b' u' s' p' l' e' n' o' q' u' e' n' e'
p' u' s' i' o' s' u' l' e' x' e' p' t' i' s' u' l' d' e' c' e' t' o' i' b' u' s'
p' u' s' i' o' s' p' u' n' i' t' m' e' d' i' a' e' m' e' d' i' a'
p' u' s' i' n' t' i' x' q' u' i' s' i' c' a' u' t' g' g' o' i' e' n' e' x'
p' u' s' i' n' o' a' d' m' e' o' r' i' a' r' e' d' u' a' u' i' d' u' l'
p' u' s' i' u' r' u' t' e' **De balaam**
p' u' s' i' s' i' l' y' i' s' r' a' e' l' p' a' c' i' f' i' c' i' u' t' i' s' i' u' p' e' r'
p' u' s' i' t' r' a' s' e' o' n' r' e' g' a' m' o' r' t' u' s' p' o' s'
p' u' s' i' l' e' t' s' e' o' n' u' l' o' s' t' i' i' n' s' i' u' i' s' i' g' n' a'
p' u' s' i' e' r' i' s' a' l' e' x' a' t' u' a' d' o' p' p' r' i' g' u' n' d'
p' u' s' i' e' t' q' o' e' s' i' o' r' e' g' l' a' d' i' i' p' o' r' t' e' x'
p' u' s' i' g' r' e' x' b' a' l' a' a' m' q' z' a' b' o' i' s' p' o' u'
p' u' s' i' h' y' s' a' u' d' i' t' i' b' a' l' a' a' m' r' e' x' m' o' a'

u' i' a' z' u' n' i' t' z' a' c' i' h' o' s' e' i' o' z' m' a' d' i' a'
m' i' l' i' t' a' d' b' a' l' a' a' a' r' o' h' i' q' u' i' s' i' s' t'
d' i' c' e' b' a' t' u' t' m' a' l' e' d' i' c' e' t' i' s' i' s' r' a' e' l'
N' a' q' u' i' b' u' d' i' c' e' t' b' u' d' i' u' z' q' u' i' u' a' l' o'
d' i' c' e' t' m' a' l' e' d' e' m' e' s' t' i' a' b' a' t' s' u' d' i' e'
r' a' t' u' b' a' l' a' a' m' q' u' i' s' i' t' u' g' l' a' d' i' o' s' e' d'
o' r' o' e' s' u' l' a' a' d' d' u' m' d' i' u' i' c' a' r' e' t'
q' u' i' s' u' i' a' q' u' i' b' a' l' a' a' m' i' p' i' b' a' l' a' a' m' z'
u' i' e' e' x' p' l' i' c' a' s' s' e' t' z' e' i' m' u' i' e' r' a' o' b' t' u'
l' i' l' e' t' b' a' l' a' a' q' u' i' s' i' t' o' d' u' o' s' e' p' h' y' l' a'
t' u' e' o' a' d' d' u' o' s' e' r' u' d' i' t' z' u' i' a' o' s' u' a'
c' n' o' s' r' e' u' i' t' m' i' l' l' i' s' i' g' a' l' y' s' h' o' r' a'
f' o' r' i' b' u' s' u' i' a' y' s' a' i' p' l' u' i' b' u' s' u' i' n' e' i' b' u' s'
l' u' c' i' a' e' i' d' i' c' i' u' e' i' s' o' p' t' i' u' e' a' d' a' o'
u' a' d' u' i' t' a' r' a' t' u' t' e' l' o' s' i' u' p' o' p' t' u' d' i' u' i' s' i'
c' e' t' q' u' i' s' r' a' t' a' e' z' i' n' a' a' i' p' t' u' s' i' p' u' d'
t' a' t' e' p' u' i' l' l' o' z' p' o' s' i' t' u' s' i' m' u' i' t' a' u' i' t'
q' u' e' a' n' g' l' o' s' d' u' i' e' u' a' g' i' a' t' o' g' l' a' d' i' o' a' b' o'
u' i' a' p' h' i' b' u' t' e' n' i' a' s' i' a' u' i' s' o' a' n' g' l' o'
d' e' d' i' a' z' z' b' a' l' a' a' m' a' n' g' l' i' u' u' i' u' i' d' e' s' i' p' a' z'
a' d' s' e' i' c' a' r' e' d' u' x' i' t' a' n' g' l' o' s' a' i' c' u' s'
o' b' s' t' i' t' u' t' z' a' l' i' a' t' i' m' e' s' a' u' d' a' u' i' t' e'
u' i' e' s' e' s' t' e' r' n' x' z' p' e' c' d' u' i' s' u' a' u' t' i' t'
q' u' e' u' a' g' o' s' t' e' n' s' i' s' a' b' n' a' d' u' i' s' z' i' d' i'
t' a' q' u' i' u' i' a' r' e' d' u' x' i' t' h' u' i' u' o' b' l' i' t' e' r' e'
a' n' g' l' o' a' l' i' a' a' r' r' u' i' t' f' l' a' g' e' l' l' a' t' a' q'
d' u' o' s' u' i' o' a' u' t' e' u' r' p' o' n' i' s' m' e' e' a'
i' a' e' a' o' q' u' i' b' a' l' a' a' m' q' u' i' g' e' n' e' r' u' s' t' i'
z' i' l' l' u' s' i' t' i' n' t' u' t' u' i' u' i' t' e' r' e' d' u' o' u' i'
d' i' t' p' h' i' l' i' b' e' t' e' a' u' g' l' i' u' z' p' u' s' a' d' o' a'
u' i' t' o' u' a' n' g' l' o' s' p' u' l' s' a' e' u' i' a' t' u' a' z'
u' d' e' c' h' m' a' l' i' s' a' l' i' a' i' u' t' t' e' c' a' l' l' e' t' e'
q' u' i' b' a' l' a' a' m' p' r' a' u' i' z' s' i' b' u' s' u' i' u' i' t' e' r'
a' n' g' l' o' s' b' a' t' e' t' i' n' u' i' q' u' i' p' r' e' p' o' s' t' u'
l' o' q' u' a' r' i' s' d' e' c' e' s' i' g' u' e' i' e' n' t'
q' u' i' u' i' g' n' i' f' i' c' e' r' e' p' i' t' z' u' i' u' u' e' b' u'
h' o' n' o' r' a' u' t' z' a' d' o' c' a' u' t' q' u' i' b' a' l' a' a'
s' i' d' e' u' i' s' i' n' p' l' e' n' a' c' o' m' m' u' n' i' a' m'
u' i' z' a' n' g' e' t' u' i' p' o' s' t' o' l' o' q' u' i' q' u' o' p' o' s' i' t'
d' u' s' i' n' d' e' m' e' o' s' i' l' l' e' d' e' i' m' o' r' t'
a' i' r' e' p' e' u' t' z' s' i' l' i' o' s' i' s' r' a' e' l' u' i' d' e' z' i' n' a'

